د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: امر بالمعروف
لیکواله: ساراچېس
ژباړن: غلام ولي نوري
خپرندوی:
کمپوز: په خپله ژباړن
ډیزاین: فضل الباري بریالی
د پښتی ډیزاین: صالح محمد صالح
کمپیوترچارې: د ویښ ملګري فرهنګي ټولنې
کمپیوترخانګه_کندهار
د ګرځنده ټلیفون شمېره: 0093(0)700318493
برېښنالیک: aracozia@yahoo.com

http://www.ketabtoon.net

ډالی

د ګران هیواد رښتیني بچي وتلي محقق، لیکوال، ژباړن، شاعر او ژورنالیسټ (عبدالباري جهاني) ته، چې خپل ژوند یې د خوارکې پښتو د چوپړ په لار کې وقف کړی دی!

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(سريزه)
د نورو په خوله زموږ د دردونو
يو بل انځور

((د مېړانې جزا)) د يوې امريکايي ژورناليستې سارا چيس يادښتونه دي چې له انګرېزۍ څخه ځوان ليکوال (غلام ولي نوري) پښتو ته را اړولي دي.

دغه يادښتونه تر کتابي بڼې وړاندې زياته برخه په ويسا ورځپاڼه کې پرلپسې خپاره شول چې ډېر مينه وال او لوستونکي يې درلودل ، ماته به زياتره وختونه چې له کوم ځايه د ورځپاڼې د نه رسېدو ګيلې راتلې يو لامل به يې همدغه ښود چې د ((مېړانې جزا)) لړۍ ترې پاتې شوې ده ، زياترو دوستانو به د پاتې ګڼو د ور رسولو هيله هم کوله.

بايد ووايم چې د پښتو متل په مصداق د خان لور په نامه ودېږي ، زموږ په ټولنه کې دا له پخوا نه دود دی چې د خپلو دردونو کيسې د نورو پر خولو مزه راکوي.

سره له دې چې دا نور ښايي زموږ د درد ، خوښۍ ، ښادۍ ، غم او انګرنو په اړه تر خپلو ډېر لږ خبر وي ، خو د نورو له خولې موږ ته د خپلو اتلوليو ، حماسو ، دردونو او ماتمونو داستانونه ښه رالګېږي ، د ساراچيس دغه يادښتونه هم همدغسې بوله. له بله پلوه دې ته اړتيا هم ده چې موږ پر دې ښه خبر شو چې نور زموږ د ټولنې له رازه څومره خبر دي او موږ ته په کوم نظر ګوري ، زموږ په منځ کې تېرو پېښو ته له کومو سترګيو ګوري ؟!

په ويسا کې د سارا چيس د يادښتونو د خپرېدو پر مهال د ډېرو ستاينو تر څنګ څه نيوکې هم کېدلې ، د ساري په توګه زما يوه انډيوال چې د يوه ولايت والي دی راته ويل چې دا خو د ملي مصلحت خلاف ليکنې دي ولې يې چاپوئ ؟

همدغسې د ننګرهار والي شيرزي هم چېرته داسې ګيله کړې وه چې اوس په ما پسې ويسا ورځپاڼې را اخيستې ده!!

زه بايد دا وضاحت وکړم چې نه د ويسا د چلوونکي او مسوول مدير په توګه زما دا موخه وه چې په شيرزي پسې راواخلم او نه د دې اثر د ژباړن ښاغلي نوري. زه په ژوند کې له ښاغلي شيرزي سره چېرته مخامخ شوی نه يم ، خو د کندهار او ننګرهار په ودانۍ او بيارغونه کې يې هڅې ستايم ، په دې تور فسادي دوران کې دا هم غنيمت بولم ، البته دی زما ايډيال هم نه دی ، خو د ((مېړانې سزا)) او دې ته د ورته هغو آثارو ژباړه او خپراوی زه خپلې ټولنې ته ستره اړتيا بولم چې بهرني ژورناليستان او ليکوالان يې زموږ د هېواد په اړه ليکي ، په دې آثارو کې به حقايق څومره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځومره به نور اهداف او موخې لري دا بېله خبره ده ، خو افغان ولس بايد پر دې خبر وي چې دا بهرنيان چې نن زموږ د چارواکيو او مسوولينو شاو خوا ته ګرځي ، دوی زموږ د ټولنې ، ژوندانه او بېلابېلو پېښو په باب څه انګېرنې او نظريات لري ، څه قضاوت کوي او زموږ د ولس په منځ کې پېښو ته له کومو زاويو ګوري ؟

د ساراچيس د يادښتونو په ژباړه ښاغلي نوري لوی خدمت سرته ورساوه ، که ښاغلی شيرزي او يا نور څوك د دې اثر له منځپانګې سره موافق نه وي همدغه يې وخت دی چې حقايق رالوڅ کړي ، خو که همدغسې چوپ پاتې شي ، سبا ته به زموږ ولس همدغه يادښتونه د حقايقو په توګه مني.

دغه کتاب په داسې اسلوب ليکل شوی چې نن په لويديزو ټولنو کې ډېر عام او مقبول دی ، ښاغلي نوري تر ډېره حده په خوږه او پسته ژبه پښتو ته را اړولی چې د ژبې له روانۍ سره د مفاهيمو ښه حق ادا شوی دی ، زه يې ژباړن ته اوږد عمر او د لا ښو خدمتونو دعا کوم او درانه لوستونکي د ((مېړانې جزا)) ښکلي اثر لوستلو ته رابولم چې پېښې له کيسه يز او داستاني انداز سره پسې غزېږي او لوستونکي له ځانه سره کشوي.

په درنښت

محمد زبير شفيقي

د لړم ۲۷ مه ۱۳۸۶ لمريز کال

د پروان مېنې دوهمه برخه

د ويسا ورځپاڼې دفتر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن خبرې

د ۲۰۰۶م کال په اکتوبر مياشت کې د امريکا په متحده ايالاتو کې يو نااندريز کتاب(The Punishment of Virtue امر بالمعروف) په نوم خپور شو ، چې د ډېرو رسنيو او سياسي کړيو پام يې ځان ته اړولی دی. سارا چېس يوه امريکايي وتلې ژورناليسته ده ، چې له نيشنل پبليك راډيو(National Public Radio) سره يې د ۱۹۹۷- ۲۰۰۲م کال پورې په بالکان ، الجريا ، کوسوو او افغانستان کې د خبريالې په توګه دنده تر سره کړې ده. نوموړې افغانستان ته د (اين.پي.آر) له خوا هغه وخت راغله چې د طالبانو واکمني يوازې د دوی تر مرکز يعنې کندهار پورې محدوده پاته وه.

له دې هيواد او خلکو سره د دې اشنايي ، ميني او د امريکا د متحده ايالاتو اشغال نوموړې دې ته وهڅوله تر څو په افغانستان کې له دغه رواني ډرامې څخه پرده پورته کړي او دغه ټوټه_ټوټه هيواد د يوې ژورناليستي او مرستندويې په توګه سره يو موټی کړي ، خو کله چې يې د ۲۰۰۲م کال په وروستيو کې (اين.پي.آر) راډيو پرېښوده بيا يې هم افغانستان هېر نه کړ.

تر دې وروسته يې له يوې غيردولتي ټولنې (ACS) Afghan for Civil Society) افغانان د مدني ټولنې لپاره) سره کار پيل کړ ، چې د ولسمشر کرزي د مشر ورور قيوم کرزي له خوا بسپنه ورکول کېده. په دې ټولنه کې يې دنده مخورو قومي مشرانو او حکومتي چارواکو ته د پام وړ ټکي ور په ګوته کول و.

سارا د ولسمشر کرزي د کورنۍ په ګډون د طالبانو په مرکز کندهار کې د ډېرو قومي مشرانو ، امريکايي اردو ، ډيپلوماټانو او افغان حکومت کې له لوړ پوړيو کسانو سره خورا نژدې پاته شوې ده. همدا لامل دی چې نوموړې په افغانستان کې له هغو خورا ډېرو پټو او زړه بوږنوونکو رازونو څخه خبره او عيني شاهده ده ، چې عام ولس ترې ډېر لږ خبر دی.

د يو افغان په کور کې د ژوند تېرولو وروسته يې افغان کلتور او سياست زده کړ او خورا ډېر وخت يې د افغانستان د (افسانوي) تاريخ پر څېړنه تېر کړی دی ، چې په څه ډول به غيورو افغانانو په تشو لاسونو له بهرنيو يرغلګرو سره مقاومت کاوه.

آغلې سارا روانه پښتو وايي د کندهاريو نارينه وو جامې او صدرۍ اغوندي او پټو پر اوږو کوي ، چې له همدې کبله يې له ځايي اوسېدونکو سره توپير نه کېږي.

همدا اثر(امر باالمعروف او نهي عن المنکر) په خورا حساس وخت کې رامنځته شوی دی ، چې پکې آغلې سارا چېس په افغانستان کې د امريکا پر غلطي تګلارې ، توپکسالارۍ ، د پاکستان پر مداخلې ، اداري فساد ، قبايلي مشرانو تر منځ اختلافونو او نورو هغو شيانو رڼا اچولې ده ، چې څنګه هغه پخواني ځواکمن قبايلي مشران _چې د طالبانو له لوري له واکه ګوښه کړل شوي وو_ بېرته واك ته ورسېدل او پر افغان مظلوم او بېچاره ولس د وژونکي تندر په څېر را نازل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید وویل شي چې په دغه لوی او بې شرمانه جرم کې خپله د امریکا پوځ او نور چارواکي هم شامل دي.

لیکواله په دغه اثر کي له افغانانو سره خپله بې کچې مینه ښیي ، چې د احساساتو یې باید درناوي وشي. دې آغلې په افغانستان کې د خپل ژوند په دوران کې زما له انده کله_کله افغانانو او په ځانګړې توګه کندهاریانو ته د ګتې پر ځای زیان هم رسولی دی ، چې له همدي کبله ویلای شو چې لیکواله په کندهار کې د ځینو خاصو کړیو او یا کسانو په انحصار کې پاته شوې ده.

کتاب داستاني شکل لري چې مثبت رول لوبوونکي یې ملي ځېره محمد اکرم خاکرېزوال ، نامتو مجاهد ملا نقیب اخند او احمد ولي کرزي دی. منفي رول یې د درانه والي صاحب شېرزي پر غاړه اچولی دی. دا په کندهار کې د (آی.سي.آر.سي) د کارکوونکي (ریکارډو) د وژل کېدو له کبله شېرزي ته دومره په غوسه ده ، چې که یې سرې وینې ورکړې ځاځکی به یې هم مځکې ته پرېنږدي. نوموړې ښاغلي شېرزی پاکستان ته په جاسوسي کولو هم تورنوي او ملامتوي یې ، چې ولي یې په ولایت کې د علماوو د شورا مشر مولوي صاحب فیاض او ملي ځېره خاکرېزوال ووژل شول. په همدې اړه یې په متحده ایالاتو کې په ځو_ځو واره لوړ پوړیو کسانو او غونډو ته ویناوې هم کړي دي.

خو حال دا چې د اوسني والي(ښاغلي اسدالله خالد) په دوران کې تر پینځوس زیات کاناډایي او څلور امریکایي سرتېري وژل شوي او په سلګونو ځانمرګه بریدونه تر سره شوي دي ، څو ولسوالۍ د طالبانو لاس ته ولوېدې ، د کمینونو ، ملي پولیسو ، ملي پوځ ، ملکي وګړیو ، دیني عالمانو او قومي مشرانو مرګ_ژوبله ، ورانۍ رامنځته کوونکو راکټونو او نورو داسي ورانکارو فعالیتونو شمېر خو لا تر اوسه چا ته نه دی معلوم! مګر موږ تر اوسه د دې کومه مقاله یا مرکه د دغه والي پر ضد نه لیدلې ، نه لوستلې او نه هم اورېدلې ده.

له والي صاحب شېرزي سره د دې شخصي دښمني تر دې حده رسېدلې ده ، چې ټولي پولي یې ماتي کړي دي. حتی د ملي ځېرې حاجي لطیف شېرزي د شخصیت سپکاوی یې هم کړی دی. په داسې حال کې چې د افغانستان د اساسي قانون له مخي باید د ټولو ملي ځېرو درناوي وشي ، چې له همدې کبله که افغانان وغواړي لیکواله د محاکمې مېز ته هم راکشولای شي ، تر څو د دغه جرم له کبله له ټول افغان ولس څخه بخښنه په وغواړي.

لیکواله ښېله دي چې کوم ثبوت وړاندي کړي پر ښاغلي شېرزي تور لګوي چې په کندهار کې یې بیا رغونه نه ده کړې او که یې کړې هم ده نو یوازې یې تر خپلو قومیانو پوري محدوده ساتلې ده. زه وایم هر یو دي غښتلی شي د خپلو قومیانو په سیمه کې دي د بیا رغوني چاري تر سره کړي ، په کندهار کې د ده په شان نور لوی قوماندانان هم شته خو هغوي نه خپلو قومیانو او نه هم عام ولس ته د بیا رغونې په اړخ کې کوم پام وړ کار تر سره کړی دی. د دې خبرې د رد لپاره باید ووایو چې د کندهار ښار ټول سړکونه قیر کول ، د کندهار پوهنتون ودانۍ ، د عالي دارالمعلمین ودانۍ ، د کندهار د ټولو لیسو ودانۍ ، بابا صاحب زیارت ، شاه آغا زیارت ، میاه نور محمد صاحب زیارت ، آخند صاحب زیارت ، شېر سُرخ زیارت ، ذاکر شریف زیارت ، حاجي لطیف

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښېرزي زيارت او پارك ، غازي پارك ، باغ پُل پارك ، اوکاتا دوه لاري ، د کندهار د جشن سيمه ، د کندهار په ورزشي لوبغالي کي د سپورټ آمريت ودانی ، منديګك مانی ، نارنج مانی ، د کندهار ولايت مقام ودانی بيا رغونه او د داسي نورو زياتو عام المنفعه تاسيساتو بيارغونه چي هره پروژه ميليونه ډالره ارزښت لري ، آيا دغه ټول کارونه يې د بيارغوني پر کارونو نه حسابېږي او که يې دا هر څه خپلو قوميانو ته تر سره کړي دي.

حال دا چي ولسمشر کرزی ښېرزي ته د بيارغوني بيلډوزر وايي ، چي ليکواله يې په خپل دغه اثر کي هم يادونه کوي. اوس خو ښېرزی صاحب په جلال آباد کي دی ، هلته خو به يې کوم همقومي نه وي چي هغه نسبتاً وران ښار يې له کبله اوس د سيلانيانو په مرکز ګرځولی دی. په داسي حال کي چي تر د ده وړاندي په جلال اباد کي بل والي هم موجود و ، چي په دې اړخ کي يې هېڅ پام وړ ګامونه نه دي اوچت کړي او همدارنګه په کندهار کي چي د ښاغلي ښېرزي د وخت کومي پروژې رواني وې ، هغه د ده له تګ سره سمدستي ودرېدې ، چي په داسې حال کې به نو د نورو پرمختيايي پروژو د پيل څه هيله وشي ؟!

موږ افغانان د تاريخ په اوږدو کي دا تجربه لرو ، چې هر کله د کار سړي راپکښي پيدا شوي دي په مختلفو نومونو مو ټکولي دي.موږ خپل اتلان پېژنو او په دې اړه د بهرنيانو مهربانيو او لارښوونو ته کومه اړتيا نه لرو.

لکه چي وايي د نعمت قدر تر زوال وروسته معلومېږي ، خو کله چې ښېرزی صاحب په کندهار کي و هېچا ته يې قدر نه معلومېده خو اوس هر څوك پوهېږي ، چي څنګه سړي يې له لاسه ورکړی دی ، خو بيا هم ډېر خوښ يو چي هغه زموږ د ګران هيواد د يو بل کونج په ودانولو بوخت دی.

دغه اثر ټول ټال ۳۶۳ پاڼي او ۳۴ څپرکي لري ، چې په دغو څپرکو کي يې څلور زموږ د هيواد تاريخ ته ځانګړي شوي دي. هغوي مو څکه ونه ژباړل چي موږ د خپل تاريخ په اړه په خپل قلم خورا ډېر کتابونه لرو ، خو يو شی ــ چي بايد وويل شي ــ هغه دا ، چي ليکوالي په پوره ايمانداری سره د افغانستان تاريخ بيان کړی دی. پدي اثر کي د هغو ټکو د ژباړي څخه تير شوي يو چي ملي څيرو ته سپکاوي پکي شوي دي او نور چي هر څه په کتاب کي وه همدا اوس يي په خپلو لاسونو کي ګوري.

بايد يادونه وکړم چې دغه کتاب يو ځل د ويسا ورځپاڼي له لاري په سلسله واره توګه د (ميراني جزا) په نوم هم خپور شوی دی.

د دې کتاب له خپراوي څخه مي په لندن کي خپل نژدي ملګري مارك خبر کړم او راته راويې لېږئ. چي مننه ترې کوم. که په کتاب کي کومي غلطی وي نو له درنو لوستونکو څخه په ډېر ادب هيله کوم ، چي راته په ګوته يې کړي او په اړه يې بخښنه راته وکړي ، څکه وايي: (بنده تر خپله وسه پر دی!).

نور نو دا تاسو او دا هم کتاب ، هيله من يم چي د استفادې وړ مو وګرځي!

په سپېڅلې مينه ، ادب او درنښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلام ولي نوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانمرګی برید

(جون ۲۰۰۵)

د خاکریز سړك چې اوس جغل اندازي شوی د کندهار- هرات له لویې لارې څخه د کندهار ښار غرب لوري ته د ارغنداب په شنه سیمه د شمال په خوا کې جلا کېږي.

که تاسو مخ ته ولاړ شئ ، نو ډېرې هغه مېوه لرونکې ونې به چې ختین دیوالونه پرې پوښل شوي دي تر شا پرېږدئ. تر یو څه مزل وروسته دا سړك په شمال غرب لوري کې د هغې درې غیږې ته لویږي چې تر اوسه د روسي یرغلګرو د تشدد نښې نښانې پکې پاتې دي.

موږ په یو داسې کاروان کې سفر کاوو چې څراغونه یې لګېدل او پر سراشاړې یې مړې او بلې کېدې. د پولیسو تول شنو او سپینو پیکپ موټرونو یو تور واګون موټر بدرګه کاو په کوم کې چې د جنرال محمد اکرم خاکرېزوال جسد پروت و. زه څو ساعته وړاندې یاد شوي موټر ته ورو‌ختم او د یو څه وخت لپاره د خاکرېزوال جسد ته نژدې کښېناستم.

افغانان له خپلو مړو سره نژدې نه کښېني خو دا زما لپاره ډېره ګرانه وه چې له نوموړي څخه لرې و اوسم. دا دی ، ستا انډیوال. د اکرم ورور چې د ډېرې ژړا له کبله یې سلګۍ وهلې دا راته وویل او د خاکریزوال له مخ څخه یې توس لرې کړ او دده مخ یې راښکاره کړ.

آخر څه لامل شو چې دی یې وواژه ؟

څو دقیقې وروسته موږ د نوموړي مړی یو تور واګون موټر ته ور پورته کړ. د اکرم ورور کوربه توب کاوه ، خواشینو ساتونکو او غښتلو قبیلوي مشرانو کرارکرار ژړل او د خپلو پګړیو شملې به یې سترګو ته نیولې وې. د پولیسو افسرانو چې پولیسي یونیفورمونه یې په تن وو ، په برنډه کې د خلکو لیکې سره پورې وهلې تر څو د ځان لپاره د ناستې ځای پیدا کړي.

دوه کسان چې د یخي کونده ورسره وه یو ګلدان ته یې نژدې کښېنودله. یو بل کس د غرمې د ډوډۍ په اړه خبرې کولې چې غرمه باید څه وخورو ، خو یوه خواشینونکي ږغ نوموړی موږ او هر څه یې ورڅخه هېرکړل. د اکرم خواشیني ورور چې پر کور یې د غم تغر غوړېدلی و په ډېر ارمان ژړل او لاسونه یې د اسمان په لور د الله دربار ته نیولي وو او له ځان سره په پس پسي لګیاو.

اکرم هلته یوازې و ، زه هم وروسته ورغلم او ور سره کښیناستم .د موټر د چت لخوا مې ګرمي احساسوله چې د موټر د ایرکنډیشن هوا یې هم ګرموله. خاکرېزوال یوازې ښکارېده او تر توس لاندې ډېر کوچنی معلومېده. کله چې نوموړی ژوندی و د خورا ښه قد او اندام څښتن وو ، زه دده څنګ ته له دې کبله ډېره نژدې کښیناستم چې دا نا ځاپي یوازیوالی له ځان څخه لرې کړم.

دا یو ځان مرګی برید و:

دا هغه څه و چې د اکرم د نامه له اورېدلو سره مې هر څه له لاسه ولوېدل. ځانمرګي بریدونه چې د یوویشتمې پېړۍ پدیده ده او دا پېړۍ یې سخته ځپلې ، د نوم په اورېدو سره یې د نړۍ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ګوټ کې سمدلاسه په سري باندې د وېرې او ډار جال غوړيږي. دا ځانمرګی برید په کندهار کې زما تر ټولو خوښ مسجد کې تر سره شو. دغه لرغونی مسجد د بازار په منځ کې په ختو سره ودان شوی چې څلور جګ منارونه یې د اسمان پر لور ختلي دي.

د کندهار والي چې په ډډ اواز او ماشوم غوندې په راډيو کې ږغېده وويل ، چې دا برید د یو عرب لخوا تر سره شو ، چې موږ یې په اړه اسناد هم تر لاسه کړي دي. ده زیاته کړه چې نښې نښانې داسې ښيي چې یو ځوان هلك چې د پولیسو یونیفورم یې په تن و غوښتل یې د خاکریزوال لاسونو مچولو ته ور ټیټ شي چې په همدې مهال کې یې ځان وچووه ،خو کله چې لږ ساعت وروسته خلکو ته د ټلويزيون له لارې په مسجد کې د قربانيانو وضعيت وښودل شو حالت ډېر خراب و. هرې خواته سلګۍ اورېدل کېدې ، د ماتو ښيښو ټوټې ، د بدن سوځېدلي غړي هرې خواته خواره وو ، د کالو او وېښتانو له امله چې هرې خوا ته پراته وو یو وحشت خپور و.

وروسته یوه طبي ډاکټر وويل چې په پېښه کې تر شلو زیاتو کسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی او په درجنونو نور ژوبل شوي دي. نوموړي ډاکټر چې کومه شمېره رسنيو ته ورکړې وه سمه نه وه. په افغانستان کې د ریښتیا معلومولو لپاره باید سړی ډیرې لارې چارې په کار واچوي تر څو حقیقت ځان ته معلوم کړي ، خو موږ په دې خبر وو چې د عرب نوم له دغې پیښې سره هيڅ سمون نه خوري ، خو اوس ددې وخت نه و چې سړي دې دغه ګنګوسې رد کړې وای.

اوس زموږ د خوځېدنې وخت رارسېدلی و ، د کندهار ښار هغه سړك چې موږ پکې تېرېدلو **زموږ د هرکلي لپاره** له خلکو ډك و. پر هغه دوړن سړك باندې چې موږ پرې یو ختین کلي ته روان وو ، خلکو په لاسونو ښورولو زموږ هرکلی کاوو. ټول خلك زموږ د کاروان د تېرېدو پرمهال چوپه خوله د سړك یوې او بلې غاړې ته ولاړ وو او موږ ته به یې کتل. چپ لوري ته په ګرځېدو سره موږ د ارغنداب له سیمې څخه ووتلو.

ملا نقیب او کسانو یې چې لوی کمیسان یې په تن او پګړۍ یې تړلې وې ، په خپله سیمه کې یې زموږ د بدرګه کولو لپاره د لارې په اوږدو کې کتارونه جوړکړي وو. زه د کاروان په منځ کې وم ، تر کړکۍ چې مې بهر وکتل ټول خلك تلولي تلولي کېدل ، هر موټر چې به له ملا نقیب څخه تېرېده ، ده به لاس ورته ښوراو. ملانقیب چې یو تکړه جنګیالی دی او د افغانستان له جنوب څخه یې سرې لښکرې په وتلو اړ کړې دي د لاس په ښورلو یې له هغو ټپونو څخه درد حسوي ، چې د نوموړي پر اوږو پروت وو.

له سرو لښکرو سره د جګړې په ټوله موده کې اکرم دده یو وتلی قوماندان و.

زموږ له تېرېدو سره سمدستي دوی هم په موټرونو کې سپرېدل او موږ یې د شا لخوا بدرګه کولو. د غرونو په منځ کې پر یوه سړك ، چې جغل ورباندې اچول شوی و تر سفر وروسته مو یوه طبعي منظره ولېدله دا له ختو څخه جوړ یو کلی و. موږ خپل موټر په یوه ګوښه کې ودراو ، یوکوچنی مېز او چوکۍ د ښوونځي د باندې دیوال ته اېښودل شوي وو. د ښوونځي دغه خاورین غولی په غالیو فرش کړای شوی و او شاوخوا ته یې کوربچې(توشکې) اوارې وې او د سر له پاسه د ګرمي د مخنيوي لپاره خیمې ځوړنده شوې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اکرم ورور لرې په يوه کونج کې ما ته د کښيناستلو لپاره اشاره وکړه ، زه هم تر غاليو ورواوښتم او ورغلم ، خو هلته زما لپاره يوه دقيقه تېرول هم ډېر ګران و ، ځکه چې زه هلته يوازې وم. ما دغه ځای سمدستي پرېښود او هغې دروازې ته نژدې کښيناستم ، چې خلك به دغه ځای ته پرې راننوتل. ما د اکرم د ورور تر شونډو لاندې هغه خبره واورېده ، چې ويل يې په لاره کې ناسته يې چې زه هم پرې پوهېدم ځکه ، چې هر څوك به دلته راته نو لومړی به يې پر ما سترګې لګېدلې ، خو دا داسې وخت و چې ما بايد هيڅ نه وای اورېدلې.

په افغانستان کې ښځې په جنازو کې ګډون نه کوي خو زه دلته يوازينۍ ښځه وم او هغه هم بهرنۍ. ما خاکي پطلون اغوستی و او په خامکي شال مې د سر وېښتان پټ کړي وو. ما هغو غښتلو خلکو ته کتل چې په يوازې سر به يې د دوو نفرو کار کاوو. نور نو دا د کندهار ښار نه و ، دا د خاکرېز ولسوالي وه ، په محافظه کاره هيواد کې د يوې غونډۍ پر سر تر ټولو محافظه کاره کلی!

دا يوه معجزه وه چې ما ته په دغو مراسمو کې د ګډون اجازه راکړل شوې وه ، له همدې امله مې د اکرم له ورور څخه په ټيټ ږغ مننه وکړه.

د ښوونځي انګړ وار په وار له خلکو څخه ډکېده ، خلکو کوښښ کاوو ، چې پر کوربچو باندې د ځان لپاره ځای پيدا کړي. زه بېرته خپل کونج ته راستنه شوم ، د اکرم ملګري شاوخوا راباندې راغونډ شول چې په هغوی کې يو تجار او د سپين بولدك امنيه قوماندان هم شامل و.

زموږ د خبرو تر پيلېدو لږ وروسته د اکرم ورور ، د اکرم باډيګارډ او موټر چلوونکي ور وبلل چې په همدې سهار يې اکرم هغه مسجد ته رسولی و چې دغه چاودنه پکې رامنځ ته شوه. د پوليسو په جامه کې يو ځوان چې زموږ په دايره کې يې زنګنونه لګولي وو او سترګې يې کښته اچولې وې د خپلو سترګو ليدلی حال دا سې بيان کړ:

يو نفر له مسجد څخه را ووت ، د سړك هغې بلې غاړې ته پوريوت ، بېرته چسپ راوګرځېد او مسجد ته يې وکتل چې په همدې مهال کې چاودنه رامنځ ته شوه. د حيرانۍ ځای داو چې تر چاودنې سمدستي وروسته نوموړی کس له نظره غيب شو. ما هغه هلك ته وکتل او بيا د اکرم ورور ته چې پوه شوم چې موږ بايد يو څه وخورو. ياد مې دي چې موږ يو څه وخوړل ځکه چې دا يو مجبوريت و. دا د افغانانو کلتور دی ، چې خپلو مېلمنو ته ډوډۍ او چای ورکړي ، که څه هم د دوی کوچنيان وږي پاتې کېږي.

ياد مې دي چې يو کس له دې امله خپل ځان ملامتاو ، چې ولې يې له ځان سره د برېښنا لپاره د جنراتور د راوړلو فکر ونکړ. ياد مې دي ، چې د ګازو د ډېبو په لګولو سره توره شپه رڼا شوې وه. په ياد مې دي ، د اکرم ورور چې لاسي څراغ يې په لاس کې و موږ يوه خاورين کور ته بدرګه کولو. په دغه سرای کې هر چېرې وچ واښه تر سترګو کېدل ، چې د خوب لپاره کټونه ترې جوړ شوي وو. په همدې سرای کې يوه زېرخانه وه چې چت يې له و چو وښو څخه ډك و. زېرخانې افغانان ددې لپاره جوړوي چې د مرګونې ګرمۍ په وخت کې له ګرمي څخه په امان وي.

ډېرو خلکو ماته خپلو کورونو ته د تګ بلنه راکړه تر څو د دوی له زنانه وو سره و اوسم ځکه زه بايد له نارينه وو سره نه وای ويده شوې ، خو زه د يوې بې کسې په شان د اکرم په هغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

باډیګارډانو پسې نښتې وم چې زما او اکرم تر منځ به سخته مناقشه روانه وه ، دوی به د چای یا انګورو راوړلو په خاطرخونې ته په ډېر درناوي راننوتل.

ما له دوی څخه وپوښتل ، که ددې پرځای تازه هوا او د ستورو رڼا ته پرېوزو کومه خبره خو به نه وي ؟

زما ملګرو په خوش طبعي سره وویل: موږ یوازې نه یو ، له موږ سره یو سوداګر دی ، د اکرم یو چابک او مخلص دوست او د کابل د پولیسو د جنایي څانګې یو پلټونکی افسر دی چې زما په وړاندې به یې همېشه خندونه جوړول. ده ویل چې دا یو ځانمرګی برید و او دا کیسه به یې داسې کوله چې له ځانمرګي برید سره یې جوړه کړي. نوموړي ویل چې د مسجد فرش نه دی غار شوی. ده همدا خبرې په خاکرېز کې هم خلکو ته کولې. افسر زیاته کړه چې هغه ځای په بشپړه توګه اوار و ، په همدې حال کې به یې کوښښ هم کاو چې څوک یې مخالف واقع نه شي او ددې هیڅ امکان نشته چې په هغه فرش کې دې بم ایښودل شوی وي. هغه عسکر چې زموږ په دایره کې یې زنګنونه لګولي وو ، د نوموړي خبرې رد کړې او بیا یې ماته د تائید په نظر وکتل ، ما هم د عسکر تائید وکړ.

په دې سره مو پلټونکی افسر ډېر شرمنده کړ.

د هغه د نه صداقت او بې کفایتۍ له کبله ما پر هغه ټوله شپه لعنت وایه. باډیګارډانو په همدې خاورین کور کې له ښو څخه د کټونو په جوړولو پیل وکړ. دوی د خپلو ځانونو لپاره د دروازې مخې ته د خوب لپاره ځایونه جوړ کړل. یو څه هاخوا ته یې زما لپاره یوه چیټایي (پوزی) وغوړاو او د پنبو کوربچه او بالښت یې پرې هوار کړل. په همدې شپه هیڅا سم خوب ونکړ او یوازې ښه راغلې هم د سړې ټوله خواشیني نه شي لرې کولای. سبا به هم له نن ورځې څخه کوم ځانګړی توپیر ونه لري او د نن ورځې په شان به ډېره خواشینونکې وي.

ما په اسمان کې رڼو ستورو ته کتل چې ځل وبل کېدل او کهکشان ته چې په اسمان کې لکه د وریځې په شان غزیدلی و. ما خپل تلتك د یخنۍ له کبله تر ځان لاندې کړ. زه نوره ارامه وم خو فکر مې کاو چې سبا به هم د نن په څېر د ویراو ماتم فضا خپره وي. ما یوه ژوره ساه واخیستله او له ځان سره مې وویل: نن خو د همېش لپاره راڅخه جلا کېږي.

یو نفر را ړغ کړ ، که ګورم یو کس چې د چای تر موز او ورسره پتنوس د بورې او پلمېتو قنداني ، ګیلاسونو ، قاچوغې او څلورو ډوډیو سره راغی. موږ ټول سره یو ځای شوو ، د ساتونکو پر تنکاچه تر کښېناستو وروسته مو دسترخوان وغوړاو. ما خوړې چایې پر سر پورته کړې چې ویې سوځولم ، د چایو دغه ګرمي مې په ټول بدن کې حس کړه خو تېره شپه مې څه نه و خوړلي. تر دې وروسته باید موږ روان شوي وای

ځیني خلك په خپلو موټرونو کې تلل او ځیني پر هغه دوړن سړك پر پښو روان وو. موږ د یوې تپې بغل ته غلي کښیناستلو او زما وفادار ملګری کریم هم زما څنګ ته ناست و.

د جنازې د لمانځه وخت راورسېد ، ټولو خلکو د لمانځه لپاره کرښې جوړې کړې وې او خپل پټوکان یې مخ ته غوړولي وو. په سیمه کې نږدې کوم دیوال نه و ، یوازې اسمان ، باد او جګې

(c) ketabton.com: The Digital Library

غونډۍ ښکارېدې. زموږ مخ ته درې جسدونه پراته و ، چې د تيرې ورځې په پيښه کې د اکرم په شمول درې کسه وژل شوي وو ، چې هغه نور دوه يې ما نه پېژندل.

دا نور دوه جسدونه د اکرم د وربرونو وو (ژباړن).

دوی پر تور رنګه کټونو ايښودل شوي وو. د اکرم توس هم بدل شوی و ، يو ټوکر چې په طلايي رنګه تار پرې د سپيځلي قران کريم اياتونه ليکل شوي وو اوار شوی و.

خلکو هر ځای ليکې جوړې کړي وې ، د ډېرې ګرمۍ له کبله به يې ټوکران د پکې په شان پر ځان وهل. د ډېرې تودوخې له امله له جسدونو څخه هم بوی راته. موږ ته د يو څو مهمو کسانو د راتګ په خاطر د انتظار کولو وويل شول. په راتلونکو کسانو کې نه ولسمشر کرزی و ، نه د کورنيو چارو وزير علي احمد جلالي ، نه له کابل څخه کوم لوړ پوړی چارواکی ، نه کوم امريکايي چارواکی چې اکرم به د ستونزو په له منځه وړلو کې ډېره مرسته ورسره کوله او نه هم هغه ژورنالستان چې له اکرم سره به يې همېشه مرکې کولې ، خو په راتلونکو کسانو کې يوازې د ده قومېان او د مزارشريف خلك و. له مزار شريف څخه ټول خلك سهار راورسېدل ، چې په هغوی کې تنګ سترګي او شکېدلي وېښتان لرونکي ازبکان ، پاړسي ژبې تاجکان او د شمال پښتانه وو. دوی ټولو له اکرم څخه د هغې سولې د راوستلو له امله مننه کوله چې ده په دغه جنجالي او ويشل شوي ولايت کې راوستې وه. اکرم په سيمه کې ټول بېلابېل کسان سره يو ځای کړل او د هغوی تر منځ يې يووالی ټينګ کړ.

په راتلونکو کسانو کې د کندهار والي ګل اغا شېرزي هم و ، زه په دې ډېره حيرانه وم چې ايا د شېرزي به هم په دغه مړينه خوا بده شوې وي.

په کندهار کې د شېرزي په مخ کې خند يوازې اکرم و او ده غوښتل هغه له مخې لرې کړي. خو اوس موږ څنګه کولای شو چې هغه دلته ومنو؟ دا د افغانانو څنګه کلتور دی چې خپل قاتل ته په خپل کور کې پناه ورکوي او د هغه احترام کوي.

يو نفر په غوسه ماته را برغ کړ او اشاره يې راته وکړه چې چپه شه. ما ځواب ورکړ چې څه دي؟ بل نفر د لمانځه اشاره راته وکړه چې چپ شه موږ لمونځ کوو ، زه ډېره خجله شوم او ځان مې د نارينه و له کتار څخه راوويست ، ځکه چې د ښځې ګډون د جمعې په لمانځه کې د نورو لمونځ فاسدوي او خدای دغه لمونځ نه قبلوي ، نو ځکه دغه نفر پر ما په تونده لهجه او سپکوونکې توګه نارې وهلې. ما هغه ځای پرېښووده او په يو تور خالي موټر کې کښيناستم ، چې په موټر کې د وينو يوه لويه ټپله ښکارېده.

تر لمانځه وروسته زه بيرته راوګرځېدم ، دا هغه مهال و چې د اکرم جسد د ښخېدو په حال کې و. دوو کسانو ډېر سخت کار کاوو او بنا غونډې ښکارېدل په اکرم پسې يې خښتې ايښودلې. زه هم ورورانډې شوم او يوه لويه خښته مې ورکړه ، کله چې دوی د خښتو ايښودل پای ته ورسول يو ځوان هلك چې بېلچه يې په لاس کې وه قبر ته د خاورې په ور اچولو پيل وکړ. د قبر تر بشپړېدو وروسته موږ د کاڼو په ټولو پيل وکړ تر څو ترې د قبر په منظمولو او خوندي ساتلو کې استفاده وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو کس د قبر په سر او پای کې سوري وکيندل او هغه ريښکۍ(له کفن نه خلاصې شوې اوږدې ريتاړې) يې پرې وغوړولې چې د خاکرېزوال جسد پرې تړل شوی و. دا کار هم تر سره شو ، اوس نو هغه شېبه وه چې اکرم يې د تل لپاره له موږ څخه جلا کړ ، ما د ده له قبر څخه يو کاڼی راواخيست او په خپل جيب کې مې واچاو.

جنرال محمد اکرم خاکرېزوال ۴۶ کلن و. نوموړی دوه مياشتې وړاندې پلازمېنې کابل کې د امنيه قوماندان په توګه ټاکل شوی و ، چې په کندهاري ولس کې د خورا زيات نفوذ او مېنې څښتن و.

اکرم د افغانستان په چارواکو کې چې ما ورسره پېژندل تر ټولو وړ کس و. نوموړی زما ډېر نژدې دوست و. زه نه پوهېږم چې د نوموړي قاتلين به پيداکړم که نه ، خو پوره او تر وروستۍ شېبې به خپل کوښښ وکړم.

په خدای قسم پوره کوښښ به وکړم.

ښکاره به کړم چې په دغه پېښه کې چا لاس درلود او چانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېکړه کوونکو شېبو انځورول
(د نويمو کلونو څخه تر ۲۰۰۱)

کله چې اکرم د۲۰۰۵ ميلادي کال د جون پر لومړۍ نېټه ووژل شو ، زه په کندهار کې اوسېدم. تر همدې مهاله مې په کندهار کې څلور کاله تېر شوي و ، چې ډېرې ناخوالې راباندې تېرې شوې اوځينې مهمې پېښې مې وليدلې.

زه دلته د ۲۰۰۱ م کال په وروستيو کې (National Public Radio) نېشنل پبلك راډيو د خبرياليې په توګه را ولېږلم. زما راتګ تصادفي و ، خو نصيب په سړى نورې کانې کوي داسې چې زه يې تر ډېره وخته پورې دلته پاتې کړم.

څو کاله وړاندې مې خپل ماښامني ګيراکان د نېشنل راډيو په اورېدونکو بدل شول. ما د کوچو په يو دوکان کې کار کاو تر هغه وروسته مې د ژورناليزم په ښوونځي کې داخله واخيستله.

اِن ـــ پي ـــ ار يوه ملکيه ښه معتبره راډيو وه ، چې د ملکي خلکو لکه تاسې او يا تاسو ته ورته کسانو په مالي لګښت چلېدله. دا د ټولنې لپاره د خبرونو تر ټولو ښه او غوره سرچينه وه چې تر ټولو ژر ما ځان پکې پيدا کړ. خو کله چې ما دوکان کاو ، حتى دا تصور مې لا نه شواى کولاى چې يوه ورځ به زما ږغ تر دغه بکس راووزي ، خو تر ګرېډ ښوونځي وروسته مې خپله لاړ د ژورناليزم پر لور ور سيخه کړه.

د نوي يموکلونو په وروستيو کې مې له پاريس څخه د ان ـــ پي ـــ ار لپاره خبرونه برابرول. تردې وروسته بالکان ته ولاړم ، له هغه ځايه مې د ځېل شويو خلکو په اړه خبرونه چمتو کول چې د ړنګ شوي کمونيستي وحشي زاړه پالو څخه يې د خلاصون هڅې کولې. له هغه ځايه مې په هاګ کې د جنګي جنايتونو د محاکمې خبرونه تر نړيوالو ورسول. خو کله چې هغه شخړه په ۲۰۰۰ م کال کې پاى ته ورسېده ، ما يو ځل بيا خپل ځان په پاريس کې پيدا کړ چې له هغه ځايه مې د خوړو په اړه راپورونه برابرول. تر دې وروسته د ليونۍ غوا کېسې وې چې د هغه لپاره زه سلا خانې ته هم ولاړم. له دې ټولو سره سره چې بيا هم دې نړۍ ته ځيره شوم نړۍ پر بل لوري روانه وه. له ما سره دا فکروچې ولې خلك د عدالت ، ښوونې او روزنې ، ښه ګاونډيتوب ، خوشحاله ژوند او د انساني کرامت د ساتلو لپاره هڅې نه کوي ددې پر ځاى چې د ځان غوښتنې عنصر غښتلى کړي ، خو اوس دا ټول برعکس روان وو. داسې ښکارېده لکه امريکا اواروپا چې ډېراساسي شيان تر شا پرېږدي. همدا و چې د سپټمبر د يوولسمې پېښې نړۍ سره ولړځوله.

دا هغه څه وو چې ما يې فکر کاو.

د نورو په شان ما ته هم دا پېښه د ډېرو غمېزو پيل ښکارېده. کله چې زه هم د هغو ميليونونو کسانو په ليکه کې ودرېدم چې دغه لوى بلډينګونه څنګه يو په بل پسې را نسکور شول او خلکو يې په ډېره بې وسۍ او خواشينۍ سره د هغوى نندارە کوله ، نو دا راته څرګنده شوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ یوه نوي پړاو ته ور دا خلیږو. دا یوه له هغو لحظو څخه وه چې زموږ د پېړۍ برخلیك یې وټاکه او هغه پړاو وو ، چې تاریخ یې باید یو بېل لوري ته سوق کړی وای. د سپټمبر یوولسمه پر ما هم بې اغېزې نه وه. ما خپل ځان د پېریو زوږ د فرانسې د ملي پولیسو په مرکز (نوټرډم کتیډرال) کې د مراسمو په تر سره کولو کې وموند.ما باید له هغه ځای څخه راپور ورکړی وای ، خو د ډېرې ژړا او وېرې له امله مې له بدن څخه دا شیمه وتلې وه چې زه دې خپلې اوښکې پاکې کړم او مېکرافون مې را اوچت کړم.

زه د فرانسې له خلکو څخه زیاته مننه کوم چې هغوی زموږ سره خپل ملګریتوب او خواخوږي و ښوده. د دوی نر او ښځې به په ورځو_ورځو د امریکا د سفارت مخې ته ولاړ وو ، تر څو د امریکا له خلکو سره خپله همدردي وښیي. په همدغو ورځو کې به د فرانسې د نر او ښځو تر منځ همدا مسئله مطرح وه او خلکو به د امریکا په اړه فکر کاوو.

دا ټکان ممکن د امریکا متحده ایالات راویښ کړي او موږ په یو څه کولو اړ باسي. دا شاید موږ په هغه څه کولو مجبور کړي چې موږ یې لا پخوا د تر سره کولو خبر ور کړی و. د انساني ارزښتونو قهرمان ، په حکومتونوکې یو مثال او د خلکو روزونکي اوس د ځان د خلاصون لپاره هلې ځلې کولې.

که هر څه و د سپټمبر یوولسمې پېښې ته غبرګون ښودل پر ما بې اغېزې نه و. د خلکو په ذهنونو کې د امریکاپه اړه نویو پوښتنو ځای موندلی و. دوی به یو تر بل بربښنالیکونه سره تبادله کول ، بیا به یې خپلو ملګرو ته په لوړ اواز لوستل او له نابلدو کسانو سره به همېشه په همدې اړه بحثونه روان وو. خو د دې ټولو پایله دا راووته چې نړۍ اوس پر دوه بلاکه سره وېشل کېدای شي: چې یوه اړخ ته یې غرب او بل اړخ ته یې اسلام چې په ناڅاپي توګه را څرګند شو او هغه خالیګاه یې ډکه کړه چې د شوروي اتحاد لخوا تشه پاته شوې وه.

دا زما لپاره څرګنده وه چې د القاعدې د پلان جوړوونکو هدف یوازې د دغو دوو ودانیو نړول نه و ، بلکې دوی کوښښ کاو چې نړۍ پر دوو برخو ووېشي او د تمدنونو تر منځ ټکر رامنځته کړي.

زموږ مشرانو هم هغوی ته د ځواب ورکولو لپاره لستوني راپورته کړي وو.

ما فکر کاو ، چې ایا دغه یې تر ټولو سمه لار ده؟ ایا موږ ښه کار کوو؟

ایا دغه یې تر ټولو ښه لار ده؟

زه خو فکر نه کوم چې دابه یې سمه لار وي ، زه د تمدنونو تر منځ پر ټکر هم باور نه لرم. زه پدې باور یم چې د نړۍ په هر ګوټ کې چې انسانان ژوند کوي ، یو شانته هیلې او ارزوګانې لري او د ټولو انسانانوتر منځ اساسي ارزښتونه سره شریك دي. نو په کار ده چې هغوی په اصلي لوري اداره شي.

ما زما د ان_ پي_ار مسئول ته ټیلفون وکړ ، هغه ته مې وویل که چېرې تاسو ماته اړتیا لرئ ، نو زه له تاسو سره یم. زه هم غواړم خپله برخه ترسره کړم. خو بالاخره ده زه د پاکستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دكوټې ښار ته را واستولم. دا هغه ځای و چې ما غوښت. دا په ټول پاكستان كې تر ټولو محافظه كار ښار او د طالبانو اصلي مركز دی. له همدې كوټې څخه په ۱۹۹۴ م كال كې طالبان را پورته شول ، د كندهار شا وخوا سيمې يې ونيولې او بيا يې اسلام په خپله خوښه د خپلې راډېكالي نظريې د خپرولو لپاره ترجمه كړ. څو كاله وروسته اسامه افغانستان ته راغی. له طالبانو سره يو ځای شو او طالبانو ته به يې د افغانستان د نيولو لپاره مالي او نظامي مرستې برابرولې. طالبانو دغه مېلمه ته په افغانستان كې يو خوندي جنت برابر كړ او له همدې ځايه اسامه خپل د القاعدې جال پياوړی كړ. كندهارد طالبانو او القاعدې په مركز بدل شو. طالبانو له شمالي ټلوالې څخه د هيواد زياتره سيمې ونيولې او هغوی يې د هيواد په شمال كې يوه كونج ته ټېل وهل. نو له همدې امله د سپتمبر له يوولسمې وروسته د امريكا ډېر بمونه پر شمال واورېدل.

د خلكو لپاره دا ډېره حيرانونكې وه چې ژورناليستان له شمال څخه داسې راپورونه مخابره كوي چې ځايي خلك امريكايانو ته خورا تود هركلی وايي او هغوی خپل ازادي بخښونكي بولي ، خو په جنوب كې بيا د جګړې تر پيلېدو وروسته امريكايي پلان جوړوونكو غوښتل چې دلته هم همداسې يوه سناريو پلې كړي. دوی دلته هم د شمالي ټلوالې په شان ځايي جنګياليو ته اړتيا لرله تر څو د امريكايي بمباريو ملاتړ وكړي.

خو په جنوب كې د داسې يوې ډلې پيداكول ګران كار و ، ځكه چې دا ځای د القاعدې او طالبانو مركز و.

يو شی بايد له ياده و نه باسو چې كندهار د افغانستان لومړنی مركز و او اوس هم د افغانستان د ملاد تير حثيت لري.

زه كوټې ته د ۲۰۰۱ م كال په وروستيو كې راورسېدم. زه په دې فكر كې وم چې ايا په داسې يو ځای كې به د امريكايي ژورناليستې لپاره ژوند كول اسانه وي ؟

ستونزه يوازې دا نه وه چې مور په يو دغسې چاپېريال كې ژوند كاوو ، بلكې راپور لېږنه خپل هيواد ته او بيا په هغوی منل ډېر سخت كار و.

دا زما په مسلك كې تر ټولو سخته موده وه.

زما يوه ملګري د هغو نظريو يو لست راښكاره كړ چې د هغه د مشر له خوا رد شوی وو. زما ملګری چې دپولېټزر (Pulitzer) جايزې ګټونكی و ، شكايت راته وكړ چې دغه كسان د هر راپور منلو ته نه دي تيار. دوی لا وړاندې مسائل په ګوته كړي دي چې مور بايد د هغه مطابق راپورونه چمتو كړو. د سي_ان_ان يوې وياندې را ته وويل چې ما ته لا له وړاندې په ليكلي ډول ويل شوي چې د ملكي وګړو د مرګ ژوبلې عكاسي به نه كوې.

د ۲۰۰۱ م كال د نومبر په نيمايي كې مې د كوټې په سرينا هوټل كې د بي_بي_سي ادم بروكس په ياد دی چې د كابل تر نيولو وروسته يې خپل د ماربل مېز په سوك وواهه تر څو خپل مشر پدې راضي كړي چې كندهار لا تر اوسه نه دی تسليم شوی.

خو ان_پي_ار راډېو د نورو اركانونو په شان له سانسور څخه خلاصه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما يو راپور ور ولېږه چې په هغه کې د ملکي وګړو د مرګ ژوبلې يادونه شوې وه چې په هغه سره زما راپور ډېر کره توب پيدا کړ او زما مشر هم زما څخه ملاتړ کاو. په هغه راپور کې ما له افغان مهاجرو سره مرکه کړې وه ، ما به هره ورځ له افغان مهاجرو سره مرکې کولې ، د هغوی ټولو زړونه په هيواد د چاودنو ، بمونو او مرګ ژوبلې څخه لا د څو لسيزو را په دې خوا بد شوي وو. هغوی بمونه د هيواد د ورانۍ اصلي لامل بلل او د ټولو په سترګو کې وېره له ورايه ښکارېدله. هغوی ټول په رواني ستونزو اخته وو او د راتلونکې لپاره يې هيڅ هيله نه لرله.

که څه هم د امريکا بمونه ډېر دقيق و ، خو بيا به يې هم ملکي وګړو ته مرګ ژوبله اړوله. هغوی به ولسمشر بوش ته د دوی پر هيواد د بمباريو د درولو لپاره د لوی ښتن نوم شفېع کاوو. د هغوی دغه زارۍ تمثيل نه بلکې واقعيت و.

دا ډېره مهمه وه چې امريکايان ددغې جګړې په رواني اغېزو پوه شي. دغې جګړې ډېرې بدې رواني اغېزې لرلای شوای. په همدې سره د ايډيالوژيکي غورځنګونو لکه القاعده ايډيال نور هم غښتلی کېده.

همدا ډول به ما د راپور جوړونې لپاره په کوټه کې له روغتونونو څخه ليدنه کوله چې په هغوی کې زيات شمېر ناروغان ماشومان وو.

له همدې امله مې د خپل راپور د پيل لپاره يو کوچنی و ټاکه ، په همدې وخت کې ډاکټران ددغه هلك د کتلو لپاره را روان و ، د هغوی کار ما ته د دې زمينه برابره کړه چې د هغه اواز د راډېو لپاره ثبت کړم. دغه ماشوم ډېر بد ژوبل شوی و ، زه په دې ډېره حيرانه وم چې هغه له کندهار څخه تر کوټې پورې څنګه ژوندی رارسېدلی دی. په داسې حالت کې دا زما لپاره ډېره بده وه چې خپل ځان سانسور کړم.

ما د هغه ملا وکتله چې د ژور ټپ له امله يې ور ګنډلې وه. تر همدې ټپ لوړ يې يو بل لوی زخم هم په ملا کې درلود. زما دغه راپور ته د اورېدونکو عکسل العمل د سپکاوي او رټنې تر کچې پورې ورسېد.

يوه وويل ، د ډېرې خوابدۍ له امله مې موټر د سړك غاړې ته ودراو ، نژدې و چې استفراق وکړم ، خو له دې ټولو شيانو سره سره زما مشر ما ته څه و نه ويل ، خو د کابل او کندهار تر رانسکورېدلو وروسته مې غوښتل چې واشنګټن ته د سيمې په اړه سم راپورونه ورکړم. تر دې وروسته زه هم په هغه برخليك اخته شوم چې د بي ــ بي ــ سي ادم بروکس په سرينا هوټل کې د خپل مشر لخوا اخته شوی و او هغه مېز ورته ډباوو.

د ان ــ پي ــ ار د رهبرۍ يوه لوړ پوړي کس چې زه هغه ته په ډېر احترام قايله وم ، په برېښنا ليك کې ما ته وليکل چې زه نور ستا په کار باور نه شم کولای. نوموړي زه له دې امله غندلم چې ته خو ښځې د طالبانو په شان راپورونه چمتو کوې ، ده زياته کړې وه ، کله چې کندهار لا نه و تسليم شوی او ادم بروکس د هغې سيمې کوم انځور وړاندې کاو ، ډېر د ستاينې وړ دی. ده ليکلي و چې په راپور کې ستا ټولو سرچينو د اسامه د کسانوسره تړاو درلود. دا هغه وخت و چې طالبانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

واك خپلو سيالانو ته بايللى و او هغوى د خوښى ورځې او شپې لمانځلې. په همدې راپور کې ما د لارې له يو ډرېور سره مرکه کړې وه چې له کندهار څخه يې پاکستان ته انار بار کړي وو.

په داسې حال کې چې د افغانستان په اسمان کې پر طالبانو او اسامه اور بل وي ، نو ايا په دغه حالت کې به يوازې په طالبانو پورې تړلي کسان تښتي او که به کليوال هم ور سره وي ؟

ايا امريکايانو ته د طالبانو او اسامه تر منځ توپير نه و ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کندهار ته روانېدل

کندهار ته روانېدل (نومبر ۲۰۰۱)

ضابط اکرم له پولیسو اکاډمۍ څخه د بریدمن په رتبه فارغ شو.

په کويټه کې د هغه کور زما د اوسېدلو له ځای څخه څو سړکه ها خوا و. په دې ورځو کې دلته داسې شور ماشور و لکه ټوله نړۍ چې پاکستان ته راغلې وي. دغه لوی ښار چې افغان مهاجرو پر سر اخیستی دی ، له څو کالو را په دې خوا اکرم هم دلته مېشت و. ددغو افغان مهاجرو په منځ د افغانستان راتلونکی ولسمشر کرزي هم ژوند تېروي. اکرم ډېر مفلس و ، د هغه مېرمن ، لور او زوی د افغانستان په خاکرېز کې و ، ده دومره څه نه لرل ، چې هغوی ته يې ور واستوی. کله چې طالبان د کندهار تر دروازو ورسېدل ، اکرم د خپلې قبیلې له مشر ملانقیب سره مخالفت وکړ.

د ۱۹۹۴ م کال د دوبي په وروستيو کې ملانقیب د طالبانو پر مخ د کندهار دروازې پرانیستې. اکرم ددې کار مخالفت وکړ او په همدې سره د الکوزو د مشرانو مجلس څپانده شو.

اکرم او ملګرو يې د طالبانو سره په هلمند کې مقاومت وکړ ، خو هلته يې هم ماته وخوړه. په همدې سره نو اکرم د خپل پلرني ټاټوبي جنوب څخه پیراره شو. اکرم د شمال پر لور ولاړ ، هلته د طالبانو د مخالفې ډلې له افسانوي مشر مسعود سره يو ځای شو. تر هغه وروسته اکرم ایران او بیا د پاکستان پښتون میشتې سیمې کوټې ته ولاړ.

د اکرم لپاره هم د سپټمبر یوولسمه د ټوپك د بیا را اوچتولو پیلامه وه. دا وخت د طالبانو د غورځنګ زوال هر چا ته له وړايه ښکاریده.

د امریکا حکومت ډېر چټك و. د سي_آی_اې ایجنټان لا له وړاندې د پیسو له بکسونو سره په شمالي افغانستان کې ځای پر ځای شوی و ، تر څو د ځان لپاره ایتلافیان راونیسي او نور غړي يې د جنوب لپاره د پاکستان کوټې ته رالېږل شوي و.

د کوټې پښتون اباد سیمه کې چې د طالبانو د جلب مهم مرکز و ، د طالبانو تر څنګ د بشري ادارو مشران ، پخوانۍ سیاسي څېرې او مقاومت کوونکي لکه اکرم ټول یوځای اوسېدل.

د سپټمبر تر یوولسمې وروسته امریکایانو دغې سیمې ته پام واړاوه او په خلکو پسې به ګرځېدل ، او د طالبانو د ماتولو لپاره به يې ځان ته ملګري پیدا کول.

ددغه مقاومت لپاره دوه ډېر پیاوړي کاندیدان ډېر ژر را څرګند شول ، چې یو يې هم حامد کرزی و. د کرزي پلار د افغانستان په طلايي دوره کې یعنې له ۱۹۷۰ ز کاله تر کمونیستي کودتا وړاندې د افغانستان د ملي شورا ویاند و. دویم کاندید ګل اغا شېرزی و ، چې په دوه نویيم کال کې د کندهار والي او د اکرم په هدیره کې را څرګند شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امريکايي پلان جوړوونکو دواړو ته زرغون څراغ روښانه کړ ، چې له دې څخه يې موخه له طالبانو څخه د دوی د مهم مرکز کندهار لاندې کول و. داسې چې کرزی بايد د افغانستان داخل ته تللی وای ، د کندهار په شمال کې يې خپل ملګري راټول کړي وای او له هغه ځای څخه يې د طالبانو پر ضد د کندهار پر لور حرکت کړی وای.

ګل اغا شېرزي هم بايد خپل جنګيالي را ټول کړي وای او له جنوب څخه مخ د کندهار ښار پر خوا ور روان شوی وای.

لومړی کرزي اکرم کور ته ور وباله. دا تر امريکايي بمباريو د يوې يا دوې ورځې وروسته خبره ده. کرزي او اکرم دده د کور په دويم پوړ کې په يوه خوندي ځای کې مجلس درلود ، کرزي اکرم ته وويل ، چې موږ افغانستان ته ځو ، نو ته بايد خپل جنګيالي سره منظم کړې.

په افغانستان کې هر څوك خپل ځان ته شخصي اردو لري ، له همدې کبله هر قوماندان خپل ملګري راغونډ کړل. کرزي اکرم ته درې سوه زره پاکستانۍ روپۍ ورکړې او ور ته ويې ويل ، چې دغه روپۍ له هغو قوماندانانو سره شريکې کړه ، چې له موږ سره ملګري کېږي او نورې خبرې به وروسته سره کوو.

اکرم هم خپل ټول توان د همدې کار لپاره په کار واچاوه ، خو ناڅاپه کرزی د اکرم له خبرولو پرته افغانستان ته ولاړ. اکرم پرتش ډاګ پاتې شو. وروسته شېرزی اکرم ته راغی او له هغه څخه يې مرسته وغوښته ، خو د اکرم پر هغه باندې باور نه راته. کله چې شېرزی له طالبانو مخکې د کندهار والي و ، نو د دوی تر منځ ځنې بې باورۍ رامنځ ته شوې وې.

شېرزي هغه ته ډېر ډاډ ور کړ او اکرم هم شېرزي ته د وعدې نه ماتولو په وړاندې چلنج ورکړ.

شېرزي ورته وويل: دلته د تېرايستلو هيڅ مسئله نشته ، امريکايانو د همدې کار د تر سره کولو لپاره له ما سره د يو مليون ډالرو وعده کړې ده. دوی دا هم را ته وويل ، چې يوازې کندهار ته ستاسو موټر حرکت کولای شي ، نور به پر هر موټر بم وغورځول شي.

اکرم ما ته وويل چې ددغو خبرو په جريان کې يو ښايسته امريکايی ځوان هم ناست و او ښکلې کندهارۍ خامکي جامې يې اغوستې وې ، دغه امريکايي زموږ په مجلس کې هيڅ مداخله نه کوله. شېرزي هغه ما ته ژورناليست را معرفي کړ او راته ويې ويل ، چې دا زما د ګاونډي انډيوال دی.

اکرم ويل چې له همدې څخه زه و پوهېدم چې دا د سي_آی_اې مامور دی. اکرم هم دا يوه موقع بلله او د طالبانو د نسکورولو چانس يې له لاسه نه ورکاوه.

کرزي لا وړاندې د طالبانو په وړاندې سنګر ته ور دانګلي و ، خو يوازې شېرزی په ښار کې پاتې و ، اکرم هم له شېرزي سره تړون لاسليك کړ.

يو مسلکي سرتيری ، چې له حربي پوهنتون څخه فارغ شوی وي او د روسانو او طالبانو په وړاندې د جګړې پخه تجربه ولري ، نو څنګه به موقع له لاسه ورکوي ؟! ده هم سمدستي د جنګ موزې په پښو کړې. موږ له شېرزي څخه د عملياتو د جزئياتو په اړه و پوښتل چې څوك به موږ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوډۍ راکوي ، ټيپان به مو څوك پاکستان ته لېږدوي ، پيسې به څوك راته برابروي او څه ډول وسلې به لرو؟

شيرزي په دې اړه موږ ته ډير څه ونه ويل.

د اکرم په ياد دي چې په دغو ورځو کې شېرزي دوه ځلې اسلام اباد ته سفر وکړ. د سټيټ ډيپارټمينټ يوه افسر ما ته وويل ، چې د پاکستان د استخباراتي شبکې افسرانو شېرزی په اسلام اباد کې زموږ سفارت ته راوست او هغه يې د طالبانو ضد د يوه سرسختي قوماندان په څېر را وپيژانده.

د ۲۰۰۱ ز کال د اکتوبر پر ۲۳ مه چې زه لاکوټې ته نه وم رارسيدلې ، شېرزي لاس انجلس ټايمز ته ويلي و چې زه د طالبانو په وړاندې پنځه زره جنګيالي لرم. همدا شان ده خبريال ټايلر مارشال ته ويلي و ، چې موږ تيار يو چې کندهار ته ولاړ شو ، هلته واکمن شيطانان رانسکور کړو او دې کار ته زموږ کسان دننه په افغانستان کې هم تياري لري.

شېرزي له اکرم سره قسم کړی و ، چې دی په افغانستان کې د هيڅ ډول چوکۍ غوښتونکی نه دی او ددې لپاره هيڅ هيله نه هم کوي. ده ويلي و: زه غواړم خپله ملي دنده تر سره کړم او د افغانستان په بيارغوني کې برخه واخلم. ددغه راپور له خپراوي څخه يوه اونۍ لا نه وه تېره شوې ، چې ما ددغه راپور په اړه څېړنې پيل کړې. بالاخره مې سرچېنه پيدا کړه ، دا ځل د معلوماتو سرچېنه اکرم نه و. تر دې وخته پورې لا ماله اکرم سره نه و پېژندلې.

په لومړيو ورځو کې زما سرچينه يو جنګيالی و ، چې د چمن سرحدي ښار ګوټې په يوه ټيلفون خونه کې مې پيدا کړ. ددغه نفر نوم محمد انور و ، دی هم له شېرزي سره په دغو عملياتو کې د يوې وړې ډلې مشر و ، ما پر هغه باندې د يو څو روپيو د ساتلو باور وکړ ، چې په همدې سره زما انډيوال شو. ده دا وښودله چې زما يو ښه ملګری دی ، پر دې مې هيڅ باور نه راته ، چې دی دې له ما سره کومه دوکه وکړي ، خو يو وخت چې پوه شوم هغه زما تر پښو لاندې داسې ځاه کېندلې وه چې ما يې هيڅ تصور نه شوای کولای.

يوه مياشت وروسته ما په همدې اړه له محمد انور څخه د اصلي کېسې پوښتنه وکړه ، چې تاسو څنګه کندهار ته روان شوئ؟

ده وويل: موږ د طالبانو د رانسکورولو په موخه د شېرزي په کور کې غونډه سره وکړه ، ممکن دا به د ۲۰۰۱ ز کال د اکتوبر ۱۲ مه وه ، موږ يوازې درې کسان و ، درې واړه تشناب ته ولاړو ، اودسونه مو تازه کړل ، شېرزي قران شريف راواخيست ، پوښونه يې ځنې ايسته کړل. دريو واړو پر قران شريف لاسونه کېښښودل چې موږ به تر وروستی سلګۍ پورې د طالبانو په وړاندې جنګيږو او د هغوی تر نسکورولو وروسته به واك لوستو کسانو ته سپارو.

ده وويل چې موږ په قران شريف سوګند وکړ چې د طالبانو تر نسکورېدو وروسته به وسلې سپارو او موږ به کورونو ته ستنيږو. دوی په دې باور و چې بالاخره به د امريکايانو په مرسته افغانستان ددغه خپسکي څخه خلاصيږي او حکومت به د وړ کسانو لخوا اداره کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر دې وروسته شېرزي د خپلو ملګرو د اکمال لپاره د پنځو زرو امريکايي ډالرو په ارزښت پاکستانۍ روپۍ ورکړې. تر غونډې وروسته شېرزي محمد انور ته ګواښ وکړ ، چې له دې کار څخه د پاکستان حکومت خبر نه کړي.

د افغانستان په چارو کې د پاکستان لاسوهنه يوه نه بيليدونکې پديده ده. له څو لسيزو راهيسې چې په افغانستان کې د جګړې اور بل دی ، دا د پاکستان لپاره تر ټولو ښه د ګټې وټې او خوشبختي کلونه وو.

سرولښکرو په ۱۹۷۹ز کال کې افغانستان لاندې کړ. په دغو کلونو کې پاکستان څو مليونو شوروي ضد مهاجرو ته سرپنا او داسې نورې اسانتياوې برابرې کړې او هغوی ته به يې ويل ، چې ددې مرستو په اړه بل چا ته څه مه واياست.

ډير افغان شنونکي پدې باور دي چې پاکستان غوښتل ددغې جګړې پايلې پر خپل لوري وڅرخوي داسې چې روسي پلوه حکومت رانسکور او پر ځای يې پاکستان پلوه حکومت رامنځ ته کړي.

څه چې د پاکستان د حکومت هيلې وې هغه افغانانو د خپلو سرونو په بيه ور پوره کړې. د افغانستان- شوروي د جګړې په لړکې د پاکستان اقتصاد بې شانه وده وکړه او په ګاونډ کې يې د سيال حکومت پر ځای ، يو دوست حکومت رامنځ ته شو ، خو پاکستان پر دې هم بسنه ونه کړه ، ځکه چې پاکستان له هغې لندمهالې پولې څخه په ويره کې دی ، چې څو ځله يې لانجه د جګړې تر بريده رسيدلې ده. دغه لنډمهالې پوله تر يوې پيړۍ وړاندې ټاکل شوې ، چې تر اوسه لا پاکستان په غير قانوني توګه له ځان سره ساتلې ده.

د همدې پولې د ګټلو لپاره پاکستان په افغانستان کې په زرګونو استخباراتي کسان د محصلينو ، مزدورکارو ، ډيپلوماتانو او حتی افغان حکومتي چارواکو په منځ کې په کار ګومارلي. که چېرې په طالب ضد ټلواله کې پاکستاني جاسوسان موجود وای ، نو بيا خو زما د ملګري محمد انور هغه ويره پر ځای وه ، چې دده او ټول ځواك لپاره د سر په زيان تماميده.

پاکستان د طالبانو د غورځنګ ملاتړ کاوه او محمد انور د پاکستاني استخباراتي شبکې او اردو د څو کلونو د هغو مرستو شاهد دی چې د طالبانو لپاره به يې برابرولې.

نو اوس بيا څنګه د سپټمبر له ۱۱مې وروسته پاکستان طالبانو ته شا اړوي او له طالب ضد ټلوالې سره يو ځای کېږي؟

د پاکستاني حکومت دپاليسي دغه بدلون ته ټولو افغانانو د شك او ترديد په سترګه کتل.محمد انور پدې ډاډه و ، که چېرې زموږ له دغه پلان څخه پاکستاني چارواکي خبر شي ، نو زموږ د ټولو ژوند به په خطر کې واچوي.

انور وايي چې کله موږ د شيرزي د کور له لوړ منزل څخه راکښته شو ، يو لويديزوال ښايسته د دندې ونې خاوند ځوان ولاړ و او شيرزي هغه موږ ته د ګلف د ځواکونو د استازي په توګه را وپيژانده. شايد دا به هغه کس و چې شيرزي اکرم ته ژورنالست ور معرفي کړی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړيو وختونو کې ددغه کس شته والی د شيرزي په کور کې ددې ښکاروندويي کوي چې امريکايانو لا له وړاندې له شيرزي سره د ځواکونو په را ټولولو کې مرسته کوله. کندهاريانو به ويل ، چې شيرزی له ځان سره هيڅ محلي ملاتړ نه لري ، خو دا يوازې امريکايي ډالر دي چې هغه يې تر دې ځايه پورې راورساوه.

تر دغې غونډې يوه مياشت وروسته د شيرزي يو کس د محمد انور کور ته له يو پيغام سره راغی. دغه سړي محمد انور ته وويل چې کاروان تيار دی ، د شپې پر يوولس نيمو بجو به په گلستان کې سره گورو. دانور تر خبرولو وروسته نوموړی کس د نورو قوماندانانو په خبرولو پسې روان شو.

گلستان د کويټې او چمن تر منځ پر عمومي لارې موقعيت لري.

دغو جنگياليو کوټه د شپې پر يوولسو بجو د سلو تنو بهرنيو ژورنالستانو په گډون پرېښوده او مخ د افغانستان پر لور رهي شول. انور وايي: زموږ کاروان د پاکستان د اردو دوو گاډو رهنمايي کاوه. ماخپلو ملگرو ته وويل ، تر اوسه موږ په دې هڅه کې و چې له پاکستاني چارواکو څخه ځان پټ وساتو ، خو اوس يې څنگه کوئ ، چې هغوی مو لار ښوونه کوي.

دا د ټولو په زړه کې گرځېدل ، چې داسې يو کار د پاکستان له استخباراتي شبکو څخه په پټه توگه نه شي تر سره کېدای. د لارې په اوږدو کې يو درجن نور موټرونه راښکاره شول ، چې دا هم د شيرزي له کسانو څخه ډک و. پاکستاني پوځ دغه کاروان له مخ او شا څخه پر کچه لاره بدرگه کاوه. د لارې په اوږدو کې به که دغه کاروان کومې سرحدي تانې ته ور ورسيد ، نو د پاکستاني پوځ په ليدلو سره به يې ځنځير په وړاندې کښته شو.

کله چې موږ د افغانستان پولې ته راورسيدو ، پاکستاني پوځ خپل موټرونه څنډې ته کړل او موږ افغانستان ته راواوښتلو. په ريگستان کې مو خپل سفر ته دوام ورکړ.

انور وايي: دا د ژمي موسم و ، هوا ډېره سړه وه او د يخنۍ له امله مې خپلې گوتې نه شوای خلاصولای. تر يو څه مزل وروسته يو ځای د اور بلولو لپاره تم شولو ، چې تر دې مهاله مو لا هيڅ وسله نه لرله. ما ته دا سوچ پيدا شو چې دا څنگه بر يد دی ؟

اوس خو پاکستاني چارواکي زموږ په اړه پوره معلومات لري او موږ به ټول لاس تړلي ووژل شو. زه د همدې خبرې د سپيناوي لپاره شيرزي ته ورغلم ، چې موږ ژمنه کړې وه چې پاکستان به له خپلو فعاليتونو څخه نه خبروو ، خو اوس بيا څه پيښ شول چې دا هر څه تر دې مهاله د هغوی په لارښوونه روان وو.

شيرزي وويل: دا ځکه چې موږ پرته د پاکستاني چارواکو له اجازې له پولې نه شوای را اوښتلای. دی وايي: ما شيرزي ته وويل چې له موږ سره امريکايان دي ، نو بيا موږ پاکستانيانو ته څه اړتيا لرو ؟

شيرزي په ځواب کې وويل چې نور بايد پاکستان په دې پوه شي ، چې موږ طالب ضد ټلواله يو او طالبان نور په افغانستان کې ځای نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه طالب ضد ټلواله په افغانستان کې دننه يوه نښه شوي ځای ته ورسيده. انور وايي زه هيڅ نه پوهيدم چې دا ټول څه روان دي او له بله پلوه موږ څنګه کولای شو بې له وسلو جګړه وکړو؟

انور وايي: ما له شيرزي څخه وپوښتل چې چېرې به وسلې تر لاسه کوو؟

شيرزي په جواب کې وويل چې شايد امريکايان به يې غم راته وخوري.

انور وايي چې تر يو څه ځنډ وروسته د پاکستان د پولې له خوا څخه يو لارۍ موټر راښکاره شو. دغه موټر ټول په ترپال پوښلی و چې چلوونکی يې يو ډېر خنده رويه کس و. په دغه موټر کې شپږ سوه کلاشنکوفونه ، ماشينګنې او ګريناډ لانچرونه بار وو. موږ د وسلو تر ليدلو وروسته ټول پر دغو وسلو راغونډ شوو. په دا صبا له شيرزي سره نوي جنګيالي هم يو ځای شول ، چې په هغو کې يو هم ضابط اکرم و.

تر دې يو نيم کال وروسته مې غوښتل چې دغه راپور نور هم کره کړم ، چې په همدې اړه مې د اکرم نظر هم وغوښت. اکرم د انور خبرې تائيد کړې او زياته يې کړه ، چې په هغې لارۍ کې د شپږ سوو ټوپکونو تر څنګ سل يا شپېته راکټونه هم بار و.

دی وايي: ما له شيرزي څخه وپوښتل چې داسې وسلې خو په بازار کې نه پيدا کېږي نو دا دې له کومه کړې؟

شيرزي وويل: دا امريکايانو راکړې. د اکرم له رارسيدو وروسته د وسلو دوهمه جوپه هم راورسيده. تر دې وروسته موږ ته وويل شول چې اور بل کړو ، تر څو الوتکې موږ ووينې. تر اور بلونې وروسته الوتکو موږ ته درنې وسلې ، مهمات او د امريکايي پوځيانو تيار خواړه (MRE)هم راوغورځول.

په صبايې د شپې په تياره کې امريکايي چورلکو د همدغو جنګياليو د ملاتړ لپاره د امريکا د ځانګړي پوځ نيم درجن سرتيري هم کښته کړل.

دغو ځواکونو د خپلو پيچلو مخابرو انتنونه پر هغو موټرونو جګ کړل ، چې شيرزي د دوی لپاره تيار کړي و.په دا صبا دغه طالب ضد ټلواله د کندهار ښار پر لور پر عمومي سړک ور روانه شوه. له دې څخه هدف د طالبانو د اکمالاتي لارو غوڅول وو. دوو امريکايي جيټ الوتکو د جنګياليو له پاسه د دوی د ساتنې لپاره الوتنې کولې تر څو افغان جنګيالي پدې ډاډه کړي چې له دوی څخه پوره ملاتړ کېږي ، خو ستونزه داوه ، چې ددوی په مخ کې پرته ټوله لار خامه وه. موږ ډېر ويريدلو او فکر مو کاوه ، چې کېدای شي هره شيبه د طالبانو په لاس ووژل شو. د سهار د لمانځه د ادا کولو لپاره دغه جنګيالي د يو رود پر غاړه تم شول.

اکرم وايي: په ناڅاپي توګه مو د اتوماتو وسلو اوازونه تر غوږو شول. د ډزو په اوريدلو سره د رود په نس کې سرتيري خورا وارخطا شول او سمدستي يې هلته ځانونه د لويو لويو ډبرو تر شا پټ کړل. په غره کې ددغو ډزو اواز انعکاس کاوه ، چې هر ډز به زر ځله بيرته راغبرګيده. ددغې نابېره حملې د مخنيوي لپاره افغان جنګيالي يوازې نه و. د طالبانو يو ګروپ ددوی تر شا و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اکرم وايي چې امريکايي سرتيرو راته وويل: موږ د طالبانو ستلايټ ټيلفونونه کشف کړي دي ، چې دوی يې تعقيبول. امريکايي سرتيرو وويل چې په الوتکو کې زموږ ملګري به پر هغوی بمونه وغورځوي.

د ځانګړو پوځونوسرتيرو کوښښ کاوه هغه سرتيري بيرته منظم کړي چې هرې خواته تښتيدلي وو.

اکرم وويل: دا يوازې اووه موټرونه و چې هغه هم د امريکايي الوتکو لخوا له منځه يوړل شول. ژوندي کسان موږ ټول ونيول ، چې په صبا شيرزي هغوی ته پيسې ورکړې او د خپلو کورونو پر لور يې رخصت کړل. د کندهار شمال ته حامد کرزي هم همداسې وکړل.

په صبا يې دغه جنګيالي د کندهار او سپين بولدك تر منځ پر غزيدلې لويې لارې يوه ستراتيژيك کوتل ته ورسيدل. ددوی په مخ کې کوم خنډ نه و ، نو له همدې کبله يې په لوړو غونډيو کې د ځان لپاره مورچلونه وکښندل.

اکرم زياته کړه: لږ وخت وروسته يو موټر راښکاره شو ، په دغه موټر کې يو عرب ناست و ، نوموړي پر موږ د طالبانو ګمان کړی و ، خو دی په خپله غلطي هغه مهال وپوهيده ، چې کار تر کار تير شوی و. ده سمدستي په نارو وهلو پيل وکړ ، خو موږ دی ونيوه او لاسونه مو ور وتړل. تر دې نيم ساعت وروسته يو بل موټر راښکاره شو ، چې په ګوليو مو سوری سوری کړ. تر هغې وروسته مو نو بيا پوره درې اوونۍ په خدای که د طالب مخ لا ليدلی وي.

د انور هم دا ټولې پيښې په ياد وې. ده وويل چې موږ هيڅ جګړه ونکړه ، هر څه امريکايانو تر سره کړل. تر دې وروسته امريکايانو ځنې اصول وضع کړل ، داسې چې سر له اوسه بايد هيڅوك بې زموږ له اجازې يوې خواته هم حرکت ونکړي.

انور سوګند وکړ ، که به په دغه ټول جريان کې موږ يو کس هم په ټوپك سره وژلی وي. د انور هغه مناقشه هم په ياد ده چې ده د امريکا دځانګړي پوځ له سرتيرو سره کندهار ته تر رسيدو وروسته کړې وه.

دی وايي: ما امريکايانو ته وويل چې موږ تاسو کندهار ته راورسولئ. امريکايانو په ځواب کې راته وويل چې داڅه اپلتې وايې ؟ موږ تاسو کندهار ته راورسولئ!

د يوې ژورنالستې په توګه دا زما دنده ده ، چې حقيقت تر خلکو ورسوم ، خو په راډيو کې دومره وخت نه وي ، چې سړی دې د وضعې پوره انځور وړاندې کړي. ان-پي- آر بالاخره خپلې تګلارې ته بدلون ورکړ. هغوی هم هغسې راپورونه غوښتل ، لکه نورو چې به برابرول. زما مشر نه غوښتل چې تر برستنې لاندې پيښې رادبره کړم. حتی هغوی زما شتون پر لومړۍ ليکه کې هم نه خوښاوه.

په پای کې زه هم اړه شوم چې د نورو ژورنالستانو په شان راپورونه چمتو کړم. د ۲۰۰۱ز کال په نومبر کې ټولو ژورنالستانو د ګل اغا د مليشو او طالبانو تر منځ د جګړو راپورونه برابرول.

د بيلګې په توګه ، ما په يوه راپور کې وليکل چې دواړه خواوې د کندهار د لويې لارې د کنترول پر سر يو له بل سره په جګړه کې ښکيلې دي او د لارې په منځ کې هغه ستراتيژيك کوتل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس کېږي. ما په راپور کې زياته کړې وه چې دکندهار د شمال له لوري د کندهار پر خوا د حامد کرزي څواکونه خورا ټکنی حرکت کوي. د شيرزي د مليشو هدف دادی چې د حامد کرزي د پرمختګ لپاره لاره پرانيزي ، خو دجګړې دغه ډول انځور بالکل غلط و ، له دې څخه د امريکايانو موخه داوه ، چې ګل اغا خلکو ته لوی وښيي. ګل اغا ماته وويل: موږ ډير جنګ وکړ خو په حقيقت کې هيڅ جګړه نه ده شوې.

زه د هغو ټولو ژورناليستانو ستاينه کوم چې هغوی هم زما نظر ته ورته نظر درلود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وروستیو ورځو انځورول
(نومبر ۲۰۰۱)

په دغه ټوله موده کې زما ملګري ، زه او د سلو په شا وخوا کې زورور کسان په کویټه کې بند پاتې و.

په داسې حال کې چې اکرم د شیرزي له ځواکونو سره له جنوب څخه د کندهار د عمومي لارې پر لور خپل پر مختګ ته دوام ورکاوه ، له سره په یوه وخت کې د کرزي کسان د شمال له لوري د کندهار ښار پر لور راروان و . په لار کې به یې له قومي مشرانو سره لیدنې کتنې لرلې ، خو موږ یعنې بهرنیو ژورنالستانو بیا د کویټې په سرینا هوټل کې د پاکستان استخباراتي شبکې (آی. ایس. آی) د جاسوسانو تر سترګو لاندې د خوښې شپې او ورځې سبا کولې.

د بمونو د اوریدلو له کبله ګڼ شمیر افغانان د خپلو کورونو پریښودلو ته اړ شول. له بله پلوه موږ کوښښ کاوه ، چې په کندهار کې د روان وضعیت انځور تر لاسه کړو. د طالبانو د رژیم د وروستیو شیبو په اړه مو په ذهن کې ډول ډول انځورونه جوړول خو سرې نه پوهیده ، چې ایا دغو شیبو به څه ډول احساس درلود ؟

په کوټه کې د هیواد هیڅ استازی نه و چې ځوك دې ورسره په تماس کې شوی وای. ما هڅه وکړه چې د خپل راپور په هکله له پنتاګون څخه ځنې مواد تر لاسه کړم ، خو زموږ د بد خولي مدیر له سخت غبرګون سره مخامخ شوم. ده وویل: (ان ، پي ، آر) په پینتاګون کې ډیر خبریالان لري ، چې پدې زه هم خبره وم. ده زیاته کړه چې ستا وظیفه یوازې په کویټه کې د راپورونو چمتو کول دي.

همدا لامل و چې ما له ځان سره تصمیم ونیوه ، چې خپلو کارونو ته په بل ډول د سرحد پر هغه بله غاړه کندهار کې دوام ورکړم. له پیښو څخه امریکایان خبریدل ، خو زه نه پوهیدم چې ددغو پیښو انځور به زموږ په کور کې څه ډول وړاندې کېده.

همدا لامل و چې ما د کېسې لپاره هیڅ نه لرل. دا ډیره د حیرانتیا خبره وه ، چې د نومبر پر ۱۱مه د شمالي ټلوالې په لاس د کابل له سقوط سره سم د طالبانو رژیم ونه نړیده. واشنګټن په لومړیو کې لا د ماسکو په شان تېروتنې تر سره کړې ، خو په اصل کې ددغو دو تر منځ خورا ډیر توپیر شته. دا ډیره له هیجانه ډکه ورځ وه چې د شمالي ټلوالې پاریدلي جنګیالي کابل ته ور ننوتل ، ځینو خو ویل چې کندهار به ورسره سم په څلیرویشت ساعتونو کې سقوط وکړي خو ما سمدستي د هغوی دغه اټکل نا سم و باله.

د کابل تر سقوط وروسته طالبان د کندهار پر لور رامات شول چې هلته یې د څه وخت لپاره مقاومت وکړ. کله چې زه او د (بي . بي . سي) ادم بروکس له کویټې څخه چمن ته پر لاره و سمدستي حالات راته څرګند شول چې پر لاره مو د مینټ پر لیکلو پیل وکړ ، خو تر پولې اوښتل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګناه ګڼل کېدل. پاکستاني حکومت د ژورنالستانو لپاره يو قانون وضع کړی و. تر دې وړاندې چې موږ له سرينا هوټل څخه وتلي وای ، بايد په خپل موټر کې مو زموږ د ساتنې په بهانه يوه پوليس ته ځای پرېښی وای. د هغه دنده به دانه وه ، چې زموږ ساتنه وکړي ، بلکې د هغه دنده زموږ د سفر په اړه معلومات ټولول و.

دا هوټل د پاکستاني استخباراتي شبکې غړو پر سر اخيستی و ، چې په هغوی کې يې زيات زموږ د ژباړونکو په توګه ګمارلي و. هر ځل چې به موږ له کوټې څخه د دوه نيم ساعته سفر په موخه چمن ته روانيدلو نو بايد ځايي ادارې ته مو وړانديز کړی وای او له هغوی څخه مو اجازه تر لاسه کړې وای.

پر مکتوب سر بيره مو بايد د پاسپورټ فوټوکاپي ، عکسونه ، د ويزې د پاڼو په ګډون د دوو مختلو ما مورينو لاسليك له ځان سره لرلای. ددغو رسمياتو تر پوره کولو او اجازې تر لاسه کولو وروسته به موږ ، موټر چلوونکي او ژباړونکي چمن ته په يوه کاروان کې د (آی . ايس . آی) د افسرانو تر نظر لاندې تللو.دغه کاروانونه به کله پر لسو بجو او کله به بيا پر يوولسو بجو له کوټې څخه روانيدل. د ټکسي چلوونکو په وينا چې پر پوله تر ټولو ګڼه ګوڼه د سهار د اتو بجو په شا وخوا کې وي.

زما له همدې کبله له ژورناليزم څخه کرکه کېده چې په سفر کې به يې دغسې محدوديتو نه لرل. ما خپل ټول کارونه په کوټه کې د مهاجرو په منځ کې تر سره کول .د کابل تر سقوط وروسته بيا هم چمن ته تګ اجازه غوښته. ما بالاخره تر درېو اونيو وروسته خپل دغه انتظار پای ته ورساوه ، چې وروسته کندهار د ۲۰۰۱ز کال د نومبر پر ۶ مه نېټه سقوط وکړ.

ما ددې تابيا هم ونيوله چې د (آی.اېس. آی) له ايجنټانو څخه څو شپې ځان پټ کړم.چمن د پاکستان سرحدي ښار ګوتی دی چې هلته په يوه دروازه دغه دوه بې نظمه افغانستان او پاکستان هيوادونه سره بيليږي. که به سړي غوښتل چې له مسافرو سره خبرې وکړي ، نو بايد په دروازه کې دريدلی وای. هر مسافر ته يې بايد عذر او زاري کړې وای ، چې هغه د يوې ګړۍ لپاره در سره د ريدلی وای او د کندهار د وضعيت په اړه مو يو څه معلومات څنې تر لاسه کړي وای. که به نه دريده نو بيا بايد له ده سره پر څنګ روان شوی وای تر څو مو په رفتار کې يو څه معلومات څنې تر لاسه کړي وای ، خو که به دې له يوه کس سره مرکه کوله ، سرحدي پوليسو به څارلې او يا به يې غوږ درته نيوه ،

خو د نورو سره په توپير د پوليسو افسران له ما سره ډير ښه و ، هغوی به د ځوانو هلکانو د ګڼې ګوڼې د تيت او پرك کولو کوښښ کاوه ، چې زما پر شا وخوا به راټول وو. يو ځل يوه ځوان هلك په دغې ګڼه ګوڼه کې زما شاته لاس راوړ ، ما چې ورته وکتل ده ځان نا ګومانه واچاوه. دا کار يې څو ځله تر سره کړ چې په دريم ځل مې اخطار ورکړ او په څلورم ځل مې پورې واهه. د همدې شي د مخنيوي لپاره مې تصميم ونيوه ، چې د نارينه وو ځايي جامې واغوندم. له اسلام اباد څخه د کوټې پر لور تر تګ وړاندې مې په اسلام اباد کې د ښځو کالي واخيستل ، چې په بازار کې جوړيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کالي مې په کوټه کې د راپور جوړونې پر وخت واغوستل. چمن چې د افغانستان پر پوله پروت ښار ګوتې دی یوه ښځه به بې بورقې پکې ونه وینې. پرته له بورقې ښځه خو سړی په دغه ښار کې په تصور کې لانه شي راوستلای. کوم کالي چې ما په کوټه کې اغوستل ډېر روښانه و، کله چې به زه له موټر څخه راکښته کېدم د سل متره لرې خلکو نظر به ما ته را اوښت، چې زما تر لیدلو وروسته سمدستي به پر ما راټولیدل.

دغو کالو د راپور جوړونې پر وخت کې ډېر مشکلات راته پیښول. بیا مې فکر وکړ، چې ولې بورقه نه اغوندم او یا مطلق غربي کالي. غربي کالو هم له دې کبله ستونزې جوړولې، چې په چمن کې بې له ما څخه نور غربیان نه و.

وروسته مې فکر شو چې ولې د نارینو کالي نه اغوندم چې شاید پدې سره به پر ما خلك د نارینه ګومان وکړي په همدې سره به د خلکو له جنجال څخه یو څه خلاصه شم. که یې ګټه ډېره وه یا لږه خو ما باید د دندې پر وخت اغوستي وای.

د نومبر په دغو ورځو کې به پر پوله هر ډول خلك را اوښتل. د ۲۰۰۱ز کال د نومبر په وروستیو کې چې به له کندهار څخه خلك راتلل ویل به یې چې کندهار لا تر اوسه د طالبانو په لاس کې دی، خو حالت ډېر د اندېښنې وړ دی. د کندهاریانو په اصطلاح دوی ویل داسې ښکاري لکه چې عرب طالبان یعنې د القاعدې غړي ورځې تر بلې په قهر کېږي او پر ښار خپله مستقیمه اغیزه او کنترول زیاتوي.

عربان تر لمر لویدو وروسته په ښار کې د مهمو چېك پوستېونو کنترول په خپل واك کې اخلي. عربانو نور پر خپلو کوربنو طالبانو اعتبار له لاسه ورکاوه، ځکه چې په هغوی کې یې ځینو د کندهار د سوله ییزې تسلیمۍ پر سر خبرې مخ ته بیولې. یوه موټر چلوونکي راته وویل چې عرب اوس د خلکو د جیبونو تلاشي هم اخلي.

یو کس چې له سټلایټ ټېلفون سره نیول شوی و د ښار په منځ کې راوځړول شو. د القاعده غړو به خپل پیکپ موټرونه په ختو لړلي و، چې په همدغو موټرونو کې به د شپې خوندي تیرولو لپاره ریګستان ته تلل.

خو تر اوسه هم لا هغوی په ځان غره وو.

له بله پلوه د کندهار سقوط هم ډېر لرې نه و. د طالبانو د مشرتابه او د کرزي د استازو لخوا د کندهار ښار د سوله ییزې تسلیمۍ پر سر خبرې روانې و، چې تر همدې مهاله طالب ضد ټولوالې د کندهار ښار تر هرې څنډې پورې رارسیدلې وې چې په دې ټولو پرمختګونو کې امریکایي بمباریو خورا مهم رول درلود.

دا هر څه هغه وخت روان و، چې زه او د محمد انور کسان تر لومړۍ کتنې وروسته د (پي . سي . او) د تباره کړکو شاته کیناستو. دغه ټول کسان د اڅکزو د قبیلې غړي و، دغه خلک سخت قسم خواره دي، په درغلۍ کې خورا مشهور دي او پر پوله باندې قاچاق ته ډولونه وهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه قبيله د يوې نړيوالې پولې دواړو غاړو ته پرته ده چې په ډيرې اسانۍ سره د پاکستان سرحدي ښار ګوتي چمن او د افغانستان سرحدي ښار ګوتي سپين بولدك ته اوښتلای او را اوښتلای شي.

دوی په بې وفا يي کې خورا ستر نوم لري او بې له ځانه بل هيچا ته وفاداره نه شي پاتې کېدای.زه به د محمد انور کور ته ورتللم دهمدې لپاره دوی زما د معلوماتو د تر لاسه کولو ښه سرچېنه وګرځيدل.

دوی ماته ددوی د قوماندانانو د سټلايټ ټيلفونونو نمبرونه راکړل ، چې هغوی مستقيما د جګړې په ډګر کې حاضر وو. کله چې به کومه مهمه پيښه رامنځ ته کېدله ، دوی به زه پې خبرولم او يابه ما دوی ته د کويټې له سرينا هوټل څخه ټيلفون کاوه.

کله چې د سپين بولدك د تسليمي پروسه څلور ويشت ساعته وځنديدله ، همدا دوی زه ترې خبره کړم. د محمد انور په وينا ، ځينو قبايلي مشرانو ويل چې دا ځل بايد موږ ټول کارونه په سمه توګه تر سره کړو. تيرې څلرويشت کلنې جګړې افغانستان وران کړی او ډيرو خلکو خپل خوږ ژوند په کې له لاسه ورکړ ، نو دا ځل بايد موږ هغه پخوانۍ تېروتنې تکرار نکړو. دغو مشرانو به موږ له جګړې څخه ويرولو او حوصله به يې راکوله.

زه په خپله ليکنه کې پر يوه شي ټينګار کوم چې پښتانه د روغې جوړې او خبرو ميز ته د کيناستو خورا ښه استعداد لري.

په دغه نومبر کې زما د معلوماتو بله او اصلي سر چينه د حامد کرزي تيز سترګی کاکا عزيز خان وو. موږ ژورنالستان به هره ورځ د کرزي کور ته ورتللو. هره ورځ به يوه خدمتګار چې توره پګړۍ به يې تړلې وه ، يوې خونې ته رهنمايي کولو چې هلته به يې چای له کشمشو(ممزو) او بادامو سره راکول. دا دروژې مياشت وه خو موږ بهرنيان وو.

مابه د نورو بهرنيانو برعکس له دوی سره روژه ماتی کاوه ، ځکه چې ما د ورځې څه نه خوړل. د کرزي د کورنۍ لپاره دا دفکر کولو خبره نه وه ، چې يوه ميلمنه دې د هغوی کره ورشي. د کرزي کشر ورور احمد ولي به موږ د کندهار له روان وضعيت څخه خبرولو. تر دغې خبرې غونډې وروسته به زه د سرای په غولي کې د زړو خلکو مجلس ته ورتلم ، چې تسپې به يې په ګوتو کې اړولې او راډيو ته به يې غوږ نيولی و. د دې سرای تر څنګ د کاکا عزيز خان کور و ، چې زه به هره ورځ د ملاقات لپاره ورتلم او نوموړی به په خپل ارام باغ کې ناست و.

دغو مشرانو زه د پښتونولي ، عننوي روغې جوړې او د منځګړيتوب له اهميت څخه خبرولم. په دغه وخت کې دوه مهم ټکي راته څرګند شول.

يو داچې کندوز د شمالي ټلوالې لاس ته ولويد او هلته ټول طالبان بند پاتې شول. دغه ښار د افغانستان په شمال کې د تاجکستان پر پوله پروت دی.

په کندهار کې طالبانو ويره لرله که دوی واك وسپاري نو ددوی ټول ملګري به په کندوز کې ووژل شي. دوی د خپلو ملګرو د خوشې کېدلو او په خوندي توګه خپلو سيمو ته د ستنولو غوښتنه کوله ، همدې شي دوی په کندهار کې مقاومت کولو ته اړ ايستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله مسئله د القاعده شبکې د عرب غړو سخت دریځې اونه نرمي وه. دوی ته د جګړې په ګټلو کې د نورو افغانانو په شان هیڅ په لاس نه ورتلل. هغوی یوازې د راډیکاله اسلامي نظر یې د نړیوال کېدو هڅه کوله. د القاعدې عرب غړي او د طالبانو د غورځنګ مشر ملامحمد عمر او د هغه په څنګ کې لږ دده په شان سخت دریزه کسانو تر وروستۍ سلګۍ پورې د جګړې کولو هوډ درلود.

د ۲۰۰۱ز کال د نومبر پر ۲۰ مه طالبانو موږ د خبري غونډې لپاره د افغانستان سرحدي ښار ګوتي سپین بولدک ته وروبللو.

دغه سفر زما د خبریالي په ژوند کې تر ټولو غوره تجربه وه. موږ د پخوا په شان په ډیره سختۍ له پاکستاني ادارې څخه سرحد ته دتلو اجازه تر لاسه کړه، خو تر ټولو لوړه ستونزه د ویزې وه. په داسې حال کې چې کابل یوه اوونۍ وړاندې سقوط کړی و، خو په کویټه کې د طالبانو قونسلګري لا فعاله وه او قونسل به هم خلکو ته ویزې ورکولې.

سړی نه پوهیده، چې دا ویزې د څه لپاره، د کوم ځای لپاره او د څومره وخت لپاره دي؟

موږ د طالبانو د رژیم په وروستیو شیبو کې سپین بولدک ته د خبري غونډې لپاره روان وو. دا چنداني مهمه غونډه نه وه، ځکه چې کابل لا له وړاندې سقوط کړی و خو موږ کندهار ته د تللو کوښښ کاوه. زه منم چې د لاس آنجلس ټایمز الیسا روبین زما لپاره زیات انتظار و ایسته، د همدې لپاره زه له هغې څخه زیاته مننه کوم. ما بل ډول احساس کاوه، ځینو ویل چې ویزې به تاسو ته د طالبانو تر واک لاندې سیمو ته لکه کندهار د تګ زمینه برابره کړي.

خو سړي نه پوهیده، چې د کابل شا وخوا په ازادو شوېو سیمو کې به له موږ سره څه کېږي.تر دې څو ورځې وړاندې څلور ژورنالستان چې له جلال اباد څخه کابل ته روان وو، پر لارې نامعلومو وسله والو له موټر څخه راکښته کړل او وروسته یې ووژل. که چېرې زه د القاعدې پر ځای وای مابه هم همداسې کړي وای. زه ډیره نه ویریدم خو بیا مې هم د ممکنه خطرونو د له منځه تلو هڅه کوله.

ماته په ۱۹۹۹ز کال کې د البانیا جګړه راپه زړه کېدله، چې د ټلویزیون خبریالانو به د ورځې ۲۵۰ امریکایي ډالر د یوه فور-بای-فور د کرایې لپاره ورکول، چې دعمومي لارو له لارو وهونکو څخه په امان پاتې شي، خو زه به د کوسوو تر پولې پورې په اووه ډالره په ځایي موټر کې تلم. له ما څخه پرته نور ټول سپاره خندوونکي نارینه وو، دوی به پر لارې ماته البانیایي ژبه راښودله، خو چې کله وپوهیدل چې زه د موټر چلولو لایسنس لرم، د البانیا په غرونو کې یې راته د موټر جلو په لاس راکاوه.

(NPR) لا له وړاندې ماته ګواښ کړی، چې که چېرې یوازې او یا له اجازې پرته له پولې واوړم، خپلې رسمي اړیکې به راسره پای ته رسوي. زه له لاس آنجلس ټایمز سره یو ځای شوم، افغاني او پاکستاني ټول رسمیات تر سره شول بالاخره ټول ژورنالستان د نومبر پر ۱۲ سهار د کاروان په شکل د افغانستان د پولې پر لور روان شولو. ز ما زما د ژباړن او موټر چلوونکي لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه تر ټولو بد وخت و چې کله افغانستان ته ور اوښتلو. ګڼ شمېر کسان پر موږ راټول شوي وو، په لغتو يې وهلو، په ډبرو يې وېشتلو او نارې يې راباندې وهلې.

په موږ ټولو کې زموږ د ژبړ ټکسي حالت ډېر خراب و، ځکه چې دغو کسانو يې د شا هنداره ور ماته کړه.زما پر هغه بيچاره موټر چلوونکي ډېر زړه سوځېده، خو ما تر ور اوښتي زيان ډېرې پيسې ورکړې.کاروان د ملګرو ملتونو دمهاجرو د عالي کميشنيرۍ (UNHCR) پخواني دفتر ته ور وګرځيد، چې (بي. بي. سي)،(سي. ان . ان) او نور لا له وړاندې هلته را رسېدلي وو.

خيمې درول شوې وې او د اوبو کارتنونه هرې خوا ته تر سترګو کېدل. ستلايټ ديشونه د جنوب پر خوا عيار شوي وو او نږدې هر ځای د مچانو بوزاری تر غوږو کېده. په دغه ځای کې بريښنا او اوبه نه وې او نه هم د خوب لپاره کومه سرپناچې تر هر څه وړاندې بايد د بسترو لپاره ځای پيدا شوی وای. تر دې وروسته موږ خپل کار کوونکي بازار ته د توسانو اخيستلو لپاره وليږل.

د لاس آنجلس ټايمز ټايلر مارشال لومړنی کس و چې له ساتونکي سره يې بازار ته د تګ اجازه تر لاسه کړه. تر دروازې پنځوس متره بهر طالبانو هغه بيرته د امنيتي انديښنو له کبله راوګرځاوه. تر دې وروسته زه دې پايلې ته ورسيدم چې دا هسې درواغجنه اجازه وه، چې ورسره سم به نور ګڼ شمير محلي کسان زموږ سرای ته را پورته کېدل، پر موږ به يې مسخرې کولې او توهينولو به يې. زموږ دکوربه جنګياليو به د شاوخوا خلک په لرګيو له دې ځايه لرې کړل، خو تر يو څه ځنډ وروسته به هغوی بيرته راغلل. دغو محلي کسانو به موږ ته ځينې شيان ويل. وروسته موږ دوی ته زموږ کار کوونکي د مرکې لپاره ور وليږل.

يوه ډاکټر وويل: زه خپل ځان ډېر په خطر کې احساسوم، هره شپه د خپل ځان دخوندي ساتلو په موخه په مختلفو ځايونو کې ويده کېږم. موږ خو اوس په داسې حالت کې يو لکه چې يوه لسيزه وړاندې د روسانو تر وتلو ورسته راباندې راغلی و. ده زياته کړه، چې دی له دغه خطر سره سره بيا هم ډېر خوشاله دی، ځکه چې په افغانستان کې د ترقي او پرمختګ پړاو راتلونکی دی.

هغه خبري غونډه چې موږ ورته راغوښتل شوي وو، په دابله ورخ تر سره شول. په هغه غونډه کې چې هر څه وويل شول، ټول بې معنا او بې ګټې وو. طالب وياند چې په انګليسي ژبه يې خبرې کولې ۲۵ کلن ځوان و، چې په غونډه کې يې يوازې د جنوب پر تاريخي پسمنظر رڼا واچوله. ده وويل: کله چې روسانو افغانستان پريښود نو جهادي قوماندانانو په خپل منځي جګړو کې د خورا ډېرو بې ګناه خلکو وينې وبهولې. طالبانو له همدې کبله واك تر لاسه کړ، ځکه چې له جنوب څخه بغير د نورو سيمو خلکو هم غوښتل چې په سيمه کې يې امنيت راشي.

په غونډه کې چې به مې هرې خواته وکتل طالبانو به خندل. دا شايد له دې کبله چې دا لومړی ځل و چې دوی يوه ښځه په غونډه کې لىدله.په دغه سفر کې زما لپاره تر ټولو ستونزمنه خبره داوه، چې ما به ټوله ورځ روژه نيوله. کله چې ما په ۱۹۸۰م کال کې په مراکو کې د پيس کورپز لخوا په په رضاکارانه توګه خدمت تر سره کاوه، نو داسې به نه وي پيښه شوې، چې ما دې د ځايي خلکو د کلتور خلاف کار کړی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یواځینۍ ژورنالسته وم چې همداکار مې کاوه ، همدا لامل و چې د طالبانو له ما سره ډېره مینه پیدا شوه. نجیب الله چې زموږ د امنیت مسئول و ماته یې د روژه ماتي لپاره بلنه راکړه. یوه بل طالب ماته پارکر قلم د ډالۍ په توګه راکړ. کله چې مې ماښام د یوه ګروپ تر ربړا لاندې خپل راپور لیکه ، یو طالب راغی یوه ښه منه یې راکړه. تر ټولو ډېر خو بیا اشپزان رابانديې مهربانه وو.

دغه دوه اشپزان په قوم تاجك او د مزار شریف اوسیدونکي وو. دوی له خپلو کورونو څخه را تښتېدلي و ، خو اوس بیا د لارې د بندیدو له کبله کورونو ته نه شو تللای. زه بالاخره هغوی تر خپلو وزرونو لاندې کړم په خپله اشپز خانه کې یې خپله بستره ، توشکې او ځای راکړ او ټوله شپه به یې د تودو چایو ګلاسونه را اړول.

کله چې به د پیشلمي لپاره د طالبانود لوښو شرنګی شو زه به د ډېرې ستړیا له کبله نوره له حرکته لویدلې وم ، دې خو بیخي امکان نه درلود چې زه دې را پورته شم او یو څه دې ولیکم.

ایا دا ډېره د حیرانتیا وړ خبره نه ده چې یوه امریکایۍ ښځه دې د طالبانوتر وزرو لاندې د هغوی د رژیم د ړنګیدو په وخت کې ژوند کوي ؟

په وروستۍ ورځ اوازې وې ، چې طالبان موږ کندهار ته بیایي خو دا هر څه له حقیقت څخه ډېر لرې وو ، خو زما ملګرو ټینګار کاوه چې موږ باید کندهار ته ولاړ شو. د تیرې ورځې په خبري غونډه کې وویل شول ، چې موږ یوه بله غونډه هم په پلان کې لرو خو اوس داسې ښکاریدله چې هغوی دلته نور زموږ اوسیدل نه غواړي نور باید موږ له دې ځای څخه تللي وای.

تر هر چا خو بیا د تلویزیون خبریالان ډېره په غوسه وو ، ځکه چې دوی د راپور لپاره په ښار کې یوه صحنه هم عکاسي نه کړه. په پای کې دوی طالبانو ته وویل چې یا موږ کندهار ته بوزئ او یامو په سپین بولدك کې یو څو ورځې پریږدئ.

ما او د لاس ټنجلس ټایمز کار کوونکو د خپلو شیانو په ټولولو پیل وکړ ، چې په پای کې موږ له دوو طالبانو څخه چې یو یې د امنیت امر او بل یې د بهریو چارو د ریاست پخوانی مرستیال و د زړه له کومې مننه وکړه. په داسې سختو شرایطو او حالت کې چې زموږ او ددوی هیوادونه په جګړه بوخت و ، موږ له دې امله چې طالبانو زموږ ښه امنیت وساته ، له هغوی نه ډېر منندوی یو.

د بهرنیو چارو ریاست مرستیال راته وویل: کندهار ته ستاسو تګ ډېر خطرناك دی ځکه چې له وړاندې لا څلور ژورنالستان د جلال اباد پر لار وژل شوي دي او له بله پلوه ستاسو حکومت عملا زموږ په هیواد کې په جګړه بوخت دی . که ستاسو حکومت تاسو ته په دغسې خراب امنیتي حالت کې هلته د تګ اجازه در کوي بیا نو تللای شئ.

ما زما نورو مللګرو ته وویل چې ستاسو ماغزه خراب دي ، له چرت وهلو څه نه جوړیږي زموږ لپاره کوټې ته له تګ نه بله هیڅ لاره نه ده پاتې ، خو بیاهم خبریالانو د افغانستان دننه وضعې ته لیواله وو. د اوریدو له قراره ژورنالستانو به موټر چلوونکو ته زر او حتی پنځه زره امریکایي ډالر کندهار ته د رسولو په بدل کې منل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې وخت کې د ديوال شا وخوا ته راټول شوي کسان نور هم پسې قهرجن کېدل. داسې اوازې هم وې چې هغوی بيخي زموږ لوټولو ته هڅول شوي وو. تيره شپه لا طالبانو امنيت ډير سخت کړ ، دوی يو تن د امنيت لپاره له راکټ سره وګماره.

ما او د لاس آنجلس ټايمز کار کوونکو خپل موټرونه بار کړل چې وروسته له يوې په زړه پورې ننداري سره مخامخ شوو او هغه داچې له يوې خوا څخه يو تور پوستی سړی راښکاره شو ، چې ښايي د سوېلي مصر او يا د سوډان اوسيدونکی به و. دغه کس له الجزيرې ټلويزيون سره کار کاوه او د سپورټ ښېګ يې تر شا تړلې وه.

تر رارسيدلو وروسته سمدستي ټول طالبان پرې راغونډ شول ، تر يو څه ځنډ وروسته موږ ته وويل شول چې تاسو بايد بيرته کوټې ته ولاړ شئ. کله چې موږ کيناستلو او ددغې صحنې ننداره مو کوله ، د لاس آنجلس ټايمز باوري ژباړن ما ته پټ په غوږ کې وويل چې هغه د القاعدې غړي ته مه ګوره.

ما ټکان وخوړ او ومې ويل کوم يو دی د القاعدې غړی ؟ او چېرې دی ؟

ژباړن سترګې کښته واچولې اوپه محتاطانه توګه يې راته وويل: دغه تور سړی يا دوم.

ما هغه ته وويل: دا خو بالکل د تور کارغه په شان ښکاري.

ژباړن وويل: بالکل همداسې ده ، خو دا د القاعدې خورا کلك ملګری دی او له هغوی سره زياتې مرستې کوي.

تر ۱۱/۹ وروسته پيښو کې الجزيرې په پراخه کچه د ژورنالستانو او د نظر د خاوندانو غونډې جوړولې ، چې دا د امريکا لپاره يوسر خوږی و ، خو په پای کې د امريکا حکومت دې ته اړ شو ، چې الجزيره و ګواښي او پر نورو خبري ادارو يې فشار راړ چې د القاعدې د سرچېنو خبرې خپرې نکړي.

په تيرو څوکلونو کې الجزيرې ټلويزيون په نړيواله کچه خورا زيات شهرت موندلی دی. دا يوازنی عربي ازاد خبري چېنل دی چې په دغه جګړه کې يې د امريکا لاره نه تعقيبول ، چې زما په فکر دا خورا ګټور کار و ، خو له بله پلوه له دوی سره د طالبانو ښې اړيکې او د دوې له لاري د القاعدې د ويډيويي پيغامونو خپريدل پر دوی باندې ځنې شکونه را پيدا کول.

ما وروسته زما له موټر چلوونکي څخه وپوښتل چې تا هغه تور جګ سړی وليده ، چې د الجزيرې لپاره يې کار کاوه ؟

ده په هو جواب راکړ او ويې ويل چې دی د القاعدې غړی دی او دلته جهاد کوي. دغه موټر چلوونکي له يوه طالب څخه ددغه کس په اړه وپوښتل ، هغه ورته وويل چې دغه کس ستاسو له حويلي څخه بهر په سټلايټ ټيلفون د طالبانو له مشر ملا محمد عمر سره خبرې وکړې او له هغه څخه يې زموږ د شړلو اجازه واخيسته.

تر دې وروسته موږ ته په يو نيم ساعت کې ددغه ځای د پريښودو امر وشو. زه د (بي. بي. سي) ادم بروکس ته ورغلم چې زما نژدې ملګری جوړ شوی و او هغه څه چې ما واوريدل او ومې ليدل ورته ومې ويل. ده زما تر خبرو وروسته وويل چې هر څه وي وي به خو زموږ کار يې را خراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ ، خو تر هر چا د (سي. ان. ان) کسان ډیر خواشیني و ، هغوی کوښښ کاوه ، چې په کویټه کې له پاکستانو طالبانو سره په سټلایټ ټیلفون تماس ونیسي تر څو د هغوی له لارې پر دغو طالبانو فشار واچوي او موږ ته په سپین بولدك کې د پاتې کېدو اجازه راکړي.موږ په هره بیه دلته د پاته کېدو لپاره چمتو وو ، خو د ټاکلي وخت تر پوره کېدو وروسته کوم څه په لاسه رانه غلل.

ما یو فرانسوي جیبي چاقو زما موټر چلوونکي ته ورکړ. زموږ موټر د هارن وهلو په داسې حال کې له دروازې راووت چې د طالبانو درې ډك موټرونه زموږ د امنیت لپاره راسره روان شول ، چې د هغو قهرجنو کسانو له ګڼې ګوڼې څخه مو وژغوري. د امنیت امر نجیب الله به لکه د رمې سپی کله د کاروان شا او کله هم مخته روان و.

دده مخابره په لاس کې وه او تر هغه وخته پورې یې راته کتل ، چې موږ ټول تر پولې واوښتو. زموږ دغه سفر ډیر بې خونده و ، خو دا د طالبانو د رژیم پای او د ۲۰۰۱ ز کال د نومبر دریمه اوونۍ وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طالبانو نسکورېدل

(ډيسمبر ۲۰۰۱)

د ډسمبر په لومړيو کې د طالبانو ضد دوه ډلې د کندهار تر څنډو پورې ورسېدې.

د افغانستان راتلونکي ولسمشر حامد کرزي خپل مرکز له کندهار ښار څخه د موټر د مزله پر واټن د يو ساعت په شاوخواکې د شمال خوا ته په يوه کلي کې جوړ کړ او بله ډله چې مشري يې د شېرزي په غاړه وه ، له خپلو کسانو سره مرکز د کندهار سوېل پلو ته د کندهار او سپين بولدك پر لويه لار جوړ کړ او پر هوايي ډګر د بريد لپاره يې د امريکايانو اجازې انتظار ايسته.

د القاعدې عرب غړو هلته خورا کلك مورچلونه جوړ کړي و ، چې د امريکايانو لخوا به پرلپسې بمبارۍ پرې کېدې.

له بله پلوه د کندهار د سقوط لپاره خبرې روانې وې ، د همدې خبرو د پر مخ بېولو لپاره ولسمشر کرزي د اکرم د قبيلې مشر ملانقيب ټاکلی و. هغه ملانقيب چې په ۱۹۹۴ ز کال کې يې د اکرم له مخالفت سره د کندهار د ښار واګې د طالبانو په لاس کې ورکړې ، خو اوس بيا دده په لاس دغې مسئلې ته د پای ټکی ايښودل کېده.

د سرو لښکرو ضد دغه قوماندان ، چې له ټولې حوزې څخه يې روسان تر ارزګانه پورې د سيمې پرېښودلو ته اړ ايستل ، په کندهار کې د خورا ښه نفوذ خاوند دی. تر اوسه هم نوموړی د ټوپکوالو لپاره د سر خوږ ی دی.(بايد وويل شي ، چې ښاغلی ملانقيب د 2007 کال په نيمايي کې مړ شو. ژباړن)

په داسې يوه هيواد کې چې دروغ د ورځنيو خبرو موډ ګرځېدلی وي ، نو ملانقيب هم څنې په امان نه دی.

يو وخت چې زه کله له امريکا څخه راغلم ، ده ته مې يو جېبي چاقو ورکړ. نوموړي به هغه چاقو د الماسو په شان ساته او لاس په لاس به يې ګرځاوه. يو وخت يې هغه چاقو خپل زوی ته ور ښکاره کړ او ورته ويې ويل ، کله چې زه امريکا ته تللې وم ، په ټولو مغازو کې مې وکتل ، بالاخره مې دغه چاقو پکې خوښ کړ او وامې خست!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹۹۲ ز کال کې دده د ملګرو پر موټر راکټي برید وشو ، چې پکې سپاره ټول دیارلس جنګیالي ووژل شول. نوموړی مجرمو کسانو ته له دې کبله له سزا ورکولو تېر شو ، چې ویل یې زه اوس نوی له حج څخه راغلی یم. ده خپلو قهرجنو پلویانو ته وویل: زه نور مسلمانان نه شم وژلای.

ددې لپاره چې د ۲۰۰۱ ز کال د نومبر وروستي معلومات نور هم کره کړم ، له هغه سره مې لیدل اړین وبلل ، تر څو په دې اړه دده نظر هم واورم.

نوموړی یو نیم کال وروسته د هغه څه له امله چې تر سره کړي یې و ډېر خوښ و. ده وویل: کله چې کرزی افغانستان ته راداخل شو ، دوه ورځې وروسته یې ما ته د یوه کس په لاس یو سټلایټ ټیلفون را ولیږه. له هغې وروسته ملانقیب د کندهار ښار پرېښود او د خپلو قومیانو مرکز ارغنداب ته ولاړ. ارغنداب چې کندهار ته یې خورا ډېره طبعي ښکلا وربښلې ، په منځ کې یې د شنو اوبو رود تېر شوی دی. د رود دواړو غاړو ته د ختینو دېوالونو تر شا د ډول ـــ ډول مېوو ښایسته باغونه د یوه وحشي ځنګله په څېر تر سترګو کېږي. د جهاد په دوران کې دا ځای د ملانقیب مرکز و او له همدې ځای څخه روسانو د ناسور خم واخیست. ده وویل: د کرزي یوه نفر ما ته ارغنداب ته یو سټلایټ ټیلفون راوړ. هغه وویل چې کرزی غواړي له تاسو سره خبرې وکړي.

ما کرزي ته ټیلفون وکړ ، هغه راته وویل: څه شي ته اړتیا لرې ، پیسې که وسلې ؟ ما ورته وویل: دواړو ته.

له همدې وخت څخه به دغو دوو ملګرو هره ورځ په ټیلفون خبرې کولې. دی وایي چې ما به کرزي ته تاکتیکي مشورې ورکولې. ما به کرزي ته ویل چې ها وکه او دا وکه ، ځکه چې کرزي جنګي تجربه نه لرله.

کرزي ما ته وویل چې له ملا عمر څخه طالبان جلا کړه. ما په لومړي سرکې له طالبانو څخه د کوچنیو قوماندانانو په بېلولو پیل وکړ ، ځکه دغو کسانو د طالبانو له مشرتابه سره ټینګې اړیکې نه لرلې. د خبرو دغه لړۍ د هغو خلکو لپاره مخکې تر دې چې له منځه ولاړ شي ، ډېره ښه چاره وه.

یو وخت د طالبانو د دفاع وزیر په ملانقیب پسې موټر ور ولېږه او دوی دوو د کندهار په ښار کې یو پټ مجلس سره وکړ. په هغه غونډه کې ملا نقیب ددفاع وزیر ته وویل: له حامد سر جنګ مه کوه ، که چېرې ته تسلیم شې ، هغه به تاته هیڅ ضرر و نه رسوي.

تر یوولسم سپټمبر وروسته په افغانستان کې ایتلافي حکومت جوړېږي ، چې په هغه کې به د طالبانو جګپوړي چارواکې هم ګډون ولري. د نومبر په وروستیو کې د ملا نقیب قومیانو پر طالبانو د برید لپاره د خوښۍ اټبونه کول.

ملانقیب د طالبانو مشر ته یو استازی له لیك سره ور ولېږه ، په لیك کې لیکل شوي و ، چې په دا دوو ورځو کې باید تسلیم شې ، که نه نوټول ارغنداب به ستا پر ضد را پور ته شي.

دا د طالبانو لپاره یو جدي ګواښ و ، ځکه چې د ملانقیب قومیانو تر اوسه په جنګ کې ما ته نه وه منلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا يو منل شوى حقيقت دى چې په ۱۹۹۶ ز کال کې ملا نقيب د اکرم له مخالفت سره سره بيا هم طالبانو ته د کندهار د ښار د نيولو موقع برابره کړه ، ده خپلو قوميانو ته د جنگ د نه کولو امر وکړ.

د ملا نقيب ضرب الاجل تر يوې بلې غونډې پورې وغزېد ، چې د ۲۰۰۱ ز کال د ډسمبر پر پنځمه تر سره کېده.

ملا نقيب وايي: طالب چارواکو ما ته وويل که ته موږ ته په نور وخت راکولو راضي نه شې ، نو لاس دې خلاص هر څه چې کوې ، و يې که.

ملانقيب ورته وويل: تاسو غواړئ چې موږ د اور په لمبو کې وسوځوئ؟ زموږ کورونه را وران کړئ؟

که داسې نه وي ، نو بيا ولې تاسو په مزار ، کابل او کندوز کې جگړه نه کوئ؟ يوه اوونۍ وړاندې طالبانو دغه ښارونه د امريکا ملگرو يانې شمالي ټلوالې ته پر يښي و. په خواب کې طالب چارواکو له کرزي سره د مستقيمې ليدنې غوښتنه وکړه. ملا نقيب هغوى ته وويل چې زه خپله کرزى يم او کرزى زه يم ، زما خبره دده او دده خبره زما ده. هغه مهال کرزى نوى د افغانستان د لنډمهالې ادارې د مشر په توگه ټاکل شوى و. دى د کندهار ښار د مسئلې د يوې خواته کولو لپاره له امريکا يې مشاورينو سره په پلان جوړونه بوخت و او له ځايي مشرانو سره به يې ليدنې کولې.

له کرزي سره مخور کسان به د طالبانو له رهبرۍ سره په جدي خبرو لگيا و او کله کله خو به يې مستقيماً له ملامحمد عمر سره هم پر ستلايټ ټيلفون خبرې کولې.

د ملا نقيب په کور کې ناست کسان پدې راځي شول چې له کرزي سره نېغ په نېغه خبرې وکړي.

د کرزي قرار گاه د ښار د شمال طرف ته د نيم ساعت د موټر د مزل په واټن سره لرې موقعيت درلود پراته و.

د ملا نقيب دا هم په ياد و چې د طالبانو دغو مشرانو له ما څخه د کرزي د ټيلفون د شمېرې غوښتنه وکړه. هغوى ځو ځلې نمبر هم داير کړ ، خو د خرابې ليکې له امله له هغه سره په خبرو کولو بريالي نه شول. تردغې غونډې څو ساعته وړاندې د افغانستان نوى ولسمشر د مرگ تر پولې رسېدلى و ، خو خداى (ج) بچ کړ.

امريکايي الوتکې د کرزي پر قرارگاه بم و غورځاوه ، چې درې امريکايي سپېشتل فورس او شل تنه افغانان يې ووژل. مړه شوي کسان ټول د کرزي ملگري او دده د قبيلې غړي و. ژوبل کسان په خورا ناوړه حالت کې پراته وو ، په ژوبلو شويو کسانو کې د يوه نوم قاسم و ، چې په پښنه کې يې خپل دواړه لاسونه بايللي و ، نوموړي له خپلو ملگرو څخه وغوښتل چې هغه ووژني. قاسم په ريگستان کې د امريکايي سمندري ځواکونو اډې ته وليږدول شو ، چې هلته يې تر تداوي لاندې ساه ورکړه.

په هغه وخت کې چې طالبانو د کرزي نمبر دايراوه ، د کرزي پر قرار گاه باندې تندر را شيوه شوى و. دغه ډله د ملانقيب په مشرۍ د کرزي د قرار گاه پر لور روانه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غونډې په وخت کې زه په کويټه کې وم ، خو ډېره وېرېدم ، داسې نه چې د امريکا د بمونو ماشه پر دغه پلاوي چې د طالبانو جګپوړي چارواکې پکې موجود و راکښېکښل شي.

ملا نقيب په دغه يولس ساعته غونډه کې خپل دريځ وساته ، دی وايي: کله چې موږ هلته ورغلو ، دکرزي مخ او غاړه پانسمان شوي و. کرزي نه غوښتل چې له دغو کسانو سره خبرې وکړي ، يوازې ملانقيب له کرزي سره خبرې کولای شوای.

ملانقيب وايي: ما کرزي ته وويل چې ته بايد هغوی ته ووايې ، که چېري موږ د کندهار پر سړکو کې جګړه وکړو ، نو ډېرې وينې به و بهيږي ، موږ او تاسو به ډېر بد ښکاره شو.

بالاخره کرزی د هغوی سره کېناست او د طالبانو مشرانو ته يې وويل چې کندهار ملانقيب ته تسليم کړي.

ملا نقيب وايي: کله چې موږ کندهار ته را ورسېدو ، هغوی خپل نظر بدل کړی و او ويل يې چې موږ غواړو صبا بيا له کرزي سره ووينو. د دوهم ځل لپاره همدغه پلاوي بيا له کرزي سره وليدل او له کرزي څخه يې د کندهار د ورسپارلو لپاره دوه ورځې وخت وغوښت ، خو کله چې موږ ښار ته راورسېدو ، طالبان يو ځل بيا پر خپله خبره ونه درېدل ، هغوی وويل: موږ دوې ورځې انتظار نه شو کولای ، موږ سبا تاسو ته ښار در پرېږدو. په دغه شپه طالبانو ما ته په سټلايټ کې وويل چې موږ بالا روانيږو. خو ما اماده ګي نه لرله ، د ښار د کنټرول لپاره پوره نفر راسره نه و ، يوازې څلوېښت يا پنځوس کسان موجود و ، هغوی مې په ښار کې سره وپاشل ، خو دا بس نه و.

کله چې طالبانو د شپې په تياره کې ښار پرېښود ، نو په ښار کې وضعيت هغه حالت ته وګرځېد ، چې څو ورځې مخکې يې افغان مهاجرو ما ته په پاکستان کې اټکل کړی و. دوی د طالبانو د رژيم د پای څخه خورا په وېره کې و ، دوي ويره لرله ، چې د دوه نوي يم کال پيښې به بيا تکرار شي.

د ښار د عمومي روغتون يو ډاکټر د هغه وخت پيښې داسې بيا نوي:

څو سوه عرب او طالب ټپيان چې په امريکايي بمباريو کې د کندهار په هوايي ډګر کې ژوبل شوي و روغتون ته راوړل شول. د بسترو د نشتوالي له امله هغوی په وينو لژنده پر ځمکه پراته و.

د دغه ډاکټر په وينا ، موږ په همدغسې حالت کې د دوی تداوي کوله ، حالت ډېر خراب و ، ځکه چې داد طالبانو وروستۍ شپه وه ، ښار يې پرېښوده او واك يې ملانقيب ته سپاره.

ډاکټر په ډېريخ او توره تياره کې د ټپيانو په پالنه بوخت و. پخوا چې به موټرونه راښکاره شول ، ټپيان به يې راوړل ، خو دا ځل داسې نه و ، د القاعدې ګڼ شمېر پيکپ موټرونه روغتون ته راغلل ، هغوی پر ډاکټرانو نارې وهلې چې زموږ مريضان چېرې دي ، هغوی ټول القاعده او طالب ټپيان په نيمه پانسمانونو او اې وي ټوبونوکې جلا کړل.

تر څه ځنډ وروسته د القاعدې عرب غړو لخوا ګڼ شمېر پيکپ موټرونه راښکاره شول او هغوی ټول ژوبل کسان په خورا بد حالت کې له کندهار ښار څخه و ايستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر وويل چې دا ټول موټرونه د عربانو و. له هغوی څخه څلوېښت نارينه ډېر سخت ژوبل د يوه استراليايي په ګډون پاتې شول چې هغوی بيا په روغتون کې له امريکايانو سره په جګړه کې ووژل شول.

نعمت الله چې دبادامو د يو کندهاري سوداګر زوی دی او په دغو ورځو کې يې له خپل پلار سره د وچې مېوې په مارکېټ کې کارکاوه ، د خپلو سترګو ليدلی حال داسې راته بيان کړ: زموږ له مارکېټ سره نژدې د ميخانيك يو لوی سرای دی. په دغه سرای کې ګڼ شمېر مستريان ورکشاپونه لري ، دلته طالبانو ډېر موټرونه د جوړولو لپاره راوستلي و چې ناڅاپه وسله وال کسان راښکاره شول ، ټول موټرونه يې سره راغونډ کړل.

تر دې وروسته يوه بله ډله راغلل ، هغوی لومړنۍ ډله له همدې ځای څخه وشړله خو لومړۍ ډله بيا راغله او د موټرونو پر سر له دوهم ګروپ سره په جګړه شول. ما فکر کاوه ، چې موږ يو ځل بيا د کورنۍ جګړې په درشل کې يو.

تر ۱۱ سپټمبر وروسته د بادامو دغه بازار درې ورځې له دې کبله تړلی و چې په ښار کې د خپل سريو ټغر اوار وو.

دغسې حالت په کابل کې درې اوونۍ مخکې تير شوی و. کله چې امريکايي بمونو د طالبانو لکې درې ورې کړې ، د شمال ټلواله افغان پلازمينې کابل ته ور ننوته او تر څو ورځو پورې په ښار کې چور او تالان روان و. دې ته ورته يعنې يو کال وروسته د بغداد تر سقوط وروسته هلته هم حالت همدا شان و.

په کندهار کې د واك سپارلو چارې په سمه توګه تر سره نه شوې. که چېرې ضابط اکرم هلته وای ، شايد کندهار يې له چور او تالان څخه ژغورلی وای. خو اکرم د ښار د باندې له ګل اغا سره په هوايي ډګر کې و.

اکرم وويل: زه د ګل اغا تر څنګ ولاړوم چې د هغه سټلايټ ټيلفون ته زنګ راغی. دا د ولسمشر کرزي ټيلفون و ، چې شيرزي ته يې وويل ، ته د هوايي ډګر مسئول او ملا نقيب د کندهار والي دی. په کندهار کې واك سره ويشل شوی و او د هر يوه برخه معلومه وه ، چې ټول عيني شاهدان د همدې خبرې په تائيد سر ښوروي.

د چمن يوه ځوان جنګيالي ماته وويل: حقيقت دادی چې طالبانو واك ملا نقيب ته وسپاره.
نعمت الله د بادامو سوداګر خپل د سترګو ليدلی حال داسې راته بيان کړ: ټولو طالبانو به يو ځل له ملا نقيب سره ليدل او بيا به يې ده ته وسلې ور سپارلې.

زما اڅکزي ملګری محمد انور هم همدا خبره تائيدوي. دا الکوزي وه چې کندهار يې له طالبانو څخه پاك کړ او ولسمشر کرزي هم کندهار ملا نقيب ته ورکړ. بي بي سي وويل چې ملا نقيب د طالبانو د تسليمي او د ولايت واك په لاس کې اخيستل منلي دي.

دا هغه څه و چې بايد تر سره شوي وای خو هغه څه وشول چې بايد نه وای شوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کندهار لار
(۱۱ ډيسمبر ۲۰۰۱)

زه ډېره حيرانه وم چي دا جمله څول ځله د کندهار په اړه وويل شول.

ددي څخه څلور ورځي تيري شوي دي خو زه اوس هلته ور روانه يم.

زه په يو ژر ټکسي کي د کندهار پر لور روانه وم چي د شا هنداره يي ماته شوي وه او بيرته يي سره پټليس کړي وو.

ما زما ډرايور او ژباړن پدي راضي کړل چي زما سره کندهار ته ولاړ شي.

دا ځل ما ويزي ته اړتيا نه لرل ځکه چي زه د يوه اڅکزي سره پر موټر سايکل پر خامه لاري تر سرحد واوښتم.

د پولي څخه د اوښتلو پر مهال زما موټر سايکل چلوونکي د پولي يوه ساتونکي ته د روغبړ لپاره لاس وروغځوي او هغه هم لاس ورته را اوږد کړي په همدي سره موږ تر پولي اخوا واوښتو.

زه بيرته د خپلو ملګرو سره يو ځاي شوم چي د عمومي سړک پر سر يي په ټکسي کي زما انتظار ايستي.

زموږ لومړي تم ځاي د محمد انور د اڅکزو په يو بارك كي وو.

هغوي ماته د يو ځوان جنګيالي په اړه چي فدا نوميدي معلومات راکړل هغه زموږ د امنيت مسول او په قبايلي چارو کي د يوره نفوذ خاوند و.

اوس موږ د حرکت په حال کي و او فدا د موټر د مخ په سيټ کي کښيناستي او کلاشينکوف يي د زنګنونو په منځ کي نيولي و او همدا شان يي د بغل د هنداري څخه د شاه نندارہ کول.

ما غوښتل چي دده سره په رفتار کي مرکه وکړم خو د خراب سړك له کبله دده ږغ سم نه ثبت کيدي.

د ږغ د خراب کيفيت له کبله مي فکر کوي چي دا ريکارډينګ به د استفادي وړ نه وي که نه خو بيا هم ددي کار څخه ستړي نه شوم وم .

ما ده ته خپل مايك نور هم ورنژدي کړي چي د هغه تر خولي دا جمله راووتل چي ويل يي موږ ښار په زور ونيوي.

هغه د کندهار هوايي ډګر ته نژدي د شګو يوي تپي ته اشاره وکړل چي موږ له همدي ځاي څخه د کندهار پر لور روان شو.

ده وويل چي دري ورځي وړاندي يوي طالب ضد ټلوالي د ګل اغا په مشرۍ د کندهار پر ښار يرغل وکړي. دوي هلته د القاعده عرب غړو او طالبانو پر ضد نه وه ورروان بلکي هغوي څو ورځي وړاندي ښار خوشي کړي و ځکه چي جنګ نور ختم شوي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فدا وويل چي دا کار د شيرزي د پلويانو لپاره ډير په زړه پوري و ځکه چي ممکن هغوي ته په دغه اړ و دوړ کي يو څه په لاس ورغلي واي.

شيرزي د کرزي د امر څخه سر وغړوي او د ولايت کنترول يي د ځان حق بلي.

دي وايي زه پوهيدم چي دا ډير بد کار دي .

زه پدي ډاډاه يم چي دا پيښه به د نوي افغنستان پر راتلونکي ډيره بده اغيزه ولري.تر اوسه چي به ما کوم معلومات تر لاسه کول هغه د دريم لاس معلومات وو.فدا په صحنه کي حاضر و نو ځکه ما دي د معلوماتو شريکولو ته هڅوي.

ده وويل ولسمشر شيرزي ته وويل چي تاسو د کندهار ښار بهر په هوايي ډګر کي پاته شي خو موږ دده امر ته غاړه کښينښودل.

ما غوښتل چي د کندهار ددغه اشغال په اړه سم انځور تر لاسه کړم. هلته په سلګونو موټران تر سترګو کيدل چي د جنګياليو به ډك وو.

دغو جنګياليو به د موټر پټي خلاصي کړي وي ، په داسي حال کي چي پټووان به يي تر سر تړلي و په مريميو به بار و او پښي به يي هم تر موټر راځړولي وي. د بيرغه پر ځاي به يي د راکټ مرمي په ييپ اغوستي وي او بيا به يي پر موټر درولي وي.

موږ ته ښار ته د ورتګ لپاره هيڅجا بلنه نه وه راکړي.

ما ور څخه وپوښتل امريکايانو پدي اړه څه ويل او هغوي پر دغه مهال چيري وو ؟

ده وويل چي موږ ته امريکايانو د ښار د نيولو امر راکړي او امريکايي سپيشل فورس موږ د ملاتړ لپاره موږ بدرګه کولو.

((دا هغه څه و چي تر اوسه لا د خلکو څخه پټ ساتل شوي وو))

فدا زياته کړل چي موږ ته ټولي مشوري امريکايانو راکولي.

خو دا څنګه امکان لري چي ښار دي وختي لا د طالب ضد ټوالي له خوا چي مشري يي حامد کرزي کوي او رهنمايي يي د يو بل امريکا سپيشل فورس ګروپ لخوا کيږي او بيا د سپيشل فورس هغه بل ګروپ خپل افغان ملګرو ته د ښار د نيولو امر ور کوي ؟

کرزي خپل کسان مخکي لا ښار ته د ملا نقيب سره د ښار د ساتلو لپاره استولي و شيرزي ، اکرم ، فدا او محمد انور لا د کندهار ښار د باندي په هوايي ډګر کي و چي کرزي شيرزي ته ټليفون وکړي چي تاسو بايد په هوايي ډګر پاته شي.

زه پدي ډيره حيرانه يم په داسي حال کي چي ښار لا دوړاندي د طالب او القاعده ضد ټلواتلي امريکا پلوه ځواکونو لاس ته لويدلي دي نو بيا ولي امريکايي مشاورينو شيرزي د کرزي نا فرماني ته وهڅوي ؟

زما او د فدا مرکه پر همدي ځاي پاي ته ورسيدل د ځان سره مي وويل چي پدي اړه به نور معلومات وروسته راټولوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو شي چي پدي اړه زما په فکر کي راګرځيدي هغه دا چي طالبانو په ډير ډار سره واك پريښودي پدي سره امريکايان ډاډه وه چي هر څه يي زړه غواړي هغه په افغانستان کي تر سره کولاي شي.

په همدي وخت کي د کندهار ښار راښکاره شو په ښار کي ټوله سړکونه کنډ او کپر و او ډيري ودانۍ د امريکايي بمباريو له کبله نړيدلي وي.

موږ د (Mayuria) پسي ګرځيدو ماته پر پوله د اڅکزو په بارك کي وويل شول چي ستاسو ملګري محمد انور به هم هلته وي.

موږ موټر يو بغل ته ودروي که ګورو محمد انور چي په (ايس ، يو ، وي) موټر کي سپور و راښکاره شو. ده دليري څخه پر ما ږغ وکړي سارا ، ده تر روغبړ وروسته زما هغه نور ملګري موټر ته پورته کړل او زه ده په خپل موټر کي تر خپل څنګ کښينولم.

نور نو ما د فيصلي کولو تصميم نه درلودي . محمد انور د اتيايمو کلونو يو جنګيالي دي چي سرو سترګو يي د ډيرو چرسو څکولو له کبله الغي پيدا کړي وي.زموږ جنګياليو يعني د انور کسانو ټولو د طالبانو غوندي پکړي او جامي لرلي خو په اصل کي موږ پوليس وو. په اصل کي خو موږ د ضابط اکرم لپاره کار کوي. تر دي مهاله زما او د هغه تر منځ پيژندګلوي نه وه شوي.

نور نو موږ بايد يوڅه بيړه کړي واي ځکه چي لمر پر لويدو و او دا د روژي مبارکه مياشت و ځکه چي موږ د سپيدو راهيسي هيڅ نه و خوړلي.

موږ د محمد انور د يو قريب کور ته ورسيدو چي په يوه تنګه کوڅه کي وو.د ميلمنو په خونه کي زموږ د ښه راغلي لپاره نارينه ولاړ و ، خونه په قيمتي مزاري او هراتيو غاليو پرش کړل شوي و. ددي ډول خونو سره چي زه د مراکو په پيس قورپ کي وم ډيره بلده شوي وم.

پر دغو غاليو يو پلاستيکي سترخوان اوار و چي خواړه پر ايښودل شوي و خو تر اوسه لا موږ ته د خوراك اجازه نه و ځکه چي موږ بايد اذان ته انتظار ايستلي واي.

زما د محمد انور يو سپين ږيري اکا په ياد دي چي د هغه و مخ ته چاپه زوره د ساه کښلو جرائت هم نه شو کولاي.

اکا د کورني مشر و او بايد درناوي يي شوي واي.

تر دي وروسته محمد انور ماته د همدي سراي تر څنګ د يو بل سراي په دويم منزل کي شخصي خو نه راکړل . په هغه سراي کي يو کس و چي بايد ماته يي چاي را جوش کړي واي او دسراي د ساتني دنده ور دغاړي وو.

ساعت ته چي مي وکتل د کندهار په وخت د ماښام اوه بجي وي چي د واشنګټن د سهار د لسو بجو سره يي سمون درلود.ما يوازي پنځه ساعته وخت درلود چي دا ټول شيان مي په څلور نيم دقيقه ييز راپور کي انځور کړي واي .

خو ځيني وختونه به ما ډير اوږده خبرونه ور استول.خو د نن راپورمي د امريکا د پاليسي په اړه و چي څنګه امريکايي سرتيرو ځايي جنګيالي د ښار د نيولو لپاره بدرګه کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما خپل ميني ډيسك عيار كړي او هغه ټيپ مي چلانه كړي چي د لاري په اوږدو كي مي ثبت كړي و او په خپل لپ ټپ كمپيوټر كي مي څلور ساعته وروسته راپور چمتو كړي.

هغه كس چي ماته يي چاي تيارولي هم بيده شوي و ما د باندي پر بام د سټلايټ ډيش كاسه ودرول.

زما په راپور كي د څوان فدا هغه ټولي خبري راغلي وي چي ما دده څخه د لاري په اوږدو كي ثبت كړي وي. داسي چي څنگه امريكايي سرتيرو يو ټوپكسالار د كندهار نيولو ته وهڅوي او بيا يي د ولايت تر مقام پوري بدرگه كړي .

تر څو د كندهار ښار د كرزي د واكه وباسي په داسي حال كي چي كرزي هم دغه ښار ته د امريكايانو لخوا بدرگه شوي وو. ما دغه سكريپټ واشنگټن ته د سټلايټ د لاري ايمل كړل. دغه راپور مي زموږ نوي مسول چلوونكي ته ور واستوي او دي مي له دي څخه خبري كړي چي زه افغانستان ته ورسيدم. په داسي حال كي چي د خبرونو په خونه كي ټوله نړي راغونډه شوي و پر هغه باندي دا د ټوپكسالار كلمه سمه ونه لگيدل.

ده هغه راپور زموږ نړيوال سړي خور مسول ته ور واستوي چي د هغه څخه موږ ټول بيريدلو او درناوي به مو يي كوي.

دغه سړي خور ددغه راپور په لوستلو سره د ډيره قهره څخه ليوني شوي و چي زما او دده تر منځ په سټلايټ ټيليفون كي سختي خبري هم پر وشوي.

ده وويل چي دا ستا راپور ډير بي معني دي په اصل كي ده هغسي راپور غوښتي چي واشنگټن پوسټ د ملا عمر د كور په اړه برابر كړي و چي د هغه د ميليمه اسامه بن لادن په پيسو يي جوړ كړي وو.

زه پدي باور يم چي هر څوك پوهيږي چي هغوي څومره خطرناك او مضر خلك و او د هغوي پراخيدل يو لوي گواښ وو.تر ټولو مهمه دا وه چي په امريكايي حساسيتونو بايد څوك پوه شوي واي د طالبانو په اړه راپورونه او گذارشونه جوړول خو د پنځه كاله مخكي كار وو.

زه پدي باور يم چي په اوسنيو حالاتو كي ددغسي موضوگانو په اړه معلومات برابرول ډير اړين و څكه چي اوس موږ يو نوي پړاو ته ورداخل شوي وو.

زما په نظر ددغو شيانو سمول يوازي دانه چي د امريكا او افغانستان لپاره ډير مهم و بلكي د ټولي نړي لپاره يي خورا حياتي ارزښت درلود.

نړي موږ ته گوري چي دوي خپلي چاري په څه ډول په افغانستان كي د طالبانو تر ړنگيدو وروسته پر مخ بيا يي تر څو خلك د تمدن د ټكر څخه وساتي.

زموږ مسول چلوونكي د فدا خبري زما د راپور څخه پري كړي وي.

زه پدي ونه توانيدم چي د افغانستان انځور د طالبانو تر ماتي وروسته خلكو ته انځور كړم.

خو هغه كار زه اوس تر سره كوم.

يادونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

(Mayuria) په دغه نامه باندي زه په کندهار کي کوم ځاي نه پيژنم (ژباړن).

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښار په زوره نيول
(ډيسمبر ۲۰۰۱)

ددې کېسې روښانتيا زما لپاره ډېر وخت ونيو.

د همدې موضوع د روښانتيا لپاره ما بايد له ټولو دخيلو اړخونو سره کتلي وای تر څو واقعيت راته په ډاګه شي.

زه بالاخره په ټولو شيانو وپوهېدم.

کله چې محمد انور د کندهار په پوليسو کې خپله دنده پرېښودله نو زما او دده تر منځ دوستي لا همغسي پر خپل حال پاتې وه. د طالبانو تر ماتې وروسته ما يو بل اڅکزی له ځان سره ملګری کړ تر څو تر پولې اخوا مې د انور تر کور پورې ور ورسوي.

د ملانقيب او خاکرېزوال نظرونه مې لا له وړاندې معلوم کړي و. کرزي او شېرزي ته خو دومره نژدې شوې وم چې هر وخت مې زړه شوی وای له هغوی سره مې ليدلای شوای.

يو اصلي کريکټر چې زما لپاره يې ليدل ګران و هغه د امريکا د ځانګړو قواوو ډګروال ډيوېډ فوکس و.

ټول دخيل افغان اړخونه په دغه مسئله کې دده کليدي رول تائيدوي.

ددې څخه مې مقصد دا و چې ځان ته معلومه کړم چې ايا دا رښتيا امريکايي سرتېري وو چې شېرزی يې په زور د ښار نيولو ته هڅاو؟

له دې څخه هر څه په ډاګه کېږي چې ولسمشر کرزي شېرزی ته په هوايي ډګر کې د پاتې کېدو امر کړی و. هوايي ډګر د کندهار ښار ختيځ پلو ته د موټر د نيم ساعت د مزل په واټن کې پروت دی.

دغه هوايي ډګر د امريکايانو لخوا جوړ شوی دی ، خو په اتيايمو کلونو کې د روسانو لخوا نور پراخ شو تر څو د کليوالو سيمو د بمباريو او پر پاکستان د بريد لپاره ګټه ځنې واخلي.

کله چې د طالبانو مشر ملا محمد عمر په ۱۹۹۶م کال کې اسامه بن لادن ته بلنه ورکړه تر څو له ده سره په کندهار کې و اوسي ، نو هغه د خپل ځان او د القاعدې شبکې د نورو مهمو غړو لپاره هلته خورا ټينګ کورونه جوړ کړل.

د القاعدې د سرسختو غړو لپاره د طالبانو د واکمنۍ په وروستۍ ورځ دا په افغانستان کې د القاعدې د مقاومت وروستی ډګر و. د ډ سمبر په لومړيو کې امريکايي جيټ الوتکو پر دغه هوايي ډګر بمباري پيل کړه.

له همدې کبله هوايي ډګر ته نژدې د پرتو کليو اوسېدونکو خپل کورونه پرېښودل او نژدې کليو ته يې پناه يوړه. ځينو له دوستانو او خپلوانو سره واړول او ځينو خو بيا خپل پناه ځای د پولې په هغه بله غاړه پاکستان کې برابر کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شېرزي په کسانو کې زما خبروونکی محمد انور او د هغه د اځکزو ډله وه. همدا دوی و چې زه یې د هوایې ډګر پر سر د شېرزي د کسانو او القاعدې ډلې ترمنځ د جګړې له واقعیت څخه خبره کړم.

خو کله چې زه د پاکستان پر پوله وم او هلته مې د باردارو موټرو له چلوونکو سره مرکې کولې نو یوه هم د ځمکنۍ جګړې تائید ونکړ.

سر سختو افغانانو ددې هیڅ پروا نه کوله چې شاوخوا کې یې څه روان دي ، دوی خپلو کارونو ته په عادي توګه دوام ورکاوو. په داسې حال کې چې پر هوایې ډګر به سور اور بل و خو دغو موټر چلوونکو به خپل موټرونه د انارو له کریټونو او د غنمو له ګونیو ډک د همدې هوایې اډې تر څنګ پر عمومې سړک د پاکستان سرحدي ښار ګوتي چمن ته را رسول. دوی ویل چې د هوایې ډګر دروازې ته مخامخ نوې وسلې ځای پر ځای شوي ، د پیکپ موټرونو خورا ډېره ګڼه ګونه وي خو هیڅ جګړه نشته.

همدا د شواهدو تر ټولو ښه منبع کېدای شي.

زه وروسته وپوهېدم چې دا د افسانوي شېرزي د تبلیغاتو یوه برخه وه ، چې امریکایانو هم دده په شهرت کې په پټه توګه مرسته کوله.

تر هغه وخته پورې چې امریکایي بمونو ټول هدفونه له منځه نه و وړي ، امریکایانو خپل افغان ملګري هوایي ډګر ته نژدې لانه ور پرېښودل.

د اکرم هغه ټول جریان په دې ډول په یاد و:

امریکایانو موږ ته وویل چې سبا موږ او تاسو د هوایي ډګر لومړي برج ته ورځو ، خو زموږ څو ملګري مخ ته ولاړل چې له هغوی څخه درې نفره ووژل شول. موږ بېرته پله ته را پر شا شوو. امریکایانو پر هغه ځای باندې څه نور بمونه واچول او بیا یې موږ ته وویل چې اوس کولای شئ مخ ته ولاړ شئ. کله چې اکرم د هوایي ډګر پولې ته ورسېد ، د عام وژنې پر یوه ننداره یې سترګې ولګېدې. داسې چې ګڼ شمېر عربان کوټې کوټې له خپلو وسلو سره مړه پراته وو.

د اکرم په وینا چې په هغوی کې شپږ یا اوه یې ژوبل و ، چې هغوی بیا د ګل اغا کسانو پسې ووژل.

څو ورځې مې له عیني شاهدانو څخه داسې راپورونه تر لاسه کول چې د مړو زیات شمېر جسدونه د هوایي ډګر پر عمومې سړک پراته وو ، چې بیا ملېشو او د ښار اوسېدونکو هغوی سره ټول او خاورو ته وسپارل. ددغو عربانو هدیره د کندهار ښار په شمال کې واقع ده چې زیات شمېر زیارت کوونکي لري.

تر دې وروسته اکرم د شېرزي تر څنګ ولاړ و چې شیرزي ته د کرزي زنګ راغی.

اکرم د شېرزي هغه ټولې خبرې اورېدلې ، چې له ولسمشر کرزي سره یې په توهین امېزه لهجه کولې. شېرزي وویل: زه د کرزي یو امر هم نه منم اونه زه کرزی او ملا نقیب پېژنم. کندهار زما دی زما.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګل اغا اوس هم له خپلې سرغړونې څخه نه دی منکر. په ۲۰۰۴م کال کې زما او دده تر منځ په يوه مجلس کې نوموړي دا ومنله چې له کرزي سره يې پر ټيلفون خبرې وکړې.

ده زياته کړه: ما ولسمشر ته وويل چې د ملا نقيب الکوزو ته د کندهار واك په لاس مه ورکوه. ته بايد دا غلطي ونکړې. ملا نقيب وويل ، تر دې وروسته ګل اغا خپل پروپاګند پيل کړ . ده زياته کړه ، چې شېرزي وويل ، ملانقيب د طالبانو ملګری يم او الکوزو طالبان پټ کړي دي او د پاکستان تر پولې يې اړولې دي.

ګل اغا ته د يوه هر کاره افغانی الاصله امريکايي خالد پښتون لخوا مشورې ورکول کېدې. هغه ددغه مهمې موضوع لپاره د مېډيا کمپاين په لاره اچولی و. نوموړي خپل اواز د منل شوې بي بي سي راډيو له لارې تر خلکو پورې رساو. زما د ملګرو په وينا چې شېرزي په بي بي سي راډيو کې وويل چې ملا نقيب د طالبانو غړی دی ، دده او طالبانو تر منځ توپير نشته.

محمد انور وويل ، شېرزي امريکايانو ته هم همداسې وويل:

ملا نقيب به له تاسو سره د طالبانو په ښکار کولو کې مرسته ونه کړي. هغه به له طالبانو سره ستاسو په خلاف مرسته وکړي.د شېرزي دغه مرکه ما وانه ورېدله. په هغه وخت کې زه په چمن کې د يو اڅکزي په کور کې د مېلمه په توګه اوسېدم تر څو افغانستان ته د ننوتلو لاره پيدا کړم. ما د هغې مرکې په اړه ډېر څه واوريدل ، دا د ټولو افغان مهاجرو خبره ده چې ويل يې ، شېرزي وويل چې زه د کندهار والي وم او يم به او په دې کې بل څه نه ځايېږي.

کوم راپور چې ما (ان پي آر) ته ورلېږلی و ، په هغه کې مې د کندهار د ښار د کنټرول پر سر د شخړې يادونه کړې وه. ولسمشر کرزي ګواښ وکړ که دده ملا ترې خپلمنځي ستونزې حل نکړي ، نو دی به استعفا ورکړي. په همدغه حساس حالت کې ولسمشر اکرم ته ټيلفون وکړ چې هوايي ډګر پرېږدي او په کندهار ښار کې له ملا نقيب سره يو ځای شي. ملا نقيب اکرم ته وويل ، اوضاع سمه نه ده له همدې کبله بايد يو څو ورځې انتظار وباسو چې حالت په کوم لوري خوځي. شېرزی په دا سبا په ډېره اسانۍ سره د ولايت تر ودانۍ پورې راورسيده.

دا هغه څه و چې شېرزی په زور سره ښار ته ننوت.

ځوان فدا راته وويل ، کله چې موږ د ښار پر لور حرکت وکړ ټول جنګيالي ګوته پر ماشه او خپل ټوپکان يې د موټرو تر کړکېو بهر را ايستلي وو. زما په ملګرو کې محمد انور لومړنی کس و چې ماته يې په همدې اړه مهم معلومات راکړل او پر کندهار ښار باندې يې د شېرزي د يرغل او په همدې اړه يې د امريکايانو له رول څخه خبره کړم. دده په ياد دي چې امريکايانو شېرزی د ولايت تر ودانۍ پورې بدرګه کاو. شپږ والوتکو په هوا کې د دوی ساتنه کوله.

يوه افغان مهاجر راته وويل ، کله چې شېرزی ښار ته ننوت امريکايانو سمدستي نوي ټوپکونه ورته توزيع کړل. ددې تر څنګ يې MREs امريکايي نظامي خواړه هم ورکول.

دغه کس چې په نوموړي جريان کې حاضر و ويل يې چې د نويو ټوپکونو کونداغونه د لرګي پر ځای پلاستيکي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر یو څه ځنډ وروسته مې همدغه پوښتنه د اکرم مخ ته کښیښودله. ده وویل چې شېرزی کندهار ته له امریکایانو سره راننوت. همدا دلیل و چې له ده سره چا جګړه ونکړه ، ځکه هیڅا نه غوښتل چې له امریکایانو سره جګړه وکړي. ملا نقیب ماته وویل چې اوس د جګړې وخت نه دی ، که هغوی په تاپسې یو ګام مخ ته راځي ته یو ګام شاته ځنې ولاړ شه. هر څوك پوهېده چې امریکایان د شېرزي تر شا ولاړ دي.

ملا نقیب هم د همدې خبرې تائید وکړ. دی وایې: ما خپلو کسانو ته د جنګ نه کولو امر وکړ. له همدې کبله زه د ولسمشر کمپ ته ورغلم ، هغه راته وویل چې له شېرزي سره جګړه مه کوئ. په همدې ډول نو ملا نقیب کندهار د جنوب یرغلګرو ته پرېښود لکه څنګه چې یې اوه کاله وړاندې طالبانو ته پرې ایښی و. ګل اغا د کندهار په زړه کې سیده د کندهار ولایت ودانۍ ته ورغی. دغه لرغونې ودانۍ د افغانستان بنسټ ایښودونکي احمد شاه دراني لخوا جوړه شوې ده. دغه لرغونې ودانۍ دوو سپیڅلو زیارتونو ته چې دواړه ګنبدې یې مخامخ سره جوړې شوي دي چې یوه یې د افغانانو د همدې پلار احمد شاه دراني(ستر احمد شاه بابا) زیارت دی او په هغه بله کې یې د اسلام د سپیڅلي پیغمبر محمد (ص) مبارکه خرقه پرته ده مخامخ ده.

همدا دلیل و چې دې ځای د شېرزي لپاره خورا سمبولیك ارزښت درلود. همدا ځای دده مرکز شو او ملانقیب د ملا عمر په کور کې چې د ښار په یوه څنډه کې د ناجو د ونو په منځ کې جوړ شوی دی پاتې شو. همدا دلیل و چې ددغو کسانو تر منځ تربګنې رامنځته شوه. د اته څلویښتو ساعتونو لپاره په کندهار کې حالات خورا نازك وو. هیڅا د کندهار د واکداري ادعا نه شوه کولای. د ډسمبر په اتمه د دفاع وزیر رمسفیلډ واشنګټن پوسټ ته وویل چې په کندهار کې حالات ډېر خراب دي. ده په دې اړه هم معلومات ورکړل چې څنګه دده ځواکونو ګل اغا د ولایت مقام تر ودانۍ پورې ورساوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ايتلاف ته ګنه

(۱۹۸۰-۲۰۰۱)

کله چي سرو لښکري کابل ته د کمونيستي حکومت د نسبولو لپاره راوليږل شول کرزي هم ور سره سمدستي د مقاومت په ليکه کي ودريدي. نوموړي د هغه تنظيم سره کار پيل کړي ،چي ميانه روه او مذهبي توندلاريتوب يي نه خوښوي . کرزي ددي پر ځاي چي د جګړي ليکي ته راشي بلکي د جګړي څخه ليري يي په دفتر کي يي خپل کار پيل کړي. نوموړي به د مختلفو ډلو ، نړيوالو ملاتړ کوونکو سره کتل او د جنګياليو لپاره به يي مرستي راټولولي. کرزي د هغو کسانو په ډله کي راځي چي په لومړي ځل يي د افغان مقاومت کوونکو سره د امريکا د ملاتړ زمينه برابره کړل.

خو د ۲۰۰۱م کال ښه مشورو او افتکارونو نور هم مشهور کړ. کرزي متواضع خو خورا ښه ژبه لري. ده په خپلو راډيو يي مرکو سره ،چي د کندهار په شمال کي يي د طالبانو ضد د خپلو مورچو څخه کولي ډير پښتانه د راتلونکي تغير په اړه راويښ کړل.

ده غوښتل چي هيواد يي د خپل کلتور له مخي د خپلو خلکو لخوا اداره شي ، ښه غوړيدلي اقتصاد ولري او که وکولاي شي دغه اسماني فرشته پنځه ويشت کلني ويني تويدني ته د پاي ټکي کښيږدي.

کله چي دي د لنډ مهالي اداري مشر وټاکل شو ما ته په پاکستان کي افغان مهاجرينو وويل چي کرزي يواځيني کس دي ،چي دافغانانو په وينو يي لاسونه نه دي سره.

دغه مهاجر د ۱۹۸۰م کلونو او د کورنۍ جګړي د پيښو د تکرار څخه خورا په بيره کي وو. د هغو کلونو خاطرو تر اوسه لا دوي کړول ،چي د دوي له نظرونو او خبرو څخه سړي له ورايه په پوهيدي.

د افغانانو د ميړاني له کبله د ۱۹۸۹م کال په ژمي کي د سرو لښکرواخيري ډله د امو درياب څخه واوښتل.تر دغي بريا وروسته ټوله جهادي قوماندانان د واك پر سره يو د بل په وړاندي و دريدل ،چي په نتيجه کي يي خورا ډيريويني وبهيدلي چي بالاخره يي طالبانوته د راتګ زمينه برابره کړل.

مهاجرو ويل دوي خپلو ځانونو ته مذهبي رهبران ويل او دوي په قران شريف هم څو ګند وکړ خو دوي هيڅ مسلمانان نه وو. هغه کارونه چي دوي وکړل سپيان به يي هم ونکړي.

د سرو لښکرو تر وتلو روسته چي کومه خلا رامنځ ته شوي وه دغو قوماندانانو دانه ،چي يوازي يي خپل هيواد وال ووژل بلکي هغوي د خپل دين پيروان په ژوندوني په کانټينرونو کي وسوځول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ساعت تیري لپاره یي په مړو اتڼونه هم وکړل. دغسي ناوړه کارونه تر اوسه شیطان هم نه وه کړي لکه دوي چي تر سره کړل. دغه ټوله مهاجر د سرولښکرو سره د جګړي پر مهال ځپل شوي وه خو اوس بیا هغوي د راتلونکي جګړي څخه سخت نا ارامه وو.

دا داسي جګړه وه ،چي لومړني قربانیان یي ملکي وګړي ، ښځي ماشومان او هغه بي وزله کسان وه ،چي د جګړي د اور څخه د ساتلو توان یي نه درلود.

اوس یعني تر جګړي وروسته دغه ټوله جنګیالي په روحي ناروغي اخته شوي و ،چي په انګلیسي کي ورته Post-traumatic stress disorder(PTSD) ویل کیږي. په دغه ناروغي اکثره زاړه پوځیان یا جنګیالي اخته کیږي. هغه جنګیالي یا پوځیان چي همیشه په جګړیز موډ کي وي په پایله کي دغه موډ په جنایي فعالیتونو اوړي.

د جګړي په دوران کي چي دوي کومه تجربه تر لاسه کړي وي په پاي کي یي هدف دغسي یو لوري ته ځي. پخواني جنګیالي اکثره د مایوسي له کبله په دغه (PSTP) ناروغي اخته کیږي.دا ځکه چي ددوي هدف او ارمان دا وي چي خپل کور ته به سوله راولي خو ددغسي یو ارمان د نه تر سره کیدلو وروسته دغسي جنایي پیښو ته لاسه اچوي.

د یادوني وړ ده چي یوازي یوه ارواپوهان د مجاهدینو د نوي یمو کلونو وضعیت څیړلاي شي. عادي افغانان ،چي لس کاله د سرو لښکرو لخوا وځورول شول خو د هغوي تر تګ وروسته بیا د خپلو قهرمانانو لخواپه سره اور کي ودرول شول.

حتي تر هغه یوه لسیزه وروسته یعني په ۲۰۰۱م کال کي د افغانستان خلك لا په هغه ذهني ناروغي اخته وو. ډیرو افغانانو نه غوښتل ،چي دغه قوماندانان دي بیرته واك تر لاسه کړي بلکي زیاتو افغانانو د هغوي د محاکمه کولو طرفداره وو. خو ددي ټولو سره سره حامد کرزي ځان ته جلا ځانګړني لرلي. نوموړي د یو بیساري او ځانګړي شخصیت څښتن دي.

د کمونیستي حکومت یوه پخواني وزیر دده په اړه ماته داسي وویل:

کرزي په محلي کالو کي چي پګړي یي تړلي وه راغلي او خپل ځان یي داسي راوپیژندي:

زه ستاسو په خاوره کي لوي شوي یم. زه د عبدالحق خان زوي یم . زه ستاسو زوي یم.

دا چي ده محلي جامي اغوستي وي او د خلکو په ساده ژبه یي خبري کولي نو همدا لامل و چي د خلکو و زړونو ته یي لار وموندل.

په یو بل مجلس کي چي ما د عادي کندهاریانو او د اپیمو د کوچنیو سوداګرو سره درلود دوي د امریکایي بمباریو په وخت کي د کرزي د راډیو یي کمپاین په اړه داسي راته وویل:

د ۲۰۰۱م کال د نومبر په ډارونکي میاشت کي هیچا دا فکر نه کوي ،چي کرزي به موږ د طالبانو څخه خلاصوي. یوه قاچاقبر راته وویل چي دلته عربان یعني د اسامه کسان تر ځایي طالبانو ډیر وو. زموږ حکومت د ځایي طالبانو په واك کي نه وبلکي د عربانو لخوا یرغمل شوي وو. موږ ته اجازه نه و ،چي د دوي په غونډو کي ګډون وکړو خو موږ لانه پوهیدو. زموږ هیواد په مطلق ډول د بهرنیانو لخوا یرغمل شوي و. ده زیاته کړل هغوي غوښتل ،چي موږ ته د منځني ختیځ ژبه راواریده کړي او خپله ژبه راڅخه واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ هيڅ نه پوهيدو ،چي څو سوه هيوادونه زموږ په هيواد کي مداخله کوي ؟

خو اوس موږ وپوهيدلو ،چي څونه بهرنيان زموږ په هيواد کي موجود وه او ټوله هيواد مو ترهګرو پر سر اخيستي وو.

اوس موږ پوهيږو ،چي په رښتيا زموږ پر هيواد باندي توره شپه خپره وو. دغه سوداګر ساده سړي نه و ده وويل ،چي په دا تيرو دولسيزو کي پاکستان افغانستان مطلق د ځان کړي وو. ټوله عربان د تورو ښيښو په موټرانو کي سپريدل او دونه طالبان وه او هيڅا فکر نه کوي چي دا ټوله طالبان دي دلي پيدا شوي وي. خو ددي هر څه سره کرزي هغوي ته عفوه اعلان کړل.

د هر افغان سره ،چي ما مرکه کړي ده هغوي ويل چي کرزي تر هر شي خبرو ته لومړيتوب ور کړي دي. دغه قاچاقبر زياته کړل ،چي ده د طالبانو مشر ملا عمر ته وويل چي قدرت بايد په سوله ييزه توګه پريږدي نه دا ،چي هيواد د وراني په لور کش کړل شي. له همدي کبله موږ وپوهيدو ،چي کرزي رښتيا هم ږ انسان دي.

کرزي د خبرو او د مشرانو سره د جرګو د لاري کندهار ته را داخل شو. د خلکو په وينا ،چي نوموړي په جګړه ښار ته نه دي راننوتلي. په داسي حال کي چي نورو کسانو په ښار کي هري خوا ته لوټ او تالان جوړ کړي وخو دوي به ډاريدلو خلکو ته ډاډ ورکوي او هغوي به يي د غلو او داړه مارانو څخه ساتل. داسي ښکاريدل لکه دوي چي د نوي افغانستان استازيتوب کوي چي همدا د خلکو ارمان وو.(۱)

په ۱۹۹۲م کال کي يعني د سرو لښکرو تر وتلودوه نيم کاله وروسته د کندهار کمونيسټ والي هم له واکه ليري کړل شو. دغه والي د شيرزي قومي او شيرزي يي د ولايت د تسليمي لپاره د ولايت مقام ته وروبلي او د قدرت پر سر يي د ملا نقيب او نورو مهمو مشرانو سره معامله وکړل.

د ډيرو کندهاريانو په ياد دي چي شيرزي په هغه وخت يعني د کورني جګړي پر مهال چنداني ځواك نه درلود. د بس ډرايور حيات الله په وينا ،چي د هغه واك يوازي د ولايت د مقام تر وداني پوري محدود وو.

په نيوي يمو کلونو کي يعني د مجاهدينو د واکمني پر مهال افغانستان د ياغستان يو ډير ښه مثال و. خو بيا هم په هغه وخت په کندهار کي د کابل په شان ويني ونه بهيدلي.

په ۱۹۹۲م کال کي د کمونيستي حکومت تر نسکوريدو وروسته په اطرافو کي چي په پوره ځواك سره پاته و هغه د ګلبدين حکمتيار د کسان وو.

حکمتيار تر ټولو جهادي مشرانو سخت دريزه اسلامي بنيادګر دي. د سړي جګړي پر مهال ځينو هيوادونو لکه متحده ايالاتو او پاکستان دده سخت دريزي هيره کړي وه او دده پوره ملاتړ يي کوي.دوي اسلامي سخت دريزي له دي کبله تايدول ،چي د کمونيستي حکومت پر ضد مقاومت لا سخت شي.

متحده ايالاتو يوازي پر دي باندي فکر کړي و ،چي څنګه به د شوروي اتحاد مخه نيسي. افغانستان هم د لاتينه امريکا په شان د شوروي اتحاد د امپراتوري د غزولو په غرض د جګړي ډګر وګرځيدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹۸۰م کال کي د متحده ایالاتو کانګریس د یاغیانو سره په مرسته کي زیاتوالي راوستي. د همدي لسیزي په اوږدو کي واشنګټن خپلي مرستي په متوسطه توګه د کاله د بیلیون تر دریمي برخي زیاتي کړي ،چي دا د امریکا په تاریخ کي تر ټولو ستر عملیات وبلل شول.

ټولو جهادي ډلو غوښتل ،چي په مستقیم ډول د متحده ایالاتو لخوا حمایه شي خو امریکا دغه کار ددي کبله ،چي په افغانستان کي د سرو لښکرو پر وړاندي په جګړه کي د دوي حضور پټ وساتل شي دغه کار د پاکستان د لاري وکړي.

د کمونیزم دمخنیوي لپاره امریکایي چارواکي د نورو خطرونو په لیدلو کي ړانده شوي وو. دوي مذهبي توندلاریتوب ته په دي خاطر وده ورکړل ،چي د کمونیزم په مخ تر ټولو ښه علاج وو.

خو په اصل کي د افغانستان ګاونډي پاکستان په افغانستان کي پالیسي طرح کول. په هغه وخت کي نه شوروي اتحاد او نه هم امریکا غوښتل ،چي یو د بل په وړاندي په مستقیم ډول راوړاندي شي.

نو له همدي کبله ټولي مرستي پاکستان ته ورکول کیدي او د پاکستان استخباراتي اداري اي ایس اي دا فیصله کول ،چي چاته مرسته ورکوي او یا یي نه ورکوي.

پاکستاني چارواکو په خورا زور سره اسلامي توندلاریتوب ته له دي کبله وده ورکړل ،چي بیا وروسته د خپلي سیمه ییزي پراختیا غوښتني په لار کي استفاده تري وکړي.

امریکایي مرستي ټولي پر مذهبي توندلاریتوب ولګیدي. یوازي حکمتیار به د نورو ټوله په پرتله سم نیمایي مرستي تر لاسه کولي . د حکمتیار ډله تر ټولو جهادي ډلو شتمنه ډله وه په داسي حل کي ،چي د افغانستان په خلکو کي یي نفوذ هم نه درلود.

افغانانو د پیسو په مقابل کي هم د نوموړي د نظر پیروي نه کول.

کله چي په ۱۹۹۲م کال کي د حکمتیار کسان ښار ته ننوتل کندهاریانو د ملا نقیب په مشري او ضابط اکرم دغه بینادګر ډیر ژر د ښار څخه په زور وشړل. دا په کندهار کي وروستي منظمه جګړه وو. (۲) البته په کندهار کي د نورو کوچنیو قوماندانانو تر منځ به جګړي کیدلي او یو و بل ته به یي غابښونه سره چیچل.

د څو کلو رواني جګړي د خلکو څخه د ښه او بد پیژندلو حیس اخیستي وو. په کابل کي تر حکومتي خلا وروسته او په کندهار کي د کمزورو قوماندانانو واك ته رسیدل لکه ګل اغا شیرزي ټوله د لویو لارو وهلو ته وهڅول.

په کندهار کي تر ټولو با ارزښته شي ددغه ولایت څخه تیره شیو لار ده. دغه لار د تجارت ، سفر ، د ایران ، مرکزي اسیا او هندوستان په منبلولو کي خورا مهم رول لري.

کندهاریان د پیړیو راهیسي په کرهڼه بوخت دي. دوي د زردالو ، بادامو ، انارو او انګورو باغونه لري چي اکثره یي دغه میوي وچي خرڅوي همدا لامل دي چي د کندهاریانو ژوند هم ددغه سړك سره تړلي دي.

د افغانانو د پلار یعني علحضرت محمد ظاهر شاه د واکمنۍ پر مهال دوي خپلي ټولي میوي هندوستان ته صادرولي. تر دي وړاندي ،چي کله هندوستان د انګریزانو په واك کي و دغو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

به خپل مالونه پر حيواناتو برتانوي هند ته ليږدول ، چي دا د ځايي خلکو لپاره خورا ښه روزګار وو.

د روسي يرغلګرو پر مهال کندهاريان ددغي لاري څخه محروم شول. مقاومت کوونکو يې پلونه ونړول او پر سړك يې ددي کبله ماينونه ښخ کړل ،چي روسي قواوي پر دغه سړك د تګ راتګ څخه منع کړي. روسانو هم په خپل وار سره د ياغيانو د اکمالاتي لارو د بندولو په غرض پر دغه لار باندي د پرسونل ضد ماينونه وکرل.

د کويټي څخه کندهار او د سهيل لويديځي حوزي دغو پنځو ولايتونو ته يوه خامه لار و ،چي د کندهار شمال او شرق طرف ته د غونډيو او شلو په منځ کي تيره شوي وو.

کله چي په ۱۹۹۲م کال کي کمونيستي پلوه حکومت رانسکور شو دغه سړك د ماين پاکوونکو موسسو لپاره تر ټولو نورو چارو لومړيتوب درلود.

انجينر عبدالله ،چي د پاکستان د کويټي په ښار کي يې د ملګرو ملتونو د پرمختيايي اداري UNDP سره کار کوي راته وويل کله ،چي په ۱۹۹۲م کال کي د کندهار دغه عمومي سړك پرانيستل شو په لومړي ورځ ما سفر پر وکړي.

ماين پاکانو دغه سړك په خورا غريبه توګه د دريو متيرو په اندازه پاك کړي و ،چي د سړك دواړو غاړو ته يې په سره رنګ رنګ شوي ډبري ايښي وي. پر همدي مهال د ارغنداب د رود د ډکيدو له امله رود ته نژدي سيمي خورا زيانمني شوي وي او ملګرو ملتونو غوښتل ،چي ددغو ورانيو مخه ونيسي.

عبدالله وايي د غرمي تر ډوډي وروسته زما رئيس ما ته افغانستان ته د تګ امر وکړي. موږ د شپي پر اته نيمي بجي د کويټي څخه مخ د پولي پر لور روان شو ،چي موږ بايد پر پوله د ملانقيب د کسانو يو موټر هم د ځان سره بيولي واي تر څو هغوي په افغانستان دننه کي زموږ امنيت ساتلي واي.

دي زياتوي چي موږ د پولي څخه د کندهار پر لور پر دغه نري سړك سفر پيل کړي ،چي يوي خوا او بلي خوا ته يې سري ډبري کتار کړل شوي وي. تر يو نيم ساعت مزل وروسته مو د موټر بتي تر سترګو شوي ،چي زموږ پر خوا راروان وو. بالاخره دغه دوه موټران مخ په مخ سره ودريدل. ماخپل ډرايور ته وويل ،چي زه ډير بيريږم په ډير احتياط سره موټر يو بغل ته ودروه خو پام دي وي چي موټر تر دغه سرو ډبرو تير نه کړي ځکه چي دا سيمه ټوله ماينونه دي.

لومړي موږ موټر يو طرف ته کړي او بيا وروسته هغه بل موټر راڅخه تير شو. تر دي وروسته موږ يو تراکتور وليدي که يې لږ ډير ټاير تر دغه کښي اوښتي واي نو خامخا به پر ماين وربرابر شوي واي.

دغه تراکتور پاکستان ته ميګ جيټ الوتکه ليږدول.دا د کمونيستي حکومت الوتکي وي چي هغوي به په جګړي کي استفاده تري کول خو اوس دغه الوتکي پرزه پرزه شوي وي او په پاکستان کي د زړو اوسپنو په بيه خرڅول کيدلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چي په ۱۹۹۲ م کال کي دغه سړك پرانيستل شو نو دغه لاري د ايران ، مرکزي اسيا او پاکستان په منبلولو کي بيرته خپل پخواني اعتبار تر لاسه کړي.

د عبدالله په وينا د کمونيستي حکومت تر ړنگيدو وروسته پخواني جهادي قوماندانانو د کندهار او پاکستان د پولي تر منځ په سلګونو پاټکونه واچول . تر هر ۵۰ يا سل متره وروسته به يوه پاټك و ،چي هر يوه ته دي بايد پيسي ورکړي واي.

په کومه ورځ چي به دغه جنګيالي خپه وه هغوي به لومړي ټوله مسافرين د نرو او ښځو په ګډون د موټر څخه راکښته کړل او بيا به يي ووژل. اکثره وخت خو به يي لومړي د هغوي پر عزت تيري هم وکړي او وروسته به يي بيا ووژل. که هر کندهاري وپوښتي نو د هغه وخت د مجاهدينو يوه خاطره به درته ووايي.

باچا يو کندهاري سوداګر دي په ارغنداب کي خورا ډير باغونه لري ، چي له همدي ځاي څخه به يي پاکستان ته د انګورو او انارو ډك موټران صادرول.

دده په وينا چي موږ بايد هر ځنځير ته يو کريټ انګور او يا انار ورکړي واي يوازي د حکمتيار کسانو چي سپين بولدك ته نژدي د وت پر غره يي پوستي لرلي زموږ څخه شيان نه غوښتل .

هر ځل چي به موږ پر دغه لار تيريدلو زموږ څخه د د ۲۲ څخه تر ۳۵ کريټونو پوري اخيستل کيدل. باچا زياتوي ،چي يو وخت موږ ته پر يوه پاټك د ۲۰ کريټونو د ورکړي وويل شول زما ملګري دغه جنګيالي ته وويل د خوراك لپاره خو ستاسو ۲ يا دري کريټونه بس دي نو دا ۲۰ داني بيا څه په کوي؟

دغه جنګيالي زما ملګري دونه د ټوپك په کنداغونو ووهي ،چي تك شين يي واړوي ما چي دغه حالت وليدي ژر ژر مي په پټه خوله کريټونه ورکښته کړل.

د بس ډرايور حيات الله څخه دغو ځناورو ددي کبله د پښي ګوتي پري کړي وي ،چي بايد په موټر کي د ناستو کسان پيسي وروښوويي. خو بيا هم حيات الله د خداي څخه ددي کبله ډير خوښ و ،چي دي او مسافر يي ونه وژل.

په دغو کسانو کي تر ټولو بد د پوپلزو د قبيلي کسانو و ،چي د حامد کرزي پلار او د الکوزو د قبيلي کسان چي ملا نقيب ته وفاداره وو. دغو دو مشرانو ډير ژر پر خپلو کسانو واك د لاسه ورکړي.

مشر کرزي به ويل د خداي لپاره دا د سپي زامن څه کوي؟

ملا نقيب به ويل که ته يو کس ته ووايي ،چي دا ناوړه کار مه کوه هغه ځي او د هغه بلي ډلي سره يو ځاي کيږي په داسي حال کي چي يوه ډله تر هغه بلي ښه نه ده.

کندهاريان ،چي په دغه اړه خبري کوي نو د دوي نه په ياديږي چي د ګل اغا کسانو دي هم زيات پاټکونه لرل. دا چي ده پر عمومي لارو ځوك نه لرل له همدي کبل يي شهرت هم ډير لږ و.

له دي کبله نه چي ده نه غوښتل بلکي په کندهار کي د شيرزي قبيله ډيره کوچني ده.

په ۱۹۹۴م کال کي ،چي کله طالبان راپيدا شول نو ټوله غله يي د کندهار څخه وشړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د ۲۰۰۱م کال په اکتوبر کي ګل اغا د طالب ضد ټلوالي په مشري د امريکايي الوتکو د بمباريو تر سيوري لاندي يو ځل بيا راڅرګند شو.

زما اڅکزي انډيوالانو ،چي د پاکستان پر لاره يي بي شميره پاټکونه لرل تر اوسه لا په بي تقوايي ، وعده خلافي ، د پيسو سره په مينه او په غلا کي د مهارت لرلو له کبله خورا مشهور دي.

محمود خان اڅکزي چي د پولي هغه بلي غاړي ته د پښتونخوا عوامي پارټي مشر دي ددي کبله پر خپلو قوميانو خندل ،چي هر څوك په موږ کي د ګاونډيانو د پسونو په غلاکولو کي مهارت ونه لري هغه اڅکزي نه دي.

هر هغه څوك ،چي دغه کار په ډير مهارت سره تر سره کړي هغه نور بيا ورته سلامي کوي يا ورته شاباسي وايي.

ګل اغا هم يو وخت وتښتول شو.

دغه پوله د اڅکزو لخوا کنترول کيږي له همدي کبل د ګل اغا ځواکونه د پاکستان څخه افغانستان ته خوندي ننوتل.

د پوپلزو قبيلي يو قوماندان ،چي د کرزي غوږ او سترګي دي هم دده سره په دغه ډله کي ملګري و.

دي وايي د کمونيستي حکومت پر مهال د شيرزي کسانو د کندهار د هوايي ډګر څخه ۱۵ مايله لري او د کندهار ښار په غربي دروازه کي پاټکونه لرل.

دا ټوله پيښي د کندهاريانو په ياد دي. د دوي په وينا چي کله به دوي د يو کمونيسټ پلوه حکومت کوم سرتيري ونيوي په دوي کي يوه کس به تر پښو او بل کس به تر لاسو ونيوي او هوا ته به يي وغورځوي.

کله چي به هغه سرتيري پر مځکه ومښتي وروسته به يي بيا ورته وويل چي وسلي دي چيري دي ؟

نور وسله والو کسانو به بيا ورته ويل پيسي دي چيري دي ؟

(۱) دلته ليکوالي د شيرزي بايوګرافي راخيستي ده چي داسي چيټيات يي پسي ويلي دي چي قلم يي د ليکلو څخه عاجزه کيږي.

تر دغي جګړي وروسته دوي لويي مظمي جګړي په کندهار کي ترسره شوي چي يوه يي د ملا نقيب او استاد عبدالحلم تر منځ وو.

دويمه لويه جګړه چي په کندهار کي تر سره شول په هغه کي ملا نقيب او امير لالي يوي خوا ته او استاد عبدالحليم او حاجي سرکاتب بلي خوا ته وو چي څو اوونۍ يي دوام درلود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ولايت پر سر شخړه
(ډيسمبر ۲۰۰۱)

کله چې ګل اغا شيرزی د کندهار ولايت مقام تر ودانۍ پورې ورسيد ، نو په پنډه ژبه او دې اواز يې په راډيو کې زوږ جوړ کړ:

کندهار زما و او زما دی ، په خدای قسم که يې بل څوك راځخه واخلي!

د داسې يو کلتور په لړلو سره چې په هغه کې ادب او احترام نورم ګرځيدلی وي ، شيرزي دا هرڅه هېر کړل او د ولسمشر کرزي او ملا نقيب په وړاندې يې لويه بې اعتنايي وکړه. شيرزي هغوی ته څرګنده کړه ، چې د ولايت له مقام څخه يې څوك نه شي لرې کولای.

ملا نقيب ، چې تر اوسه يې ماته نه وه منلې خو اوس يې پر پوله ولاړ وو.

ملا نقيب کرزي ته ورغی. کرزي ، چې له ويني تويولو سره يې حساسيت درلود ده ته د سولې او امن امر وکړ.

دی زياتوي: کرزي راته وويل ، چې له شيرزي سره جنګ مه کوه او ما هم خپلو کسانو ته وويل چې له جنګ څخه لاس په سر شي او نور د جنګ جګړې وخت تير شوی دی.

د شيرزي کسانو په ښار کې د ملانقيب د جنګياليو پر ټولو پوستو يرغل وروړ ، د ملا نقيب کسان يې په لغتو ووهل ، سپکې سپورې يې ورته وويلې او له خپلو ځايونو څخه يې وشړل.

يوه عيني شاهد د بس چلوونکي حيات الله راته وويل: کله چې د کندهار ښار مرکز ته د شيرزي نفر راغلل زه يې په اوږو کې د کلاشنکوف په کنداغ ووهلم ، راته ويل يې ، هلته چې د کندهار د هوايي ډګر په سيمه کې موږ له القاعدې سره جنګيدلو تاسو چېرې واست ؟

حيات الله زياتوي: هر څوك پوهيږي چې د شيرزي نفرو په هوايي ډګر کې څومره لږ ه جګړه وکړه.

دی وايي: الکوزو ځکه د شيرزي په وړاندې کوم عکس العمل ونه ښود ، چې ملانقيب دوی ته د سولې امر کړی وو. د ملانقيب قوميان د خاکريزوال له خوا اداره کيدل.

حيات الله تر يوې لنډې چوپتيا وروسته وويل: کوم تصميم چې ملا نقيب نيولی وو ډير پر ځای وو.

بهرنيان چې کله کندهار ته راغلل ، ډېر ساده و ، هر يوه شيرزي يا يې ترجمانانو که دوی ته څوك د طالب په نوم ور پيژندلي وای ، ددوی لپاره هم تر طالب کم نه و.

په همدې وخت کې د شيرزي سودا هم په همدې تله تلل کيدله. اکرم وايي: زه ډير ژر وپوهيدم ، چې د دوی د قبيلې مشر ملا نقيب امريکايانو ته د طالبانو د ملاتړي په توګه ور پيژندل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امريکايانو ته به چې څه شيرزي ويل ، هغه به ورته بې له دليله د منلو وړ و ، ځکه نو شيرزي په خپله ځان والي وټاکه. د کندهار ولايت د مقام لرغونې مانۍ د افغانانو د پلار (ستر احمدشاه بابا) په امر جوړه شوې ده ، چې افغانستان يې په يو ملت بدل کړل.

په همدې توګه ملا نقيب د طالبانو د يو سترګي رهبر ملا عمر په کور کې له واکه لرې پاتې شو. د ملا عمر کور داسې ښکاري لکه سرۍ ، چې تر زلزلې وروسته سرکس ته ورغلی وي. دننه په کور کې يو ښايسته مسجد دی ، چې د واده د کيك په شان ښه لري. پر ديوالو يې ډيرى منظرې په غير ماهرانه توګه انځور شوې دي. د مسجد شاته د نړيدلې ودانۍ خاورې او خځلې ښکاري ، چې په امريکايي بمباريو کې له منځه تللې ده. په همدې ځاى کې ملا نقيب او خاکريزوال د کرزي له پلويانو سره يو ځاى شول. تر دې وروسته د مبارکۍ مراسم پيل شول ، چې دا د پښتنو د کلتور يوه برخه ده.

پښتانه درې ورځنۍ لويه رخصتي لري: هغوى په دغو ورځو کې د خپلې کورنۍ غړو ، قبيلوي مشرانو ، سرخيلانو او دوستانو ته درناوى وړاندې کوي ، ياد شوي مراسم يو ډول مذهبي بڼه هم لري.

ما د پوپلزيو د قبيلې ډير خلك وليدل ، چې د ولسمشر کرزي د کشر ورور احمد ولي کرزي د لاس مچولو لپاره کتار ولاړ و ، چې پکې ځينو ځوانانو خو لا د ژوند زياته برخه ددوى د خدمتګارانو په توګه تيره کړې وه.

ما تر اوسه د ملا نقيب ميلمستون له خلکو څخه خالي نه دی ليدلی. د نومړي قوميان ډله ډله د ده د درناوي لپاره ځي او راځي.

د ۲۰۰۱ د ډسمبر په ۸-۹ مه د کندهار ټول اوسيدونکي د ملا محمد عمر کور ته راتلل ، چې دا نوى بدلون ولمانځي او ولسمشر کرزي ته خپل بيعت وښيي. کرزي د يو ځوان جنګيالي طالب په غاړه کې لاس اچولی و او نوموړی طالب يې هم د احترام لپاره د لاسونو مچولو ته ور ټيټ شوی وو. تر دې وروسته به هر طالب ته پنځه ډالره ورکول کيدل او خپل پلرنيو ټاټوبو معروف او ارغستان ولسواليو او اروزګان ولايت ته ليږل کيدل.

کله چې ګڼه ګوڼه څه کمه شوه ، کرزي ملا نقيب ته وويل: درځه چې له شيرزي سره د ولايت پر سر شخړه حل کړو ، خو څه چې د خاکريزوال په ياد دي دادي ، چې شيرزي کرزي ته بلنه ورکړه او ده هم ورسره ومنله. دا کار د افغانانو د کلتور خلاف هم و ، په افغانستان کې مشران کوربه توب کوي او ميلمانه ورځي. شيرزي ته د کرزي ورتګ پدې مانا و چې کرزی دې هر څه له ګل اغا سر ومني او ملا نقيب دې له واکه لرې وساتل شي.

کله چې ما له ملا نقيب څخه د دغې پيښې په اړه و پوښتل ، هغه داسې راته وويل: په دغه مجلس کې شيرزی ، افغان امريکايي ژباړن خالد پښتون ، د امريکا د ځانګړو ځواکونو ډګروال ډيويډ فوکس او د سي اي اې د غړو په شمول خپله ولسمشر کرزی هم حاضر وو.

ما له ملا نقيب سره دغه مرکه دده د کور په يوه تاکاوي کې وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما دیوال ته ځنګ وهلی و او یوه پخواني مجاهد ته مخامخ ناسته وم ، چې یادښتونه یې اخیستل. ملا نقیب خپله پګړۍ له سره لرې کړه او ځان ته نژدې یې پر دیوال ځوړند کړله. ده زیاته کړه په دغه ورځ خالد پښتون د لیوني سپي په شان غپل.

د خاکریزوال په وینا ، پښتون ویل چې تا د القاعدې غړو ته پنا ورکړې ده او یوازې ستا په شخصي کور کې د القاعدې شپیته کسان پټ دي.

ما ورته وویل: څه شی ؟ هغوی څوك دي میړیه ؟ ته پوهیږې میړیه ؟ هغوی ما چېرې ساتلي دي ؟

پښتون وویل: نورو الکوزو هم د القاعدې غړي پټ کړي دي.

ما هغه ته وویل: رښتیا هم ؟ هغوی چېرې دي ؟ ته خو یې موږ ته راوښیه ؟ په خدای قسم که تاسو یو کس هم په ټول ارغنداب کې پیدا کړ ، زما سر راپرې کړئ!

پښتون یوازې تورونه لګول ، چې هغه هم ټول دروغ و.

کله چې ما ددې ټولو خبرو په اړه له شیرزي څخه وپوښتل نوموړي د تائید سر وښوراوه ، خو اوس نوموړی وزیر و.

موږ دده په دفتر کې مجلس درلود چې په شا وخوا ښایسته چوکیو کې تر نیم درجن زیات مامورین ناست و. ما له شیرزي څخه وپوښتل: که چېرې ملا نقیب والي شوی وای نو د ۱۹۹۲ م کال پیښې به نه وای تکرار شوې ؟ او ترې و مې پوښتل ، چې تاسو ملا نقیب ته د طالب خطاب کړی و که نه ؟

شیرزي وخندل: بلې! خالد پښتون همداسې ورته وویل ، خالد وویل چې ملا نقیب کندهار ته طالبان راوستل او هغوی ته یې درې لکه امریکایي ډالر ، نهه موټرونه او دیارلس سوه میله وسله ورکړه. شیرزي زیاته کړه ، چې امریکایان مجلس ته خورا زیات متوجه و ، چې باید همداسې یې کړي هم وای. دوی له موږ سره عملا په پریکړو کې ګډون درلود.

د افغانانو دا عادت دی چې تر خبرو ډیر لاسونه غورځوي. کرزي ته هم د امریکایانو دا نظر چې هغوی زما ملاتړ کوي ، معلوم و.

زه له دغه شخصي مجلس څخه خبره وم ، چې پر ۱۰ د ډسمبر د ۲۰۰۱ز کال تر سره کیده. تر غونډې یوه ورځ وروسته زما ژباړن په ماپسې راخغستل او راته ویې ویل ، چې ده په راډیو کې واوریدل چې د کندهار شخړه پای ته ورسیده ،

هغه داسې چې ملا نقیب له دې کبله له واکه لاس په سر شو چې ویل یې زه نور سپین ږیری یم.

سپین ږیری ؟ دا شاید یوه بهانه وي. ما له ځان سره وویل ، چې د افغانانو له وینو سره یو ځل بیا خیانت وشو. داسې بریښیده چې شیرزي دې ګواښ کړی وي که ولایت ورته ورنکړل شي ، نو دی به د زور له لارې ولایت ورسره وساتي .له همدې کبله به کرزي دا تریخ غوړپ پر سر پورته کړی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د شيرزي دګواښونو پوره تفصيل په ډاګه نه شو ، خو سړي ته دا جوتيږي ، چې شيرزي دې ګواښ کړی وي ، چې که ولايت ورته په رضا ورنکړل شي ، نو ښار به په زوره لاندې کړي. له شيرزي څخه د امريکايانو ملاتړ هم په همدې مانا و. په افغانستان کې دداسې پيښو اصلي جزئيات هميشه پټ ساتل کيږي.

دلته هم يو ځل بيا پښتونولي خپل رول ادا کړ لکه څنګه چې يې د تاريخ په اوږدو کې تر سره کړی دی. د کرزي او ملا نقيب ډلې تر ټولو وړ ډلې وې خو دوی له هر څه لاس په سر شول او که يې داسې نه وای کړي ، نو په کندهار کې به يو لوی ناورين رامنځته شوی وای. په اصل کې دا د ټوپکسالارۍ پيلامه وه.

زه تر اوسه هم پدې حيرانه يم چې د شيرزي ددغسې په بې شرمانه توګه د واک لاسته راوړلو پر مهال به کرزي څه ډول غبرګون ښودلی وي ؟

نوموړي به په دغه پريکنده غونډه کې څه ډول چلند کړی وي ؟

ايا کرزي د خپل ملګري ملا نقيب ملا تړ وکړ ؟

ملا نقيب وويل ، چې ولسمشر کرزي هيڅ نه ويل ، هغه يوازې د امريکايانو ترجماني کوله.

د اکرم په وينا ملانقيب يوازينی کس و ، چې د طالبانو ماتې ته يې سوله ييزه بڼه ورکولای شوای. ملا نقيب کرزي ته وويل: شيرزی وايي ، چې زه طالب يم خو ته په دغه ټول جريان خبر يې ، ته ولې حقيقت نه په ډاګه کوې ؟

کرزي ويل داسې ښکاري لکه چې امريکايان زما خبرې ته غوږ نه نيسي. هغوی يوازې د شيرزي خبرې اوري خو بيا هم ته لږ صبر وکړه. خو ملا نقيب غالمغال جوړ کړ ، ويل يې: شيرزی درواغجن دی ، دا مازې افواهات دي ، ده ولسمشر دې ته اړ کړ چې د امريکايانو ترجماني وکړي.

د کرزي دغه سوړ چلن ماته يو څه حيرانوونکي ښکاري. همدا چلن تر شا په لاندې ډول پسمنظر لري.

ملا نقيب ويل پسرلی و ، د کوم پسرلي په اړه چې دی رغيده ښايي د ۱۹۹۴ز کال پسرلی به و ، چې د روسانو تر وتلو وروسته د مجاهدينو واک ته په رسيدو سره سمدستي کندهار د تنظيمي ډلو له خوا پر څو برخو وويشل شو. هرې خواته ټوپکسالاران خپاره و ، شيرزی په هغه وخت کې هم د کندهار والي و. ملا نقيب د قول اردو قوماندان و ، د کرزي د پوپلزو قبيلې د ښار شرق خواته څو پاټکونه لرل ، د اڅکزو قبيلې له هوايي ډګر سره پاټکونه اچولي و ، د شمال خوا ته د کندهار هرات پر غزيدلې لويې لارې د بلې قبيلې پاټکونه و. له هرې پنځه متري فاصلې وروسته يو پاټك اچول شوی و. د ملا نقيب کسان په بدو کارونو کې تر ټولو وړاندې و چې بېچاره کندهار په پوره توګه تجزيه شوی و.

ملا نقيب وويل: زه په خپل دفتر کې ناست وم ، چې کرزی له کويټې څخه زما د ليدلو لپاره زما دفتر ته راغی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر دې څو ورځې وړاندې طالبان را پيدا شوي و. ددوی مشران به ښار ته راتلل ، له خلکو سره به يې خبرې کولې. موږ او خلکو ته به يې ويل چې موږ نه واک او نه کومه حکومتي څوکۍ غواړو ، زموږ هدف يوازې د پاټکونو ليرې کول دي.

ملا نقيب وايي: زه د دوی له دغه کار څخه ډير متاثر شوی وم او د دوی اکثره مشران مې هم پيژندل.

په همدغه غونډه کې کرزي د طالبانو خبره رامنځ ته کړه. کرزي ماته وويل: ددغو مذهبي شاګردانو هدف يوازې د پاټکونو لرې کول دي. دوی له حکومتي چارو سره کومه ليوالتيا نه لري ، نو ته بايد له دوی سره مرسته وکړې.

په دې اړه اکرم وايي: کرزي وويل: هيواد ټوټه ټوټه شوی دی ، چې طالبان به يې بيرته سره متحد کړي. کرزي زياته کړه چې دوی بيرته اعلحضرت راولي ، همدا لامل دی ، چې دوی د امريکايانو له ملاتړ څخه برخمن دي.

ملا نقيب همدغه مهال په تصميم نيولو کې زړه نا زړه و.

ملانقب وايي ، چې له دې زړه نا زړه توب سره سره بيا هم ما کرزي ته ډاډ ورکړ ، چې له دوی سره به مرسته کوم.

همدا کيسه د ولسمشر کرزي په بل ډول په ياد ده:

کله چې ما او کرزي په سپټمبر د ۲۰۰۴ز کال په همدې اړه خبرې سره کولې ، کرزي راته وويل: په هغه وخت کې زه په کويټه کې وم ، ملا نقيب ټيلفون را وکړ ، چې که يو ځل کندهار ته زما د ليدلو لپاره راشې ، چې څه کار مې درسره دی. کرزی وايي چې ملا نقيب راته وويل: که په کندهار کې ددغه روان ناورين مخه ونه نيول شي ، کندهار به نور هم په کنډواله بدل شي ، ځکه چې د مجاهدينو د زړو قوماندانانو تر منځ سخته شخړه روانه ده او د دوی سره متحد کول هم ناشونی کار دی. د کرزي د ملا نقيب دغه خبره هم ياد وه ، که ته چېرې وغواړې ، چې يو قوماندان لارې ته راولې هغه له تا نه ځي او له هغې بلې ډلې سره يو ځای کيږي.

ملا نقيب زياته کړه: ته هم د هوايي ډګر په شا وخوا پاټکونو کې خلک پيژنې ، هغوی ته ووايه ، چې د طالبانو له مخالفت څخه لاس په سر شي. کرزی وايي: ما هم د ملا نقيب پر پله قدم کيښود. کرزی وايي: ما ويل دوی ته ووايه ، چې له ما سره همدا اوس ووينې. راځئ چې همداسې وکړو. راځئ چې له طالبانو سره مرسته وکړو.

ما له کرزي څخه وپوښتل چې ته ملا نقيب له طالبانو سره مرستې ته وهڅولې ؟

کرزي وويل ، چې ده ماته ټيلفون وکړ او بيا يې دا وړانديز راته وکړ.

دا هم امکان لري خو بايد ووايو چې ددې خبرې د سپيناوي لپاره ډيرو شواهدو ته ضرورت شته. ما په همدې اړه له ډيرو شخصيتونو ، د دوی له ملګرو او دکورنۍ له غړو سره خبرې وکړې ، خو د کرزي پر دغې ادعا زه باور نه شم کولای. ملا نقيب يو نظامي سړی دی نه سياست مدار .نوموړی د سياست په اړه ژور فکر لا هم نه شي کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما لپاره داهم د منلو وړ نه ده ، چې نوموړي دې له ځانه ددغسې يو اتحاد مبتکر و اوسي ، خو برعکس کرزی يو سياستمدار دی. د کرزي د کوبټې په کور کې يوه عيني شاهد راته وويل: کرزی په ۱۹۹۴ز کال په پاکستان کې د امريکا سفارت ته ورغی. د طالبانو د غورځنګ لپاره يې له امريکايانو څخه مرسته وغوښته.

زه په پوره باور او پوهې سره ويلاي شم ((شايد زه به غلطه هم يم)) چې دا کرزی و ، چې ملا نقيب ته ورغلی و ، چې له طالبانو سره د کندهار په نيولو کې مرسته وکړه.

دا چې کرزی دې کار ته څه شي هڅولی و ، دا هم د پام وړ خبره ده.

دا هم شونې ده چې کرزی دې تير ايستل شوی وي ، چې خپل ملګري يې له طالبانو سره مرستې ته رابلل. يا کيدای شي کرزي تر دې هم لوړ اټکل کړی وي ، هغه داچې طالبان به يې د خپل نفوذ خلك بلل.

د کرزي د کورنۍ يوه ساتونکي راته وويل: کرزي فکر کاوه ،چې طالبان يې د خپل نفوذ خلك دي ، نو ځکه له دوی سره په مرسته کولو ډير خوشحاله و ، خو د طالبانو غورځنګ اصلا د پاکستان د استخباراتي شبکې آی ايس آی پروژه وه.

د کرزي د شخصي هدفونو تر څنګ به شايد بهرني لاملونه هم و ، چې کرزی يې له هغوی سره په مرستې کولو خوشاله کاوه. زه په دې باور نه لرم ، چې کرزی دې د طالبانو په شان د راډيکاله ايډيالوژي څښتن وي ، خو څه چې موږ ته څرګند دي هغه د طالبانو سره د کرزي پټې مرستې دي ، چې کيدای شي په همدغه شان نورې پټې مرستې به هم ورسره شوې وي. ددې ټولو تر شا ډير نا څرګند لاملونه موجود دي ، خو څه چې زموږ په ياد دي هغه دا ، چې په دغو کلونو کې د امريکا متحدوايالتونو په افغانستان کې د پيښو په وړاندې له ځانه هيڅ خوځښت نه لاره. امريکايانو له دې ټولو پيښو څخه ملاتړ کاوه.

د ګازو د نل ليکې پر سر د طالبانو او امريکايي چارواکو تر منځ په نوي يمو کلونو کې خبرې رواني وې او د طالبانو مشرانو به هم امريکا ته سفرونه کول. يوازې د ښځو د حقونو داعيانو امريکا د دغه رژيم له رسميت پيژندلو څخه منع کوله ، خو د سپتمبر د ۱۱مې تر پيښې وروسته د خلکو ډير لږ څه په ياد وو.

په ۱۹۹۴ز کال کې د کندهار د قول اردو په قوماندانۍ کې د کرزي او ملا نقيب تر منځ غونډې يو انقلاب ته لاره اواره کړه. ددغې غونډې پايله داشوه ، چې د سرو لښکرو ضد دغه قوماندان يې له طالبانو سره په يو څه مرسته کولو اړويست ، ځکه نو ملا نقيب د طالبانو په مخ کې ونه دريد او اکرم ته يې هم امر وکړ ، چې خپل پلويان د طالبانو له مخالفت څخه راوګرځوي. په همدې دليل د طالبانو ته واك ته د رسيدو لاره خلاصه شوه. د الکوزو قبيله ددغه معصوم ، تاکتيکي او نه ماتيدونکي قوماندان لخوا اداره کيده ، چې په سوبل کې يې تر ټولو زيات ځواك درلود.

زه يوه لسيزه وروسته دې ته حيرانه يم ، چې په دغه ويرجن پسرلي کې به په ريښتنې توګه د ملا نقيب تصميم څه ډول وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما له اکرم څخه وپوښتل ، چې تاسو به د طالبانو مخه نيولې وای ؟

دده ځواب مثبت خو پر څو برخو ويشل شوی وو.

له طالبانو سره نورو قوماندانانو تر وروستۍ شېبې مقاومت وکړ. له همدې امله د شيرزي کسانو ، چې د امريکايانو په مخ کې د ملا نقيب په اړه څه ويل ، سم و او د کندهار ټول خلك په دې باندې پوره خبر دي.

ملا نقيب د طالبانو ملګری و ، دوی يې د کندهار له نيولو څخه منع نه کړل ، بلکې د کندهار کيلي يې د هغوی په لاس کې ورکړې.

ددغې پيښې تر شا ، چې کومه پټه رسمي تاريخچه نغښتې ده ، هغه دا ده چې ملا نقيب دا هر څه د کرزي په مشورې سره وکړل.

د 2001 ز کال په ډسمبر کې په کومه خيمه کې ، چې د سي آي اې د ايجنټانو په حضور کې کومه غونډه جوړه شوې وه ، کرزی بايد د شيرزي ددې ادعا په وړاندې غلی نه وای پاتې شوی ، بلکې کرزي بايد د خپل متحد ملا نقيب ننګه کړې وای.

په همدغې غونډه کې شيرزی د کندهار د والي په توګه راښکاره شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کندهار انځور

(ډيمسبر ۲۰۰۱- جنوري ۲۰۰۲)

کله چې زه په ډسمبر کې کندهار ته راورسيدم ،کندهار لا په همهغه حالت کې پاتې وو.

ټولې هټۍ ، غرفې او جګې ترلې وې .. يوازې په ښار کې يو څو د ترکاري ريړۍ او د تانونو او غمي دارو رخچينو هټۍ خلاصې وې. له دغو رخچينو سره ځوان کندهاريان خورا ډيره مينه لري. د روژې مياشت هم تيره شوې وه او افغانانو د روژې د مياشتې وتل په نويو کالو سره لمانځل.

په عمومي توګه راکړه ورکړه ډيره وه خو د اپيمو په بازار کې تر ټولو ډيره ګټه ګونه وه. د اپيمو اخيستونکو به خپل بوټونه کښل او پر غاليو به په هټۍ کې کښناستل. اخيستونکو به د اپيمو د کيفيت له معلومولو وروسته خپلې ګوتې د هټۍ پر ديوالونو پاکولې ،چې له همدې کبله د هټۍ ديوالونو نصواري رنګ اخيستی وو.

په پيکپ موټرو کې به يوازې جنګيالي تر سترګو کېدل ، خو د ښار نور سړکونه خالي و. په ښار کې به د شپې ګرځ بنديز لګيده ، چې له دغو چيك پوستونو څخه د تيريدلو په وخت کې د شپې نوم ضروري وو ، خو موږ به دغه نوم له محمد انور څخه اخيسته. کله چې په ښار کې ژوند بيرته عادي حالت ته راوګرځيد ، ورسره سم يې ماته په ښار کې د ګرځيدلو لپاره يو ليك راکړ.

په ښار کې د بدلون نښه يوازې د موسيقۍ له هټيونه ښکارېده چې مخ ته به يې دکېسټونو د رانيولو لپاره ګڼه ګونه جوړه وه. په ښار کې موټرونه او بسان هم وار په وار ډيريدل ، چې ډيرو به يې کډوال بيرته خپلو کورونو ته راوړل.

زما لپاره د بدلون تر ټولو ښه بېلګه کاغذ بادونه و ، چې په ښايسته او رنګين رنګ به په اسمان کې پورته او کښته کېدل. د طالبانو د حکومت پر مهال د کاغذبادونو پر الوزولو بنديز لګيدلی وو. کندهاريانو به کاغذبادونه په هواکې سره جنګول ، چې اکثرو خو به يو د بل د بايللو پر سر شرطونه هم وهل. اکثرو دغه کاغذ باد الوزوونکو خو به خپلې مانجې د ښيښو په کوکېو له دې کبله وهلې وې چې شرط ونه بايلي. په هواکې د کاغذ بادونو اتڼونه ازادي او د خلکو لپاره ساعت تيري وه ، خو زما لپاره د ښې راتلونکې تر ټولو ښه نښه.

د اختر په ورځ ټول کندهاريان له نويو کالو سره بهر راووتل. تر ټوله عجيبه خو بيا د کوچنيو نجونو زرينې جامې وې چې ټولې به د طاوس په شان ښکاريدې. په سړکونو کې زانګو ګانې درول شوې وې ، چې کوچنيان به يې په هوا کې ګرځول. د ښار په عيدګاه کې د اختر تر لمانځه وروسته دا د دوی لپاره په شپږو کلونو کې لومړی ځل و چې د اسانو په ټالونو کې به سپريدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلويانو لپاره بل ساعت تيرى د هګيو جنګول و. دوو کسانو به د سو هګيو کتارونه جوړ کړل. هر يوه چې به لومړى هګۍ پورته کړه او هغه بل کس به هګۍ د سر له خوا پرې ووهله او يا خو به دوو کسانو هګۍ د مخې په غابنونو کتلې او بيا به يې يو له بل سره جنګولې.

زموږ ژورنالستانو لپاره به اکثره وخت په دغسې حالت کې موضوع له مهم څخه غير مهم ته واوښتله. له موږ ټولو څخه کېسې ورکې وې. کندهار له کېسو ډك و، خو موږ په بې ځايه شيانو بوخت و. بالاخره مو د فيچرونو لپاره کېسې پيدا کړې. ډرامه لا له وړاندې تيره شوې وه. د کرزي او د د طالبانو د مشرانو ليدنه او د واك سپارلو ټول له کېسو ډك شيان وو. د طالبانو د رژيم په وروستۍ شپه د القاعدې د ژوبلو غړو له روغتون څخه د القاعدې د نورو غړو لخوا وړل ، له نوي ولسمشر سره د مبارکې مراسم او دې ته ورته د نورو شيانو د کېسو جوړولو لپاره خورا ښه مواد برابرول. تر دې لا بله مهمه مسئله د ولايت په مقام کې غونډه وه چې په هغه کې امريکايانو ګل اغا شيرزى د کندهار د والي په توګه وټاکه، خو دا هر څه د پردې تر شا تر سره وشول.

ما زما د تبديلي مياشت هم تيره کړه او ماته ويل شوي و، چې بايد څنګه راپورونه جوړ کړم، خو په څرګند ډول ټوپکسالارانو يو ځل بيا د ښار خامه سړکونه پر سر اخيستي وو. زما يوه راپور چې خپل سرې خور مسئول مدير ته مې وليږه، ډير يې په غوسه کړى و. په هغه راپور کې راغلي و چې د ښار دننه د هغې طالب ضد ټلوالې لخوا له بشري حقونو څخه سرغړونې کېږي چې د امريکايي ځواکونو او بريتانوي سپيشل فورس لخوا يې ملاتړ کېږي.

له همدې کبله زه پر يوه بله لويه شخړه واوښتم.

د امريکا په نظامي اډه کې چې د کندهار هوايي ډګر کې يې جوړه کړې وه په خاورو کې د ريګو له ګونيو سره د امريکا د سمندري ځواکونو له يوې ډلې سره د باندار په موخه د هوايي ډګر ترمينل ته نژدې تمه شوم. دوى خپلې د خوراکي توکو کڅوړې (MREs) خلاصې کړې ، د هغو د تودولو لپاره يې اوبه ور واچولې او وروسته يې د ريګو ګونيو ته جګې ودرولې.

د سمندري ځواکونو يوه غړي چې د اوهايو د ايالت اوسيدونکى و او شايد دوه ويشت يا در ويشت کلن به و ميز زما خوا ته راوګرځاوه او راځخه يې وپوښتل چې ته په ښار کې ژوند تيروې؟ ده په همدې شان د پوښتنو لړۍ جاري وساتله او ما هم پريښود چې مه يي کوه هر څه چې وايي ودې پوښتي.

ښه نو ددې ځاى په اړه يو څه راته ووايه.

تر دى ځاى بهر څومره خطر شته؟

په دغو شپو کې په کندهار کې خورا ګڼه ګوڼه وه، په خلکو کې يو ډول خاموشي خپره وه. افغانانو د طالبانو د واکمنۍ پر مهال لا غوښتل چې له شته امکاناتو څخه ګټه پورته کړي خو اوس بيا يو بل بدلون راغلى و. دوى غوښتل چې ماشومان يې تعليم وکړي ، کار اهل کار او امانت دارو کسانو ته وسپارل شي. داسې کسان بايد په حکومت کې ځاى ونه لري چې د خلکو جيبونو ته يې سترګې نيولې وي او د بيارغونې لپاره را استول شوې ټولې پيسې بايد پر سمو لارو ولګول شي. داسې ونه شي چې هغه پيسې هم د ځورواکو جيبونو ته لاړ ومومي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی په ښار کې ډېر ژر د سړکونو جوړول غواړي او د خپل هيواد بيارغوني ته خورا ليوال دي. افغانان غواړي چې يو ځل بيايې هيواد هغه طلايي وخت ته ور وګرځي چې د شوروي تر اشغال وړاندې يې درلود.

زما د ترياکو له هغو سوداګرو سره بحث په ياد دي چې ما ته يې د روژه ماتي لپاره بلنه راکړې وه. ما له دوی څخه د دوی د سامانونو د ليدلو غوښتنه وکړه. دوی به څلورنيمې کېلو پاک ترياک په يوه کڅوړه کې اچول او بيا به يې خوله پسې بندوله. يوه ورځ ماخستن تر ډوډۍ وروسته د چای د څښاك پر وخت مو د افغانستان پر راتلونکي وضعيت خبرې پيل کړې.

يوه قاچاقبر وويل: دابه ډېر د خوښۍ ځای وي ، چې دوی په خپله سيمه کې ښوونځي ولري او موږ له بهرنيانو څخه هيله کوو چې زموږ لپاره يو ښوونځی جوړ کړي.

ما د هغوی خبرې پرې کړې ، ورته ومې ويل: امريکايان نه شي کولای چې له چورلکې څخه يو ښه تعليمي سيستم راوغورځوي لکه څنګه چې دوی بمونه راوغورځول. که تاسو غواړئ چې بهرنيان له تاسو سره مرسته وکړي ، نو تاسو هم بايد له ځانه نوښت وښيئ. که تاسو يو شی پيل کړئ ، کېداي شي دوی يې په ختمولو کې مرسته درسره وکړي. تاسو ولې خپله دغه ښوونځی نه جوړوئ ؟

ما غوښتل چې دوی زما خبرې په سمه توګه واوري. يوه سوداګر وويل چې زما د شخصي کور پر سر يوه خونه ده زه تيار يم چې هغه د ښوونځي لپاره ورکړم.

په کندهار کې ټولو عامو خلکو له امريکايانو سره کومه دښمني نه لرله ، بلکې دوی له امريکايانو څخه د مرستې هيله کوله. دوی له امريکايانو څخه د هيواد د بيا پر پښو درولو تمه لرله. کار د ناوړو کسانو پر ځای اهل کسانو ته سپارل ، يو داسې قانون رامنځته کول چې د طالبانو تر هغه يو څه نرم وي او خلکو ته داسې زمينه برابرول چې بالاخره دوی په خپله د کارونو جوګه شي ، دا دخلکو سترې غوښتنې وې.

ما د سمندري ځواکونو دغه غړي ته وويل:

ستاسو لپاره هيڅ خطر نشته او تاسو وينئ چې اوس د پخوا حالت نه دی.

دغه ځوان سمندري وويل: دا خو ډېره په زړه پورې خبره ده. تر دې وړاندې ما د کندهار په اړه سم انځور نه درلود. دوی به هره ورځ په دغه اړه موږ ته معلومات راکول ، خو ما فکر کاوه ، چې دوی به درواغ وايي. دوی به په وار وار ويل چې دا يو جنګي ميشن دی.

ما وويل جنګي ؟ د څه شي جنګ ؟

خو بهر د هيڅ شی د پيښيدو هيله نشي کېدای!

ده وويل: زه فکر کوم چې دوی موږ استعمالوي. زه فکر کوم لکه چې موږ د هغه لوی امريکايي بيرغ په شان چې په خاورو کې جګ شوی دی سمبوليك ارزښت لرو.

دلته زموږ د راتګ څه اړتيا ده ؟

زه غواړم رښتيني کارونه ترسره کړم. د بيلګې په توګه زه غواړم چې همدا اوس د هغه سړك د بيارغونې کار پيل کړم. زه غواړم چې خپل لاسونه پر کوچنيانو را چاپير کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وويل: که ته هغه سړك جوړ کړې تابه د خپل امنيت لپاره په يوازې سر دومره کار کړی وي ، چې هغه په څمڅو کې به يې په زرگونو کسان ونه شي کړای. ما دغه ټوله مرکه ثبت کړه او په خپل راپور کې مې ځای کړه ، خو زما مشرې هغه راپور رد کړ هغې ويل چې دې کې هيڅ شی نوي او په زړه پورې نشته. دې زياته کړه ، چې سرتيري تل ناراضه وي او دغه سمندري هم يو له هغو څخه دی.

کله چې زما مشرې هغه راپور رد کړ ، زه ډيره حيرانه وم ، چې دغو سمندري ځواکونو ته به د کريسمس لپاره څه شی ډالی ورکوم ؟

تر يوې اوونۍ وروسته مې د ژوند يو بل ډول غوره کړ ، داسې چې د نارينه وو جامې به مې اغوستې او د نورو ژورنالستانو په توپير مې د هوټل پر ځای په اشکزو پورې اړوند په يوه شخصي کور کې ژوند تيرول پيل کړل. ما له محمد انور څخه غوښتل ، چې زما لپاره د اوسيدلو د کوم ځای بند وبست وکړي. تر غرمې وروسته ده زما موټر چلوونکي ته وويل ، چې زموږ د کاروان په منځ کې روان شي. ده موږ پر يوه ډبرين سړك د ښار د شمال پر خوا روان کړو. تر يوه پله واوښتو چې تر څنگ يې يوه نانوايي او يوه د ترکاري هټۍ وه. تر دې وروسته موږ په چپ لوري يوې هديرې ته وگرځيدو. دا هديره د لويديز هغو په شان نه وه ، چې ښکلي قبرونه لري او سرته يې دې مجسمې درول شوې وي.

دا لوښ په کاڼو پوښل شوي قبرونه و ، چې سر او پښې به يې نښانې کړل شوې وې او سر تر پايه به رښکې پرې تاو شوې وې. د ډېرې قبرونو سرونو ته به بيرغونه هم درول شوي و ، چې ډېرو يې سپين او شنه رنگونه لرل.

تر دغې هديرې سل متره ها خوا زما نوی کور و. ددغه کور ټول ديوالونه په اومو خښتو جوړ شوي و ، لومړی پوړ يې زيرخانې وې. لومړی يې د ميلمنو ځای و او هغه بلې خوا ته يې د ښځو سرای و ، چې له کوټې څخه نه ښکاريده.

موږ دلته له يو درجن کوچنيانو سره ټول دوه ويشت کسان و ، که مو غوا او هغه دوه ترکمني پسونه ورسره شمېرلې واي ، بيا خو تر دې لا ډيريدو. موږ د روانو اوبو پر ځای دلته شخصي څاه درلوده او ددغه ځای برېښنا هم ښه وه. ما او زما موټر چلوونکي زموږ د کوربه له ځوان ورور سره په ملمستون کې شپې تيرولې. موږ به د شپې د پنبو پر کوربچو(توشکو) ويده کېدو. دغه کوربچې به د ورځې د خونې څلورو خواو ته اوارې شوې وې ، چې د شپې به يې د خوب د بستر کار ځنې اخيست.

ما د ميز پر ځای د کړکۍ له تاخچې څخه کار اخيست. کمپيوټر ، انگليسي- پښتو ډيکشنري او ډيکوډر به مې چې پر هغه به ما واشنگټن ته د سټلايټ له لارې خپل ريپوټونه استول هم هلته ايښودل. دلته د اوبو څاه ،څو کوردان ، تشناب او غسل خانه چې په هغه کې تر لمبيدو وړاندې موږ په لرگيو اوبه گرمولې او هغه بل لوري ته د ښځو سرای و. زما د نارينه ژباړن له کبله زه په دې ونه توانيدم چې له دغو ورونو د ميرمنو نومونه زده کړم. ددغه کور په ښځو کې کومو چې کولای شوای ميلمستون ته راشي او د نارينه وو په شان له کوره بهر وگرځي ، يوه کوچنۍ نجلۍ او بله هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه سپين سرې ښځه وه. يوه نجلۍ چې بلوغ ته په رسيدو وه او تاخچو ته به رسيداى شواى ، زما لپاره سرخوږى جوړ شوې وه. د ديارلسو کلونو په عمر بيا هغې نه شواى کولاى چې له سراى څخه بهر ووځي.

د شپې به ټول ورونه او د کورنۍ پلار د ورق بازي(قطعه بازي) لپاره سره راټوليدل . هغوى به خپله ورقه په تاو پر ځمکه ووهله ، چې دې ته به يې ټاپ ويل او ميدان ته پر سمه او ناسمه او د ګټلو او بايللو پر سر به يې سخت بحث روان و. زما موټر چلوونکي به هم له دوى سره په ورق بازي کې برخه اخيسته او ددوى ځنې ملګري او خپلوان به هم د همدې لوبې لپاره هلته راتلل. مابه هم کله کله ورقې ور سره کولې خو زما ستونزه د پښتو ژبې وه.

ښځو به د‌وډۍ په کور او نورو ټولو به په ميلمستون کې خوړله . په افغاني ټولنه کې د کورنۍ ځوان نارينه غړي تل د نورو خدمت کوي. ددغې کورنۍ ځوان ورور به د ډوډۍ خوړو لپاره د کوټې په منځ کې په اوږدو دسترخوان وغوړاوه. نورو کوچنيانو به د ډوډۍ لوښي راوړل ، چې په هغه کې به د چرګ قورمه ، وريجې او اومه ترکاري وه. په دې ټولو کې زما تر ټولو خوښ شى اوږدې سپينې مولۍ وې. دوه يا درې کسان به په کاسه سره شريکان شول او په سپينو پيتلي پيالو کې به شرومبې داسې اينبودل شوې وې ، چې د هر چا لاس به ور رسيده. دوى به مستو ته اوبه او نانا ور واچول او بادرنګ به يې په کې ميده کړ ، همدې ته به يې شرومبى ويل. زما تروه شيان نه خوښيږي او پر دوى به مې خندل ، که چېرې زه شرومبې وڅښم نو هغه به زما په معده کې جګړه پيل کړي. جنګ لومړى پښتو وى(لغات) و چې ما زده کړ.

کله چې به له دغه سراى څخه په موټر کې د سپريدلو لپاره راوتلې او يا به د شپې له مخې د ضرورت د رفع کولو لپاره د باندې راوتلې ، نو بايد پر دغو قبرونو تير شوى واى. يوه ورځ مې د همدې کورنۍ يو هلك وليد ، چې د مړو په هډوکو يې لوبې کولې زه ډيره حيرانه شوم او سمدستي مې د ګورکښانو افسانوي کېسې ذهن ته راغلې.

زموږ د هديرې په هغه بله څنډه کې د عربانو هديره وه. د القاعده شبکې زيات شمير جنګيالي چې د هوايي ډګر د نيولو په جګړه کې وژل شوي و ، دلته خښ شوي وو. پر دغو قبرونو به زياته ګڼه ګوڼه وه. دا د افغانانو د کلتور يوه ډيره ښه بېلګه ده. کندهاريان د عربانو له تکبر او ځان ستاينې څخه ډير په تنګ او ورته په غوسه و ، خو کله چې ووژل شول بيا به يې زيارت ته ورتلل. زما په ياد دي چې زما د کوربنو خپلوانو د پاکستان له کوټې ښار څخه خپله ناروغه لور د همدې عربانو د زيارت لپاره راوستې وه ، حال دا چې همدغه کورنۍ د طالبانو سخته مخالفه هم وه. دوى به د دغو عرب شهيدانو زيارت ته د روغتيا لپاره دعاوې کولې ، خو له بله پلوه شيرزي د دغو زيارتونو د ترلو هڅې کولې.

د اڅکزو د کلتور له مخې بايد د کورنۍ ټولو پنځو نارينو غړو کار کړى واى. نذير احمد مستري و او هغه نورو له مشر نثار احمد سره د غوړو په هټۍ کې کار کاوه. زما اڅکزو ورونو به ويل ، چې دوى ښه ګټه وټه لري. دا هټۍ د نثار احمد له کبله خورا مشهوره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله به زه د نثار احمد هټۍ ته ورتلم ، زه چې به ورغلم پر څمکه به پلترۍ(چارزانو) ناست و او سمدستي به یې کبان راته راوړل. دغه کبان به له لکۍ ، سر او سترګو سره ټول په غوړیو کې سره شوي و. نثار تر نورو ورونو چاغ او ګردی و ، خو کله چې به دغه ورونه سهار د کار لپاره په خپل سپین موټر کې سپریدل ، نو خپل پټوان به یې د یخني له کبله پر ځان ټینګ راتاو کړي و او ما به ونکړای شوای ، چې خپل ځان له عکس اخیستو څخه وژغورم. دغو ورونو هر یوه یې څلور یا پنځه کوچنیان لرل ، خو تر پایه زه پدې بریالۍ نه شوم چې معلومه کړم څوك څوك دي. په دغو کوچنیانو کې یوه ګلالۍ وه ، چې هر ځای به زه تلم دا به سمه راپسې وه. شیان به یې راسره وړل ، د لاس پریوللو په وخت کې به یې اوبه را اچولې ، چای به یې راته اچاوه او کتابچه به یې راسره وړله. ددې په خپله ژبه کې هم تر څو کلمو څه زیات نه و زده ، خو شاید دې زه خپله مور بللې وم خو زما په ګومان زه ددې لپاره یوه ښه نانزکه وم.

په دوی کې ساديه ډیره شوخه وه ، چې تل به یې له نورو کوچنیانو سره پنجې لګولې وې. یو بل کوچنی تواب نومیده چې تل به زما پر کمپیوټر ناست و او کله چې به ما ماخستن بهر پر یوه کمپله ځنګ اچولي و دی به راغی ، زما پر ولاړو زنګنونو به کښیناست او په ډیر احتیاط به یې پښې زما پر مخ راکښېنودې.

محمد انور زما د پوښتنې لپاره راته ، خو کله کله به یې له مور سره په میلمستون کې شپه هم تیره کړه او زه به هم دده مرکز ته د نورو معلوماتو د تر لاسه کولو لپاره ورتلم. دده مرکز په داسې ځای کې و چې هیڅ د استوګنې وړ نه و. دیوالونه یې نړیدلي او شړیدلي و ، رواني اوبه یې نه لرلې خو پر هر کونج کې وچه ډوډۍ لیدل کیده. انور او ملګرو یې بې له قید او شرطه هر وخت په دروازه کې زما هرکلی کاوه. په دروازه کې موظفو کسانو به له ما سره داسې چلند کاوه ، لکه زه چې د دوی شخصي ملګرې یم او دویم پوړ ته به یې رهنمایي کولم.

ما د افغانانو هغه کلتور زده کړ ، چې کله یوې خونې ته ورننوځې ، نو څرنګه روغبړ باید وکړې. داسې چې باید له هر کس سره دې د لاس روغبړ کړی وای ، خو ستونزه به هلته وه ، چې کله به په ناستو کسانو کې یو شناخته او یا دوست راختلی وای ، له هغه سره دې باید د غیږې روغبړ کړی وای. محمد انور هیڅکله ددې هڅه ونکړه ، چې له ما څخه څه پټ کړي. که به زه د ورځې یا د شپې ورغلم نو دده چټلې خونې ته به رهنمایي کېدم. خیرن فرشونه اوار ، چټلې کوربچې او بالښتونه ، پر هر کونج کې د مرمیو صندقونه ، کلاشنکوفونه او راکټونه پراته وو. ده که به پر هرې موضوع خبرې کولې ما یکې د ګډون حق درلود. له دغو خبرو څخه یوه ورځ په هلمند کې د طالبانو پر بې وسلې کولو رغیدو.

کله کله به ما ده ته داسې مشورې ورکولې لکه هغو قاچاقبرانو ته چې مې ورکو لې. داسې چې ته باید خپل دفتر پاك وساتې او خپل کسان د نشه یې توکو څکولو ته پرینږدې ، څکه چې دا ستاسو عزت ته ډیر زیان رسوي. محمد انور به په هغه زرغون یونیفورم کې په ډیر غرور ګرځیده ، چې د امریکایانو لخوا ورکړل شوی و. دده نورو انډیوالانو به کمیس او پرتوګ اغوستل ، د ږمیو ځلیدونکې رخچینې به یې پر سرولې او پټوان به یې پر اوږو اچولي وو ، خو اوس په کندهار کې یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل ډول جامې مخ پر زياتېدو وې ، چې غربي يونيفورم پکې تر ټولو ښه نمونه وه. امنيتي افسرانو لکه انور پوليسي جامې اغوستې او ولايتي چارواکو يخنقاقونه اغوستل او نيك ټايي به يې اچولې وې او حتی په ښوونځيو کې به ښوونکو هم غربي جامې اغوستې ، خو ښوونکو به له ښوونځيو څخه بهر محلي جامې اغوستې.

يوه ورځ تر غرمې وروسته مې (د مارننګ ايډيشن) لپاره پروګرام جوړاوه ، چې نابېره زما د کورېنو يو ورور زما خوني ته په بيړه راننوت او د امنيه قوماندان له راتګ څخه يې خبره کړم. هر څه يوې او بلې خوا ته د هغه د راتګ د تيارۍ لپاره منډې وهلې. تر يو څه ځنډ وروسته په تنه غټ سړی ، چې د څلورو يا پنځو ساتونکو له خوا يې ساتنه کېده خوني ته راننوت. داسې بريښېده چې خونې ته دده تر راننوتلو وروسته به په خونه کې بل څه ته د ناستې لپاره ځای پاتې نه شي.

دا ضابط اکرم و . دا د انور مشر و ، چې ما يې په اړه ډير څه اوريدلي و. کله چې ګل اغا د ولايت واك تر لاسه کړ نو ولسمشر کرزي الکوزو ته د واك د توازن له کبله د ولايت د امنيت چارې ور وسپارلې. دوی بيا اکرم د خپل استازي په توګه د ولايت امنيه قوماندان وټاکه. کله چې اکرم او ملګري يې کيناستل او په خبرو يې پيل وکړ نو زه بيرته ولاړه شوم او د کمپيوټر د تنيو د ټکولو لپاره خپل کمپيوټر ته کښيناستم. تر لږ ځنډ وروسته زما د کورېنو يوه ورور راته وويل: سارا قوماندان صاحب غواړي چې له تاسو سره خبرې وکړي. ما ورته وويل زه اوس مصروفه يم ، زما تر وزګاريدو پورې بايد انتظار وباسي. د توقع پر خلاف هغه خاموشي ما ته کړه او په تونده لهجه يې راته وويل: ضابط اکرم کوچنی سړی نه دی. هغه دومره وخت نه لري ، دی يوازې د يو څو دقيقو لپاره تاسو سره خبرې کوي.

ما خپل کار بس کړ او هغه ته مې مخ ور واړاوه. اکرم وويل: بهرنيانو ته اجازه نشته ، چې په شخصي کور کې ژوند وکړي. ته بايد د خپل شخصي امنيت لپاره د ښار د منځ په هوټل کې و اوسې. زه ډيره حيرانه شوم ، چې په افغانستان کې بيا دا قانون له کومه شو ، چې په شخصي کورونو کې د بهرنيانو اوسيدل دې د هغه پر خلاف وي ؟

په هوټل کې ژورنالستانو ته ويل شوي و ، چې په دهليز کې ونه ګرځي او له افغانانو سره د ناروغۍ د اخيستلو له کبله ډيره راشه درشه ونکړي. په هوټل کې يوه يا دوې ژورنالستانې اوسيدلې او زه هم د نارينه افغانانو مخ ته نه ګرځيدم. زه په دې پوهيدم ، چې څنګه خپل امنيت وساتم او ځان له خلکو څخه پټ کړم. په يوه شخصي کور کې اوسيدل په کلتوري توګه زه د هغې کورنۍ غړې جوړولم او دا زما د امنيت لپاره خورا ګټور تماميده. ما د اڅکزو د کورنۍ تر چتر لاندې ژوند تيراوه. له يوې اڅکزۍ کورنۍ سره اوسيدل ما ته تر هغه هوټل چې نور ژورنالستان پکې اوسيدل او د يو څو تنخوا خوړونکو ساتونکو له خوا يې ساتنه کېدله ، زما د امنيت لپاره ډير ګټور و. له بله پلوه دغه ساتونکي د اکرم پلويان وو. د دغو پوليسو دنده زموږ د حرکاتو او تګ راتګ څارل وو. کله چې موږ په کوټه کې و هلته هم موږ بايد کوم ځای ته تر تګ وړاندې استخباراتي مامورينو ته يو فورم ډک کړی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اکرم ته وويل: ښښنه غواړم! زه له دې ځانه نه ځم. زه دلته يو پلار او پنځه غښتلي وروڼه لرم. زه تر هر هوټل ډېره دلته په خپل کور کې خوندي يم او له بله پلوه زه دلته د يو څو ورځو لپاره اوسيږم.

موږ پدې اړه ډېر جر وبحث وکړ ، خو په پای کې هغه وروڼه زما تر څنګ ودريدل او اکرم مو په دې راضي کړ ، چې زه خپله دغه دوره همدلته تيره کړم.

تر دې لږ وروسته ما له ده سره د دوهم ځل لپاره دده په دفتر امنيه قوماندانۍ کې وليدل. زه او د ټايمز مجلې ليونی خبريال (مايك وار) جوړه ورغلو. پر دغه مهال هغه د هلمند ولايت ريګستان ته د القاعده شبکې د غړو د پلټلو لپاره روان و. کله چې د اکرم سره د مايك خبرې خلاصې شوې ، ما اکرم ته وويل که ستاسو اجازه وي ، زه به هم ور سره ولاړه شم. ده وويل: ما فکر کاوه چې تا افغانستان پريښی؟ ما وويل همداسې ده ، خو زه هلته يوازې د يو څو ملګرو د ليدلو لپاره ځم. ما وويل ته خورا ډېر پګړيوال کسان لرې. اکرم وويل: هو لکه طالبان. زه چې کله له اکرم سره دده په دفتر کې مخامخ شوم ، ډيره حيرانوونکې وه. پر اوږو يې ستوري ټومبل شوي و ، ساتونکي ترې چاپير و او په ويروونکې توګه به يې د لوی ميز له شا څخه هرې خوا ته کتل.

دده په ليدو ما ته د پارسي شاهانو کېسې را په زړه شوې. ما واوريدل چې ويل يې ، دا بهرنيان بيخي ډېر درواغ وايي. کله چې زما او دده تر منځ انډيوالي ټينګه شوه ، ما ورته وويل تا رښتيا ويل ، په هغه ورځ ما درواغ ويل خو تا هم ما ته درواغ وويل ، تر دې اوريدلو وروسته يې په زوره زوره وخندل.

تر دې وروسته ما او ده پوره يو کال سره ونه ليدل. يوه ورځ د جنوري په لومړيو کې ښوونځۍ د پرانيستلو په حال کې وې. دا په تيره لسيزه کې لومړی ځل و. کله چې به ما په ميلمستون کې کار کاوه ، نو درې نجونې به راتلې ، دوی به ويل چې موږ ښوونځي ته ځو او موږ ښوونځي ته ځو. يوه ورځ چې مې (د ال ټايمز کنسيډر) لپاره مواد برابرول ، فکر مې وکړ ، چې ايا زما دغه کار به مهم وي که د هغو نجونو ښوونځي ته بيول؟ سمدستي مې هغه نجونې ښوونځي ته د نوم ثبتولو لپاره راسره بوتلې.

تر دې وروسته مې د ۲۰۰۲م کال په جنوري کې د (اين ، پي ، ار) سفر پای ته په رسيدو و. ما د بې ځايه کېدو او يو څه له لاسه ورکولو احساس کاوه. ما د سفر تاريخ او مهال ويش برابر کړه. په داسې حال کې مې ښار پريښود ، چې زړه مې په ډېرې سختۍ سره پښوته د مخ پر وړاندې تګ اجازه ورکوله. کله چې زه روانيدم نو زما اځکزی کورنۍ زما په ژېړ موټر پسې د شا لخوا د پښتني کلتور له مخې اوبه وپاشلې او د ولسمشر کرزي کشر ورور مې په خپله کلا کې پريښود.

زما موټر پر کنډ او کپر سړك د سپين بولدك او په پاکستان کې زما د اځکزو ملګرو پر خوا مزل ته ادامه ورکوله. په هغه بارك کې چې زه په لومړي ځل ورته راغلې وم ، له فدا سره يوه ځوان جنګيالي را څخه وپوښتل ، چې ته ژورنالسته يې؟

ده ځواب ورکړ: هوکې دا زموږ ژورنالسته ده.

تر هغه وروسته د مينې دغه داستان پيل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدني ټولنه

(جنوري- اپریل ۲۰۰۲)

نه پوهېدم چې ایا پاکستاني بېروکراتان به مې خپل هیواد ته ورپرېږدي که نه ؟

غوښتل مې د کویټې له لارې کور ته ولاړه شم ، زما موټر چلوونکي غوښتل چې په چمن کې تم شي تر څو د وروستي ځل لپاره زه له اشکزو سره چای وڅښم. دا زما لپاره تر ټولو ښه وخت و چې له ملګرو سره یو ګړی غوږې وکړم. ددې لپاره مې نور انتظار نه شو ایستلای ، موږ په ژړ ټکسي کې سپاره شوو او پر هغه کنډ او کپر سړک د کویټې پر لور روان شوو.

دا د ۲۰۰۲ م کال د جنوري ۱۱ مه نیټه وه.

ما ته وویل شول چې زه باید یو ځل تر سیمې پرېښودلو وړاندې زما د (این. پي. ار) له عوضي سره په هوایي ډګر کې ووینم. څه شی چې ماغوښتل هغه د کاکا عزیز خان کرزي سره د ماخوستن د ډوډۍ خوړل و ، نوموړی په شاه کاکا سره هم مشهور دی.

دغه د روند شخصیت او د تیزو سترګو څښتن دوه مباشتې وړاندې د کندهار د تسلیمېدو پر وخت زه د پښتنو پر مایلاتو او نظریاتو موافقه کولو وپوهلم. دا یوه ډېره ښه شپه وه ، دی به پر خپل کوچ ناست و او د ډېرو تسبیح به یې اړولې. ده د افغانستان په اړه ډېره وېره لرله او راتلونکي ټول خطرونه یې راته په ګوته کړل.

په همدې وخت کې دده وراره حامد کرزي کندهار پرېښود او پلازمېنې کابل ته ولاړاو هلته له زرګونو خوشبینواو وظیفه غوښتونکو خلکو سره یو ځای شو.دده ځای په شاهي دربار کې و او داسې جامې یې ځانته غوره کړې چې د ټول افغانستان استازیتوب یې کاو.

عزیز کاکا افغانستان ته د خیریه ټولنو د راماتېدلو څخه خورا ویره لرله. دده په وینا چې د دوی لخوا به ټولې پروژې یرغمل شي. ده ویل ، دغو ټولو انجیوګانواو خیریه ټولنو د افغانستان لپاره غابښونه او چاقوګان تیره کړي دي. عزیز کاکا زیاته کړه چې زه انجیوګانې ډېرې ښې پېژنم ، ځکه چې ما په خپله د طالبانو په وخت کې څو انجیوګانې لرلې.

زه نوره د تلو په حال کې وم او له دروازې څخه د راوتلو پر وخت مې له ده څخه د وروستي ځل لپاره مننه وکړه. ده راته وویل: نه غواړې چې بیا افغانستان ته راشې او له موږ سره مرسته وکړې.

ما په هو ځواب ورکړ.

ده وویل: یو څوك پیدا کړه چې هغه دې بیرته افغانستان ته راولېږي ، هغه دې ستا د معاش غم وخوري او موږ به دلته درته پوره واك درکړو. ما ددې خبرې په اړه ډېر فکر وکړ او له بله پلوه دا هغه څه و چې مایې انتظار کاو. ما په دې اړه نور انتظار نه شو کولای او نه مې غوښتل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ دغه ډيموکراسي په تجارت او يا يوازې په يو خيال بدله شي. ما د بالکان او افغانستان وضعيت سره پرتله کړ خو دلته هر څه په بل ډول و او دا مسئله هم تر هغې ډېره لويه وه.

دلته مسئله د لويو کلتورونو او ايډيالوژيو وه.

اسلام او غرب ، خو اوس دې دواړو زما په وجود کې ځای موندلی و.

حامد کرزی يو عجيب سړی دی. زما په ژوند کې ما ترده اغېزناك سياسي مشر نه دی ليدلی ، خو ددغه سړي اکا غوښتل چې زه ورسره مرسته وکړم.

زه د خپل کور ته پرځای چې په پاريس کې و ، متحده ايالتونو ته ولاړم. هلته مې بيرته افغانستان ته د تګ پر لارو چارو پوره دوې مباشتې تيرې کړې.

ترېوڅه وخت وروسته عزيز کاکا ما ته ټيلفون وکړ ، نوموړی اوس په کابل کې د يو ټيم سره يو ځای شوی واو د دربار وضعيت يې راته تشريح کړ. دغه مانۍ د واشنګټن له سپينې مانۍ سره پرتله کېدای شي. ده وويل په دغې مانۍ کې برېښنا نشته چې سړی دې د ژمي له وژونکې يخنۍ څخه ځان پرې وژغوري ، ټيلفون ، کمپيوټر ، انټرنيټ او سټلايټ ډيش خو لا پرېږده چې د خپل وراره لومړی سفر متحده ايالتونو ته پې وګورم.

د کرزي ښايسته سټايل ، فصاحت او بلاغت په واشنګټن کې يو طوفان رامنځ ته کړی. ورځپاڼو او مجلو به دی د افريقا له نيلسن منډېلا سره پرتله کاو. کرزی د خپلو هغو ملي کالو د اختراع له کبله هم د ډېرو کسانو په خوله کې و چې د افغانستان د ټولو قومونو استازيتوب يې کاو.

د عزيز کاکا څرګندونو زه ډېره حيرانه کړم چې د افغانستان خلك به څنګه دا وران او ويجاړ هيواد بيا له سره رغوي ؟ افغانستان تر جګړې وړاندې هم له پر مختللو هيوادونو څخه څو پيړۍ شاته و خو د تېرو درېولسيزو جګړو هرڅه پر بل مخ اړولي وو. د ۱۱/۹ تر پيښې وروسته زه ډېره حيرانه وم چې ځينو کسانو لکه د مايکروسافټ بيل ګېټس لا ولې تر اوسه په دې اړه فکر نه دی کړی چې يو څو کمپيوټرونه واخلي او هلته په افغانستان کې يوه انټرنټي شبکه فعاله کړي.

تر جګړې وروسته د افغانستان ټولې حوزې يو شان د جګړې ښکار شوې وې. ما فکر کاو که چېرې په رښتيا ملګري ملتونه دلته د څه کولو پلان لري ، نو دوی بايد تر هر څه لومړی ملکي بنسټونه ورغوي. د انجنيرانو يو ټيم بايد د ارتباطي شبکو ، برېښنا اواوبو د سيسټم په اړه پلانونه جوړکړي او بيا يې له هيوادونو څخه د تمويلولو غوښتنه وکړي.

د خبرو په پای کې عزيز خان ماته دده له يوه بل وراره قيوم کرزي سره چې د ولسمشر کرزي مشر ورور دی د کار کولو يو وړانديز وکړ.

قيوم کرزي او مېرمنې يې پېټريشا څلور کاله وړاندې په بالتيمور کې يوه خيريه ټولنه د (ACS) (افغانان د مدني ټولنې لپاره) په نامه پرانيستله. ددغې ټولنې سره تر ټيلفوني تماس او خبرو وروسته ، ددې ټولنې لخوا زه په افغانستان کې د فيلډ ډايرکټرې په توګه وګمارل شوم.

زه او زما خور (ايوليمن) هم په دې سره سلا شوو چې بايد يوه (اين جي او) جوړه کړو. د افغانستان او امريکا له ملګرتيا څخه داسې ښکارېده چې په افغانستان کې د څو لسيزو جنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړو ورانۍ غم به وخوړل شي. د متحده ايالتونو او اسلامي ټولنې تر منځ چې کوم درځ را پيدا شوی و اوس ښځي د تمدنونو د ټکر په درشل کې و. په افغانستان کې به دا ثابته شي چې دا هر څه پر غلطه وو. افغانستان يو اسلامي هيواد دی چې په تېرو دوو لسيزو کې د امريکا له مرستې څخه دوه ځله په مننه اړ کېږي.(۱)

ماته به د کوسوو البانيايان راپه زړه شول چې په ۱۹۹۹م کال کې ناټو د متحده ايالتونو په مشرۍ د سربيانو له ظلم څخه خلاص کړل.

د ۲۰۰۱م کال د سپټمبر پر ۱۲ د کوسوو په پلازمېنه کې زرګونو البانيايي مسلمانانو له متحده ايالتونو سره د غمرازۍ په خاطر په کوڅو او سړکونو کې ډېوې لګولې وې. زما د کوسوو يو ملګري ماته پاريس ته ټيلفون وکړ ، ده ويل چې زما ګڼ شمېر ملګري تيار دي چې له امريکايي سرتېرو سره اوږه پر اوږه د القاعدې شبکې پر ضد وجنګيږي.

زه بېرته افغانستان ته ولاړم تر څو له قيوم سره مخامخ وګورم او پر ځينو پروژو ورسره خبرې وکړم. ماده ته وويل چې د (ACS) دفتر بايد د کابل پر ځای په کندهار کې وي. په کابل کې د ټولو خيريه ټولنو مرکزونه وو ، خو کارونه به يې بيا په لرې پرتو سيمو کې کول. دوی به تر هغه ځايه پورې چې پروژې يې پکې تطبيق کولې په موټروکې تلل چې دا په خپله يو ستړی کوونکی او ستونزمن کار و.

تر کومه ځايه چې ما د افغانستان تاريخ لوستی دی ، د ددوی دغه سلوك په نولسمه پېړۍ کې د برتانويانو لخوا د افغانستان د اشغال پر وخت په افغانستان کې د هغوی د ژوند له طرز سره مقايسه کېدای شي. ددغو خيريه ټولنو ټولو کارکوونکو د افغانستان له عادي خلکو څخه بېل په کابل کې د غرب په شان ژوند درلود. دوی له افغانانو څخه جلا په خوندي کورونو کې اوسېدل ، د قدم وهلو پر ځای به په موټر کې ګرځېدل. دوی به خامې لويديزې غذاوې خوړلې ، په ځانګړو پلورنځيو کې به يې سودا کوله او تازه ځايي ډوډۍ به يې رانيوله. په مېلمستياوو کې به يې الکولي مشروبات څښل چې دا ډول چلند به خپله ددوی پر افغان کار کوونکو هم ډېره بده اغيزه کوله او ددوی لپاره به يې ډېرې امنيتي ستونزې پيدا کولې.

په يوه داسې ټولنه کې چې هلته وچ کلتور حاکم وي ، افغانان په خپل هيواد کې داسې کارونه ناروا ګڼي او ددوی هيواد ته ددغسې يو فساد راليږدونې سخت مخالفت کوي. ددې هر څه پايله دا کېږي چې نورباید غربيان د دوی له هيواد څخه وايستل شي.

زما شخصي هڅې دا وې چې څومره ډېر کېدای شي هغومره بايد ددغه ځای په اړه خپله پوهه زياته کړم او په وار وار به پر هغې باندې کتنه کوم که دا په ولايتي ښارونو کې وي او يا کابل کې. خو زما په زړه کې کندهار يو بېل ځای درلود. کندهار نه يوازې زما لپاره بلکې دا ځای د افغانستان پخوانۍ پلازمېنه ده او د افغانستان د ټولو واکمنانو پلرنی ټاټوبی دی چې له همدې کبله خورا سمبوليك ارزښت لري. همدا ډول کندهار د طالبانو اصلي ټاټوبی هم و خو په نوي افغانستان کې کندهار هير شوی او تبعيد شوی دی. زه په دي باور يم چې که کندهار شاته پرېښودل شي نو افغانستان به هم پر هيڅ لور حرکت ونکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۲م کال په پسرلي کې زه د کندهار اوسيدونکې شوم او د ولسمشر کرزي د کشر ورور احمد ولي په کور کې مې نوی ژوند پيل کړ. دی د ولسمشر کرزي استازی او د پوپلزو د قبيلې مشر و. ولسمشر کرزی اوس په کابل کې و خو په کندهار کې تر ټولو مهم کس احمد ولي و.

په کندهار کې د نوموړي کورد نورو کورونو په شان دوې برخې لرلې چې يوه يې د کورنۍ د غړو لپاره او هغه بله برخه يې د مېلمنو لپاره وه. د شخصي خبرو او اوسېدنې لپاره ځای له وچو ګلانو څخه د ځو فوټو په اندازه له عمومي مېلمستون څخه لرې و چې يوه کوچنۍ د خوب خونه ، پخلنځی او په لوېديز ستايل د اوسېدلو خونه يې درلوده.

دغه خونه د شخصي خبرو او شخصي مېلمنو لپاره وه چې تل به پرې پلاستيکي غوړېدلي دسترخوان چای ، ګيلاسونه ، د کشمشو ، پيستو او خوراکي توکو لوښي ايښودل شوي وو. په دويم پوړ کې پنځه نورې خونې وې چې هره خونه يې د مختلفو کسانو لپار ځانګړې شوې وه. لاجور دنده لرله چې هره ډله د هغوی د رتبې او سويې مطابقې خونې ته رهنمايي کړي. ځينې داسې کسان او ډلې به هم وې چې بايد له نورو خلکو څخه پټ ساتل شوي وای خو ځينې وخت به ستونزه دا وه چې لاجور به د راغلو کسانو له پوره پسمنظر څخه خبر نه و.

د ۲۰۰۲م کال په پسرلي کې يوه ورځ دده کور له خلکو څخه خالي و ، دا څنګه امکان لري چې احمد ولي دې کور وي او مېلمستون دې له خلکو څخه خالي وي ؟

تر لږ ځنډ وروسته يوه ډله کسان چې مشري يې د کلي يوه مشر کوله سرای ته را ننوتل او داحمد ولي پر لور راروان وو. دغه کس د لاس په اشارې سره ويل چې زموږ کلی اکوکلاچه لا هم هغسې وران او ويجاړ پروت دی. دغه کلی د کندهار هوايي ډګر په ګاونډ کې پروت دی او له افغانستان څخه د القاعدې د غړو د شړلو په جګړه کې په امريکايي بمباريو کې سخت زيانمن شوی و.دغه کلی دېرش ختين کورونه لري چې په هغو کې لس کورونه او مسجد يې د بمباريو له کبله په پوره توګه په خاورو بدل شوي وو.ځينو کورنيو له وېرې پاکستان ته کډه کړې وه او يا خو په نژدې کليو کې له خپلو دوستانو سره مېشت شوي وو.

احمد ولي په خپله دغه کلي ته د ورانۍ د سروې لپاره سفر وکړ چې د هوايي ډګر له پاخه سړك څخه نيم ساعت د موټر د مزل په واټن لرې پروت دی. دی له هغه ځای څخه ډېر خواشينی راستون شو او د کليوالو ستونزې يې ماته بيان کړې.

دا خو ښځي يوه جوړه پروژه وه.

ماته سمدستي د کوسوو د کورونو د ورانۍ هغه صحنه راپه زړه شوه چې سربيانو په نژادي جګړو کې د خپلې ماتې پر مهال کورونه سوځولي او نړولي وو.

زه په دې ډېره حيرانه وم چې ولې په افغانستان کې د سرپنا موضوع ته جدي پاملرنه نه کېږي ، په داسې حال کې چې ددغه هيواد بې شمېره مهاجر له کلونو کلونو راهيسې په نورو هيوادونو کې په خيمو کې ژوند تېروي.

د اکو کلاچې بيارغونه شايد يو ښه سمبوليك ګام بلل شوی وای. زه په دې نظر يم ، څومره به ښه وای چې امريکايي سرتېرو په خپل نظامي يونيفورم کې ددغه کلي بيا رغونې ته لستوڼي رابډ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهلي واى . زما په ذهن کې هغه سمندري سرتېري راوګرځېدل چې د کريسمس په ورځ ما ورسره مرکه وکړه. دې کار به د خلکو لپاره ځومره ښه پيغام درلودلاى واى ، چې امريکايان يې له هغه ځه په بيا رغونه بوخت ليدلي واى ځه چې دوى وران کړي وو.

همدې کار به د ولسمشر بوش هغه اعلان ته زياته ګټه رسولې واى ، چې د همدې جګړې د کمپاين پر مهال يې د افغانستان خلکو ته کړى و ، چې دا جګړه ستاسو په وړاندې نه ده بلکې دا جګړه د هغه مجرم رژيم په وړاندې ده چې هلته په واك کې دى.

د اکو کلاچي زيات اوسيدونکي بزګران ، د لويو لارو ټکسي ډرايوران او مستريان دي چې اکثرو يې خپل کورونه د امريکايي بمباريو له کبله پرېښي وو ، چې کېداى شول دې ځاى د اسامه لپاره کوم خاص ارزښت هم نه درلود. که دوى ته ددغې ورانۍ تاوان چې ددې وروستي رژيم د بدلون پر مهال ور اوښتى و ورکړل شوى واى ، ښايي دوى په دې پوهېدلي واى چې ددې او هغو نورو بدلونونو تر منځ خورا ډېر توپير وجود لري. ځومره به ښه واى که د امريکايي سرتېرو بېلچې اوکولنګان په لاس واى او په بيارغونه کې يې برخه اخيستلاى.

د افغانستان لپاره د بشري مرستو د راجلبولو په غونډه کې د يوې ادارې مشر پر دې انتقاد کاوو چې ولې سرتېري د بيارغونې په کارونو کې برخه اخلي. ده استدلال کاو چې د هرې ادارې کارونه او وظايف بايد ځرګند وي.

نظامي ادارې بايد د خيريه ټولنو لپاره امنيت برابر کړي تر ځو هغوى وکولاى شي د خلکو لپاره خپل کارونه په سمه توګه تر سره کړي. خو زه بيا په بل نظر وم هغه دا چې تر دو يمې نړيوالې جګړې وروسته د اروپا لپاره مارشال پلان وضعه شو نو دلته بيا ځه مشکل وو ؟

کله چې پر سربيانو د ناټو لومړى بم راپريوت نو هغوى په لسګونو زره کوسوويايي البانيايان له خپلو کورنو ځخه مقدونيې ته وشړل. د ملګرو ملتونو د مهاجرينو ادارې په خورا بې وسۍ سره د هغو مهاجرينو د کړاو ننداره کوله.

زه په هغه وخت کې په بروکسيلز کې د ناټو په خبري خونه کې وم او د ټلوېزيون پر پرده مې د هغو کوسوويايي البانيايانو د کړاو ننداره کوله چې په متينو دښتو کې يې د مقدونيې پر پوله د مقدونيې د اردو د مهربانۍ لپار اړولي وو. د ناټو په زرګونو سرتېري د دوى په ځنګ کې اوسېدل خو يوازې يې ددې مهاجرو د کړاو ننداره کوله. که د دوى نور ځه په وس نه وه دا خو يې په وس پوره و چې ددغو مهاجرو لپاره د يو کمپ نقشه واچوي.

ولې سرتېرو له مهاجرينو سره د خيمو په درولو کې مرسته نه کوله ؟

ما به په همدې اړه زما ملګرو ژورنالستانو ته چيغې وهلې چې تر يوه چتر لاندې به د ټلوېزون د ليدلو لپاره راټول شوي وو. زه وروسته وپوهېدم چې دا د بشري مرستو چارې وې چې يوازې بايد د بشري ادارو لخوا تر سره شوې واى ، له همدې کبله سرتېري ددغه کړاو له مخنيوې ځخه منع شوي وو.

په دې اړه (ACS) خورا جدي وه ، همدا لامل و چې موږ له امريکايي سرتېرو ځخه د مرستې غوښتنه وکړه. موږ هغوى ته وويل: د اکو کلاچې بيارغونه به ستاسو اعتبار نور هم پياوړى کړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څنګ به يې پر امنيتي چارو هم ښه اغيزه وشيندي. د ملکي چارو اداره د امريکا د اردو يوه برخه ده چې پخپله کارونه نه تر سره کوي ، بلکې دوی ملکي قرارداديانو ته قراردادونه ورکوي او دوی يې يوازې د کار څارنه کوي. په افغانستان کې د امريکا د اردو د ملکي چارو څانګه پر شخصي ملکيتونو پيسې نه لګوي. د عمومي پاليسی د لرليد څخه دا بيا يو څه منطقي دليل و. که داسې نه وای نو اردو به د هر کلي مشر ته څاه کيندلې وای او سرای به يې ورته جوړ کړی وای.

زموږ په نظر اکو کلاچې بايد له دغې پاليسی څخه استثنا وای ځکه چې دا ټول خلك د امريکايي بمباريو له کبله بې کوره شوي وو. دا يو عجيب حالت و ، موږ چې به ددې کلي په اړه هر څه ورته ويل هيڅا به په دې اړه هيڅ اقدام نه کاو.

داسې هم نه ښکارېدل چې واشنګټن دې تر اوسه دې ته چمتو شوی وي چې د دوی د بريد له کبله چې چاته کوم زيان اوښتی وی دوی دې د هغوی تاوان ورکړي او يا دې يې بيرته ورته ورغوي. موږ په دې اړه د سټېټ ډيپارټمنټ له يوې څانګې (USAID) سره خبرې وکړې چې په افغانستان کې د بيارغونې د ټولو چارو مسئوليت ور له غاړې و. له هغوی څخه مو هم د نورو په شان ځواب واورېده.

په اپرېل کې زه د افغانستان له لنډ سفر څخه بيرته متحده ايالتونو ته راوګرځېدم او له خپلې خور (ايو) سره مې د (اين جي او) پر جوړولو کار پيل کړ. ځينو ملګرو د مسچېوسيټ د کنکورډ په ښار کې لکه ماري او ډيويډ کلرك ما ته په فرسټ پېريش کليسا کې د وينا کولولپاره بلنه راکړه. ايو او ما هلته هم د اکو کلاچې د بيارغونې موضوع رابرسېره کړه. کلرکز د اکوکلاچې د بيا جوړونې پر نظريه مين شو او د همدې کار د تر سره کولو لپاره يې په کنکورډ او نورو کسانو پسې لستونې راپورته کړل. کنکورډ د (ACS) لپاره څلوېښت نفره وټاکل تر څو دغې پروژې ته بسپنه را ټوله کړي.

د لومړني ښوونځي زده کوونکو هم د کنکورډ او اکوکلاچې تر شعار لاندې مرستې د اکو کلاچې د کوچنيانو لپاره راټولې کړې.

دوی به ويل: موږ د سولې په لاره کې د پله حيثيت لرو.

د کنکورډ پله ماته زموږ هغه مشهوره جګړه راپه زړه کوله چې په ۱۷۷۵م کال کې د (ريډ کوټس) پر ضد تر سره شوه. د پښتون کلتور سره سم د نوي (انګلنډ) ښار ګوټي اوسيدونکي هم ددغه ښار د اداره کولو لپاره انتخابي شوراګاني لرلې. د کنکورډ ملګرو فيصله وکړه چې دوی به د اکو کلاچې خلکو ته تحفې او ليکونه ليږي.

ما په کندهار کې احمد ولي کرزي ته ټيلفون وکړ. ده وويل: کله چې ته راشې زه او ته به دواړه اکو کلاچې ته سفر وکړو. هلته به دغه پروژه کليوالو ته تشريح کړو او هوري به د شورا لپاره يوه خونه جوړه کړو چې نوم به يې کنکورډ وي.

ما په کنکورډ کې په يوه ورځ درې ويناوې وکړې چې اخري يې په فرسټ پېريش کليسا کې وه. د شپې لخوا دوه سوه کسان زما د ليدلو لپاره راغلل ، خو دا هر څه راته داسې ښکارېدل لکه يو سياسي کمپاين چې روان وي. دا هرڅه زما لپاره ډېر نابلده وه ځکه چې ما فکر نه کاو ، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره خلك دې ماته غوږ ونيسي. ما دغه ټول کسان حس کولای شول چې اکثرو يې زه شخصا پېژندلم د (اين . پي . ار) راډېو له وخت څخه يې پيژندلم او دوی ټول زما له ږغ سره اشنا وو.کله چې ټايلر دغه کسان وليدل راته ويې ويل: سارا دا دی دومره کسان تاسو پيژني او مينه در سره لري. د جمعې په شپه پر اوه نيمو بجو چې واوره هم اورېدله د لينکلن د مسچوسيټس کسان هم له موږ سره ملګري شول. زه چې خوني ته ورننوتلم په حيراني سره مې وويل: دا دومره خلك دلته څه کوي؟ په هغوی کې يوه کس د ګريك کبر په نامه په کندهار کې زموږ له راډېو سره ۱۰۰۰۰ امريکايي ډالره مرسته وکړه.

دغو خلکو پر موږ ډېر باور وکړ په داسې حال کې چې نه زموږ ټولنه د پاملرنې ټولنه وه او نه هم امريکايي سور صليب. داسې نه و چې دې ټولو کسانو خپلې پيسې په اور کې اچولې ، بلکې موږ هغوی په دې راضي کړي وو چې تاسو ته به ستاسو د پيسو د هرې انې حساب در کول کېږي. هغوی هم د هرې انې د حساب غوښتنه کوله. ايا په ماکې دومره وړتيا وه چې ټول ډونران او دغه کسان مې راضي کړي وای. کله چې ما ددغو کسانو د راجستر پروسه وليدله ، نو زه ډېره ووېرېدم چې څنګه به له دغه پړي څخه ځان خلاصوم؟ ايا موږ په رښتيا سره هم کولای شو چې د دومره خلکو باور پر خپلو غاړو واخلو؟

(۱) متحده ايالات بايد له افغان ولس څخه مننه وکړي چې د خپلو بچيو په وينه يې د نړۍ ستر ځواك ، هغه ځواك چې د يوه راکټ د نوم په اورېدلو سره به يې ټول غرب له خوبه راويښاو داسې دړې وړې کړ چې بيا يې د يو ځای کېدو تصور هم نه شي کېدای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسپنه او تالان

(مې- سپټمبر ۲۰۰۲)

په امريکا کې سړی نه شي کولای چې تر ۱۰۰۰۰ (لس زره) امريکايي ډالرو زياتې نغدې پيسې له ځان سره ولري.

که سړی غواړي چې له امريکا څخه تر لسو زرو امريکايي ډالرو زياتې پيسې د باندې يو سي نو بايد له ګمرک څخه اجازه تر لاسه کړي. خو په داسې ځای کې کار کول چېرې چې د بانک درک نه وي بيا هم زه له دغو رسمياتو څخه نه ستړې کېدم. خو کله چې زه د مې په مياشت کې افغانستان ته راتلم نو مې د کنکورډ ۱۸ زره امريکايي ډالرله ځان سره په پټه توګه افغانستان ته راوړل.

ژوند تېرول اسانه و زه بېرته زما اځکزی کورنۍ ته ورغلم ، چې نه يې تشناب درلود او نه مې د ډېر وخت تېرولو لپاره هلته شيان ترتيب کولای شوای. د مني په رارسېدو سره زما کوربنو سټلايټ ډيش او ټلوېزون راونيول خو دا هغه مهال و ،چې د (اين ، پي ، ار) لخوا څخه زما عوض راروان و.

تر دې وروسته به هر ماخوستن مېلمستون له نارينه مليمنونه ډک و ،چې د شا وخوا ګاونډيانو په شمول به ددوی انډيوالان او دوستان هم د باليوډفلمونو د ليدلو لپاره راتلل. نور نو زمونږ قطعه بازي ختمه شوې وه.

زماله راته سره سمدستي ضابط اکرم هم خبر شوی و ، خو ده داخل رسمي مکتوب راولېږه. تر اوسه لا ما ته په شخصي کورنۍ کې د اوسېدلو اجازه نه وه. تر دې وروسته زه او زما د کور بنو مشر ورور د امنيه قوماندان د ليدلو لپاره دده د فتر پر لور روان شوو. د دوی دوو تر منځ مجلس ببخي په شخړه واوښت ، چې ما پکې برخه نه اخيستله. اکرم زما کوربه ته وويل که ته غواړې ،چې دا ستاسو په کور کې و اوسي نو ته به ددې د امنيت مسئوليت پر غاړه اخلې.

په افغانستان کې دا خورا لوی مسئوليت دی. زما کوربه اکرم ته وويل ، امنيت برابرول د پوليسو وظيفه ده که ته غواړې ، چې مونږ ددې امنيت وساتو نو ته بايد مونږ ته وسلې راکړې.داسې نه و ، چې زما کوربنو وسلې نه لرلې خو کله چې مونږ بېرته کور ته راستانه شوو ، ده ما ته وسلې راښکاره کړې ، بلکې دا هسې د يوه او بل د تسليمۍ لپاره يوه بهانه وه.

اکرم مونږ ته ضرب الاجل راکړ. ما کوښښ کاو ، چې ددغه وخت په پای ته رسېدو سره زما کوربانه ارام کړم.

تر دې وروسته يوه ورځ زه زما له نوي مشر قيوم سره مخامخ شوم. دی او احمد ولي کرزی يوې فاتحې ته روان وو. دوی ډېر حيران شول ، چې زه په دغسې خطرناک ځای کې څه کوم. د دوی يوه ملګري ورته وويل ،چې دا دلته اوسېږي. نور نو دلته زما د اوسېدلو پای رارسېدلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوى په جدي توګه راته وويل ، موږ ستا د امنيت مسئول يو ، ته نوره دلته نه شې اوسېدلاى. حقيقت هم همداسې و ، چې دوى زما د ساتنې مسئوليت درلود. له کومې ورځې څخه چې ما له قيوم سره کار پيل کړ نو زه هم له هغې ورځې څخه د کرزي د کورنۍ په کسانو کې وشمېرل شوم ،چې امنيت مې هم ددوى پر غاړه وو.

د کرزيانو د شهرت ساتلو لپاره ما هم نه غوښتل ، چې نوره په دغسې يوخطرناك ځاى کې و اوسم. تر دې وروسته زه د ښار په يوه څنډه کې يو سراى ته کډه شوم چې لوى غولى يې درلود. کله چې احمد ولي کرزي (اين ، جي ، او) چلوله په دغه سراى کې يې دفتر و خو اوس دلته درې غواوې هم ساتل کېدې. د امريکايي بمباريو په وخت کې دغه سراى خالي و ، خو د ښار د تسليمېدو په وخت کې دغه سراى هم چور کړل شو ، چې اوس په دغه سراى کې د کرزي د کورنۍ انجنير عبدالله مېشت وو.

احمد ولي ويل چې دده د خوب خونه ټوله د UNDP د سپانسر پروژو په مکتوبونو ډکه ده چې دا ځاى د کاغذونو په کثافت دانۍ بدل شوى وو.زه به د شپې لخوا پر بام ويده کېدم. موږ په هال کې تشناب جوړ کړ او فرشونه مو پکې اوار کړل. ټول کتابونه او د کرزي مکتوبونه مو راغونډ ، سره ترتيب او په منظم ډول مو په تاخچو کې ووډل. په اخير کې مو ډېيو زما د بېدېدو لپاره پاك کړ او زه هم له بام څخه راکښته شوم.

په کندهار کې د ټيلفون سيستم نه واو انټرنيټ خو بېخي څو پېړۍ لرې و. د ټيلفون کولو لپاره به زه په ښار کې (پي ، سي ، او) ته ورتلم او يا به مې له خپل سټلايټ ټيلفون څخه استفاده کوله.

د بيارغونې د پروژو لپاره زما لومړى سفر اکو کلاچي ته و ،چې په امريکايي بمباريو کې ورانه شوې وه. دغه کلى د کندهار هوايي ډګر ته مخامخ پروت دى. له ما سره داسې مفکوره وه ، چې ددغه کلي کورونه بايد ببرته ورغول شي ، چې په دې اړه مې له هيڅ ستونزې سره د مخامخ کېدو هيله نه لرله. کله چې موږ په هغه کلي کې تم شوو ، ددغه کلي يوه اوسيدونکي راته وويل چې په سراى کې يې ۹ خونې وې ، چې هرې يوې تشناب هم درلود. ددې خبرې د تثبيت لپاره زه نورو کليوالو ته ور وګرځېدم ، چې هغوى يې هم په سر ښورولو سره تائيد وکړ او يوه بل کليوال وويل ، چې ما هم په سراى کې ۷ خونې لرلې.

تر دې وروسته وپوهېدم ، چې هيڅکله به د کلي د اصلي وضعيت په اړه سم انځور تر لاسه نه کړم.

ددغه کلي اوسيدونکي داحمد ولي کرزي قوميان و چې د پوپلزو د قبېلې سره يې تړاو درلود او دى ددې قبېلې مشر و چې کولاى يې شول له دوى سره ددغو کورونو په بيا رغونه کې مرسته وکړي. احمد ولي کرزي له دغه کلي څخه ليدنه وکړه ، د کليوالو سره يې ډوډۍ وخوړه او بهرنيو مرستندويانو ته يې ددغه کلي د بيارغونې وړانديز وکړ. احمد ولي دوى ته وويل ، چې کليوال بايد د جرګې لپاره يوه خونه جوړه کړي ، چې دا کار د کلي مشر پر خپله غاړه واخيست. نژدې و ، چې دې پروژې د بمباريو له امله ټول نړيدلي کورونه يو ځل بيارغول شوي واى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې موږ پر مخکه باندې د نويو کورونو لپاره نقشه اچوله يو بل مشکل را پيدا شو ، هغه دا چې د اکوکلاچي اوبه وچې شوې وې. د اکو کلاچي وياله د يو لوی کانال څخه راجلا شوې ده. دغه کانال د ۱۹۷۰م کال زوړ سيستم دی ، چې د ارغنداب له رود څخه سرچينه اخلي. د وچکالۍ له کبله هغه ونې چې د روسي يرغلګرو څخه په امن کې پاتې شوې وې اوس مخ پر وچېدو وې. په کوم ځای کې چې د ارغنداب له رود څخه د اکوکلاچي وياله رابېلېږي هورې يې دروازه تړل شوې وه. د اکو کلاچي اوسيدونکو به د څنګ له کلي څخه په پلاستيکي سطلونو او نورو لوښو کې خپلو کورونو ته اوبه راوړلې.

په دغه کلي کې يو ښاه و چې په لومړي سر کې موږ فکر کاوو چې دا به پر شخصي ځمکه وي ، خو وروسته و پوهېدو چې دا ځای د هيچا ملکيت نه دی چې اوس نو په دې اړه امريکايي ځواکونو يو څه کولای شول. د امريکايي ځواکونو د ملکي چارو ټيم د سور سري ښېن هستېن لخوا چې يو هايډرولوجست و اداره کېده. په هغو لومړيو ورځو کې چې موږ يعنې د بشري مرستو موسسو بشري کارونه تر سره کول نو تر څنګ به يې د امريکايي ځواکونو د ملکي چارو ټيم هم د باندې راوت ، ښوونځي او ښاګان به يې جوړول.

خو د اکوکلاچي د خلکو لپاره يې هيڅ ښاه نه وه کېندلې ، دا ځکه چې ددغه کلي خلکو د لاسي بمبو يوڅه شيان چور کړي وو ، نو له همدې کبله يې له دغه کلي سره د يو څه وخت لپاره خپلې مرستې درولې وې.

ښه نو چې داسې ده نو بيا ولې په همدې اړه له (USAID) څخه د مرستې غوښتنه نه کوو ؟

دا د متحده ايالتونو پراختيايي اداره ده چې د ستيټ ډيپارټمنټ ښې اوږه بلل کېږي او په ټوله نړۍ کې د امريکا ملکي مرستې د دوی لخوا تر سره کېږي. داسې فکر کېده چې دغه اداره به د افغانستان په بيارغونه کې پوره ونډه واخلي.(USAID) د کاله ۱۰ بېليونه ډالره بوديجه او دوه زره نارينه او ښځينه کار کوونکي لري ،چې له دغو څخه نيمي يې په واشنګټن کې د ريګن په ښايسته ودانۍ کې اوسېږي.

په کابل کې د امريکا د سفارت د پرانيستنې پر مهال موږ په واشنګټن کې د (USAID) له يوه افسر سره پر دې سختې خبرې وکړې چې کندهار ته بايد د يوې اوونۍ په موخه د ارزونې او سروې يوه ډله را واستوي.

ما د دوی دوه ملګري په هديره کې زما د اڅکزو کور ته وروستل ، هلته مې له يوې ډلې ښځو سره معرفي کړل تر څو د ښځو پر لومړيتوبونو سره وږغېږو. زموږ او (USAID) دغه تماس خورا هيله من ، دوستانه او له وعدو ډک و . دوی وويل چې موږ همدا اوس تيار يو چې تاسو ته ۷۰۰۰۰ (اويا زره) امريکايي ډالر د نوې راډيو د فعالولو لپاره درکړو او د مسلکي روزنې د کورسونو ښوونځي هم ښه نظر دی او داسې نور.

خو د اکوکلاچي د ښاګانو د کيندلو لپاره يې ځواب د نورو امريکايي بسپنه ورکوونکو په شان وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما دوی ته د لسو زرو امریکایي ډالرو په ارزښت د اکو کلاچي د څاګانو او د اوبو د سیستم د بیارغونې لپاره یو رسمي پروپوزل ولیکه ، چې په دې اړه یې موږ ته پوره ډاډ هم راکړ. خو د پروپوزل تر تسلیمۍ وروسته موږ د منظورۍ لپاره خورا ډېر وخت انتظار وویست.

زه ډېره خواشینې وم چې دا د (USAID) خلك ولې داسې کوي ؟

کله چې مې د هغه پروپوزل په اړه معلومات تر لاسه کړل هغه کس ، چې موږ پروپوزل ورسپارلی و ، واشنګټن ته تبدیل شوی و او پر ځای یې نوي کسان راغلي وو. نوي کسانو به د زړو کسانو له پروپوزلونو سره هیڅ دلچسپي نه لرله او کله ، چې به دې له نویو کسانو څخه د خپل پروپوزل په اړه پوښتنه وکړه نو هغوی به د هغه پروپوزل یوه بله کاپي در څخه وغوښتله ، چې هغه دې باید په کابل کې د امریکا په سفارت کې تر دوی پورې ور رسولې وای. د (USAID) او امریکا د سفارت لپاره د طالبانو دحکومت د نسکوریدلو لومړنۍ مباشتې خورا ازمایښتي وې.

د امریکا په ټول رهبري پلاوي کې یوازې یوه تن په افغاني ژبه خبرې کولای شوې ، چې هغه یې هم دېرش کال وړاندې په ایران کې زده کړې وه. دغه کس د تقاعدې په خاطر په افغانستان کې تر شپږو اوونیو پورې پاته شو خو نورو ټولو کار کوونکو به تر دوو یا درې اوونیو زیات وخت په افغانستان کې نه تیراو.هرشي به په افغانستان کې په خورا چټکۍ سره بدلون کاوو دا ځکه چې متحده ایالتونو په افغانستان کې کومه ځانګړې پالیسي نه لرله. دغسې یو حالت کولای شواى چې د هیواد راتلونکې په خطر کې واچوي.

د بیارغونې لپاره یې داسې ستراتیژي چې هدفونه یې ټاکلي وای نه لرله ، تر څو د خلکو په ژوند کې یو څرګند بدلون راشي. د افغانستان د وضعیت په اړه له هیچا سره سم انځور نه و. د سفارت کار کوونکو له سیمې سره هیڅ اشنایې نه لرله ، تر څو یو معقول پلان طرح کړي او په دې اړه ورته له واشنګټن څخه هم کومې لارښوونې نه کېدلې.

هیچا په دې اړه فکر نه وکړی چې تر طالبانو وروسته به څه کېږي. د امریکا یرغل په ډېر بې باکه او ناڅاپي توګه تر سره شو. ددې ټولو زیانونو لومړني قربانیان عادي افغانان و ، خو دا زیان به هغه وخت دوه چنده کېده چې امریکایي ځانګړو قواوو او پیاده ټولیو به په اطرافو کې عملیات تر سره کول.

یوازې اردو ددې فیصله نه کوله ، چې کوم کلی دې تلاشي شي ، یا دی کوم شکمن ونیول شي او یا دې ووژل شي ، بلکې د امریکا محلي زور واکو ایتلافیانو به هم د دوی د ملګري له حضور څخه ناوړه ګټه پورته کوله. دغه ټول تصمیمونه د جګړې په تاوده ډګر کې نیول کېدل ،چې بې ګټې او خورا لنډ مهاله و ، چې زور واکو به هم پکې خپل رول درلود.دغو نظامي افسرانو به د اوږدې مودې د سیاسي وضعیت هیڅ خیال نه ساته ځکه چې سیاست د دوی دنده هم نه وه.

په داسې یو حالت کې چې هیڅ پالیسي نه وي نو (USAID) هم څه نه شو کولای ، همدا لامل و چې هغوی یوازې د QUIP په نامه یو پروګرام پر مخ بېوه. په دغه پروګرام کې یوازې ښوونځي ، کلینیکونه ، د سړکونو پلونه او د کلو څاګانې رغول کېدې. دوی پر داسې پروژو پیسې لګولې چې یو یې د پیسو کار ژر کېدای او له بله پلوه ډېرې څرګندې وای. دوی ټولو خلکو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويل ، که غواړي چې فنډ تر لاسه کړي باید داسې یوه پروژه ډیزاین کړي چې فزیکي څرګندتیا ولري او قيمت يې باید تر ۳۰۰۰۰ (ديرش زره) امريکايي ډالرو ډېر نه وي ، چې دغه يې د چارو د تر سره کولو کريټېريا وه.

زما لپاره خو دا نظر پر يو ديوال باندې د اهاکو د اوبو د شيندلو په شان وو. ما په هغه غونډه کې برخه لرله ، چې د کندهار د قومي مشرانو او د امريکا د سفارت د چارواکو تر منځ د طالبانو تر نسکورېدلو يو کال وروسته تر سره شوه.

يوه ړيرور سړي په دې سره چې موږ انګور خرڅوو مجلس پرانيست. په جولای کې د انګورو خرڅولو لپاره په ارغنداب کې د هر باغ څنګ ته کريټونه او شالۍ تر سترګو کېدې. دغو قومي مشرانو امريکايي چارواکو ته وويل ، تر دې وړاندې به زموږ موټرونه کابل ته په شپږ ساعتونو کې رسېدل.

زموږ موټرونو به لومړی مالونه د کندهار په ښار کې کښته کول او بيا به د شپې لخوا کابل ته روانېدل ، چې دوی بايدهلته ځانونه د مارکېټ له پرانيستلو مخکې رسولي وای. د کابل مارکېټ به د سهار پر څلورو بجې پرانيستل کېده. کابل زموږ عمومي مارکېټ دی ، چې په هغه وخت کې به لا موږ ددغه مارکېټ ټولې غوښتنې نه شوې پوره کولای ،خو اوس زموږ کارګو موټرونه له کندهار څخه کابل ته په ۷۲ ساعتونو کې رسيږي چې په داسې يو حالت کې به څوك دې ته چمتو وي چې هلته خپل انګور واستوي ؟

اوس زموږ لپاره يواځينی مارکېټ پاکستان دی ، هلته موږ باید اخيستونکو ته عجز او زارۍ وکړو تر څو هغوی په دې راضي کړو چې انګور راڅخه واخلي.

ددغه سړك جوړېدنه به د ټول جنوب لپاره يو ښه زيری وي او دا به د ټول جنوب پر اقتصادي بيارغونه ښه اغيزه وکړي.

صفوي شاهانو د خپلې واکمنۍ د استقرار موندنې او پراختيا لپاره د سړکونو جوړونې ته خورا جدي پاملرنه کوله ، خو اوس پنځه پېړۍ وروسته له نړيوالو څخه د افغانستان د بيارغونې پروګرام ورك وو.

يو ځل ما د (USAID) له يوې کار کوونکې څخه وپوښتل چې تاسو ولې دغه سړك نه جوړوئ ؟

دې په خواب کې راته وويل ، که موږ دغه پروژه پيل کړو زموږ ټولې پيسې به همدلته مصرف شي ددې تر څنګ نور شيان هم شته چې باید موږ يې په افغانستان کې ورغوو.

دا د پيسو لګولو تر ټوله ښه پروژه وه. زه په دې باور يم چې دا تر زر QUIP پروژو ګټوره پروژه ده.

که چېرې دغه سړك جوړ شي نو دابه د نوي افغانستان د اقتصاد لپاره يو ښه زيری وي. لکه څنګه چې قومي مشرانو وويل دا به د ټول جنوب د اقتصادي زيربېنايي لومړۍ خښته وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاخه سرکونه به په جنوب کې د طالبانو په سخت دريزه ايډيالوژۍ کې نرمي راولي. په دې سره به لېرې پرتو ولايتونوته د ترانسپورټ او مخابراتو اسانتياوې برابرې شي ،چې کېداى شي له همدې کبله د افغانستان د دا تېرو دوو لسيزو د ورانيو جبران وشي.

د ترافيکو ګڼه ګوڼه به په امنيت کې هم ډېره مرسته وکړي او د هغو ټوپکسالارانو د بې وسلې کولو په پروسه کې به هم مرسته وکړي چې د نوي افغانستان د شتون لپاره يې يو لوى ګواښ متوجه کړى دى.

په ډلو ډلو افغان ځوانان بايد سره راغونډ شي تر څو د افغانستان په بيارغونه کې خپل رول ادا کړي. ضمنا به دا د افغانستان د حکومت او متحده ايالاتو اعتبار ته هم ډېره ګټه ورسوي.

داسې يوه پروژه د افغانانو لپاره تر نورو زرو پروژو زيات ارزښت لري ، خو د ښوونځيو جوړول يوازې د امريکايانو لپاره ارزښت لري. ددغه سړك کار بالاخره د طالبانو تر واکمنۍ يو نيم کال وروسته د ۲۰۰۳ م کال په دوبې کې پيل شو خو دا مهال ډېر ناوخته شوى و. په دې سره د افغان حکومت اعتبار ته ډېر زيان ورسيد ، چې تر دې مهاله طالب ياغيان بيا سره يو ځاى شوي وو. دوى به د سړك جوړونې پر کار کوونکو حملې کولې ، چې هغوى به يې وژل يا به يې يرغمل نيول. له همدې کبله يو ځل بيا ټوپکوالو ته اړتيا پيدا شوه. د بيارغونې کار کوونکي اړ وو ، چې د خپل امنيت لپاره له ځان سره ساتونکي ولري. يوې امنيتي شخصي کمپنۍ پر سړك د ګزمو کولو لپاره زيات شمېر کسان وګمارل.

زه په دې ډېره حيرانه وم ، چې ولې دغه حياتي پرژه دومره وخت وځنډېده. تر دې يو کال وروسته د سټيټ ډيپارټمنټ يوه کار کوونکي په دې اړه معلومات راکړل. ګريګ بوك زما هغه نا ځواب شوي سوال ته ځواب ووايه. ډور بوك په ۲۰۰۲ او ۲۰۰۳ م کلونو کې په افغانستان کې د (USAID) مشر وو. ګريګ وويل چې موږ سړکونه نه جوړوو ، بلکې دا کار د نړيوال بانك پر غاړه دى.

دا عينا هغسې ځواب و ، چې ما يو وخت په يوه غونډه کې له بوك څخه واوريده. اصول خو داسې دي ، چې په جنګ ځپلي افغانستان کې د متحدو ايالتونو د عمومي پاليسۍ ملاتړ بايد د (USAID) په شمول د ټولو له خوا شوى واى. داسې ادارې لکه (USAID) بايد هرڅه ددغې پاليسۍ مطابق او په ملاتړ تر سره کړي واى. پاتې شوه د لويو لارو د جوړولو مسئله. تر کومه ځايه ، چې ما د سټېټ ډيپارټمنټ له غړو او نورو سره خبرې وکړې ، بايد د (USAID) ځايي مشرانو په دې اړه يوه ښه پاليسي جوړه کړې واى ، چې تصميم به يې هم ددوى په لاس کې واى ، چې خورا ډراماتيکي پايلې به يې لرلاى.

يوه بله مسئله چې افغانستان ته يې د لويې ماشينيرۍ رالېږل ټکني کړل هغه د امريکا د عراق جګړه وه.

ډېر خلك له ما څخه پوښتنه کوي ، چې ولې د ۲۰۰۳م کال په پسرلي کې د افغانستان د بيارغونې کار ټکنى شو ؟

ايا هلته يو څرګند توپير موجود وو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پيسو کومه نل ليکه ، چې افغانستان ته روانه وه په ناڅاپي توګه وچه شوه ؟

په رښتيا هم د حقيقت موندل کومه ساده خبره نه وه. عراق ته د کار کوونکو تګ او د عراق مسئلې پر افغانستان يوه ډراماتيکه اغېزه لرله. په (USAID) کې چې ما هر څوک پېژندل ټول د ۲۰۰۳م کال په لومړيو کې عراق ته واستول شول ،خو زما په ذهن کې تر اوسه يوه پوښتنه ده چې تر اوسه ورته چا ځواب نه دی ويلی هغه دا چې دوی ولې افغانستان ته د پيسو د ځنډ خبرې کوي.

حال دا چې موږ د هيڅا پيسې په افغانستان کې نه دي ليدلې.

سړی نه پوهيږي چې دوی کومې پيسې يادوي ؟

د ۲۰۰۲م کال په اوړدو کې موږ په دې حيران وو ، چې دغه لوی لوبغاړي د څه شي انتظار کوي. دا يو منل شوی حقيقت دی ، چې په افغانستان کې کار کوونکو هم ددې تائيد کاوه تر دې وړاندې چې په افغانستان کې کوم منابع ايجاد شي هغه ځينې لغو شول.

د ۲۰۰۲م کال په فبروري کې د سټيټ ډيپارټمنټ يوه کارکوونکي راته وويل ، افغانستان ته له دې کبله پاملرنه کمه شوې چې د عراق د جګړې لپاره اماده ګي نيول کېږي.

خو بالاخره (USAID) موږ ته د اکو کلاچي د ځاګانو د کيندلو په اړه ببرته مراجعه وکړه. موږ په دې باور ووچې د اکو کلاچي سره د مرستې ژمنه کول د امريکا افغانستان ته د بيا پاملرنې په معنی ده چې داپه خپله په امريکا کې د ځايی ټولنو لپاره يوښه زيری دی. موږ په دی باور وو ،که چېرې (USAID) ددغې پروژې ملاتړ وکړي نو دابه يې تر ټولو ښه پروژه وي او موږ په دې اړه ډاډه وو.

خو دا ځل هم ځواب منفي راووت .

لويو ملکي بسپنه ورکوونکو اعلان وکړ ، چې دوی نور ځاګانو ته پيسې نه ورکوي. دا اعلان په داسې حال کې وشو چې په ټول افغانستان کې وچکالي د اوبا د مرض په څير خپره شوې وه. ددې پر ځای چې پيسې پرې بندې شي ، بايد د وچکالی‌ځپلو سيمو لپاره د اوبو ستراتيژي جوړه شوې وای. موږ په خپلو سترګو ليدل ، چې د اوبو کچه ورځ تر بلې کښته روانه وه ، چې د کليوالوسيمو پر اقتصاد يې خورا بده اغيزه شيندله. د افغانستان د جنوب راتلونکی يوازې پر دې ولاړ وچې څنګه يې بايد د اوبو غم خوړل شوی وای.

(USAID) په دې اړه دوه د لايل وړاندې کول.

لومړی: داچې هيڅا د اوبو د ستراتيژۍ ښېړنی پلان نه درلود. موږ د (USAID) رئيس ګريك بوك ته له يو پلان سره ور وړاندې شوو ، چې په هغه کې د ټول کندهار ولايت د اوبو مطالعه ، په دې اړه د ټولو اداروتر منځ هماهنګي راوستل او د اوبو د ساتنې اوسم استعمال لپاره د عامه ذهنيت د روښانتيا لپاره کمپاين چلول شامل و.

بوك وويل ، موږ هيڅ مطالعې ته پيسې نه ورکوو. موږ بايد لومړی د وړو کوچنيانو ګډه ور مړه کړو. (USAID) ددې انتظار کوي ، چې د اوبو ستراتيژي به له اسمان څخه ورته راکښته شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم مشکل دا و ، چې هيڅ لوی بسپنه ور کوونکي نه په دې اړه فکر کاو او نه يې فنډ ورکاو. که اوبه وچېږي نو طبيعي خبره ده چې دداخلي بې ځايه شوو کسانو شمېر به ور سره ډېرېږي. ځينې کسان به ښارونو ته کډه کوي او ځينې خو به يې ښځې د هيواد پريښودلو ته اړشي.

البته دا پروسه لا له وړاندې پيل شوې وه.

د همدې کار لپاره موږ د امريکا د اردو هايدرولوجيست ښځ هستبن او د هغه د ملکي چارو تيم ته مراجعه وکړه. هستبن بيا موږ ته د اوبو په اړه د خپلې تجربې له مخې هغه زړې بابولالې پيل کړې. ده وويل چې جنراتورونه ژر ژر خرابېږي ، شتمنې کورنۍ هغه چې د تېلو پيسې ، ورکوي ټولې اوبه په خپل انحصار کې اخلي ، کوچنيان دساعت تېرولو لپاره پيپ ته لاندې ډېرې ور اچوي او سمرسيبل پمپونه يې ور ماتوي. ده وويل چې کېدای شي موږ يو لاسي پمپ ورته جوړ کړو ، البته دابه يوازې د ښځاك لپاره وي نه د کرنې چې يوازې به انسانان له مرگ څخه وژغوري او دا کار په يو څو زره ډالره هم کېدای شي.

ما وويل که داسې وي نو بيا خو دومره پيسې موږ د خپل کنکورډ له پيسو څخه هم ورکولای شو چې ددې کار د تر سره کولو لپاره بيا د چا مرستې ته اړتيا نه لرو.

موږ اکو کلاچي ته سفر وکړ ، هلته تر تگ وروسته زياتو کسانو خپلې ځمکې موږ ته د ښا کېندلو لپاره په واك کې راکړې ، خو موږ د ويالې پر غاړه ، يو ځای چې هغه ځای مخکې هم د کليوالو گودر و وټاکه. موږ د برمې کېندنې يو ماشين چې دووکسانو کار پرې کاوو کرايه کړ. هغوی کار پيل کړ او موږ به هم هره ورځ د کار څارلو او د مزدورانو د تشويقولو لپاره هلته ورتلو.

کار نژدې بشپړ شوی و ، چې يوه ورځ مې ددې کلي په منځ کې او د همدې کلي د خان له سرای څخه سل متره لرې يو سپين موټر ولېد. موږ ددغه موټر چلوونکي ته ورغلو ، پر دغه موټر ځايي قراردادي نښان لگول شوی و. په موټر کې ناست کس راته وويل چې د هغو دوو نورو ښاگانو پيسې څوك ورکوي ځکه چې امريکايي ځواکونو يې له ورکړې څخه ډډه وکړه. ما هغوی ته وويل ، دا څنگه امکان لري چې دوی دې د پيسو له ورکړې څخه انکار وکړي ځکه چې دوی زموږ سره په دې اړه کلکه ژمنه وکړه. ما هغه ته وويل چې ايا ښ هستبن موږ ته ونه ويل چې د ملکي چارو اداره نورو ښاگانو ته پيسې نه ورکوي ، خو موږ به يوازې ستاسو ښاگان وکينو.

موږ د همدې خبرې د سپيناوي لپاره د امريکا په اډه کې د ملکي چارو د تيم د ليدلو لپاره ورغلو او د هغوی مخ ته مو دغه ستونزه کښېښوده. د ملکي چارو افسرانو قسم وکړ ،که دوی په اکو کلاچي کې ښا وکيندي.

موږ ډېر حيران شوو چې دا هر څه ولې داسې په بل مخ اوړي ؟

د موضوع د لاروښانتيا لپاره مو بايد ښ هستبن ته انتظار ايستلی وای تر څو هغه په متحدو ايالتونو کې له رخصتۍ تېرولو وروسته بېرته افغانستان ته راگرځېدلی وای. دهغو ښاگانو کار هم هغسې پاته شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کلي چې دوه ښاګان يې لرل په اکوکلاچي کې وو خو د ملکي چارو ټيم ته په بل نامه ور ښودل شوي وو. د تجربې له مخې له پېړيو راهيسې زموږ کليوال کوښښ کوي ، چې د بهرنيانو ډېرې مالي مرستې تر لاسه کړي.

خو فکر مه خرابوئ ځکه چې اکو کلاچي اوس درې ښاګان لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له شيرزي سره ناسته
(اکتوبر ۲۰۰۲)

ماغوښتل چې د اکو کلاچي د ورانو کورونو د بيارغونې لپاره په خپلو لاسونو يو څه وکړم. د همدې کار د تر سره لپاره په خپله لاس په کار شوم او اکو کلاچي کې د نړيدلو کورونو له ورانيو څخه مې د روغو خښتو په را ايستلو پيل وکړ. ددې کار د تر سره کولو لپاره مې د کوچنيانو يوې ډلې ته ور نارې کړل. زما د ږغ له اوريدو وروسته يو کوچنی په خندانه څيره زما خواته راروان و. ده ماته خپل لاسونه په داسې حال کې وغوړول چې د بولدوزر غوندې ږغونه يې کول او ما هم دی په دو خښتو بار کړ.

همدا زموږ د خپلو نړيدلو کورونو د بيارغونې د کار پيل وو. له دې کار سره کوچنيانو خورا دلچسپي لرله، چې حتی حاجي بابا لا چې ددې کلي تر ټولو سپين ږيری کس و په همدې کار کې د ګډون لپاره راودانګل. ددې ترڅنګ د کلي ځوانانو هم له دې کار سره پوره مينه لرله. په دې سره زموږ کار خورا په ښه توګه پر مخ روان وو.

موږ ډير ژر د کورونو د بنسټ ايښودلو او د چريو کار پای ته ورساوه خو يوه ورځ د کرزي د کورنۍ انجنير عبدالله چې اوس زما مرستيال هم و زما دفتر ته راغی. ده وويل د اکو کلاچي لپاره له ډيرو ستونزو سره مخامخ يو. دی يواځينی کس و چې د افغانستان له پنځه ويشت کلنې جګړې څخه روغ پاته شوی و . نوموړی ډير خوږ ژبی او د ښه طنزيه طبعې خاوند وو. خو داخل يې د غوسې له امله رنګ تغير کړی و او خپلو افغانانو ته يې سپکې سپورې ويلې. ده ويل چې يو اټوم بم د کندهار ، فراه ، وردګو او هزاره ګانو لپاره يوازينی د حل لاره ده. ده زياته کړه: که چېرې ما واک لرلای نو همداسې به مې کړي وای.

زه وروسته په دې هم خبره شوم چې ده د اکو کلاچي اوسيدونکو ته ويلي و، چې تاسو به هيڅکله د نويو کورونو څښتنان نه شئ.

انجنير عبدالله به هميشه زموږ له ټولنې (ACS) څخه د پيسو بيلونه غلا کول ،خو ده به تل په خپلو خبرو کې هټيوال او ځايي قرارداديان د درغلۍ له کبله ملامتول.

دا د سپټمبر مياشت وه، چې انجنير راته وويل: موږ د اکو کلاچي لپاره د ډبرو په تر لاسه کولو کې له ستونزې سره لاس او ګريوان يو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما وپوښتل څه ډول ستونزه ؟

ده وويل ، چې د شيرزي کسانو زموږ ترکتوران ودرول ، موږ ته يې وويل چې دا ډېرې زموږ پخپله په کار دي. زه ډېره حيرانه شوم چې زه څه کوم او دوی څه کوي ؟

له ده څخه مې وپوښتل چې دوی ډېرو ته په خپله څنګه اړتيا لري ؟

عبدالله وويل چې د افغانستان په بيارغونه کې داسې ستونزې شته ، همدا لامل دی چې ددغه هيواد بيارغونه پر مخ نه ځي. ما خپله چوکۍ شاته پورې وهله ، ده ته مې وويل درځه چې ځو . موږ په تور ټويوټا لنډکروزر کې سپاره شو. دغه موټر احمد ولي کرزي زموږ ټولنې ته ورکړی و او د ملا عمر هغې تورې غوا ته ورته و چې زموږ د کور تر شا ساتل کېدله.

موږ خپل موټر پر هغه سړك ورسيخ کړ ، چې د هغه غره تر څنګ تيرېږي ، چې موږ اکو کلاچي ته ډبرې ځنې وړلې. زه شايد لومړنۍ ښځه وم ، چې په دغه سيمه کې د موټر جلو ته ناسته وم. موږ هغه غره ته په رارسيدلو سره چې موږ ډبرې ځنې وړلې له پاخه سړك څخه د غره پر لور ور وګرځيدلو.

هلته له ور رسيدو سره سم موږ د همدې کان د ساتونکي زوی ته ور نارې کړې ، چې ور سره سم دلته د ډبرو ټول کار کوونکي پر موږ راچاپير شول.په دوی کې يوه وويل چې دلته يو ډير بد سړی له کلاشينکوف سره راغی ، موږ ته يې وويل چې هيچا ته له دې ځای څخه د ډبرو د وړلو اجازه نشته او که هر چاوړي وي ، بيا حق د شکايت نه لري. کله چې موږ ددغه بد سړي په اړه پلټنه وکړه هغه د والي شيرزي د ورور رازق شيرزي نفر راووت.

موږ په موټر کې سپاره شو تر څو ددي کان له مشر سره چې د عمومي سړك پر غاړه يې د تيلو له پمپ سره ژوند کاوه ووينو. ددې کان مشر راته وويل چې شيرزی دلته د سيمنټو فابريکه جوړوي. د همدې کار لپاره خو دوی پنجابي کار کوونکي هم له پاکستان څخه راغوښتني دي. دغه کارګر چې په ځايي ژبه نه شي ږغيدلای همدلته په کار بوخت وو.

ده زياته کړه ، چې شيرزي له امريکايانو سره د دوی د اډې لپاره د زرګونو ټنو ريګ او جغل قرارداد کړی دی ، له همدې کبله شيرزی دلته د ريګريشن فابريکه جوړوي. که چېرې شيرزی د هغوی اړتياوې ور پوره نکړې نو بيا دې يو تراکتور جغل له بل چا څخه په اته ډالره رانيسي او پر امريکايانو يې تر سلو ډالرو په لوړه بيه خرڅوي. له همدې کبله شيرزي امر کړی دی چې له دې ځای څخه دې بې له ميده شوي جغل څخه بل هيڅ شی نه خرڅيږي او هيچا ته اجازه نشته چې له دې ځای څخه ډبرې يو سي.

په داسې حال کې چې د افغانستان بيارغونه د ټولو لومړيتوبونو په سرکې راځي، خو حکومت د هغو ټولو اومو موادو پر زيرمو بنديز لګولی و چې د ودانيو په بنسټ ايښودلو کې ګټه ترې اخيستل کېږي. دغه کس په خواشني غږ راته وويل چې په اسلام کې غرونه د هر چا ملکېت دي ، هيڅوك ددي حق نه لري چې ووايي دا زما شخصي ملکيت دی. ده هغه ليك هم راښکاره کړ ، چې په کابل کې يې له وزارت څخه راوړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغو ورځو کې هغه زړه تجربه یو ځل بیا را ژوندۍ شوې وه ، چې یو کس به له بل کس څخه د پیسو شکولو لپاره تر سره کوله ، له همدې کبله خو شیرزی هندوستان ته د خپل ولایت لپاره د مرستې د راټولولو لپاره هم تللی وو.

د کان مشر وویل: که غواړئ چې له دې ځای څخه ډېری یوسئ ، بې له دې چې تاسو د والي شخصي مکتوب رانه وړئ بله هیڅ چاره نشته .

ددې خبرې تر اوریدو وروسته ما عبدالله ته وویل درځه چې له شیرزي سره ووینو. د ولایت د مقام لرغونې ودانۍ چې د احمد شاه دراني لخوا جوړه شوې وه اوس د شیرزي په امر تر بیارغونې لاندې وه. د ولایت اوسنی لنډمهاله مقام په نوي ښار کې له زاړه ښار څخه څو سوه متره لرې موقعیت درلود. دغه ودانۍ لوړ کنکریټي دیوالونه لري او په منځ کې یې یو پارك دی. کله چې موږ هلته ورسیدو ، والي تر غرمې وروسته خوب کاوه.

موږ په هغه ورځ ولاړو او په صبا یې راغلو. له دې کبله چې د شیرزي کسانو زه د کندهار د نیونې له ورځې څخه پیژندلم تر روغبړ وروسته یې موږ ته پلاستیکي چوکۍ تر سوځوونکي لمر لاندې کیښودلې. ما له دوی څخه هیله وکړه که تاسو یو ځل د والي پوښتنه وکړئ چې دلته دی که نه او یا مصروف دی که وزګار. زما ددې خبرې په اوریدو سره یو کس ولاړ شو او د دیوال تر شا ورك شو.

تر دې څو شیبې وروسته څو موټرونه ، چې له جنګیالیو ډك و راښکاره شول چې دلته ناستو کسانو یې په لیدلو سره پر موټر ګڼه ګوڼه جوړه کړه ، خو جنګیالیو ډیر ژر هغوی د ټوپك په څوکه تیت او پرك کړل.

دغو جنګیالیو له نوموړو کسانو سره داسې سلوك وکړ لکه افغانان چې یې له خپلو بې ژبو څارویو سره کوي. دا په افغانستان کې د واکدارۍ تر ټولو ښه لاره ده. په افغانستان کې واك له یوه کس سره وي. هلته نه اصول شته اونه هم قانون ، بلکې هر څه د افرادو په لاس کې وي.

د والي له دفتر ه د باندې ناست کسان په بورقو کې مسکنې ښځې او سپین ږیري کسان و ، چې د والي ځوانو ساتونکو ورته سپکې سپورې ویلې او سره پورې وهل یې. د دغه زیاتي د مخنیوي په اړه هیڅ داسې اصول نه و ، چې خلکو دې د خپل حق غوښتنه کړې وای او نه هم مرکزي حکومت ددغې تشې په ډکولو کې کوم اقدام کاوه.

بالاخره موږ میلمنو یعنې سرو امریکایانو ته د امتیاز په توګه دننه د ور تګ اجازه راکړل شوه. موږ د والي د یاور دفتر ته رهنمایي کړل شو ، هلته تر کیناستو وروسته یوه سپین ږیري سړي یاور ته وویل چې لطفا زما اپیم راکړئ . ده په جواب کې ورته وویل چې د اپیمو کار وبار خو غیر قانوني دی نو ته د کومو اصولو له مخې د اپیمو د بیرته تر لاسه کولو غوښتنه کوې ؟

سپین ږیري ورته وویل: دا څنګه قانون دی چې زما لپاره شته او د حاجي عبدالله لپاره بیا نشته ؟

حاجي عبدالله په کندهار کې یو لوی سوداګر دی ، چې په کندهار کې په قاچاقبر سره پیژندل کیږي. نوموړی ددې تر څنګ د صرافي ، جایدادونو د رانیولو او خرڅولو کار وبار هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي. پر همدې مهال حاجي عبدالله له والي شيرزي سره په مجلس کې و چې ښايي د غرمې ډوډۍ يې هم له ده سره خوړله. د همدې خبرو پر مهال د دې ځای سمبالوونکو ابرکندېښنر خونې ته د غرمې د ډوډۍ د خوراکي توکو د لوښو راوړل پيل کړل. موږ ته وويل شول چې له موږ سره د غرمې ډوډۍ وخورئ او که څوك ډوډۍ نه خوري ، نو بهر دې په پارك کې انتظار وباسي. موږ خونه پريښوده بهر راووتلو. دغه چمن هغو خلکو چې والي ته د ليدلو لپاره راغلي و پر سر اخيستی و. ما له ځان سره فکر وکړ ، چې يوه داسې کلتور ته ور ننوتې يم چې د وخت هيڅ خيال نه ساتي.

د غرمې تر ډوډۍ وروسته د شيرزي ميلمانه د حاجي عبدالله په مشرۍ بهر راووتل. نوموړی زموږ پر لور راروان و چې هر قدم يې په ډېر ناز او نخرو پورته کاوه.

تر دې وروسته موږ ته له شيرزي سره د ليدلو اجازه راکړل شوه. شيرزي خپلې محلي جامې اوپگړۍ په غربي جامو بدلې کړې وې او د هغه ټپ نښې نښانې يې لا تر اوسه په سر کې و ، چې کله ولسمشر کرزی کندهار ته د خپل ورور احمد ولي د واده لپاره راغلی و ، د شيرزي د يوه شخصي باډيگارډ لخوا پرې مرگونی بريد وشو او شيرزی د ولسمشر د ساتنې پر مهال ژوبل شو.

ددغې پيښې ځېږنې لا تر اوسه له موږ څخه پټې ساتل شوې دي. تر دوستانه روغبړ وروسته ما شيرزي ته د ډېرو مسئله ور ياده کړه او په دې اړه مې ورته ډېر معلومات ورکړل. ما وويل چې د کندهار د خلکو لومړی هدف ددې وروستيو بمباريو د ورانيو بيرته جوړول دي. ستاسو بايد په ياد وي چې اکو کلاچي په دغه لاره کې لومړۍ پروژه ده.

شيرزي ماته په دوستانه لهجه وويل: گوره موږ دلته د سيمنټو فابريکه جوړوو ، له همدې کبله نو بايد تاسو له دې ځای څخه ډېرې يو نه سئ. وروسته يې وخندل او بيا يې راته وويل: غواړم پدې اړه تاسو ته يوه مشوره درکړم ، هغه دا چې تاسو بايد د کورونو بنسټونه په خښتو او سيمنټو کښېږدئ ، ځکه چې دا تاسو ته تر ډېرو ډېر ارزانه تماميږي.

ما ورته وويل چې ما له کليوالو سره ژمنه کړې ، چې زه به مو د کورونو بنسټونه هغسې ږدم لکه څنگه چې مخکې وو. مخکې دغه بنسټونه په ډېرو راپورته شوي و ، له همدې کبله زه ډېرو ته اړتيا لرم. خو تر دې مهاله لا والي دا نه منله. په پای کې موږ پر دې راضي شوو ، چې صبا پر اتو بجو به دده د دفتر يو پلاوی له موږ سره ځي ، تر څو هلته موږ ته د ډېرو يوه بله منبع را پيدا کړي.

ما ورته وويل: ښاغلې ما خو تر اوسه تاسو ته د هغې پيښې په اړه څه ونه ويل کوم چې يوه اوونۍ وړاندې تاسو ته پيښه شوه. زما تر خبرو وروسته والي ماته په ويرونکې توگه وکتل. تر دا مهاله لا د والي شيرزي سر په سپينه پټۍ تړلی وو.

په دا صبا د ولايت د مقام په دروازه کې د سرتيرو نظر زموږ په اړه ډېر بدل شوی وو. دوی موږ ته د ننه د ورتگ اجازه نه راکوله ، ما دوی ته وويل چې پرون موږ له شيرزي سره وليدل. په دوی کې يوه وويل: پرون له پرون سره ولاړ. ما دوی ته وويل چې نن هم موږ د هغې تيرې ورځې د مسئلې په تعقيب دلته راغلي يو ، خو تاسو پر موږ ناوخته کوئ.

يوازې د ولايت مقام ته ورننوتلو پوره يو نيم ساعت وخت ونيوه. د شيرزي د دفتر مسئول چې تيره ورځ زموږ په غونډه کې حاضر و په خپل دفتر کې ناست وو. نوموړي د نن د اتو بجو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجلس څخه بالکل ناخبري وښوده. ده زما په اړه بې پروايي ښودله ، کله به يې مخ خپلو کار کوونکو ته ور واړاوه او کله به يې ځان په ټيلفون مصروف کړ ، په پای کې يې خپل بکس راواخيست او د دفتر د پريښودلو په غرض د هغه په منظم کولو بوخت شو.

ددې کار په ليدلو سره ما پر ده يوه مسخره هم وکړه. کله چې دی له خپل ميز څخه راولاړ شو او له دفتر څخه ووته ، زه يې په دروازه کې مخې ته ودريدم او د وتلو لار مې ورته بنده کړه. ما ورته وويل: تر هغه به دې پرېنږدم چې له ما سره د ډبرو مسئله حل نه کړې. د نورو چارواکو په شان ده هم مخ بل لور ته واړاوه او يوه کس ته يې د يو مهم کار د تر سره کولو امر وکړ. ما دده لاره په پوره توګه بنده کړې وه او بله د وتلو لاره هم نه وه. دی بالاخره دې ته اړشو ، چې له ما سره يوځه وکړي. ده زه د يو بل چارواکي دفتر ته رهنمايي کړم ، دا بيا دده د مشر دفتر وو. دغه دفتر ته په ننوتلو سره زموږ دومره درناوی وشو چې ما تر اوسه بل چېرې نه و ليدلی. دغه کس سمدستي ټيلفون ته لاس کړ او په ښار کې دننه يې د کانو او صنايعو د رئيس د ټيلفون نمره دايره کړه.

د کانو او صنايعو له رئيس سره تر خبرو وروسته يې موږ ته وويل ، چې تاسو بايد له ده سره ووينئ. د کانو او صنايعو رياست د ښار پر عمومي سړک د محمد انور له مرکز سره نژدې موقعيت درلود. موږ د رئيس دفتر ته ورغلو تر روغبړ وروسته زه نوموړي ته مخامخ کښيناستلم. ده هم د نورو چارواکو په شان افغاني جامې په غربي يونيفورم بدلې کړې وې.

ما ده ته وويل: موږ غواړو دغه کلی بيا ورغوو ، چې ژمی هم راروان دی او خلك له موږ څخه خپل کورونه غواړي. که لطفا موږ ته يو ځای را په نښه کړې چې موږ له هغه ځای څخه ډبرې يو سو. ده وويل: تر څو چې ما په خپله هغه ځای نه وي ليدلی زه تصميم نه شم نيولای. ما وويل چې داسې ده نو درځئ چې ځو. موږ په موټر کې سپاره او د هغه ځای پر لوري روان شولو.

له عمومي سړك نه له ګرځيدو سره سم مو زموږ ښي لوري ته دځلورو په شا وخوا کې تراکتوران وليدل ، چې له همدې ځای څخه يې ډبرې ليږدولې. رئيس موږ ته د دريدو امر وکړ. ده موږ ته وويل: دا خلك وګوره چې د قانون هيڅ خيال نه ساتي. کله چې يو تراکتور موږ ته رانژدې شو ډرايور ته يې د درولو امر وکړ.

ده ډرايور ته وويل: دا ډبرې دې له کوم ځای څخه راوړې ؟

ډرايور هغه غره ته اشاره وکړه.

رئيس ورته وويل: ځنګه هلته ورغلې ؟

ډرايور خبرې نه کولې.

ده وويل: ايا هلته سرتيري نه وو ؟

ډرايور وويل: وه خو هغوی پيسې غواړي.

رئيس ورته وويل: په راتلونکي کې بايد عسکرو ته پيسې ورنکړئ ، له دې خبرې وروسته نوموړي ماته مخ راواړوه او ويې ويل: که چېرې موږ يوه کس ته د ډبرو وړلو اجازه ورکړه ، صبا به هر يو د همدې کار کولو ته راودانګي.

قانون ، قانون دی. موږ دې ډبرو ته د خپل کريشر لپاره اړتيا لرو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د ډېرو کريشر ؟

ما ورته وويل: تاسو دا ټولو ډېرو ته د ډېرو د کريشر لپاره اړتيا لرئ ؟

ددې خبرې تر اوريدو وروسته نوموړی موټر ته وخوت ، ما فکر وکړ ، چې چانس مې له لاسه ورکړ. ما ورته وويل چې د همدې لپاره موږ ته والي شيرزي اجازه راکړه ، چې زموږ له ملکړي څخه چې د همدې ځای مشر دی ډېرې يو سئ.

دا دروغ و ، خو ما بايد يو څه کړي وای.

ده وويل چې داسې ده نو بيا له همدې ځای مشر راضي کړئ. ما ورته وويل چې هغه له موږ سره هيڅ ستونزه نه لري او هغه پر موږ د ډېرو خرڅولو ته تيار دی.

خو اوس دلته ټول واك له رازق شيرزي او د هغه له کار کوونکو سره دی.

رئيس هغه مسئول کس ته زموږ د دفتر تجارتي کارډونه ور کړل. ده زياته کړه: که هر تراکتور چلوونکي دغه کارډ له ځان سره درلود ، هغه ته د ډېرو وړلو اجازه ورکوئ. کله چې رازق شيرزی خبر شو ، و يلي يې و چې زه هيڅ رئيس نه پيژنم. په دا صبا چې زموږ تراکتور له ډېرو ډك و او رازق شيرزی پرې ورغلی و ، چلوونکي ته يې په غوسه ويلي و ، که څوك د ګل اغا ليك هم له ځان سره ولري لا به يوه دانه ډېره له دغه ځای څخه يو نه سي.

خو دا هسې يوه پټکه وه. په پای کې موږ ډېرې تر لاسه کړې او د اکو کلاچي د هغه سپين ږيري حاجي بابا سرای چې هميشه يې زموږ پر کارونو نيوکې کولې ، بالاخره ورغول شو. نوموړي دا نوی سرای خورا خوښاوه. د راروان ژمي تر رارسيدو وړاندې چې په لومړي ځل تر شپږو کلو وروسته باران پکې واوريده ، مسجد او د همدې کلي ټول هغه کورونه چې په امريکايي بمباريو کې وران شوي و ، ټول ورغول شول.

ټول کليوال ډير خوښ وو.

د کانو او صنايعو د رياست هغه استازی ، چې موږ ته يې ډېرې راکړې څو اوونۍ په زندان کې وو. والي شيرزي پاکستان ته د تګ پرمهال د تيلو هغه پمپ ته له رارسيدو سره سم چې هغه استازی په کې اوسيده ، خپل کاروان ودراوه او سرتيرو ته يې وويل چې هغه استازی نور له دغه ځاي څخه وشړي ، خو خوشبختانه چې پر همدې مهال له هغه ځای څخه د ښځې د نړيوالې ټولنې يو پلاوی تيريده.

دوی به په شخصي زندانونو کې د بنديانو د وضعيت په اړ ه خورا سختې پوښتنې کولې. موږ هم د دوی په ليست کې د هغه کس نوم ور اضافه کړ ، چې والي وهلی او بيا يې له هغه ځای څخه شړلی وو. که څه هم له هغه سره په زندان کې بد چلند نه و شوی ، خو بيا هم دا د ټولو قوانينو خلاف کار وو.

د ښځې د نړيوالې ټولنې ډله زموږ ځای ته راغله ، ما له هغوی څخه په کندهار کې د بنديانو وضعيت وپوښته.

ددې ډلې مشر راته وويل چې د تمې خلاف په کندهار کې حالت خورا ډير ښه دی. ده زياته کړه: زما ټيم خورا ګټور ملاقات درلود. په نورو ښارونو کې موږ ته هيڅ شی هم په لاس نه راځي. هر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېرې چوپه چوپتیا وي ، خو ددې ځای امنیه قوماندان خورا حیرانوونکی دی او له موږ سره یې پوره همکاري وکړه.

زموږ په وړاندې یې د خپل ټول ډیپارټمنټ ټولې دروازې پرانیستلې. ده په ریښتینې توګه موږ ته وویل چې زه له خورا لویې ستونزې سره مخامخ یم او هغه دا چې زما ټول ملکري جنګیالي دي ، نه مسلکي پولیس. همدا ډول ده زیاته کړه ، چې زه پوهیږم دلته به له بشري حقونو څخه تیری شوی وي ، خو زه په دې لاره کې ستاسو مرستې ته اړتیا لرم. ده وویل چې ما دا ډول انسان تر اوسه په افغانستان کې نه و لیدلی.

دا کسان داکرم په اړه رغېدل.

دې هر څه زه دې ته اړه کړم چې نوره نو خپله بې باوري پر دغه کس لرې وغورځوم. د اکو کلاچې مسئلې پر ما او زموږ پر ټولنې (ACS) بې اغیزې نه وې.زموږ دنده په پالیسي او عمل دواړو کې ګډون لرل و خو دا ډیره ګرانه وه ، چې د خلکو پوښتنو ته دې سری ځواب ووایي ، چې پوښتل به یې تاسو دلته څه کوئ او د راتلونکې لپاره کوم پلان لرئ؟

دغو ساده پوښتنو ته قناعت بښونکی ځواب په اسانۍ سره نه تر لاسه کېد.

له کومې ورځې څخه چې زه کندهار ته راغلې وم ، له همغې ورځې راهیسې له ټوپکسالارۍ سره لاس او ګریوان وم. زما لپاره دا ډیره ګرانه وه چې په دغسې یوه حالت کې ژوند تیر کړم ، بې له دې چې له ولایتي ادارې سره خپلې اړیکې سمې کړم او له همدې لارې دوی د خلکو خدمت ته راضي کړم.

نورو غیر دولتي ټولنو او نړیلوالو ادارو هم د همدې میتود له لارې خپل کارونه پر مخ بېول. یو څو نړیوالو لوبغاړو لکه (USAID) د افغانستان سیاسي چوکاټ په نظر کې نیوه ، چې دا په خپل ځان کې لویه تېروتنه وه.

دوی ویل چې زموږ د کارونو موخه د افغان حکومت روزل ، ملاتړ او هغه ته وده ورکول دي ، خو د وزارتونو په شمول ټولې ولایتي ادارې د هیڅ بنسټیزو اصولو پر اساس منځ ته نه وې راغلې.

د لویدیز سیاسي کلتور له مخې موږ باید همداسې فکر کړی وای. د تیرو دریو او څلورو پیړیو په لړ کې موږ غربیان خورا خواري کښ ، اصولو ته پابنده او د ظلم او استبداد په وړاندې خورا حساس روزل شوي یو. تاریخ دا ښودلې ده چې لویدیزوال د قانون خورا درناوی کوي او ورته په درنه سترګه ګوري او که کوم ځای قانون ته شااړول شوې وي ، هغه به هم په فردي توګه وي نه په ټولیز ډول. په ټولیزه توګه د قانون د نه درناوي پېښې به په لویدیزوالو کې ډېرې لږې ولیدل شي. په لویدیز کې له قانون نه د سرغړونې یو ښکاره بېلګه د امریکا د متحدو ایالتونو د ټولټاکنو مسئله ده چې د یو څه جنجال له رامنځ ته کېدو وروسته سترې محکمې ته خبره ولاړه او هلته هر څه سم شول.

په افغانستان کې لویدیز چارواکي د خپلو کاري چوکاټونو په دامونو کې راګیر دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابه مې د هر چا له خولې اوريدل چې ويل به يې: موږ دلته د افغان حکومت د ملاتړ لپاره راغلي يو. ګل اغا والي دی نو موږ يې بايد ملاتړ وکړو. خو افغانستان لا تر اوسه هغه پړاو ته نه و رسيدلی. په افغانستان کې وفاداري او تابعيت فرد ته وي ، نه حکومت ته .

په دغسې يوه سيستم کې نو والي شيرزی له نړيوال ملاتړ څخه برخمن وو. تر دې نامه لاندې چې دی د افغانستان د حکومت استازی دی ، ټول لويديز مرسته کوونکي يې پر ځان را مات کړي و او د هغوی په مرسته يې خپل شخصي ځواک جوړ کړی و. دا هغه څه و چې د لويديزوالو له سترګو څخه پټ و. شيرزي هم د خپل ولايت پيسې او هم يې له نړيوالو مرسته کوونکو څخه پيسې پټولې. په بل عبارت ويلای شو ، د کوم هدف لپاره چې دوی پيسې ورکولې هغه د هغه هدف پر ضد مصرفېدلې.

هر وخت چې ما دغه موضوع له امريکايي چارواکو سره راپورته کړې ده ، هغوی به ويل چې دا يوه اړتيا ده.

نو چاره څه ده ؟

دوی به ويل چې موږ ددې واک نه لرو چې ووايو پلانی دې پر دغې يا هغې څوکۍ وټاکل شي. دا ولسمشر کرزی دی چې ګل اغا يې دلته ټاکلی دی ، خو دا يوازې يوه بهانه وه. واشنګټن د افغان چارواکو په ټاکلو کې تر ولسمشر کرزي زيات واک درلود. کرزي په خپل سر څوك پر کومه دنده نشوای ټاکلای.

د شيرزي په مسئله کې تر کومه ځايه چې زه پوهيږم دی ولسمشر کرزي نه و ټاکلی. ولسمشر کرزي ملا نقيب دهغه پر ځای ټاکلی وو. دا امريکا وه ، چې د سپيشل فورس(ځانګړو ځواکونو) په واسطه يې د ولسمشر کرزي هغه پرېکړه شاته وغورځوله چې ملا نقيب يې ټاکلی وو.

يوه بله مسئله چې ما غوښتل د امريکايي او د ملګرو ملتونو د چارواکو سر په خلاص کړم ، هغه د دوی لخوا شيرزي ته د سپينو چېکونو امضا کول وو.

په هغو بې شميره غونډو کې چې ما به له عادي کندهاريانو سره کولې ، دوی به ويل چې دلته د امريکايانو حضور د دريو موخو لپاره دی لکه امنيت ، بيارغونه او په حکومت کې د وړتيا پيدا کول.

دوی ويل چې زموږ ټول لوستي کسان د زور واکو لخوا له حکومتي ادارو څخه لرې پاتې شوي دي چې هغوی اوس د خپل ژوند د تامين لپاره په محلي انجوګانو کې کار کولو ته مخه کړې ده.

دغه کسان د سرو لښکرو د اشغال پر مهال د بې شمېره پيسو د تر لاسه کولو له کبله خورا ډير ځواکمن شوي دي. نور نو هغوی په هغه سرطان اوښتي دي چې په سمه تر کنترول لاندې نه شي راتلای ، خو کله چې طالبان ولاړل ، هغوی بيرته ځواك تر لاسه کړ. څپل شويو کندهاريانو يوازې بهرنيانو ته له دوی څخه د ژغورنې هيله لرله.

دوی موږ ليدلو چې موږ ددوی تر خپلو هيوادوالو باوجدانه ، روڼ اندي او خواري کښه يو. زه په دې باور يم چې تر يوڅه کچې پورې موږ کولای شو ، چې د هغوی ساتنه وکړو. امريکايي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چارواکو کولای شوای چې والي شيرزي ته يې اصول وضع کړي وای او دوی کولای شوای ، چې هغه پيسې چې ده ته يې ورکولې د حکومتي ادارو د پرمختګ لپاره يې لګولې وای. دوی خو بايد په دې پوه شوي وای چې هغه پيسې چې موږ يې ده ته د بې وزلو، د مخنيوي لپاره ورکوو ټولې دده پر کورنۍ او قوميانو لګول کېږي.

هسې خو يې بايد د شتمنيو د سم استعمال لپاره يو څه کړي وای تر څو ددغې پروسې څخه ټول کسان برخمن شوي وای. دوی خو بايد دده شخصي مليشه بې وسلې کړې وای. دوی خو بايد د نورو ټولنو مشران هم رابللي وای او د هغوی نظرونو ته يې غوږ نيولی وای.

په بل عبارت که چېري ددې ارتباط چې موږ بايد له والي شيرزي سره کړي واي ، نو لږ تر لږه هغه خو مو بايد د کارونو د ښه سمون لپاره يو څه ټيله کړی وای.

د اکو کلاچي مسئله ددې هر څه يو ښه مثال و او له دې څخه بايد موږ درس اخيستی وای. ما ددغې مسئلې په اړ ه ډير څه وليکل. ما دغه مسئله له امريکايي چارواکو سره او په راډيويي مرکو کې يو مثال ګرځولې وه. ما له دې څخه ژونالستان خبر کړل او هغوی په دې اړه ډير څه وليکل. له دې هر څه سره سره بيا هم د کانو او صنايعو هغه سپين ږيری او بيچاره استازی په زندان کې ژوبل پروت وو.

د اکو کلاچي د مسئلې هره خبره داسې ښکاريدله لکه چې زما او د کندهار د والي تر منځ چې شخصي دښمني وي ، خو خبره د شخصي دښمنۍ نه وه او نه دلته د شخصي دښمنۍ کوم څه ځايېږي.

ما يوازي د ګل اغا پر هغه حکومتي سيستم انتقاد کاوه ، چې ده روان کړی و ، چې دغسې يو سيستم د افغانستان د راتلونکې په خورا ډير زيان تماميده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضابط اکرم

(نومبر ۲۰۰۲)

زما او والي تر منځ په ناڅاپي توګه تربګني پيدا شوه. له امنيه قوماندان ضابط اکرم سره مې ډېر ښه اړيکي لرل.اکرم هم زما په څير له والي سره وران و. له والي سره زما او اکرم دښمني له يوه ځای څخه سرچينه اخيسته. يوه ورځ په ۲۰۰۲ز کال کې چې زموږ د ښځو اوونيزه غونډه د پای ته رسيدو په درشل کې وه ، ښځو خپل بيګونه سره ټولول او بورقې يې پر سر سمولې ، چې له دفتره دباندې خپل مخونه پټ کړي.

دغه غونډه د مدني ټولنې په دفتر کې جوړه شوې وه. په دغې غونډه کې يو درجن ښځو ګډون کړی و ، چې اکثره يې ونلې او نورې يې عادي ښځې وې.

يوه يا دوه پکې نالوستې وې خو زموږ هڅه دا وه ، داسې يوه غونډه ولرو ، چې د ټول کندهار د ښځو استازيتوب وکولای شي. په دغو ورځو کې زموږ غونډو ځانګړې اجنداوې نه درلودې ، موږ به د ښځو پر لومړيتوبونو او د لويې جرګې لپاره د ښځينه استازو لپاره د يوه دفتر پر پرانيستلو خبرې کولې. يو ماپښين مې غوښتل چې له پورته منزل څخه لاندې را کوزه شم ، چې مامي جانه راوخته.

زړه وره او احساساتي مامي جانه د لويې جرګې لپاره ښځينه استازې او د ښځو لپاره د يوه کلنيك چلوونکې وه.

دې ويل چې قوماندان صاحب غواړي له تاسو سره ووينې.

قوماندان صاحب ؟

ما فکر وکړ شايد دابه هغه قوماندان يادوي ،چې زه ورسره پيژنم خو راغبرګه يې کړه چې ضابط اکرم يادوم. اته مياشتې وړاندې زما او اکرم تر منځ دده په دفتر کې يو خواشنوونکی مجلس و شو خو داسې هيڅ څه نه و چې دده په وړاندې دې زما نظر بدلون ومومي. تر اوسه هم د ښځې د نړيوال سازمان د ډلې غربي غړی (AIT)دده په اړه زما له هغې ستاينې سره موافق و ، چې دوی له ما څخه پوښتلي وو او ماورته ځوابونه ورکړل.

خو د اکرم دغه کار بيخي د تير ايستنې په مانا و. ده بايد د ور بلنې لپاره يو عسکر راليږلی وای ، چې زه يې مخې ته ورغلې وای. دغه کار زما او اکرم تر منځ د ښې ملګرتيا يوه ښکاره بېلګه وه. له بله پلوه زه يوه ښځه وم ، ده نه خو غوښتل چې زه دې دده په ميلمستيا کې ستړې شم.

امنيه قومانداني چې د ولايت مقام ته نژدې ده تل به پکې ګڼه ګونه وه ، نو ځکه مو د ماښام تر ډوډۍ وروسته زما په کور کې د مجلس لپاره وخت وټاکه.

زما هغه منډې ياديږي چې له چای سره مو د مميزو او جوزو د لوښو د برابرولو لپاره کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاخره هغه لنډ وخت چې زما او اکرم تر منځ ټاکل شوی و پوره شو ، خو ماته خپل ځان ډير خيجل ښکاريده ، ځکه ، چې ما د مبلمه پالنې ښه تجربه نه لرله او هر څه مې په غير منظم ډول برابر کړي وو. له بله پلوه دا هر څه دده له شخصيت ،رتبې او شهرت څخه ډير کم وو. ما وسله وال خلک او ايس . او. وي زغره لرونکي ګاډي له وسله وال ډرايور سره نه لرل ، چې د کندهار په پيښو کې دې ژوره اغيزه ولرم خو بيا هم دی ما ته راته.

په لومړي ځل دی ما زموږ په کور کې وليد ، چې د ځاي د تنګوالي له کبله يې ويل خداي دې وکړي چې په زحمت مو نکړم.

زه هميشه دده په کور کې په مجلس کولو خوشاله کېدم او ځان به مې هوسا احساساوه. د نوموړي کور په ملکي سيمه کې د امنيه قوماندانۍ شاته د يوه لوي سړک پر غاړه و. د اکرم کوچنۍ لور چې اسما نوميده کله کله به دده پر اوږو سپريده او دی به يې تر ږيرې کشاوه. وروسته به يې کوښښ کاوه ، چې هغه د کوټې پريښودلو ته و هڅوي ، په همدي وخت کې به ما و نکړاى شواى ، چې ددغه درانه شخصيت په وړاندې خپله شوخي پټه و ساتم.

ما نوموړی زموږ د خونې په کونج کې کېناوه ، چې په افغاني ډول په افغاني غاليو فرش شوې وه ، دديوال شا وخواته کوربچي اوارې وې او د تکيې لپاره بالښتونه پرې ايښودل شوي وو.

ما په خپله الماری کې دوه د ژېړو زاړه پاپيونه ايښي وو ، چې هغه تاريخي په ختو پلاستر شوي مسجد ته نژدې مې د دوو ډالرو په ارزښت رانيولي وو. ددغه مسجد څنګ ته به زاړه پلورونکي ناست و او پر خيرنو ټوکرانوبه يې شيان د پلور لپاره غوړولي وه.

زما او دده تر منځ د خبرو پر مهال و پوهيدم چې اکرم څومره ډار شوی دی. ده يوه کېسه راته وکړه ، چې پر ما يې هم ډيره اغيزه وکړه. واقعا دا هر څه ډير خطرناك و او په دا يو څو ورځو کې په کندهار کې خورا مشکوك شيان پيښيدل.

کېسه داسې وه ، يو کس چې له شيرزي سره يې د ولايت په مقام کې کار کاوه او په اصل کې د اکرم ملګری و ، اکرم ته خبر راوړی و ، چې له پاکستان څخه د وسلو او مهماتو ډك موټرونه راځي او مستقيما د والي په کوټۍ کې خالي کېږي.

اکرم زياته کړه: يو تيز رفتار موټر له تومانچو او نورو چاوديدونکو توکو ډك شيرزي ته راغی ، کله چې شيرزي دغه توکي وليدل سمدستي يې وويل: پدې کې يې هغه ښه شيان کوم دي؟ له دغو وسلو څخه ځنې له کندهار څخه بهر د جنګ سيمې ته ليږل کېدل.

شېږ ورځې وړاندې اکرم خپلو کسانو ته دنده سپارلې وه ، چې هر څه وڅاري ، په همدې موده کې دوی د والي له کوټۍ د باندې څو موټرونه وليدل ، چې د اوبو تر پلاستيکي بو تلونو لاندې په کې کلاشينکوفونه ځاى پرځاى شوي وو.

دده کسانو زياته کړه: دغه موټرونه شينډنډ ته وليږل شول. شينډنډ د کندهار او هرات تر منځ پر غزيدلې لارې پرته ولسوالي ده. شينډنډ سوېل ته د پښتنو او شمال ته د تاجکو تر منځ پوله بلل کېږي ، همدا لامل و ، چې داسيمه د ډيرو خونړيو پيښو شاهده پاتې شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرات د پاړسي ژبي کلتور يو مهم مرکز و ، خو د افغانستان له منځ ته راتګ وړاندې دا د ابدالي پښتنو په يوه غښتلي مرکز بدل شو او دامهال يووار بيا د پاړسيوانانو تر واك لاندې و.

هرات د غښتلي پاړسي ژبي تاجك ټوپكسالار قوماندان اسماعيل خان لخوا اداره كېده.

اسماعيل خان د طالبانو تر نسكوريدو يو كال وړاندې لا د جنوب پښتنو ته ګواښېده. كله چې د كندهار مشرانو په نومبر د ۲۰۰۱ز كال كې له طالبانو سره ددوی د واك د پای ته رسيدو وروستۍ خبرې كولې ، په همدې وخت كې اسماعيل خان په ډيره بې صبرۍ سره ويل ، چې زه كندهار په زور لاندې كوم!

كه چېرې اسماعيل خان پر جنوب بريد كړی وای ، دا به د كورنۍ جګړې پيل وای او د جنوب ټول پښتانه به د اسماعيل خان پر ضد راپورته شوي وو.

په دې وروستيو كې په شينډنډ كې د يوه پښتون قوماندان او اسماعيل خان تر منځ څو ځلې جګړې هم شوې وې.(له دغه قوماندان نه ښايي د ليكوالې موخه امان الله نيكزاد وي چې په هرات كې د اسمعيل خان عمده سيال بلل كېده او وروسته په مرموز ډول ووژل شو. ژباړن) اكرم وويل: دا قومي جګړې ته لمن وهل دي ، له همدې كبله د پاكستان حكومت غواړي دغه اور ته لمن ووهي او د همدې لپاره شيرزی د يوې آلې په توګه كاروي. هغه وويل: له همدې امله پاكستان غواړي شيرزی وهڅوي او بيا يې د هرات پښتنو ته د يوه قهرمان په څير راڅرګند كړي. هغه زياته كړه ، پاكستان له دې لارې غواړي افغانستان د نظامي قوت له لارې د امريكا په ياغستان بدل كړي.

ماهم په دې اړه يو څه اوريدلي و ، والي شيرزي په يوه راډيو يي مركه كې ويلي و ، چې په هرات كې د پښتنو پر بشري حقوقو تيری كېږي. اكرم زما ټولو پوښتنو ته ځواب ووايه.

تر دې يوه ورځ وروسته د اكرم سړی هغه ته يو نوی خبر راوړ. تر دې شپې يوه شپه وړاندې د شپې پر نهو بجو د ولايت په مقام كې نوموړی كس موجود و ، چې د پاكستان د اردو دوه افسران راغلل او شيرزی يې له دې كبله ملامت كړ ، چې د هرات په نيولو كې ډير كرار دی. دغو افسرانو له شيرزي څخه ددغه كار په وړاندې د پرتو ستونزو په اړه پوښتنه وكړه.

شيرزی د پاكستان په لمسونه له هرات سره په شخړه جوړونه كې ډير ورو و ، چې شيرزي يې ملامتي پر دوو كسانو اچوله.

لومړی: شيرزي ويل ، چې كرزی په نوي افغانستان كې د نژادي جګړو هيڅ حوصله نه لري.

دويم: په دې برخه كې بل ستر لامل شيرزي ضابط اكرم په ګوته كاوه. هغه ويل چې اكرم زما په مخ كې خنډونه جوړوي ، هر كله چې زه امنيتي مجلس راوغواړم هغه زما په وړاندې دريږي. دی د هغو قوماندانانو مخه هم نيسي چې زه يې د هرات په وړاندې جګړې ته هڅوم.

پاكستاني افسرانو ورته وويل: ته هم ضابط اكرم ته مشكلات جوړ كړه. اكرم ووژنه.

زه فكر كوم چې په كندهار كې د اكرم د پوليسو او د شيرزي د شخصي مليشو تر منځ شخړې هم له همدې ځايه سر چينه اخيستله. دغه شخړه د بازار په منځ كې ختين زاړه مسجد ته نژدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيښه شوې وه. د راکټ په يوه بريد کې يوه کس خپل ژوند له لاسه ورکړ ، خو نوم يې زما په ياد نه دی.

د اکرم له خبرو څخه داسې ښکاريده ،چې نوموړي ته د پاکستان لخوا جدي ګواښ متوجه دی. ما له اکرم څخه وپوښتل که مو خوا نه بديږي زه به ددغې موضوع په اړه يو څه يادښتونه واخلم ؟ ما خپله وړه جيبي کتابچه چې د رپوټ جوړونې پر مهال به مې کاروله پرانيسته.

له اکرم څخه مې وپوښتل چې ايا د پاکستان استخباراتي ادارې خو به دلته د جاسوسي لپاره خلك نه وي ګومارلي ؟

اکرم د ډيرو کسانو نومونه ياد کړل چې په لاندې ډول دي.

سيد کريم اغا چې د قول اردو په قرارګاه کې اوسيده ، خو اوس په اسلام اباد کې و. ايوب پهلوان چې د پاکستان پر پوله اوسيږي او حاجي نعمت نورزی.

موږ د هغو مليشه يي قومندانانو په اړه هم خبرې وکړې ، چې په هلمند کې يې د امريکايي ځانګړو ځواکونو (سپيشل فورس) سره يي کار کاوه ، خو په اصل کې د پاکستان د استخباراتي ادارې لخوا استخدام شوي وو. ما له اکرم څخه د هغو شخصي زندانونو په اړه هم وپوښتل ، چې د ولايت د مقام شاته د والي د چرګوني خالد پښتون لخوا جوړ شوي وو.

اکرم د هغوی شتون تائيد کړ او د زندان د دوو مسئولو کسانو نومونه يې هم راوښودل. ده وويل: زه کولای شم ، چې تا له هغو کسانو سره مخامخ کړم ، چې په دغه زندان کې ساتل شوي وو.

دی د هغو پاکستاني جنګياليو په اړه هم وږغيده ، چې د کندهار د هوايي اډې په شا وخوا کې به يې د ورځې د امريکايانو د ساتنې لپاره پوستې ساتلې خو د شپې لخوا به يې د امريکايانو معلومات ټولول او په اډه کې دننه مهم ځايونه به يې په نښه کول.

موږ په تير دوبي کې د کرزي د ممکنه ترور په اړه هم سره وږغيدو. اکرم د ښو څېړنو د نشتوالي له کبله اسويلی وکښې او زياته يي کړه ، چې ولې د پيښې اصلي شاهد د شيرزي په زندان کې ، چې د کندهار په هوايي ډګر کې دی ، مړ شو ؟

کوم انځور چې نوموړي ماته د کندهار په اړه راکړ زه يې ډيره حيرانه کړم. د امريکا په ډالرو شيرزي خپله شخصي مليشه جوړه کړې وه ، چې د پيسو او وسلو له پلوه خورا غښتلې مليشه وه. همدغه مليشه بيا د اکرم د پوليسو په وړاندې جنګيدله.

شيرزي د کندهار ښار شا وخوا امنيتي پوستې جوړولې او بيا به يې خپل ځانګړی ځواك پکې ځای پر ځای کاوه. زه په دې پوهيدم چې د اکرم قانوني پوليس د کندهار ښار يوه کونج ته پورې وهل شوي وو.

پوليسو په ښار کې يوازې پر يو څو سړکونو ګزمې کولې او د يو څو حوزو د ودانيو د اداره کولو واك يې په لاس کې و ، نور په هر ځای کې د شيرزي غله ځای پر ځای شوي وو.

موږ پر دغه شپه ډير مسايل وڅيړل. اکرم زما هغو ټولو پوښتنو ته ځوابونه وويل ، چې زما ذهن ته راتلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اکرم ساتونکو له څو ساعتونو راهیسې په زرغونو لنډکروزرو ګاډو کې انتظار ایسته. ما او ده وعده سره وکړه چې په اوونۍ کې باید یو ځل خامخا سره کینو او یا به ټیلفون کې خبرې سره کوو. که ضرورت وي نو لیکونه به هم سره تبادله کوو.

ضابط اکرم په هغو کسانو کې چې ما په افغانستان کې ورسره پیژندل تر ټولو د ښه سیاسي فکر خاوند و ، خو متاسفانه چې زما په مخ کې ووژل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظامي مسایل

(۲۰۰۲- ۲۰۰۴)

ضابط اکرم غوښتل په افغانستان کې د امریکا میشن ته د کره معلوماتو په زور صحیح لوری وټاکي ، مګر امریکایان د دوی د ملګري ګل اغا شېرزي مهار شوي وو. امریکایانو د شېرزي په غوږونو اورېدل او د هغه په سترګو یې لیدل. خو اکرم ددغه حالت د منځه تللو لپاره له ما څخه مرسته غوښتله ، خو ده چې زما په اړه کوم فکر کاو هغه سم نه و. زما او امریکایانو تر منځ اړیکې تصادفي وې نه مسلکي.

خو زما او امریکایي پوځونو تر منځ ذاتي اړیکې بیا بېله خبره ده.

ما نه غوښتل چې امریکایي افسرانو ته د خلکو په منځ کې ورشم. د امریکایانو اډه د کندهار په هوایي ډګر کې ده ، دا ځای د القاعدې وروستی مرکز و.

اوسپنیزه دروازه ، چې د شېرزي په ابتکار جوړه شوې ده ، مخې ته یې یوه روسي جیټ مېګ ۲۱ ډوله الوتکه چې برګ رنګ ورکړل شوی دی درول شوې ده. د دروازې شاته په مرمرو یو بارك ودان شوی او د دروازې د ساتنې لپاره یې د ساتونکو خونه د ګلف توپ غونډې شکل لري.

دا د شېرزي د کسانو ځای دی چې د هوایي ډګر د ساتنې دنده ورسپارل شوې ده. دا ځای د کرزي لخوا شېرزي ته اصلي سوغات دی ، کرزي د طالبانو د حکومت د ړنګېدو په وخت کې شېرزي ته ویلي وو ، چې د هوایي ډګر واك په لاس کې واخلي.

شېرزي د کرزي مخالفت وکړ او غوښتل یې چې د هوایي ډګر تر څنګ ولایت هم ورسره وساتي. ددې دروازې څخه د نیم مایل په واټن کې بله دروازه ده.

د ناجو جګې ونې چې پخوا سیمه پرې پوښلې وه خو اوس د امریکایي سرتېرو لخوا د امنیتي اندېښنو له کبله غوڅې شوې وې.

څه چې پاتې وې ، هغو هم د نه پاملرنې له کبله خپل طبعي رنګ له لاسه ورکړی و چې اکثرو یې ځانته نصواري رنګ غوره کړي و خو ځینې بیا بېخي پکې ژېړې شوي وې.

په دې سیمه کې لا تر اوسه امریکایي سمندري خواکونو په غارونو کې د ځان لپاره استوګن ځایونه جوړ کړي و ، خو د کریسمس په رارسېدو سره سرتېري خیموته تبدیل شول. د خیمو فرشونه له تختو څخه جوړ شوي و ، خو اوس په همدې اډه کې ټولې ودانۍ له تختو څخه جوړې شوي دي.

ما هلته د ډېر وخت د لګېدو له کبله هیڅ کله تګ نه خوښاوو. تاسو باید خپل موټر هلته لرې تم کړی وای. چې د موټرانو لپاره په نښه شوی وو. وروسته مو باید سل متره په پښو تګ کړی وای تر څو هغې اوسپنیزې پنجرې ته رسېدلي وای. په لاره کې رسۍ جارشوې وې او خندونه د سړك دواړو خواوو ته کاږه واږه ایښودل شوي وو ، چې سړی یې کوږ ووږ تګ ته اړ ایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر دې شاته دويم نمبر دروازه ده. دروازې ته تر رسېدو وروسته د نظامي پوليسو افسر له ۳۰ متره لرې د دريدو امر کوي چې هلته بايد سر ی ددې لپاره په ليکه کې ودريږي ، چې هغه نظامي افسر يې د پېژندلو په خاطر ښه تر نظر تير کړي.

تر پوره ډاډ وروسته به هغه ډېر کرار د پوره تيار سئ په حال کې ستا خوا ته راروان وو.

هيلمېټ پر سر ، اوږده لستوني نظامي يونيفورم اغوستی ، شل پونډه زغره په تن ، جګ پوندي عسکري بوټونه په پښو ، د جابو ډکه چانټه ترلې او M-16 ټوپك به يې په اوږه و.

نوموړي به کارډ چېك کاوو او بيا به بېرته خپل ځای ته ستنېده ، تر څو له هغه نفر سره تماس ونيسي چې ستاسو ورسره کار دی. وروسته بايد تاسو په ګرمي ، دوړو او باد کې له يوه ساعت نه تر دريو ساعتونو انتظار ايستلی وای ، تر څو يو کس راغلی وای او تاسو يې ورسره بېولي وای.

دلته زه ډېرو شيانو زورولم ، چې له هغوی څخه يو يې د ټيلفون زوړ سيستم وو.

ددې هيڅ امکان نه و چې له اډې د باندې دي يو کس اډې ته ټيلفون وکړي ، تر څو ددغه انتظار مخه ونيول شي. هغه انټرنيټي سيستم چې سرتېرو ځنې کار اخيسته په کندهار کې نه وو.

يو څو افسرانو زاړه ماډل پنډ انتن لرونکي ټيلفونونه لرل چې تر ټولو لومړی بايد په صحيح لوري عيار کړای شوي وای. همدا کار دې بايد د خبرو کولو په وخت کې هم تر سره کړی وای.

دا امريکايي شخصي اريډم ټيلفونونه وو ، چې د ترايا ټيلفون له کارولو سره يې ډېر توپير درلود.

يوازې دانه چې دلته به د ربګو له ګونيو او اغزنو تارونو څخه تېريدلو سړی ته فزيکي مشکلات پېښول ، بلکې دوی دغه مشکل د هغو کسانو سره هم لاره ، چې په سيمه کې به يې عمليات تر سره کول.

د ارتباط دغه خراب سيستم نظامي پوليس په دې اړ کړي و ، چې خپل ډېر کسان په دروازه کې و ګماري.

دغې ستونزې ته د امريکا حکومت هم پاملرنه نه کوله ، چې په پايله کې ځينو سرتېرو په خپلو شخصي پېسو ټيلفونونه واخيستل.

تر ټولو خراب سيستم لا تر دروازې څو سوه متره اخوا دننه په اډه کې و.

ستاسو په اړه د کره معلوماتو ورکولو لپاره به نظامي پوليسو له هغه درانه نظامي ټيلفون څخه تار راوکښل او بيا به يې په يوه بله اله کې وتاړه ، تر څو ستاسو له راتګ څخه (سوق و اداره (TOC) Tactical Operation Center) خبر کړي.

هغو سرتېرو چې په سوق و اداره کې به يې وظيفه ترسره کوله ، هم همدا شان پروسه تر سره کوله تر څو هغوی بيا ستا په اړه د ټولنيزو چارو څانګې يا بلې هغې څانګې سره تماس ونيسي چې ستاسو به ورسره کار وو.

دغه د ارتباط نيولو پروسه وه چې يوازې به يو نيم ساعت دلته لګېده. دا خو پرېږده چې د ټولنيزو چارو څانګه دې په تاسو پسې يو کس دروازې ته راولېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بېړني ارتباط نیولو خو زما هیڅ اعتبار نه و.

ما مدني ټولنې ته یو یادښت وړاندې کړ او په هغه کې راغلي وو چې د ارمې سره د تماس نیولو څخه تېر شي او پر ځای یې د لوړ توان درلودونکي د بریتانیې د هوایي خدمتونو له ټیم سره اړیکې ټینګې کړي چې دننه په ښار کې مېشت وو.

په اډه کې بل مشکل دا وو چې وخت پر وخت به پکښې بې معنا اصول وضع کېدل.

ما فکر کاو ، چې د اردو هر پروسیجر نه یوازې د کندهار هوایي اډه کې ، بلکې هر چېرې د اوسپنې په شان دی. د مثال په توګه ، د نظامي پولیسو یوه ټیم به موږ ته اجازه راکوله چې له دوی سره په بنکرونو کې کېښینو چې ورسره به یې موږ ته د ښناك لپاره ګیډرېډ راکول او له دوی سره به مو خبرې هم کولې.

خو بل ټیم به موږ ته ویل چې د هغو اوسپنیزو پنجرو هاخوا په ترافیکي ساحه کې انتظار وباسئ.

د ټولنیزو چارو کار کوونکي زموږ په لیدو ډېر خوشحاله کېدل خو یو بل وخت یې راته وویل چې تاسو یوازې د جمعې په ورځ راتلای شئ.

څه موده خو شېرزي ویل ،چې زه اوس دومره لوی شوی یم ، چې زما له اجازې پرته هیڅوك اډې ته نه شي ننوتلای. کله چې به زه تر نیم ساعت تګ وروسته د کندهار هوایي اډې ته ورسېدم نو زما په وړاندې به مختلفې بهانې جوړیدې. د امنیتي اندېښنو له کبله هیڅا ته له ښار څخه د وتلو اجازه نه وه ، خو له بلې خوا په هوایي اډه کې زموږ د بدرګې لپاره هم څوك نه و. کله چې به زه هلته ولاړه وم ډېر هغه کسان به مې لیدل چې د پاکستان د اردو د استخباراتي ادارې لپاره به یې کار کاوو ، خو پر اډه به د یو سیلاب په څېر ور مات وو.

څه وخت وروسته وپوهېدم ،چې د ټولنیزو چارو څانګې اردو ته ویلي وه چې مدني ټولنه زموږ سره کومې اړیکې نه لري نو تماس ورسره نیول هم ضروري نه دي.

د زاړه ټیم تر تبدیلي وروسته چې قومانده بل ټیم ته وسپارل شوه ، ماته یې یو کارډ راکړ ، چې په هغه کې ما دننه په اډه کې د موټر چلولو اجازه لرله خو هر راتلونکي تورن به نوي اصول وضع کول. په دروازه کې یوه بله ستونزه هم وه ، د شېرزي ځوانو هلکانو چې تورې عینکې به یې پر سترګو وې ، په نوي پیکپ موټرونو کې به سپاره وو د خلکو توهین به یې کاوو.

کله چې کرزي د ولایت امنیتي چارې د الکوزو قبېلې ملا نقیب او خاکریزوال ته وسپارلې نو شېرزي خپلو تاکتیکونو ته تغییر ورکړ او د ځان لپاره یې شخصي ملیشه یې ځواك جوړ کړ. له امریکایانو څخه په مننې ، چې د شېرزي دغه ملېشه یې تمویلوله. شېرزي د ځان لپاره دوه نوي جزوتامونه جوړ کړل ، چې د نظم خاص او ځانګړو ځواکونو په نامه یادېدل. ددغو ځواکونو لپاره د ښار په منځ کې په عصري ډول د لویې لارې په خوا کې بارکونه جوړ شول.

د جنګیالیو دویمه ډله د کندهار هوایي اډې د باندې د رازق شېرزي(د ګل اغا شېرزي د ورور) تر مشرۍ لاندې کار کوي. دوی د امریکایي سرتېرو سره د تروریزم ضد جګړه کې مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله ، چې د دوی رول يوازې نظامي و. دغو ځواکونو له امريکايي سرتېرو سره په جنګي ، سوله ييزو او د ارزيابي يا سروې په عملياتو کې هم برخه اخيستله.

انجينر عبدالله ماته وويل: رازق او دده ملګري د امريکايانو هر ضرورت پوره کوي. امريکايان په ډېره بې وسی د شېرزي د دوستي په جال کې بند راغلي وو.

امريکايي سرتېرو پيکپ موټرونو ته اړتيا لرله ، چې شېرزي هغوی ته په ډېره لوړه بيه برابرول.

اډې جغل ته ضرورت درلود.

شېرزي ددې لپاره د ريګرېشن نوې کار خانې جوړې کړې او يا به يې د بل کار ځای څخه يو تراکتور جغل په اته ډالره رانيوه خو بيا امريکايانو به يې په سل ډالره پلوره.

ځايي اقتصاد ته په ګټې رسولو سره امريکايانو په اډه کې د کارونو سرته رسولو لپاره ملکي کار کوونکو ته اړتيا لرله ؟

شېرزي دغه کار ګر ، چې شمېر يې زرو تنو ته رسېده امريکايانو ته برابرول ، چې د دوی د تنخوا دريمه برخه شېرزي اخيستله او که به چا نه ورکوله نو سمدستي به يې له کاره ايسته. د همدغو مزدورانو د تنخوا له لارې شېرزي ته د ورځې دوه زره امريکايي ډالره ګټه رسېدله.

له بل پلوه ياد شوي کار ګر نژدې ټول د شېرزي د بارکزو له قبيلې څخه وو.

دوو مليشه يي قوماندانانو ته د قرارداد له مخې امريکايانو هر يوه ته د مياشتي سل زره امريکايي ډالر ورکول. ددې تر څنګ دوی ته د مشروباتو کارتنونه او د پي ايکس امتيازونه ورکړل شوي وو ، چې همدې اړيکو دوی د نورو محلي خلکو په سترګو کې د ډېر عزت څښتنان ګرځولي وو.

ددې ټولو پايله دا سې انګېرلای شو ، چې امريکايان د خپل ائتلافي ملګري لخوا محاصره شوي وو.

د اډې د باندې د امنيتي کمربند ساتل ، د لومړي نمبر دروازې کنټرولول او هوايي اډې ته د شېرزي د نفرو پوره لاسرسی يې ښې بېلګې دي. له بل پلوه هيڅ سيال نه شوای کولای ، چې تر امريکايانو پورې ځان ور ورسوي تر څو امريکايانو ته په ښه نرخ د شيانو راوړلو وړانديز وکړي.

ددغه انحصار په پايله کې که له يوې خوا ټولې پيسې بېځايه مصرفېدلې ، له بلې خوا يې په افغانستان کې د امريکايانو د عملياتو د څرنګوالي په وړاندې ډېر خنډونه پيدا کړل.

د ټولنيزو چارو ځانګو په کليو کې د ښوونځيو او څاګانو د جوړولو لپاره د نرخ بولی د رازق په ځای کې تر سره کوله ، چې په دې غونډه کې به يوازې د رازق يو څو دوستانو ته د ورتګ اجازه ورکول کېده. په دغو قراردادیانو کې يو څو د ګوتو په شمېر کسان د رازق شېرزي خپلوان نه وو ، چې د دروازې دننه د ورتګ اجازه ورکول کېده ، خو نور نېږدې د ټولو چارو تر سره کوونکي او ارتباط ساتونکي د رزاق شېرزي کسان وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو کندهاريانو ته څرګنده ده ، والي شېرزي چې به د بيا رغونې کومې پروژې پيشنهادولې ، ټولې به د شېرزي او د هغه د بارکزو د قبيلې لپاره وې. د امريکايانو د عملياتو لومړنۍ برخه هم د دوی لپاره ځانګړې شوې وه.

ما ته په دې اړه اکرم په خپل اطاق کې داسې معلومات راکړل:

نورې ټولې قبيلې زره تورې کېږي او د حکومت او خلکو تر منځ ورځ په ورځ واټن زياتيږي. موږ د شېرزي پر هغو سياسي فعاليتونو هم وږغيدو چې په هغه کې به ده د قبيلو مشران راغوښتل او هغوی ته به يې لونګۍ او غالۍ د سوغات په ډول ورکولې.

اکرم په دې نه پوهيده چې امريکايان ولې له شېرزي سره په نه ستړې کېدونکې توګه مرسته کوي. هغه په دې ډېر حيران و ، چې ولې امريکايان هر څه د شېرزي او خالد پښتون لپاره کوي. ټول ښوونځي او څاګان د بارکزو لپاره جوړيږي خو په حقيقت کې دا ډېره کوچنۍ قبيله ده.

له بل پلوه شېرزي د امريکايانو پيسو ته هيڅ اړتيا نه لري ځکه هغه د ګمرك ټول عايدات له ځان سره ساتي. د کندهار د ګمرك ټول کارکوونکي د شېرزي د بارکزو له قبيلې څخه وو او د کابل د اسنادو له مخې دغه ګمرك د مياشتې له پينځو څخه تر اتو مليونو ډالرو پورې عايد لري.

د شېرزي په وړاندې د امريکايانو لېوالتيا په اصل کې دده د جنګياليو د ځواکمنولو په مانا وه او د شېرزي دواړه ، نظم خاص او په هوايې ډګرکې ځواکونه د امريکايانو په چوپړ کې وو.

په هوايي اډه کې مېشتو د شېرزي ځواکونو امريکايي يونيفورم اغوسته ، چې دا يې د امريکايي نظم او څارنې تر ټولو لويه نښه وه. نورو افغان جنګياليو دغسې يونيفورم نه درلود. دوی په خلکو کې يو ډول وېره خپره کړې وه او دغه وېره د امريکايي ځواکونو لخوا حمايه کېدله. ما به چې د امنيت په اړه له هرکندهاري څخه پوښتنه وکړه هغوی به يې په اړه ډېرې انديښنې لرلې.

د هغه وخت څو لويې پېښې په لاندې ډول دي:

1. يوه هلك له يوه وسله وال څخه د خپل بايسکل د تر لاسه کولو غوښتنه وکړه ، سرتېري هلك پر پښه کې په ګولۍ وويشت.
2. د واده د ډلې يو موټرچلوونکی هغه وخت د سرتېرو له خوا وويشتل شو ، چې چلوونکي سرتېري ته د شيريني له ورکولو څخه ډډه وکړه.
3. يو کور په دې پلمه لوټ شو ، چې هلته سرتېري د ترياکو په لټه پسې ورغلي وو.

هر ځل چې به ما د سرتېرو د يونيفورم په اړه له خلکو څخه وپوښتل عيني شاهدانو به د امريکايانو د يونيفورم په شان د وسله والو کسانو شاهدي ورکوله. داسې يونيفورم يوازې د شېرزي نفرو اغوسته.

ددې ټولو په وړاندې د کندهاريانو نظر:

داچې د شېرزي کسانو د امريکايانو تر قوماندې لاندې عمل کاوو ، نو ددوی دغه عمل يې هم د امريکايانو د پاليسۍ يوه برخ بلله ، چې دغه کار د امريکايانو په وړاندې د خلکو احساسات راپارول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شېرزي نفرو د هوايي اډې له ساتلو څخه ډېرې ګټې ترلاسه کولې او دا سيمه له امنيتي پلوه خورا خوندي وه. لومړی نمبر دروازه د افغانانو او دويم نمبر دروازه د امريکايانو لخوا ساتل کېده ، چې په خپل منځ کې يې نيم مېل فاصله لرله. د اډې پر شا وخوا راګرځېدلې احاطه ټوله د شېرزي د نفرو لخوا ساتل کېده. له همدې ځای څخه د استفادې په توګه به دوی دلته د چرسو بارونه ترل او بيا به يې پاکستان ته ليږدول.

يو وخت امريکايانو هوايي اډې ته د تېلو د راوړلو د نرخ پر سر د بولۍ وهلو اعلان وکړ ، چې دغه بولۍ رازق شېرزي وګټله. ده به له پاکستان او ايران څخه د کندهار هوايي اډې ته د تېلو ټانکرونه راوړل ، چې وروسته به همدلته خالي کېدل. د شېرزي نفرو به دغه ټانکرونه په هوايي اډه کې له نشه يي توکو څخه ډکول وروسته به يې پاکستان ته ليږل. له همدغو ټانکرونو څخه يو يې په مارچ ۲۰۰۳ م کال کې د سرحدي پوليسو لخوا ونيول شو. د سرحدي پوليسو قوماندان زما دوست او د اڅکزو له قبيلې څخه وو. دده ځوان باډي ګارډ ددغه ټانکر په اړه داسې معلومات راکړل. زه د ۲۰۰۳م کال په پسرلي کې له کندهار څخه د چمن سرحدي ښار ګوټي ته د محمد انور د ليدلو لپاره روان وم.

هلته د سرحدي پوليسو په قوماندانۍ کې تم شوم ، تر څو د سرحد هغې بلې غاړې ته د اوښتلو لپاره د موټر سايکل غم وخورم. د چايو تر راوړلو وروسته نوموړي قوماندان هغه کيسه راته وکړه ، چې څه ډول يې څو ورځې وړاندې له نشه يي توکو ډك ټانکر ونيوي.

ده د هغو پاڼو د را ايستلو لپاره د مخ جېب ته لاس کړ ، چې د همدې ټانکر چلوونکي له ځان سره لرلې. قوماندان يوه پاڼه راو ايستله ، چې د ولايت مقام رسمي مکتوب پاڼه وه. دا پاڼه د باچا شېرزي چې د والي شېرزي بل ورور دی لخوا لاسليك شوې وه.

د پاڼې متن په لاندې ډول و:

ددغه ليك لرونکی زما شخصي انډيوال دی ، چې له ما سره د سوداګرۍ په چارو کې مرسته کوي ، نو لطفا ټولې لازمې مرستې ورسره وکړئ. دا ليك ددې لپاره و ، چې دغه ټانکر د لارې له ټولو پوستو څخه د پاکستان تر پولې پورې خوندي ورسېږي.

دويمه پاڼه يو مرموز ليست و. د ځينو نومونو تر څنګ نمبرونه وو ، چې ټول ټال څلوېښتو ته رسېدل. د بېلګې په توګه عطا جان ۷ يا نجيب الله ۴ چې زما يې نومونه په دې ډول ياديږي ، چې کېدای شي غلطه شوې به يم. دا يو ډول مالي رسيدونه وو ، چې د سرحد هغې بلې غاړې ته د نشه يي توکو د اړولو لپاره د هر سړي نوم او اندازه پکې ليکل شوې وه. يو کندهاری من ، چې له څلور نيمو کېلو او يا نژدې لسو پونډو سره برابر دی ، نو عطا جان بايد د څلوېښتو پونډو په اندازه لوښي پاکستان ته اړولي وای.

د شېرزي کسانو په ډېره بېغمي سره په دغه خوندي ځای کې ، چې د امريکايانو اډه وه خپل مالونه بارول او بيا به يې تر پاکستان پور ې د امنيت غم ورته خوړ.

په اډه کې يوه بله لنډه غري هم روانه وه ، چې دا ځل امريکايي سرتېري په خپله په نشه يي توکو روږدي وو. د شېرزي کسانو به اډې ته د امريکايي سر تېرو د استعمالولو لپاره چرس راوړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکېسه هغه وخت رسوا شوه ، چې افغانانو به د ټېلو ډک ټانکرونه اډې ته راوستل او سرتېرو به دوی ته د څه چرسو ورکولو په مقابل کې د ټانکر د اندازې ریکارډونه په غلطه لاسلیکول چې هر ټانکر به تر خپلې اندازې ډېر کم وو.

بالاخره دا کېسه رسوا شوه ، هغو سرتېرو چې دغه کار یې تر سره کړی و ، رتبې یې ټیټې شوې خو شېرزي ته تر پایه چا هیڅ هم ونه ویل.

داسې ښکاري ، چې امریکایي ځواکونو د نشه یي توکو په دغه لوی قاچاق کې لاس درلود خو په ښکاره باید دوی ددغه کار غندنه کړې وای.

په امنیتي چارو کې تر ټولو بد شی ، چې زما ذهن ته راځي هغه د ژباړې او ترجمې چار ې وې. سرتېرو د هغو افغانانو لپاره چې پر دوی راچاپېر وو ، ژباړنو ته اړتیا لرله .زما یادېږي چې یوازې یوه سرتېري په پښتو خبرې کولای شواې ، نو له همدې کبله د اردو د هر حرکت لپاره محلي ژباړنو ته اړتیا وه.

خو بیا هم ژباړن د رازق شېرزي لخوا اردو ته برابرېدل. دوی ته معاشونه هم امریکایانو نه ، بلکې رازق ورکول. د ټولنیزو چارو یوې ضابطې هغه وخت د ځان لپاره سرخوږی پیدا کړ چې ددغه پروسیجر د بدلولو هڅه یې وکړه. دې ته امر وشو ، چې پیسې رازق ته ورکړي او دی پرېږدي چې ژباړنو ته معاشونه ورکړي. همدې ژباړنو د رازق په ځای کې ژوند کاوو. د افغانانو د کلتور له مخې دغه کار ژباړن ددې پرځای چې امریکایانو ته وفادار پاتې شي رازق ته په وفاداري اړ ایسته. له همدې امله ژباړنان د رازق تر پوره واک لاندې راتلل او د نوموړي امر ته تابع وو.

همدا دلیل و ، چې په جنوب کې د امریکایانو او افغانانو تر منځ یو پټ حالت رامنځ ته شوی وو او اوضاع ورځ تر بلې پر خرابېدو وه.

هغه معلومات ، چې به امریکایانو تر لاسه کول په بشپړه توګه نا سم و ، یا خوبه پکې پوره بې پلوي نه وه شوې. امریکایي افسرانو ، چې به افغانانو ته کوم پیغامونه لېږل یا خو به نه رسېدل او که به رسېدل نو د شېرزي د نظر سره به سم وو. ځینو زړورو افغانانو لکه خاکرېزوال چې به غوښتل شکایتونه او وړاندېزونه د امریکایانو تر غوږو پورې ورسوي نو په همدې برخلیك به اخته کېدل.

د امریکایي قوماندانانو نیمګړتیا دا وه ، چې ددغسې ناسمو معلوماتو پر بنسټ به یې جګړه ییز عملیات او د بیارغونې چارې تر سره کولې.

دغه حالت زه ډېره ناهیلې او ځورولم.

امنيت

(ډيسمبر ۲۰۰۱- فبروري ۲۰۰۳)

پر افغانستان د امريکې د برید په پيل کې د القاعدې او افغانانو تر منځ اړيکې وشليدې. په لومړي سر کې القاعده شبکې دومره غړي نه لرل چې جګړه دې وکړي. طالبان او القاعده تللي وو. لومړۍ شپږ مباشتې ډيرې ارامې وې او هغو کسانو چې د افغانستان د راتلونکې لپاره يې جګړه کوله په دې هڅه کې وو چې د ټولو بلاګانو د بيا راڅوندي کېدو مخه ونيسي. کندهار چې د طالبانو د خپسکې څخه تازه خلاص شوی و لږ لږ ناهيلي پکې له ورايه ښکاريدله.

د اوس لپاره هيڅا د امريکا د راتګ تجربه نه لرله. کندهاريان د هغو مسئوليتونو تر سره کولو ته ژمن وو چې ژمنه يې کړې وه. په بازار کې به ګڼه ګونه وه ، خو د خلکو څيرې نيولې ښکارېدې خو بيا هم حالت ښه و.

ترافيکي ګڼې ګونې په سړکونو کې ډېرې ستونزې پيښې کړې وې ، خو خطر نه و. ما په کندهار کې په ډېر ډاډ سره موټر چلاو ، له دې څخه مې هيڅ وېره نه لرله چې پر موټر سايکل سپور کس دې زما موټر ته تر کړکۍ لاسي بم راوغورځوي. د ناارامۍ لومړۍ نښانې ته موږ د بدشګون په سترګه نه کتل ، ځکه چې دغه نښې نښانې په افغانستان کې نه وې ، بلکې دا د افغانستان ګاونډي پاکستان لخوا وې. دا يو ډول مذهبي خندوونکې څرګندونې وې.

ړيرور طالبان چې سپينې او تورې ځليدونکې جامې به يې په تن وې او پګړۍ به يې پر تنديو را ايله کړې وې ، کرار کرار بهر راوتل ، دلته او هلته به د يوه ګړي لپاره په ډلو ډلو سره ولاړ وو. د افغانستان ګاونډي پاکستان د کويټې د ښار په پښتون اباد سيمه کې خو به په خورا ډاډ سره په ډلو ډلو ولاړ وو او په دغه سيمه کې خورا لږ ښځې په بورقو کې تر سترګو کېدې چې همدا د دوی ارمان و.

ننداري د دوی انتظار کوي: دوی غوښتل چې خپل غبرګون وښيي. د دوی حريف افغان حکومت چې امريکا يې ساتنه کوله د دغو کسانو په وړاندې هيڅ غبرګون نه ښوده ، ځکه نو د دويمې مرحلې لپاره لاره خلاصه وه.

دا د شپې ليکونه او تهديدونه وو. دغه ليکونه به يې د مسجدونو پر مخ ځوړند کړي وو او يا به يې د خپلو ملګرو له لارې يو او بل ته لېږل. په دغو ليکونو کې به ليکل شوي وو چې د افغانستان حکومت اسلام پرېښې دی نو له همدې امله يې په وړاندې جهاد روا دی. دغه پيغام به په کويټه کې د سپينو مسجدونو له لوډسپيکرونو څخه هم راوت او د مسجدونو غولي ددغو کسانو لپاره په خوندي جنتونو اوښتي وو.

ډېر ژر ملا امامانو دغه جنګ ته د سپيځلي جګړې نوم ورکړ. دوی به ويل ، هر څوك چې د افغانستان په دغه مردود حکومت کې کار کوي بايد ووژل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړانه:

افغانان د مېړانې له کبله خورا مشهور دي. دوی د وينې په تويولو کې خورا افسانوي نومونه ګټلي دي. افغان شعر او شاعري له خورا تونده‌خويي او بې رحميو سمبولونو څخه ډکه ده.

ځينې غربيان افغانانو ته د عربو په وړاندې د بريالیو کسانو خطاب کوي ، چې ديارلس سوه کاله وړاندې يې پرافغانستان له دې کبله يرغل کړی و چې نور نو د غرنيو سيمو څخه اوارو ځمکو ته را کښته شي. په رښتيا هم افغانان ډېر مېړني خلك دي. دا د افغانانو وياړ دی چې له هغو عربانو سره يې سختې جګړې کړې دي چې اسلام يې خپراوه.

په ۱۸۴۲م کال کې د برېټانوي اردو سرتېري او هندوستاني عسکر ټول په افغانستان کې قتل عام شول او له هغوی څخه يوازې يو کس ژوندی خلاص شو. دا د دوی لپاره کومه مهمه خبره نه ده ، چې دوی دې د قصابۍ په تاريخي پسمنظر خبر وي.

که د افغانستان دا اوسني تاريخ ته و ګورو نو د مېړانې څرك پکې له ورايه ښکاري. افغان جنګيالي په دې پوهيږي چې څه ډول له يو چا سره لنډ مهاله ملګرتيا وکړي او له همدې ملګرتوب څخه په ګټې اخيستنې سره د خپلې مرګ ژوبلې کچه راټيټه کړي.دغه سور کوټې په ۱۸۴۲م کال کې په يوه ډېرينه دره کې راحصار شول. دا دره دومره لوړه ده چې جګې څوکې يې تر اسمان پورې رسېدلې دي. افغانانو په لوړو څوکو کې کمينونه نيولي وو چې له هغه ځای څخه يې پر دغو چاغو انګريزانو او نريو او کمزورو هندوستاني عسکرو ګولۍ اورولې چې د همدې درې له هرې ډبرې څخه به د وينو چينه روانه وه. دغه قصابي تر هغه خورا لوړه وه چې انګريزي جنرالانو يې د افغانانو د مېړانې او شجاعت په اړه اټکل کړی و.

تر ټولو مشهور په نولس سوه اتيايمو کلونو کې د سرو لښکرو د اشغال پر وخت د افغانانو د کچرو د کار نامو داستانونه دي. افغانانو به له خپلو ګاونډيو هيوادونو څخه پر دغو کچرو ټوپکونه او مهمات راوړل تر څو يې د سرو لښکرو پر ضد وکاروي. په هغه وخت کې ټولې جګړې ګوريلايي وې نه لويې ځمکنۍ جګړې.

افغان جنګيالي به په وار وار له خپلو مخالفينو سره يو ځای کېدل خو ډېر ژر به يې خپله ژمنه ماته کړه او بېرته به يې پر خپلو پخوانيو ملګرو د ګوليو باران جوړ کړ.

تور چې يو ډنګراو معصوم انسان دی اوپه دغه ټوله جګړه کې يې برخه لرله راته وويل چې هيڅکله مې ددغسې غرونو په اړه تصور نه شوکولای ، خو وروسته هغوی زما د ژوند تېرولو په يو پنډ غالي واوښتل. دده خپل سپين او برګ اس په ياد دی چې ټوله ورځ به يې مزل پرې کاو ، چې تر خورا لرې واټن وهلو وروسته به مو لږ دمه کوله چې د خوراك لپاره به بې له کلچو بل هيڅ نه و راسره. تر دې تمېدو وروسته به مو بيا خپل سفر ته ادامه ورکوله تر څو يو بل ځای ته ځان ورسوو. تور چې کله د هغه آس په اړه خبرې کولې له سترګو او څېرې څخه به يې داسې ښکارېده لکه يو کوچنی چې د خپل بايسکل په اړه رغيږي.

مګر دا يوه ريښتينې جګړه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باغونو د اوبو لګولو سيستم چې له منځه ولاړ له همدې کبله به دغه باغونه د جنراتور په اوبو او وينو اوبه کېدل ، البته دا وينې به ټولې د معصومو انسانانو وې. له کوم کلي څخه چې به پر سرو لښکرو ډزې وشوې هغوی به د هغه کلي ټول کورونه چې په اومو خښتو به اباد شوي وو ، له خاورو سره برابر کړل. هغه ښځې چې تر اوسه به يې نابلده انسان پلونه و ليدلی کوڅی او د بدن نور غړي به يې د زردالو او بادامو په ونو کې بند وو. د جګړې په دغه لسيزه کې يو ميليون ملکي افغانان ووژل شول.

بالاخر افغانانو په خپلو سپينو اسونو ، ټوپکونو او امريکايي ستينګر مېزايلو سره دغه جګړه وګټله ، خو تر دغې جګړې وروسته د تمې په خلاف افغانان هېرکړل شول. افغانانو خپله زړورتيا له لاسه ورکړه. د ستينګر تر رارسېدلو وړاندې افغانانو خپله مېړانه وبايلله ځکه چې مېړانې نو له هغو هليکوپټرو سره څه نه شوای کولای چې په هوا کې به ګرځېدې او د سړي وس به پرې نه رسېده. د جګړې په ډګر کې د افغانانو او سرو لښکرو پرتله د ټکنالوژۍ له مخې هيڅ د پرتلې وړ نه ده ، نو ويلای شو چې دلته بيا بې له مېړانې بل څه نه پاتې کېږي ، خو اوس د افغانانو هغه افسانوي غرور پر ماتيدو و.

ما د افغانانو د مېړانې يوه بېلګه په خپلو سترګو وليده چې هغه زما د اڅکزو د کوربه کورنۍ د پلار ژوبل بدن و چې تر ټپي کېدو وروسته يې کولمې د باندې راوتلې وې. ما ځينې وپوښتل ته لا څنګه ژوندی يې؟ په داسې حال کې چې ټيشو کاغذ يې په لاس کې و په ويروونکې توګه يې ژوره ساه وکښه او بيا يې راته داسې وويل: کله چې زه زخمي شوم سمدستي مې خپل پټو راواخيست او خپل ځان مې ټينګ پرې وتاړه. په ريښتيا سره چې دا د زړه ورتوب يو ډېر ښه مثال دی. دا د بشر د ځواك تر ټولو ښه نمونه ده خو دا کار نه شي کولای چې يو ميليون بې ګناه انسانان له مرګه وژغوري.

زه خو وايم چې هر وخت افغانان د خپلې مېړانې له کبله پر ګونډو شوي دي. ددغو قربانيو هدف دا نه و چې افغانان دې ووژل او وګواښل شي ، له دې ټولوسره سره زه به د خپلې راپورټرۍ په وخت کې ډېره حيرانه شوم چې کله به زه لږ خطرناکه ځای ته تللم ، نو زما موټرچلوونکی به ډېر وېريده. زه په دې هم حيرانه وم چې زما ژباړن د لږ خطر په ليدلو سره خپله د ډېرو پيسو دنده پرېښوده. يوه ورځ زه له موټر څخه راکښته شوم او خپل موټرچلوونکي ته مې وويل چې موټر په ماپسې را روان کړه او زه پر يوه خامه لاره مخ د هوايي ډګر پر لور روانه شوم. زما ژباړن وويل ، دوی به مو وولي. ما ورته وويل چې امريکايي سمندري سرتېري په دغسې ځای کې پر چا ډزې نه کوي. ده وويل: دلته ماينونه دي. ما ده ته د موټر د ټايرونو هغه تازه نښې ور وښودې چې دلته تير شوي وو او دې نښو ماته د ګام اېښودلو توان راکاوه ، چې چېرې بايد پل کښېږدم. زه به ډېره حيرانه وم چې خپل ځان به مې تر افسانوي افغانانو زړور وليد.

د زړورتوب له امله زه په کندهار کې خورا مشهوره وم ، خو زه په دې باور يم چې زما لپاره دا نوم ريښتونی نه دی. زه ډېره زړوره نه يم. دلته يواځينی شی دا و چې ما هيڅکله د افغانانو پر پرهرونو مالګې نه دي دوړولي او نه مې له تشدد څخه کار اخيستی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره په افغاني ټولنه کې یو څرګند فکتور دی. ډېرې لارې شته چې د یو چا واك را کم او تهدید کړي. د (شپې لیکونو) کورنۍ تهدیدولې چې خپلې نجونې د کفارو له ښوونځیو څخه را وباسئ که نه نو بیا مو ګیله له خپله ځانه ده. دې کار پایلې هم لرلې. هغه کسان چې بهرنیان کورونو ته د چایو څښلو لپاره بیایي کېدای شي چې په لوی زیان ورته تمام شي. دلته نو بیا مېړانې هیڅ په درد نه خوړل. مګر نن باید افغانستان د ګواښونو له امله کم ارزښته ونه ګڼل شي.

د ۲۰۰۲م کال منی خورا ګواښونکی و. هره شپه به مو د یوې چاودنې ږغ تر غوږو کېده. دا به یا راکټ ، لاسي بم او یا به له یو ځای څخه پر کوم ځای د هاوان برید و ، خو مرګ او ژوبله به یې خورا کمه وه. موږ به سهار د چاودنې پر څرنګوالي ږغیدو چې کوم زیان خو به یې نه وي اړولی. تر سره کوونکي او هدف یې څوك و؟ خو دا هر څه بې نتیجې وو چې په دې اړه د خبرو کولو سره عادي شوي وو ، خو وروسته په نوي کال کې هدفونه خورا ډېر شول. د بشري مرستو د دفترونو تر څنګ به چاودنې کېدې چې د کړکیو ښیښې به یې ورماتې کړې او یابه په هغه وخت کې چې په دغو دفترونو کې به څوك نه و لاسي بمونه به تر دېوالونو ور غورځول کېدل.

دا اکرم و چې دغه معمایې راته روښانه کړه. په دغه ژمي کې ده خپل یو قومي د ترهګرو په هغه ډله کې ځای کړی و چې تر پولې هاخوا په پاکستان کې روزل کېدل. په دغه کمپ کې ترهګرو ته د بمونو جوړول په ځانګړې توګه د بخار له دیګ څخه ، د یو ملکي چاړواکي د وژلو پلان جوړول او ترورول. دوی ته به ښودل کېدل چې څنګه د دوی لار پیدا کړي ، چېرې باید انتظار ورته وباسي او څنګه یې باید په نښه کړي. دغه ترهګر د پاکستان د اردو د یوه ډګروال او دوو جګړنانو لخوا روزل کېدل چې اکرم ما ته د هغوی نومونه هم راکړل.

ده وویل چې پاکستانیان خلك روزي او هغوی ته پیسې ورکوي تر څو خلکو ته ماینونه ښخ کړي ،خو کله چې افغانستان او امریکایان په قار شي نو دوی بیا یو څو کسه ونیسي او هغه اصلي طالبانو ته ووایي چې د یوې او یا دو میاشتو لپاره ځانونه پټ وساتئ. همدا د پاکستان ستراتیژي ده: دوی همېشه دوه قدمه رامخ ته کېږي او څلورګامه بیرته شاته ځي. اکرم لومړی کس و چې دایې راته وویل. نوموړي د ده تر وژل کېدو یوه شپه وړاندې هم په دې اړه معلومات راکړل.

د فبروري پر لومړۍ نېټه هغو خیریه ټولنو چې په کندهار کې یې دفترونه لرل تصمیم ونیوچې په هغه ښارونو کې چې افغانانو به د سفر کولو لپاره زړه نه ورته ښه کاوه خپل کارونه وځنډوي او یایې پر مخ ودروي. امنیت د همړغۍ په هغه اوونیزه غونډه کې د سر موضوع وګرځېده. همدا شان امنیت د افغانانو په خبرو کې د څو میاشتو راهیسې لومړی ځای درلود.

د امنیت په اړه د افغانانو او بهرنیانو اندیښنو توپیر درلود. بهرنیانو د پخوانیو طالبانو او امریکایي ضد بلوا څخه وېره لرله ، خو افغانان بیا له هغو چپاولګرو څخه اندیښمن وو چې امریکانانو واك ته رسولي وو.

افغانان د ټوپکسالارۍ له راد بره کېدو څخه سخت په وېره کې وو چې خدای مه کړه یو ځل بیا افغانستان د مجاهدینو وخت ته ور ونه ګرځي چې په نویمو کلونو کې د سرو لښکرو تر وتلو وروسته واك ته رسېدلي وو. یو ځل بیا پر سړکونو باندې پاټکونه ولوېدل. د شېرزي کسانو به له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي موټرونو څخه شيان اخيستل. ماما عبدالله چې په سپين بولدك کې يو سوداګر دی زما د اڅکزو ملګرو په وينا چې ښايسته زوی يې د پيسو په خاطر تښتول شوی و ، خو خدای خبر چې نور به د څه لپاره وو.يو ځوان ترکاڼ چې زموږ د راډيو سټډيويې راجوړوله په کندهار کې د عسکرو لخوا له دې امله بندي شوی و چې غلا وکړي خو نوموړي ددې کار له تر سره کولو څخه انکار کړی و. تر دې وروسته دغو عسکرو د نوموړي څخه د اشپزي تر څنګ د نورو کارونو تر سره کولو کار اخيست او ورته ويلي يې وو چې ته به تر هغه وخته پورې له موږ سره يې تر څو چې ستا قضيه له موږ سره وي.

د نظرجان کسانو په لويه وياله کې زما د پخواني کور تر شا په هديره کې پوسته واچوله ، تر څو د ښځو زيارت کوونکو مخه ونيسي.د شېرزي ملګري افغان امريکايي خالد پښتون شخصي زندانونه لرل خو نوموړی اوس د کندهار د بهرنيو چارو رئيس وو. اکثره وخت خو به په دغو زندانونو کې د پيسو لپاره خلك ساتل کېدل. هر کندهاري يوه کيسه لرله. هر يوه ته به د يو چاد کړاو داستان معلوم و. کندهار ويرې پر سر اخيستی و. ناهيلي د هرچا په سترګو کې له ورايه ښکارېده. دا نوی افغانستان وو ؟ د خلکو اندېښنې ورځ تر بلې ډېرېدې.

د ٢٠٠٢م کال په ژمي کې ما د جون په مباشت کې د تر سره شوې لويې جرګې ځينې غړي پر ځينو شيانو د بحث کولو لپاره راغونډ کړل. دغه نارينه او ښځينه چې له مختلفو قومونو څخه وو تر شپږو مباشتو وروسته په يوه خونه کې سره کښېناستل او دوی ټول پر يوه شي سره موافق وو ، چې هغه د ټوپکسالارانو مسئله وه. دغه غړي په دې موافق وو چې د جون د مباشتي لويه جرګه د همدې ټوپکسالارانو له کبله تالان شوه او د افغانستان په حکومت کې ددغو کسانو شتون د ډيموکراسۍ لپاره ستر ګواښ دی. په دغو غړو کې اکثره ډېر بد نام ټوپکسالاران هم وو چې غربيانو هغوی ته د مذهبي رهبرانو په سترګه کتل. دوی همېشه د اسلام له نوم څخه بده استفاده کوي ، خو د دوی يو کار هم له اسلام سره برابر نه دی. يوه کس وويل ، د دوی په وړاندې څه ويل له اسلام سره هيڅ تړاو نه لري. دغو کسانو په زرګونو مسلمانان ووژل خو هيچا د هغوی يادونه ونه کړه. موږ بايد دغه کسان نيولي وای او زندان ته مو اچولي وای او دا مو معلومه کړې وای چې دوی له چا سره تړاو لري. خو اوس دغه کسان د لويې جرګې غړي دي چې اوس دغه کار نا شونی دی.

دا د لويې جرګې د هغو غړو شکايتونه وو چې حامد کرزی يې د افغانستان د انتقالي ادارې د رئيس په توګه وټاکه.دغو ټولو غړو کابل ته يو روښانه پيغام رسولی و او هغه دا چې نورباید ټوپکسالاري ته د پای ټکې کښېږدي او د قانون حاکميت رامنځ ته کړي. يوه غړي وويل چې موږ ښوونځي او روغتونونه نه غواړو ، موږ امنيت ته تر هر څه لومړی اړتيا لرو. ددې پر ځای چې ټوپکسالاري ته د پای ټکی کښېښودل شي او دوی له افغان سياست څخه لرې کړل شي ، د کرزي په اداره کې ټول واك له دوی سره دی.دا د دغو غړو نظرونه وو. په دوی کې يوه وويل: پخوا به هر ټوپکسالار په سوونو کسان لرل چې اوس دغه کچه زرګونو ته پورته شوې ده. د دوی درېځوانه اوس تر پخوا لا غښتلي شوي دي. پخوا به يې لږ زرونه رېږدېدل خو اوس خورا ځواکمن شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کندهار اکثریت نارینه او ښځو ولسمشر کرزی او امریکایان ملامتول. یوه غړي وویل چې بهرنیان هم لکه ټوپکسالاران داسې دي. زما ملګري محمد انور څو مباشتې وړاندې خورا سپینې خبرې وکړې. ده وویل: ولې لا موږ ټوپکسالاران په واك کې پاتې یو؟ ما ورته وویل ، که یو ځل بیا دا خبره تکرار کړې. ده زیاته کړه موږ ټوپکسالارن باید همدا اوس خپلو کورونو ته ولېږل شو. امریکایانو موږ ته وویل چې تر لویې جرګې وروسته باید تاسو ټول خپلو کورونو ته ولاړ شئ. دوی باید موږ برطرفه کړي. دا حکومت خو باید له تعلیم یافته کسانو څخه وای.

تر دغو خبرو وروسته محمد انور د شېرزي سره د هغه قسم تر خوړولو وروسته چې وروسته به واك اهل کسانو ته پرېږدو له واك څخه لاس په سر شو او خپل کور چمن ته لاړ.

ما په لوېدیځ کې څو ځله دا پوښتنه وکړه ، چې ایا لوېدیځ دا حق لري چې پر هغو خلکو ډیموکراسي وتپي چې نه یې غواړي او یا ورته اماده نه وي؟ تر دغه بحث وروسته او له نورو بې شمېره افغانانو سره له خبرو وروسته زه په دې پوه شوم چې افغانان د ډیموکراسۍ خورا لیوال خلك دي.دوی د همدې لپاره نارې او سورې وهي. دوی له خپل حکومت څخه هغه څه غواړي چې امریکایان او اروپایان یې د دوی له حکومت څخه غواړي.دوی د سفر لپاره سړکونه ، مسلکي ډاکټران چې ناروغ ته د زهرو پر ځای درمل ورکړای شي او د ماشومانو لپاره ښوونځي غواړي. همدا شان نور بنسټونه او امنیت ، قانون او اصول او دوی غواړي په ریښتینې توګه د خپل هیواد لپاره څه تر سره کړي ، خو اوس افغانان لړ پرېشانه ښکارېدل ، له امریکایانو څخه په مننه چې د شېرزي غوندې ټوپکسالاران یې په واك کې ساتلي وو.

د امریکا پالیسي په افغانستان کې د ډیموکراسۍ د تطبیقولو او هڅولو لپاره نه وه لکه څنګه چې یې د امریکا حکومت ادعا کوي ، بلکې د دوی پالیسي د ډیموکراسۍ پر ضد وه. دلته یو اساسي تشدد روان و. په غیر پیشبیني شوې توګه یې د سړي اروا نا ارامه کوله. دا ښکاره حقیقت دی او هر کندهاري به هم ویل چې د طالبانو د وخت ظلم تر اوس خورا لږ و. د طالبانو تر واکمنۍ لاندې کم تر کمه یو سیستم خو و. هلته قانون او اصول وو او یو ډول قانون حاکم و.هغو کسانو چې د دوی دغو اصولو ته به یې غاړه ایښوده کولای یې شوای چې په ډېره ارامه فضا کې ژوند وکړي ، خو اوس دلته هیڅ قانون نشته. د خپل سریو او جبر ټغر اوار دی. دلته د ځنګل قانون حاکم دي ، چې دغه حالت خلك خورا ډېر نا ارامه کوي.

که څه هم په کندهار کې ځینې پیښې ډیرې غټې نه وې خو بیا هم د مجاهدینو تر وخت هر څه ډېر سم وو چې کندهاریان پرې هم پوهېدل. دوی د امریکایانو له حضور څخه ډېر خوښ وو او قسم به یې خوړ ،که چېرې امریکایان ولاړ شي نو پر دغو سړکونو به د ارغنداب د رود په شان وینې وبهیږي ، خو بیا هم روان حالت خورا نا ارامو ونکی و.

خلکو به د طالبانو په مهال پسې ارمانونه کول.د طالبانو په وخت کې به موټرچلوونکو هرات ته د شپې لخوا په ډېره ازادانه توګه بې له کومې ویرې سفرونه کول. دوی به ویل چې په هغه وخت کې به سړي کولای شوای چې د پیسو له پلنډې سره په بازار کې سودا وکړي او هر ځای ته چې یې زړه وي ولاړ شي. دوی د طالبانو په وخت پسې خورا ارمانونه کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې کبله نو طالبانو د خلکو په زړونوکې دغه حالت ته د يوې چارې په توګه لاره پيدا کړه. د دوی طالبان د يوې ځانګړې مفکورې او ايډيالوژۍ له کبله نه خوښېدل ، بلکې د خپلو ګټو له کبله يې په هغوی پسې ارمانونه کول. بايد ووايم چې افغانان د ځمکې پر مخ تر ټولو لږ کسان دي چې ايدیالوژي دې وده پکې کړې وي. د دوی فکر حقيقي و هغه داسې چې دوی ته د طالبانو تر حکومت لاندې ځينې ګټې رسېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه بايد ټوپکسالاران له واکه ليرې کړو
(د ۲۰۰۲ ژمی – ۲۰۰۳د پسرلي پيل)

پر کندهار باندي د پخوا په شان د توري تيارې سيوری غوړېدلی و. دواك نه اندول کولای شوای چي هر ګړی په يو لويه غميزه واوړي.

حالت ورځ تر بلي مخ پر خرابوالي روان و ، هره شېبه د يوې ټکي رالويدل ممکن و.

يو سهار مي وليدل چي په دوړو لړلی د بېلر څخه جوړ د بخاری نلان د خاورو څخه پاکېدل او د بوټو بوخاری کي نصب کېدل ، ځکه چي په کندهار کي د وژونکي ګرمی موسم تېر شوی و او يخ په رارسېدلو و. ما د خوب لپاره يوه ورينه د خوب چرکي بستره لرل چي د امريکايي سرتيرو لخوا د هغوی افغان ملګرو ته د طالبانو ضد جګړې پر

مهال ور کړل شوې وه.

کله چي موږ د بوخاری نلان لوړ په ديواله کي تر سوري ايستل د احمدولي کرزي کسانو د هغه يو پيغام راته راوړ چي ويل يې زما سره ووېنه ،البته داسي ډېر لږ پيښېدل چي د هغه دي زه په کار يم.

موږ تر اوسه په مدني ټولنه کي د احمدولي وريا ډوډی خوړل. موږ به يو کس د ډوډی راوړلو لپاره هغه پخلنځي ته ور استوی چيري چي به دوه يا درې اشپزانو د سلګونو کسانو لپاره خواړه په لويو دېګونوکي د اور په لويو لويو کندو تيارول.

موږ او نور کسان به د ډوډی د تر لاسه کولو لپاره په ليکو کي درېدلو او د پسه غورمه ، پټاټې او ورجي به راکول کېدل ، خو هغه ورځ به بيا ډوډی ډېره مزه داره وه چي بينډی به هم ور سره وې.

نو له همدې امله موږ د احمدولي کسان بلل کيدو اودده په کور کي مو ډوډی خوړل ، د ډوډی خوړلو لپاره يو هال و چي په غاليو پرش کړل شوي و او په همدې هال کي لوړ منزل ته ځينې هم پور ته شوي وې ، چي په لوړ منزل کي ناستو کسانو به د سرای په غولي کې د احمدولي کرزي د جوړ شوي حوض ننداره کول. خو کله چي به زه ده په يو څه وخت کي ونه ليدم ډېره ګيله به يې کول ، خو دا ځل کيسه بل ډول وه ، ځکه چي هغه زه په ضروري توګه ور بللې وم.

دی زما سره په لوړ منزل کي د حوض د مېز سره مخامخ شو.

ده زما د ډاډ لپاره وويل: هيڅ اندېښنه مه کوه او بيا يې يوه چوکی ځان ته راکش کړل ، ما ته مخامخ پر کښېناستی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وويل: لکه څنګه چي ښکاري هغه سي نه ده ، زه هم په همدې نظر وم. احمد ولي وويل: سي__ای__اې غواړي ستاسو سره ووینې.

ده زياته کړله: هغوی ماته ويلي چي ستاسو ژوند په خطر کي دي. خو ما وروسته هغه کس پيدا کړ چي دغه چال يې جوړ کړی و.

په ولايتي اداره کي يو نفر پروپاګند خپور کړی و چي يوه ترهګريزه شبکه غواړي ما ووژني.

دغه شبکه د شوروي اتحاد په وړاندي د يو راډيکال مشر سره اړه درلودل چي تر طالبانو وړاندي د پاکستان بوډاګی و.

دوی ويل دغه شبکه سمدستي د يوې حملې پلان لري چي موخه يې د ژورنالستي په بڼه د سي__ای__اې ايجنته سارا ده.

دغي شبکي زما د موټر د راتګ او نورو شيانو په اړه پوره معلومات لرل چي بيا احمد ولي ددغي موضوع په اړه زه پوره وپوهولم. هغه ويل زه فکر نه کوم چي دغه خطر دي ريښتنې بڼه ولري. دده د لهجې څخه داسي ښکاريدل چي دا به د والي شېرزي او يا خالد پښتون کار وي چي شخصي زندانونه يې هم لرل.

خالد پښتون د سي__ای__اې سره خورا نژدې اړيکي لرلې.

احمد ولي وويل: کېدای شي چي دا دسيسه د پښتون لخوا ددې امله جوړه شوې وي چي تا ددغه ولايت پريښودلو ته اړباسي.

دا حقيقت و او پدي اړه زه هم د احمد ولي سره موافقه وم.

ددغه افسانوي رهبر په اړه ما او اکرم زموږ په يوه پخواني مجلس کي هم خبري کړي وي هغه راته وويل تر کومه ځايه چي زه پوهيږم په کندهار کي دده حزب هيڅ حضور نه لري خو شايد يو څو کسان په هلمند کي ولري.

په دا سبا ورځ زه د سي ای اې مرکز ته چي د ملا عمر په کور کي او د ناجو اونو په منځ کي موقعيت لري ورغلم. د طالبانو د حکومت تر نسکوريدو وروسته په دغه ځاي کي يو څه تغيرات راغلي و.هغه ځايونه چي د امريکايي بمباريو له کبله نړيدلي وه اوس بيرته رغول شوي و خو د واده د کيك غوندي مسجد او پر ديوالونو په غيري هنري توګه کښلي شوي منظري لا پر ځاي پاته وي.

د استخباراتو کار کوونکي پدي کي پاته راغلي و چي په دروازه کي مسول کسان زما د راتګ څخه خبر کړي نو له همدي کبله سراي ته د ننه ورتګ يو څه وخت واخيست.

له بله پلوه کوم نفر چي زه ورغوښتي وم زمايي نوم هم نه و زده زما لپاره دا ډير ګران کار و چي په دروازه کي موظف افغانان راضي کړم چي دننه مي ورپريږدي.

د سي اي اي مرکز ته په ور ننوتلو سره د هغوي دښمني زما په وړاندي د ورايه ښکاريدل ځکه چي يو کس پر څلور اربيزه موټر سايکل سپور و ماته د ورتګ لپاره يي لاسونه غورځول. په هغوي کي يوه پنډ ايجنټ چي لنډ جاکټ يي اغوستي و هغه وخت لاتندي تريو کړ چي مايي پر خوا لوي لوي ګامونه واخيستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده دوو ملګرو زه په يوه کوچنی خونه کي کښېنولم او د موضوع په اړه يې معلومات راکړل او ويې ويل چي د موضوع څخه ستا خبرول زموږ دنده وه.

ما هغوی ته د احمد ولي تحليل وړاندي کړ ، دوی هغه صرف نظر و ګرځوی او ويې ويل چي موږ ددې لپاره هيڅ دليل نه وينو چي د والي کسان دي دا کار وکړي.

د سي_ای_اې ايجنټانو د همدې کار ممکنه منلو ته لا نه و حاضر او پدې اړه يې بيا زما سره يوه خبره هم ونکړل. نو له بله پلوه که چيري همداسي وای ، نو د کندهار هوايي ډګر کي د امريکا د سټيټ ډيپارټمنټ لايق استازي تر اروزګان پوري ټوله امريکايي سرتيري له دې کبله خبر کړل چي که په بېړني حالت کي دا زما سره په تماس نيولو بريالی نه شي ، نو تاسي مرسته ورسره وکړی. وروسته هغه په بالتيمور کي د قيوم کرزي مېرمني ته ټليفون وکړ ، هغې زما مور ته.

دا هغه څه وو چي په اخيره کي يې زه منلو ته تياره وم.

زه هيڅ نه ببرېدلم ، خو ډېره په غوسه وم ، زه د احمد ولي کرزي دهغو ټولو خبرو سره موافقه وم چي ويل يې دا د والي کار دی.

د لومړيو څخه زه په دې عقيده وم چي ټوپکسالاري به د افغانستان د نوي ادارې په وړاندي تر ټولو لويه ننګونه وي.

کله چي موږ ښېرزي ته د اکوکلاچې د بيارغوني لپاره ورغلو ، نو ښېرزي د کندهاريانو هغه وېره ثابته کړل چي ويل يې د ښېرزي چي څه خوښ وي هغه کوي.

مدني ټولني ته د قيوم کرزي لخوا وويل شول چي په متحده ايالاتو او افغانستان کي به د ټوپکسالارۍ په اړه د پاليسۍ موضوع رامنځ ته کړي.

په همدې اړه د روښن فکرانو يوه غونډه هم بې پايلي پای ته ورسېده. په همدې وخت کي هيڅ داسي شی نه تر سترګو کېدی چي ښېرزی او د هغه غوندي نور واليان را مهار کړل شي چي ډېر افغانان دهغوي له لاسه ځورېدل او د دوی د زغم پياله نوره ډکه شوي وو.

خو اوس تصادفاً موضوع شخصي شوې وه.

يو وخت ما او اکرم پدې اړه خبري وکړې چي کرزي ولي پدې حوزه کي په پټو سترګو د ټوپکسالارانو منلو ته ادامه ورکوي. موږ پدې نه پوهېدو چي کرزي ولي د ستونزو نه درکولو او نه پېژندلو کي دلچسپي نه لري ؟.

يو ماخوستن ما ته د خطر د متوجه کېدلو ، څو اوونۍ وروسته موږ د اکرم په خونه کي ناست و. اکرم چي شامقصودی ډېريني روښانه زرغوني تسبېح يې په ګوتو کي اړولې او بالښته ته يې تکيه کړې وه وويل: کرزی بايددغي سيمي ته ډېره توجه وکړي.

زه ورته غوږ وم.

کرزی ددې پر ځای چي د والي کسان د ګمرك د محصول ټولولو ته پرېږدي ، ولي خپله محصول نه ټولوي. دی بايد د والي دنده مشخصه کړي. که دی د والي او زما تر منځ دندي مشخصي کړي ، دا به په سيمه کي د ډېرو مشکلاتو د پېښېدلو مخه ونيسي. له بله پلوه کرزی بايد يو هيئت دلته راواستوي ، تر څو د ولايت د ټولو رياستونو کارونه ارزيابي کړي. د مثال په توګه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښووني او روزني رياست ، ښوونکي بايد په ښوونځيو کي يوازي د مرکزي حکومت په اړه خبري وکړي نه د شېرزي په اړه. ولسمشر بايد ددغي سيمي سره ډېر تماس ونيسي او وخت پر وخت يې د مشرانو سره ملاقاتونه وکړي. کرزی بايد سپين ږيري او مشران کابل ته وروغواړي ، د هغوی څخه مشورې وغواړي او هغوی ته غوږ کښېږدې ، هغوی په تحفو او يا لنګوټو ونازوي. همدا کار به د هغوی د خوشحالی لامل وګرځي او په سيمه کي به د ولسمشر ملاتړ نور هم پياوړی شي.

ما وخندل و مي ويل دا خو بلکل يوه سياسي ستراتيژي ده. ما د اکرم څخه وپوښتل چي ته د ولسمشر سره په همدې شان خبري کوې ؟.

ده وويل نه زه د ولسمشر سره د يو سرتېري په شان خبري کوم. زه نه پوهېږم چي دا به رښتيا وي که نه ، خو که رښتيا وي نو بيا ډېر د خواشينۍ ځای دی.

کرزی کابل ته د ډېرو هيلو سره ولاړی ، خلکو غوښتل چي کار به اهل کار ته وسپارل شي او ټول زور واکي بايد له واکه ګوښه شي چي په ناقانونه توګه يې واک ورسره ساتلی دي.

ټول ولس د کرزي ملاتړ کوي ، خو تر څنګ يې د ځايي ټوپکسالارانو څخه تر پوزي راغلي و.

دغه سرطان يو ځل بيا د امريکا متحده ايالاتو د افغانستان د سياست و جود ته ور پېچکاري کړي. کندهاريانو دا تمه لرل چي کرزی بايد د يو اتل په څېر راښکاره شي او د دوی لپاره بايد قانون اعاده کړي. ددې پر ځای چي کرزي ټوپکسالاران له واکه ليري کړي او يا ولس د هغوی له ظلمه وساتي داسي ښکاري چي ولسمشر د هغوی په اشاره ګډېږي او په کابل کي بې شماره ټوپکسالاران ترې چاپېره دي. هغه اوس تش په نامه مشر دی.

په دغه کال کي ما هغه ته څو ځلي دده د ورور له لاري پيغامونه واستول. ما په يوه ليك کي ولسمشر ته وليکل:(ستاسو لپاره دا ډېره مهمه ده چي د خپلو خلکو سره په تماس کي شی ، په ځانګړي توګه ستا په مرکز ياني جنوب کي).

که چيري ولسمشر د امنيتي اندېښنو له امله ولايتونو ته سفرونه نه شي کولای ، نو بيا يې ولي د اکرم نسخه نه پلي کول چي ولايتونه يې ځان ته ور غوښتي وای.

اکرم پدې کار کي ځانګړی استعداد درلود او په ځانګړي توګه يې د غلجيو د څو مخورو او قومي مشرانو سره ليدلي وو.

غلجي د پښتون قوم يوه څانګه ده چي په ۱۷۸۳ مېلادي کال کي د نادرشاه او دده د ابدالي پلويانو لخوا د کندهار څخه وشړل شول. اوس غلجي په کندهار کي په اقليت کي شمېرل کېږي.

ددې پښې ډېر کسان ځکه د طالبانو د ليکو سره يو ځای شول چي د طالبانو رهبر ملاعمر غلجی و.

زه پدې کار سره ډېره خوشحاله وه چي اکرم د غلجو د مشرانو سره کتلي وه او اوس غلجو په کندهار کي يوه شورا هم جوړه کړې وه چي مشري يې د يو ډېر هوښيار کس په غاړه وو. نوموړي دوه مرستيالان لرل چي يو يې پخوانۍ کمونستی و ، خو اوس يې ازاد تجارت کاوه. دوی زما سره پټې او ښکاره اړيکي لرلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ یو مجلس دایر کړ چي په هغه مجلس کي د دوی لومړی شکایت دا و چي کار اهل کار ته نه دی سپارل شوی.

زه هغوي ته غوږ وم ، دوی زیاته کړل: دلته ټوله خلك په زور سره واك ته رسېدلي دي او هغوی بیا هر چیري خپل کسان مقرر کړي دي. بیارغونه باید د هر چا لپاره وي ، خو اوس د بیا رغوني پیسې ټولي غلا کیږي.

ما ددغه کس څخه وپوښتل چي ایا دغه دوې موضوعګاني اړیکي سره لري ؟

هغه وویل ولي نه ، واکدارو خلکو ټوله پوسټونه خپلو کسانو ته ورکړي دي. ده د مثال په توګه د ښووني او روزني او د کلیو او پراختیا ریاستونه یاد کړل چي مسؤولینو یې ټولي پیسې په خپل شخصي جیبونو کي اچوي.

دوی ټولي پیسې یوازي په خپلو منځونو کي سره وېشي ، داسي چي بل چاته هیڅ هم نه په کي رسیږي.

ما یوه پروژه پر مخ بېول چي په هغه کي مي غوښتل د امریکا متحده ایالاتو ښوونځی په کندهار کي د ښوونځیو سره وصل کړم. همداسي هم وشول ، امریکایي زده کوونکو به خپل تصویرونه ، لیکونه او پیسې ټولولې او بیا به یې په افغانستان کي د دوی ملګرو ته را استولې. یوازي زما په شخصي ابتدایي ښوونځی کي دولس سوه ډالر ټول شول. ما هغه په کندهار کي د انجونو یوې ښوونځی ته ورکړل ، په هغه ورځ زما شخصي شپږ سوه ډالره هم په ناپامي کي په هغه پټاکیدانه کي را څخه هېري شوې. وروسته خبره شوم چي هغه پیسې د ښوونځی مدیر ، یوه ښوونکي او د ښووني او روزني د ریاست د څو نورو کار کونکو له خوا سره وېشل شوي وې.

کوم خوراکي توکي چي به نړیوال خواکي سازمان او پاکستان مېشت اسلامېك کریلیف لخوا ښوونځي ته ورکول کېدل ، هغه به هم ددغو غلو لخو غلا کېدل. دغه رشوت خواره کسان ټوله د والي شېرزي کسان وو. له همدې امله مي د کندهار له ښوونځیو سره خپلي اړیکي پرېکړې ، که څه هم مدني ټولني لا پدې ډګر کي فعالیت کاوه ، خو ما کومه خاصه دلچسپي تر دي وروسته نه ور سره درلودل.

موږ په غونډه کي د ټوپکسالارۍ موضوع ته ور سېدلو.

دغو قومي مشرانو پر دې ټینګار کوی چي ټوله ملېشه یې کسان دي بې وسلې شي او بل کار دي ورته پیدا کړل شي. ما په کندهار کي د نورو کسانو سره هم په دې اړه خبري کړي وې ، خو د غلجو د قومي مشرانو وړاندیزونه خورا مهم و.

زه کابل ته د خپلو مشرانو د لیدلو لپاره روانه وم چي ناڅاپه مي په زړه کي راوګرځېدل چي ولي د دوی او د امریکا د سفیر تر منځ د ملاقات زمینه نه برابروم.

له همدې امله به زه د دوی شورا ته ورتلم ، تر څو پدې اړه خبري او ځني نوري لارښووني ورته وکړم. دغو مشرانو هره اوونۍ په یوه لویه خونه کي سره راغونډېدل چي مخ ته یې برنډه لرل او خونه په کړکیو روښانه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يادېږي مي چي په هغه خونه کي د مچانو سيلونه ګرځېدل او پر پرتو پلمېتو را ټول شوي وه ، يو هلك د چايو لپاره موظف شوی و. دا د مارچ تر ټولو ګرمي ورځي وې.

يوه شي ته چي هغوی ما و هڅول دا و چي ولسمشر کرزي ته ښه په زړه پوري وړانديزونه رامخ ته کړي. کرزی د افغانستان د ولسمشر په توګه پدې عقيده دی چي قومي خانان د ډېرو مسئلو د حل توان لري.

ما هغوی ته وويل چي ولسمشر ته داسي مه ورځی لکه چي تاسو د هغه څخه د وظيفې د تر لاسه کولو غوښتنه کوی ، بلکي تاسو د خپل حق غوښتنه تري کوی. تاسو د هغه څخه د ملي پاليسی په اړه پوښتني کوی او هغه بايد په همدغه ډول ورته ووایاست.

همدې کار د غلجيو سره زياته مرسته کول تر څو دوی ولسمشر ته يوازي ضروري ټکي بيان کړي.

ما د دوی لپاره يوه تربيه وي غونډه هم دايره کړه چي مشري يې ما کول او بيا مي هغوی ته د خبرو بلنه ورکړل.

پر ما چاپېرو کسانو د خبرو کولو لپاره خپلي ګوتي پورته کړې. په هغوی کي ګردي سترګی او پراخ ږيری توخی ، ببر سری ګل محمد کوچيوال چي دعوه يي کول ددي حوزې د ټولو کوچيانو نمائنده ګي کوي او توخلا و چي ممکن تر اوسه يې د خپلو مشرانو مخ ته خبري نه وي کړي.

دا ډېره نابلده خبره ده چي يوی امريکايي ښځي د افغان قومي مشرانو د جرګې مشري کول ، په غونډه کي د غلجو مشرانو ډېر ښه ښه ټکي رامنځ کړل ، دمثال په توګه دوی ويل دا امکان نه لري چي دغه ټوپکسالاران دي د نړيوالي ټولني د همکاری پرته له واکه ليري شي ، ځکه چي هغوی اوس خورا ځواکمن شوي دي. همداد ټوپکسالاري تحفه د امريکا متحده ايالاتو لخوا افغانانو ته ورکړل شوې ده. همدا بهرنيان دي چي پر دغو خلکو وسلې خرڅوي او هغوی بيا افغانان پرې په ننبه کوي ، خو اوس بيا دوی موږ ته د ټوپکسالار خطاب کوي. دوی بايد زموږ سره ددغو کسانو په مهارولو کي مرسته وکړي.

زه پدې ډېره حيرانه وم چي دي__دي__ار يا د بې وسلې کولو پروسه ولي دومره کراره وه ؟. څه چي ما په دغه غونډه کي زدکړل ، هغه دا و چي ټوله قومي مشران پدې باور و چي د بې وسلې کولو لپاره بايد زيات څه وشي.

زما په نظر چي دبې وسلې شو کسانو لپاره بايد د کارمندني په موخه لوی يې پروژې په کار واچول شي ، او دغه وسله وال کسان بايد د سړك جوړوني ، لويو بنيادي پروژو په کارونوکي په کار و ګمارل شي. له همدې لاري به دوی وکولای شي چي نظم ، دسپلين ، يونيفرم اغوستنه او کارډ ځړونه زدکړي .که دوي نوي کسبونه زدکړي او د وسلې څخه څه موده لري وساتل شي دوی به د مدني ټولني تر ټولو ښه غړي جوړ شي.

يوه قومي مشر وويل: همدا کرزی دی چي ټوپکسالاران يې پيدا کړي دي ، و ګوری شېرزی ، اسماعيل خان او داسي نور. دا هغه څه دي چي کرزي بيرته راوستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وویل: تاسو باید دا هر څه ولسمشر ته په ډاګه کړی ، هیڅ مه څني شرمېږئ. زه په دې باوري یم چي کرزی هم زموږ په شان ددغو غلو څخه تر پوزي راغلی دي ، خو د ځینو لاملونو له وجهي هغه دغه کار ته زړه نه ښه کوي. ممکن ولسمشر به په خپل واك باوري نه وي او یا د ولس د ملاتړ د زرغون څراغ بلېدلو ته انتظار باسي. په دوي کي یوه وویل چي زه په دې نظر یم چي ولسمشر په موږ ټولو لوبي کوي.

ما د غلجو د قوم سره مرسته وکړل تر څو خپل وړاندیزونه ولسمشر او دامریکا سفیر رابرټ فین ته وړاندي کړي.

په افغانستان کي یو نظر حاکم دی ، هغه دا چي ټوله شیان د بهرنیانو لخوا اداره کیږي. دویمه لویه مسئله لوجیستکي وه.

دغه مشران زیاتره زاړه کسان وه چي کابل ته څو واره تګ او راتګ ورته ډېر ستونزمن کار و ، له بله پلوه دغو کسانو په کلونو کلونو د کندهار څخه دباندي پښه نه وه ایښې.

له بله پلوه دغو کسانو کابل ته د تګ پر مهال د لویي لاري په اوږدو کي د لاري د امنیتي کسانو څخه هم ویره لرل.

د همدي مشکل د مخنیوي په اړه مي د شورا مشر ته وویل چي د ټولي لاري په اوږدو کي باید زما سره تلیفوني تماس ولري. زه به په کابل کي د ولسمشر په دفتر کي د دوی لپاره کارونه منظم کړم.

زما مشران ددي کار څخه ډېر ډېر خوشحاله و او دوې د هغه کار له امله چي ما تر سره کړي و ، ډېر خوښ وو.

دغه قومي مشرانو د کابل ښار په دروازه کي د شمال ټلوالي د وسلوالو کسانو لخوا ددې امله درول شوي و چي موټران یې د لاري په دوړو لړلي وو ، ږیري یې لرلې او بګړۍ یې تړلي وې او د جنوب په لهجه یې خبري کولې. ما سمدستي د ولسمشر دفتر ته ټلیفون وکړ. یو کس راغلی او هغوی یې ارګ ته ورسره بوتلل.

د کابل په دروازه کي د دوی درول او بیا د ولسمشر له دفتر څخه د یو نفر راغوښتل ، دغلجو لپاره دا پیغام ور کوی چي و ګوري موږ خپلي پلازمیني ته لا د یو بهرنۍ ښځي د مرستي پر ته نه شو ورتللای.

بل دا چي پلازمېنه کابل نور د دوی او د دوی د ولس نه دی ، بلکي د شمالي ټلوالي د ټوپکسالارانو په کنټرول کي ده.

د ولسمشر په مېلمستون کي هم دا شان ستونزي وې ، هلته نه اوبه او نه برېښنا وه او همدا ډول د ډوډی انتظام هم نه و شوی.

دغه کار خو بیا ښځي د بخښني وړ نه و ، ځکه چي د همدې لپاره ما هغوی ته څو اوونۍ وړاندي خبر ورکړی و. ددې مجلس موخه دا وه چي د کرزي او قومي مشرانو تر منځ باید اړیکي ټینګي شي ، تر څو په جنوب کي د کرزي ملاتړ نور هم پیاوړی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه په دې باور نه يم چي د ولسمشر دفتر دي ددې امر ور کړی و ، خو بالاخره دغه کسان به د دوډی لپاره ښار ته ورړل کېدل.

زما مشرانو ما ته ټليفون وکړ او دهغوی د رضايت په اړه يې را څخه راپور وغوښت.

د ولسمشر سره د دوی غونډه ډېره په زړه پوري وه ، بالاخره موږ ته ولسمشر او دده رئيس ارکان يو بريښناليك را واستوی چي په هغه کي يې زموږ څخه مننه کړې وه.

ددې تر څنګ د غلجيومشرانو د امريکا د سفير سره يوه ورځ تېره کړل چي په ډېرو شيانو وپوهېدل. دوی د نورو غلجيو د ټولنو سره وپېژندل او د دوی د استقبال لپاره وزير را استول شوی و او دغه مجلس د ټلوېزيون له لاري هم خپور شو. د همدې امله زما مشر په کابل کي تر دوو اونيو پوري پاته شو.

ما په وزير اکبر خان کي دقيوم کرزي په کور کي ژوند کوی ، په تېرو شپېرو مياشتو کي چي به د قيوم کرزي کورته که به امريکايي ډيپلوماتان ، د اردو افسران ، ژورنالستان او د بشري موسيسو کار کوونکي راتلل ، ما به د ټوپکسالاري مسئله ور سره مطرح کول.

خو دلته ستونزه دا وه چي امريکايانو کرزي ته کتل او کرزي امريکايانو ته هر يوه دا فکر کاوه چي هغه بل به قدم مخکي پورته کړي.

دغه ټوپکسالاران په اصل کي کاغذي پړانګان وو. ما يو سهار قيوم کرزي ته د چايو څښلو پر وخت وويل چي راسه ولسمشر کرزي ته د ټوپکسالارانو د واکه د ليري کولو لپاره يوه مسوده وليکو ، ممکن هغه به نه پوهيږي چي د کومه سره يې را پيل کړي. موږ بايد هغه ته يو نظريه ور کړو.

قيوم کرزي هم زما خبره ومنل ، موږ يوه مسوده وليکل چي اته برخي يې لرلې چي په لاندي ډول دي:

1. د ګل اغا شېرزي څخه يې پيل کړه.

2. دده عوض انتخاب کړه ، داسي يو کس بايد هلته ولېږل شي چي ښه کاري تجربه ، نفوذ او نوري داسي ځانګړتياوي ولري ، تر څو ټوله کارونه په ښهٔ توګه منظم کړي.

3. ګل اغا شېرزی کابل ته در وغواړه ، کابل ته تر رسېدو وړاندي بايد دده څخه دغه تصميم پټ وساتل شي. کله چي هغه کابل ته در ورسېږي ، ستاسو د تصميم څخه يې خبر که او ورته ووايه چي ددې هدف يوازي په کندهار کي د اداري چارو لا ښه سمون وو.

4. په يوه وخت کي تاسو او يا ستاسو استازي بايد د امنيه قوماندان ضابط اکرم ، خان محمد ، محمد شاه او امير لالی ستاسو دتصميم څخه خبر کړی. ستاسو يو باوري کس رازق شېرزی د ګل اغا د ورور د څارلو لپاره و ټاکئ. ددې هر څه په اړه هغو ټولو افغانانو ته خبر ورکړی چي پر دوی باور لري.

5. د پاکستان پر پوله د سپين بولدك ساتل. دا ځای د امنيتي لحاظه خورا مهم دی چي کدای شي هلته ځني ورانکار فعاليتونه تر سره شي.

6. هم مهاله چي تاسو د شېرزي سره مجلس لری ، ستاسو يو باوري استازی بايد د کندهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټوله قومي مشران راغونډ کړي او ستاسو د تصمیم څخه یې خبر کړی او په همدې اړه ددغه مشرانو حمایت را جلب کړی.

7. نور ټوله حکومتي چارواکي باید خپل پر ځای پاته شي ، نوی والي باید د اوضاع تر ارزیابی وروسته د نورو حکومتي ادارو د تصفیه کولو چارې پیل کړي.

د همدې پلان په اړه د ملکي او نظامي لوړ رتبه امریکایانو سره خبري کول ، او په امنیتي چارو کې باید له هغوی څخه مرسته وغوښتل شي. د مثال په توګه د هغوی څخه د سپین بولدك په ساتلو کې مرسته وغواړي. رازق شېرزی چې مرکز یې په هوایي میدان کې دی ، پرېښودي چې کسان منظم کړي او امنیت ته ګواښ متوجه کړي. په کندهار کې د امریکا د سټیټ ډیپارټمنټ استازي باید خالد پښتون ته خبرداری ورکړي چې که چیري هغه د امنیت خرېږولو هڅه وکړي ، نو د دوی له خوا به ورسره قانوني چلند وشي.

دا د ټوپکسالارانو د لیرې کولو هغه اته مهم ټکي ول.

ما هغه پر نټ کړل ، قیوم هغه په دقت سره وکتل ، خو کله چې هغه په دغه شپه ارګ ته تلی په خپل بیګ کې کېښوودل. تر دې وروسته چې زه هر ځل کابل ته تلم ، نو د امریکا د سفارت دروازه به مې خامخا ور ټکول. د سفارت د سیاسي چارو مسئول کورت امیند و نومورې د مرکزي اسیا د هیوادونو د کلتورونو سره د بلدتیا په خاطر خورا مشهور و او ډېر وخت یې په پاکستان کې هم تېر کړی و.

په مارچ کې د کابل په لور د ښځې د نړوالي ورځې په مناسبت په یوه کنفرانس کې د ګډون لپاره وخوځېدم او له بله پلوه مې غوښتل د ولسمشر کرزي سره هم ووینم.

قیوم به د ورځې څو ځله ارګ ته تلی ، خو هیڅکله یې ما ته د ورتګ بلنه نه ده راکړې او ما هم هیله نه ده ځني کړې.

د ارګ د ودانۍ په دویم پوړ کې ، تر ډېر انتظار وروسته مې ولسمشر کرزی د دویم ځل لپاره مخامخ او تنها ولیدی.

په لومړي ځل مې ولسمشر کرزی دده د ورور د احمدولي په واده کې ولیدی ، په هغه ورځ پر نوموړي مرګوني حمله وشول ، خو نوموړی ژوندی ترې پاته شو.

کرزي وویل ښه ته هغه یې چې ماته دې لیك لیکلی وو ؟.

زه او دی په یوه خوندي ځای کې مخامخ سره کېښناستلو ، چای او کشمش مو مخ ته د خوراك لپاره پراته وه. زموږ د خبرو په پای کې ما ورته وویل تاسو د یو داسي پلان په لټه یاست چې ټوپکسالاران له واکه ګوښه کړی.

زه پر قیوم شکمنه وم چې هغه به زما لیك خپل ورور ولسمشر ته نه وي ورکړی. ولسمشر د یو داسي پلان په لرلو سره انکار وکړ ، ما ورته وویل زما سره یو څه شته که مو ورته ضرورت وي ، ولسمشر وخندل او د پلان د اخیستلو لپاره یې خپل لاس راو غځوی.

پلان یې واخیست او په خپل بیګ کې یې کېښودی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه چي زما په وس کي وه هغه مي تر سره کړل اوس نو يوازي زما لپاره انتظار ايستل پاته وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژنه

(مارچ ۲۰۰۳)

په همدې پسرلي کې د کندهار امنيت مخ پر خرابېدو روان و.

په مارچ کې يو ماپښين چې اکرم په خپل دفتر کې ناست و ، ويل يې کرزی بايد نور ددې وضعي په را کابو کولو کې جدي اقدم وکړي.

د همدې خبرو په جريان کې يو تن خوني ته را ننوت ، د اکرم و غوږ ته يې خوله ور نژدې کړل او په پسکي يې خبري سره کولې.

زه د دوی په خبرو نه پوهېدم چې څه سره وايي ، پر دي مهال لا زما پښتو دونه نه وه شوي چې په هر څه دي پوه شم او له بله پلوه ما هم دوی د ژباړي لپاره نه په تکليف کول.

ددغه نفر د وتلو سره سم اکرم مخ زما خوا ته را واړوی او په اړه يې معلومات راکړل.

دغه نفر د اکرم خبرونکی و چې د طالبانو د يوه پخواني ګروپ سره يو ځای شوی و. دغه ګروپ د پاکستان څخه پر خامه لار را اوښتی و او د کندهار په شمال کې ځای پر ځای شوی و.

دغه نفر وويل: کندهار ته د رارسېدو وروسته موږ ټوله په کليو او غرونو کې تيت او پرك شو. ما تر اوسه نه دی ليدلی چې په يوه وار دي ډير شورشيان افغانستان ته را اوښتي وي او زموږ ګروپ ټوله پنځه ويشت کسان وو.

اکرم زياته کړل چې دغو جنګياليو ته په پاکستان کې پيسې او تربيه ورکول شوې ده ، ده همدا راز وويل چې دغو او نورو جنګياليو ته امر شوی دی چې په لومړي ځل د کندهار لري پرتو ولسواليو ته لاړ شئ او د همهغه ځای څخه کرار_کرار عمليات پيل کړی ، تر څو د کندهار ښار تر ځنډو پوري راورسيږي.

تر دغو خبرو درې ورځې وروسته د سره صليب د نړيوالي ټولني يو کاروان په هغه سيمه کې په کمين کې ونښت چې هغه خبر رسونکي يې يادونه کړې وه.

په هغه کمين کې ددغه خيريه موسيسې يو بهرنی کار کونکی ووژل شو.

دغه پېښه په جنوب کې د بيار غوني کارونو لپاره خورا لويه ضربه وه.

تر پيښې وروسته نړيوالو خيريه ټولنو په تدريجي توګه خپل کارونه و ځنډول. ددغه وژل شوي کس هيدرو ليکلي انجينر او ريکارډو منګويا نوميدي.

د نوموړي سره درې افغان ملګري هم ورسره وو. دا پېښه د کندهار او ترينکوټ تر منځ چې د اروزګان ولايت مرکز دي رامنځ ته شول.

د يادوني وړ ده چې اروزګان ډير نا ارامه ولايت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د همدې ولايت والي يو شډل ، بې مهارته او خونخوار انسان دی. دا هغه ځای دی چې ولسمشر کرزی د طالبانو د رانسکورولو لپاره د همدې ځايه کمپاين پيل کړ تر څو پښتانه د طالبانو د ملاتړ څخه بېل کړي.

د طالبانو ډير مشران هم د همدې سيمې و. دا ولايت ډير وروسته پاته دی ، له همدې امله د خيريه موسيسو لپاره کار کول پکښې کې ډير ګران کار دی.

د ريکارډو تر مړيني يوه ورځ وروسته ما د اکرم سره دده په کور کې يو بل مجلس درلود. دا هغه وخت و چې کندهار ته د امريکا د متحده اياﻻتو د سټيټ ډيپارټمينټ استازی تازه رارسېدلی و ، ما هغه هم دغه مجلس ته دعوت کړ. دغه استازي د ريکارډو د جسد تر ليدلو وروسته ډير وېرېدلی و او په همدې اړه يې د امنيه قوماندان نظر و غوښت.

ده وويل: ايا فکر نه کوي چې دغه کار دي د جهادي سخت دريزه قوماندان حکمتيار نفرو تر سره کړی وی ؟ او همدا افسر د خپل نظر مطابق پر نورو شيانو هم و ږغېدی. په اخره کې ده د اکرم څخه وپوښتل زموږ لپاره څه پکار دی چې بايد تر سره يې کړو ؟.

اکرم هغه ته داسي عالمانه ځواب ورکړ چې هغه يې ډير حيران کړ ، خو پر مجلس باندي د رسمي ژباړن چې د شېرزي انديوال و ، سيوری خپور و.

اکرم هغه ته په جنوب کې د ښه حکومتدارۍ ټوله لومړيتوبونه په نښه کړل. داسي چې د امنيتي ارګانونو او اداري رياستونو تر منځ بايد دندي په روښانه توګه ووېشل شي. د مرکزي حکومت لخوا بايد ټوله کارونه و څارل شي. اداري واحدونه بايد په مناسبه توګه ووېشل شي او بيا رغونه بايد د ټولو قومونو لپاره په مساوي توګه تر سره شي ، تر څو ټوله کسان په مساوي توګه ددغه پروسې څخه برخمن شي. اکرم دغه استازي ته غوره او منطقي د ﻻيل وويل ، خو څومره چې زه پوهېږم دغه استازي هيڅ داسي کوم اساسي شی د اکرم څخه زده نه کړ.

ما ﻻ هغه ژورنالستکي عادت نه وېرېيښی ، د اکرم څخه مي د شورشيانو په اړه دا ﻻندي پوښتني وکړې: هغوي څوك دي ، څو کسان دي ، او څو موټره ورسره دي ؟

اکرم وويل: شورشيان په ګروپې شکل له چمن څخه را اوړي د ريګستان پر ﻻر د کندهار په شمال کې د سلو کسانو په اندازه سره را غونډيږي.

دوی د کمينونو لپاره ځايونه په نښه کوي چې اکثره يې د اروزګان او کندهار تر منځ په يوه دره کې دي چې د همدې وﻻيتونو ﻻر هم د همدې درې څخه تېريږي. دغه ليري پرته سيمه ده چې حکومت هلته پوره واکمني او نفوذ نه لري. او هلته ګزمې هم نه تر سره کيږي ، که وي هم ډير لږ وي.

طالبان څلوېښت کسان د درې يوې خوا ته او څلوېښت يې هغه بلي خوا ته مورچې نيسي او دوه کسان ﻻندي پر سړك د موټرانو درولو لپاره وﻻړ وي.

په هغه ورځ طالبانو په سيمه کې کمين نيولی و چې پر دي ﻻر تيريدونکي ټول موټران به د تلاښي لپاره درول په همدي مهال کې د دوو موټرانو کاروان چې نوي ماډل ټويوټا ، لنډ کروزران و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ای_سي_ار_سي ټاپه پر وهل شوې وه او د مخابرو انتنان يې د اسمان پر لور ختلي و، ريکارډو او درې نور افغان ملګري يې هم پر همدې کمين ور پېښ شول.

د همدې پېښې يو عيني شاهد چې د طالبانو د همدغه ډلې غړي او د اکرم نفر و، اکرم ته داسي کيسه کړې وو.

زموږ يوه ملګري په ستلايټ ټليفون کې خپل مشر ته خبر ورکړ چې څلور کسان مو ونيول يو پکښې بهرنی دی. څلور سره مو په کار دي که دغه يو؟

خو ځواب يوازې د خارجي راغلی. دغه طالب خپلو کسانو ته امر وکړ چې هغه خپل موټر ته و دروی او په ګوليو يې وولی.

د ريکارډو تر ويشتلو وروسته موټر اور وا خيست د ای_سي_ار_سي افغان کار کوونکو طالبانو ته خواست وکړ چې د ريکارډو جسد و نه سوځي.

د اکرم د کور تر پرېښودلو وروسته مې د هغو دوو کلوو نومونه پيدا کړل چې طالبانو په هغه کې شپه تېره کړې وه.

دغو پېښو زه ډېره خواشينې کولم چې بايد مخه يې نيول شوې وای.

د ريکارډو وژنه هيڅ مبهم کار نه و، بلکې پخوانيو طالبانو هغه وواژه او جسد يې په اور وسوځی. دا کار په کندهار کې کوچنيو نړيوالو موسيسو ته د برقي شاټ په شان و. کله چې د ريکارډو جسد د کندهار هوايي ډګر ته بدرګه کېدی، نو ډېرو بهرينانو د بيارغوني د کارونو د درولو تصميم ونيوی او ډېرو کار کوونکو کندهار پرېښود کابل ته لاړل.

کله چې م د برتانيا د ځانګړو هوايي خدمتونو د يو متقاعد افسر سره د تجارت د ارزيابی په اړه خبري کولې، هغه را ته وويل چې بوسنيا په ۱۹۹۶ م کال کې تر افغانستان ډېره خطرناکه وه. خو هغه ځای چې ريکارډو پکښې ووژل شو، تر يوه کال وروسته د غرب په سر سختو دښمنانو واوښت.

د امنيت په اړه نړيوالو خيريه ادارو يوه ځانګړې غونډه راوبلل. په هغه غونډه کې وويل شول چې موږ بايد ټول کارونه د امريکايي تګ لارې سره عيار کړو.

په افغانستان کې د خيريه ټولنو اکثره کارکوونکي امريکايان نه و، هغوی د مختلفو هيوادونو څخه وه چې د امريکا د بهرنی پاليسی سر همنظره هم نه و.

د سپټمبر تر يوولسمې وروسته د اروپا ټولو خلکو د امريکايانو سره همدردي و ښودل، خو امريکا ددغه همدردی څخه ناوړه ګټه پورته کوي او غواړي چې خپل نوري اجنډاوې په تر سره کړي. د خيريه ټولنو کارکوونکي په افغانستان کې د امريکا د شتون له امله په ننېه کېدل.

ډېر امريکايان او اروپايان په دې باور وه چې دا امريکايي سرتيري دي چې زموږ ژوند په خطر کې اچوي، ځکه چې دوی د بيارغوني کارونه تر سره کوي او شورشيان د سرتيرو او خيريه کار کوونکو تر منځ توپير نه شي کولای، خو زه پدې باور يم چې د امريکا نظامي حضور په افغانستان کې يوه سياسي مسئله ده، له همدې امله د خيريه ټولنو د کار کوونکو د مرګ ژوبلې کچه لوړېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما په فکر زما ددغه ملګري د لايل سم نه و ، زه پدې باور يم چې د امريکايي سر تيرو شتون زموږ ژوند له خطره ژغوري.

زما په فکر دغه کسان په افغانستان کې د بغاوت د ريښو څخه ناخبره دي. افغانستان داسې ځای دی چې هلته ورانې د ژوند يو اړخ ګرځېدلی دی او له بله پلوه په افغانستان کې د غچ اخيستلو کلتور حاکم دی.

دا هغه څه و چې ما د راپورترۍ په وخت کې زده کړل. زه د هغو ځوانو جنګياليو په ارزښت پوهېدم چې زما سره به کندهار ته پر لار روان و.

دوی يوازې دا نه چې زه به يې د کلاشنکوف په مرسته ساتلم ، بلکې د دوی شتون زما سره د دوی قومي شورشيانو ته دا پيغام رسوی چې ددې ساتنه زموږ دنده ده نو له همدې کبله هغوی ما ته د خطر رسولو جرات هم نه شوای کولای.

په افغانستان کې سړی په دېوالونو او اغزنو تارونو سره نه سي ساتل کېدلای. که چيري يو څوک ستاسو د مرګ تابيا وکړي ، نو امکان نه لري چې سړی دې ځان ځنې وژغوري.

مګر که چيري تاسو په يو معلومې ډلې ، کورنۍ او قوم پوري اړه ولری او يا د هغوی ملاتړ در سره وي ، نو ستاسو ژوند ته به د خطر رسولو کچه ډيره کمه وي.

په نوي يمو کلونو کې چې په سوماليا ، ريونډا او بالکان کې کومې شخړې رواني وې ، هلته يوازې بهرنيانو د اعتبار وړ خلك و. د مختلفو ډلو يوازې پر بهرنيانو باور کېدی.

همدا لامل و چې دوی د جګړې په لومړی کرښه کې هم خلکو ته مرستې رسولای سوای. هلته بهرنيان يوازې په خطا کې ژوبلېدل او يا وژل کېدل چې هغه به هم هغه وخت چې دښمنو ډلو به د خيريه کارکوونکو او خپلو دښمنانو تر منځ توپير ونشو کړای.

په افغانستان کې چې اوس کومې خيريه ټولنې کار کوی ، په همهغه نظر دي. خو د افغانستان مسئله په بل ډول ده ، داسې چې دلته جګړه د امريکا او ځينو مسلمانو ډلو تر منځ ده.

خيريه ټولونو غوښتل چې د تل په شان خپل کارونه د جګړې تر لومړۍ کرښې پوري ورسوي ، خو دلته هر څه بل شانته دي ، د ريکارډو وژل اشتباه نه و ، داسې چې شورشيانو دي پر هغه د امريکايي ګومان کړی وي.

خو زه وايم دا نظر بالکل غلط دی او ددې ځای مسئله د نورو سره خورا ډير توپير لري.

دلته شخړه د تمدونونو تر منځ ده چې يوې خوا ته يې اسلام او بلې خوا ته يې غرب دی.

اسلامي ډلې لکه القاعده او طالبان پر هغوی باندې د ريکارډو او امريکايي سرتيرو توپير نشته. ددې هيڅ پروايې نه لرل چې ريکارډو څومره د امريکايي پاليسۍ مخالف و ، خو هغه نه شوای کولای چې ددغه شخړې څخه بهر پاته شي.

څومره چې واشنګټن پر القاعده فشار راوړی ، هغومره مسلمانان زموږ مخالف کيږي او مخالف طرف نيسي لکه چې همداسې و هم شول. ډيرو کسانو د القاعدې په شان توندلاريتوب غوره کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم ریکارډو دغو مسلمانو جنګیالیو ته خواست وکړ چي هدف یې یوازي د بې وزلو کسانو سره مرسته کول دي ، خو کومه ګټه یې نه لرل ځکه چي دا د شورشیانو اصول دي. نو ویلای شو چي د ریکارډو مړینه قصدي وه.

دغي خیریه ټولني د امریکایي سرتیرو سره هیڅ اړیکي نه لرلې او په ډیرو مواردو کي د امریکایي پالیسۍ خلاف هم وو.

زما دا خبري هغه وخت په حقیقت بدلي سوې چي د ای_سي_ار_سي او په پاریس کي مېشته اداره بې پولي ډاکټران چي د امریکایي پالیسۍ سره سخت په ټکر کي دي ، تر ټولو ډیر زیان ولیدی.

د اکرم د معلوماتو له مخي هغه شورشیان چي ریکارډو یې ووژی ، اکثره یې د شېرزي قومیان د بارګزو په قبیله پوري اړه لرل ، څو کسان د اکرم د الکوزو د قبیلې دا هم پکښي کي وه چي په هغوی کي اکرم خپل نفر هم ځای کړي و ، د دوی اصلي مېنه اروزکان ته نژدې لیري پرتې سیمي وې ، خو کله چي د طالبانو حکومت نسکور شو دغه کسان پاکستان ته وتښتېدل ، خو دا د طالبانو تر نسکورېدو وروسته افغانستان ته ددوي لومړی راتګ و .

زما مطلب دا نه دی چي والي شېرزی دي په دې وژونو کي د هغوی سره لاس ولري ، خو دا وژونکي اکثره بارکزي وو.

خو دا هم د امکان څخه لیري خبر نه ده چي شېرزی ددغو شورشیانو د راتلونکو وران کاریو څخه خبر نه و.

خو والي ددې هر څه څخه نا خبري ښودل.

زما دغه نظر هغه وخت د تائید وړ وګرځیدي چي د کرزي یوه وفاداره قوماندان ته د یوه کلي څخه د هغه د یوه ملګري له خوا ټلیفون راغلی چي زموږ کلي ته د طالبانو یو لوی ګروپ راغلی. د کرزي دغه وفادار قوماندان دغه معلومات سمدستي شېرزي ته یووړل او د هغه څخه یې ددغه طالبانو په مقابل کي د عکسل عمل ښودلو غوښتنه وکړل. خو شېرزي هغه ته وویل سمه ده ، ددې په اړه به په راتلونکي اوونۍ کي یو څه وکړو. خو راتلونکي اونۍ ډیره ناوخت وه چي په همدې موده کي ریکارډو ددې نړۍ څخه کډه وکړل.

په افغانستان کي ټوله شورشي عملیات د پاکستان څخه تنظیم کېدل چي په کندهار کي د پاکستان مداخله د هیڅا څخه پټه نه ده.

طالبان ټوله په چمن او کویټه کي اوسېدل ، د پاکستان د حکومت لخوا ورته د وسلو ګرځولو کارډونه او د دفترونو د پرانیستلو اجازه ورکول شوې وه.

کویټه د جهاد په وخت کي د مجاهدینو مهم مرکز و. دغه طالبان نه په افغانستان کي په لیري غرونو او نه د پاکستان په هغه قبایلي سیمو کي چي پاکستان غرب په خطاباسي چي هلته دوی کنټرول نه لري پټ شوي وو.

دوی په هغو ځایونو کي چي د پاکستان تړواك لاندي و کورونه لرل. تربیه کېدل ، وسلې ورکول کېدې چي زموږ د متحد پاکستان تر واك لاندي دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستان په دا تيرو درو لسيزو کي توندلاري توب ته وده ورکړل ، تر څو په جنوبي اسيا کي خپله اجندا په پلي کړي.

په لومړي ځل پاکستان د سړو لښکرو په وړاندي د جهاد افسانوي او سخت دريزه قوماندان ګلبدين حکمتيار رامنځ ته کړ.

کله چي هغه د شورويانو تر وتلو وروسته د افغانستان پر کنټرولولو بريالی نه شو ، نو يې د طالبانو غورځنګ رامنځ ته کړ چي د هغه مشر يې يو جهادي قوماندان و ټاکی. ددغه غورځنګ لپاره يې د ټولو مدرسو طالبان او دمهاجرو د کمپونو څخه ځوانان را جلب کړل.

د سړو لښکرو د شتون پر مهال چي په افغانستان کي څه رامنځ ته شوي وه ، دا ځل په بله بڼه د طالب تر نامه لاندي رامنځ ته شول ، تر څو له همدې لاري د پاکستان د ژوندي ساتلو امکان ډير کړی. جنت غوندي ځای د کشمير په نامه چي د هومالیا په غرونو کي پروت دی او د همدې کبله د پاکستان د ازادی ۱۹۴۷ م کال را هيسي چي د برتانيا څخه واخيستل ، د پاکستان او هند تر منځ د همدې سيمي پر سر څلور ځلي جګړې شوي دي.

د پاکستان فوج د جنرال مشرف په مشری چي اوس د پاکستان واګي په لاس کي لري ، په ۱۹۹۹ م کال کي پر هندي کشمير يرغل وکړ.

پاکستاني چارواکي سخت دريزي ته وده ورکوي تر څو خپلي اجنډاوي پرې پلي کړي. په پاکستاني چارواکو کي داسي کسان شته چي د مذهبي ايډيالوژی له لاري اخر دغه جګړه په يوې نړيوالي سپېڅلي جګړې بدله کړي ، خو اسلام اباد د نړيوال جهاد د القاعدي په شان دجهاد کولو اراده نه لري.

د پاکستاني چارواکو هدفونه سيمه ييز دي ، دوی غواړي د هندوستان سره خپل د قدرت توازون وساتي. خو متاسفانه چي د پاکستان ددغه هدف لاس ته راوړلو لپاره خپل راتلونکی په خطر کي اچوي.

موږ وينو چي د سيمه ييزي اجنډا لپاره پاکستان په څه ډول د طالبانو تر نسکورېدلو وروسته د واشنګټن سره لوبي کوي.

په داسي حال کي چي په هرو څو مياشتو کي پاکستان د القاعدې يو غړی نيسي او بيا يې واشنګټن ته د يوه هډوکي په شان ور اچوي ، خو د بله پلوه بيا طالب شورشيان روزي او افغانستان ته يې د امريکايي عسکرو د خيريه ټولنو د کار کوونکو او وطنپالو افغانانو د وژلو لپاره افغانستان ته رالېږي.

پاکستان لومړی ددي موخي تر سره کولو لپاره ګلبدين حکمتيار ټاکلي و ، خو کله چي هغه د افغانستان په نيولو کي ناکام شو ، نو بيا يې طالبان رامنځ ته کړل.

سعودي عربستان د امريکا په ملاتړ څو کلونه د سړو لښکرو پر ضد د جهاد ملاتړ وکړ ، خو کله چي ماسکو او واشنګټن پر دې يوه خوله شول چي نور به د افغانستان په کورنۍ جګړې کي ښکېلو خوا وو ته مرستي نه ورکوي ، خو سعودي عربستان لا هم هغسي فعاله پاته شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان په دننه کي د سعودي توندروانو شتون پاکستان د هغوی ملاتړ ته و هڅوي ، ځکه چي پاکستان فکر کوی چي دا هم د پاکستان توندلارو ډلو په شان دي چي پاکستان يې په خپله خاوره کي روزي.

په ۱۹۹۴ م کال کي د طالبانو تر را پيدا کېدو وروسته د جنوب په نيولو ډېر ژر بريالي شول ، خو تر کابل کښته چي نور نژادونه مېشت دي د سخت مقاوت سره مخ شول.

په ۱۹۹۷ م کال کي سعودي تبعه اسامه بن لادن افغانستان ته د بيرته راتګ په تکل شو. چيري چي دی د سرو لښکرو په وړاندي جنګېدلی و. ده دا ځل يو جال ، ډيري پيسې ، رضا کاره جنګيالي او د هغوی د تربيې وسايل هم د ځان سره لرل ، تر څو له همدې ځايه د نړۍ په وړاندي يوه لويه جبهه پرانيزي.

دې کار د پاکستان ملاتړ او خوشالي د ځان سره لرل تر څو د عربي رضاکارانو په مرسته د افغانستان هغه پاته برخه هم د طالبانو په زور تر واك لاندي راولي.

دا ډېر د امکانه ليري خبره ده چي اسامه بن لادن دي د پاکستان د اجازې پرته افغانستان ته راغلی وای. خو د نوموړي اجندا د اسلام اباد له هغې سره ډېر توپير درلود.

د اسلام اباد اجندا سيمه ييزه وه ، خو د اسامه اجندا نړيواله او مطلقه ټولواکي وه.

کندهار يان وروسته پوه شول چي د محلي ملايانو پر ځای اوس عربان د دوی مشران دي او افغانستان د غرب ضد ترهګرو په اډه بدل شوی دی.

ددې ټولو پايله د سپټمبر يوولسمه شول ، چي په عکسل عمل کي يې امريکا پر افغانستان حمله وکړل.

دا د افغانانو لپاره ددغه عرب مېلمه لخوا تحفه و او پاکستان چي د افغانستان د نيوي فيصده خاوري واك په لاس کي درلود د لاسه ورکړ.

زما په نظر د سپټمبر تر يوولسمي وروسته نور پاکستان د القاعدې سره خپله مينه پرېښودل. د طالبانو د واکمنۍ پر مهال چي پاکستان د القاعدې ملاتړ کوی د هغه سره يې نوره کومه دلچسپي نه لرل.

کله چي زه په ۲۰۰۱ د ديسمبر په مياشت کي د چمن له لاري افغانستان ته اوښتلم ، خبره شوم چي ډېر عربان پاکستان ته را اوښتي دي. هغوی اوس د پاکستان لپاره تر ټولو لويه بانکي سرمايه و ، ځکه چي هر يو يې غرب ته دومره اعتبار درلود چي پاکستان ته به يې د هغه په اندازه پيسې ورکولې.

اسلام اباد د طالبانو تر ماتي وروسته په هر درو يا څلورو مياشتو کي د القاعدي يو مخکښ غړی امريکا ته سپاری.

په حقيقت کي دغه ترهګر ټوله د پاکستان په لويو ښارونو کي نيول شوي دي ، نه په هغه وحشي قبايلی سيمو کي چيري چي پاکستان خپل پوځيان هلته د امريکا ضد کسانو پر خلاف د عملياتو لپاره ځای پر ځای کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو په دا ټوله موده کي پاکستان د طالبانو يو مشر هم و نه نيوى او امريکا ته يې و نه سپارى ، دغه طالب مشران ټوله په کويټه کي په ازادانه توګه اوسيږي او هلته خپل فعاليتونه کوي.

له بله پلوه پاکستان د طالبانو مشرانو لپاره هر ډول مالي او تربيوي امکانات برابروي. د پاکستاني پوځ ډير افسران يې طالب شورشيانو ته د تربيې لپاره ګمارلي دي او د سرحد هغه بله غاړه يې د طالبانو لپاره خوندي جنت ګرځولى ده.

دا هغه څه دي چي هيڅوك يې د شتون څخه انکار نشي کولاى. کله چي زه چمن ته د محمد انور د ليدلو لپاره لاړم ، هغه پر دې تاکيد و کړ چي شپه ور سره تېره کړم ، ده وويل که شپه تېره کړې هغه موټر سايکلان ، اتوماتيك سلاوي او پيسې به ووينې چي زموږ د کور تر څنګ د مدرسې طالبانو ته د پاکستان حکومت ورکړي دي.

اکرم چي کوم کس د طالبانو په ډله کي ځاى کړى و ، د هغه په وينا چي د دوى د تر بېې ځاى د چمن شمال طرف ته و چي په هغه کي موږ ته د پاکستان د اردو درو تنو افسرانو تربيه راکول چي يو يې ډګروال او دوه يې جګړنان وو.

اکرم ما ته د هغو درو پاکستاني افسرانو نومونه هم راکړل چي په دغه کمپ کي يې شورشيان روزل.

په دغو کمپونو کي شورشيانو ته د ماينونو جوړول ، پلان طرحه کول او ملکي چارواکي په نښه کول شامل و. پاکستان له دې امله پر واشنګټن د القاعدې د غړو باران جوړ کړى و چي تر همدې چتر لاندي يو ځل بيا طالبان سر منظم کړي.

يو وخت زه د امريکا سفارت ته د طالبانو په اړه معلومات ورکولو لپاره ولاړم. هغوى ته مي په کويټه کي د يو لوړ پوړي طالب قوماندان د موټر نمبر او د پاکستان د اردو د هغو دوو افسرانو پتې ورکړې چي دغه طالب مشر ته يې خوندي ځايونه او کورونه برابرول.

په سفارت کي امريکايي چارواکي په خواشينې توګه را ته وويل: (زه پوهېږم ، زه پوهېږم سارا ، خو موږ په دې اړه هيڅ هم نه شو کولاى. موږ ته پاکستان يوازې خالد شېخ محمد راوسپارى.

خو له بله پلوه بيا امريکايي سرتيري د شورشيانو سره چي د دوى د متحد لخوا روزل کيږي او رالېږل کيږي د خرپ او ترپ په جګړو اخته دي.

کله چي د ۲۰۰۳ م کال په پسرلي کي د واشنګټن لخوا پاکستان ته درې اعشاري پنځه بيليونه انعام ورکړل شو ، امريکايي سرتيرو همدغه پروسه د تي_وي له لاري په خپلو تخته يي خونو کي تعقيبول.

ټولو امريکايي سرتيرو په يوه خوله ويل چي دغه ټولې پيسې به پاکستان بير پر طالبانو ولګوي او طالبان به پر موږ حملې لا سختي کړي.

په بل عبارت ويلاى شو چي واشنګټن په خپله د ترهګرى ملاتړ کوي.

د ترهګرۍ ضد جګړه يوازې يوه بهانه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما همدغه موضوع د امریکایي سرتیرو سره شریکه کړل ، هغوی وویل که موږ ته د پاکستان د نیولو اجازه راکړل شي ، نو موږ حاضر یو چې د یوې بلې دورې لپاره په رضاکارانه توګه پاته شو.

په هغو کې یو سرتیري چې زه به یې پرېښودلم چې دده سره د دویمې دروازې په بنکرونو کې کښېنم وویل: پاکستاني پوله زموږ لپاره یوازې یوه تصویري کرښه ده چې موږ یې د عملیاتو کولو څخه په را ګرځولي یو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قلم جګړه کول

(۲۰۰۳ پسرلی)

د ۲۰۰۳م کال په پسرلي کي لار خپلو اميدونو ته د رسيدو په هيله وم.

زه تر اوسه لا پدي نظروم که زه لږ نور سخت کار وکړم ، خپل کارونه دوه چنده کړم ، خلك دي لاري ته وهڅوم ، او هغو کسانو ته چي حساب پر کيږي نور هم خپل تماسونه ټينګ کړم شايد زه به د ټوپکسالارنو مسئلي ته يوه د حل لاره پيدا کړم.

زه کابل ته پر لاره وم تر څو امريکايي او افغان چارواکو ته د ګل اغا شيرزي د خطرناکه سلوك په اړه معلومات ورکړم. د امريکا په سفارت کي زما نژدي ملګري لوړ پوړي ډيپلومات بيل ټايلر وو. زموږ د خبرو په پيل کي داسي ښکاره شول چي د قيوم کرزي ، ولسمشر کرزي ، او د هغه د دفتر د مسول د بيا بيا ټنګار له کبله پر امريکايي چارواکو کرار کرار فشار زياتيږي او هغه يي د ځينو خطرناکو ټوپکسالارانو ليري کولو ته اړ ايستل.

خو زما لپاره دا هر څه خورا ورو وو.

يوه ورځ په اپريل کي مي ځان د کابل د هوائي ډګر د مسافرينو په تم ځاي کي د خورا ډيرو بهرنيانو او افغانانو په منځ کي وموندي. ما دلته د ملګرو ملتونو پرواز ته چي کندهار ته تلي انتظار کوي. زما تر شا مي په ليکه کي اپريل ويټ و ليدل. دا د واشنګټن پوسټ ويانده ده. دا د ډيري ښي تجربي او هنر څښتنه ده ، چي د ډير احتياط او کره توب له کبله يي پر يوه موضوع خورا ډير وخت تيروي ، ددي له قوله چي پر يوه ليکنه يي نهه مياشتي تيري کړي دي.

دا خورا ښه او کره راپورونه چمتو کوي ، خو اوس دا کندهار ته روانه وه چي ويل يي کيسه يي په کندهار کي ده.

ما په سمدستي توګه ددي د کيسي سره دلچسپي پيدا کړل. د (اي. سي. ار. سي) د اوبو انجينر ريکارډ منګويا وژل شوي و. په الوتکه کي دي زما لپاره په خالي سيټ پسي کتل خو دا ډيره کوچني الوتکه وو. زه تر اوسه لا د ريکارډو د وژل کيدلو له کبله خوتيدم.

د ګل اغا شيرزي د هغه ځواب څخه هم ډيره نا قراره وم چي ددي وژني په اړه يي ويلي وو. خو ما ددي پيښي د حقيقت د رابرسيره کولو کوښښ کوي. ما فکر وکړي که چيري زه پدي اړه خبري ور سره وکړم دا به د سم تصميم نيولو ته لاره اواره کړي. زما او ددي تر منځ پر همدي موضوع خبري رواني وي چي ددي جملي په اوريدلو سره يي (ټوپکسالاري ترهګري هڅوي) څپرکي وتړل شو.

ما ساه واخيستل او بيا مي ورته وويل چي زموږ ملګري افغان ټوپکسالاران د ترهګري څخه خورا ډيره ګټه پورته کوي. همدا کار د دوي د ماشي لپاره خورا ښه نښه پيدا کوي او د خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطنوالو د چور او تالان واك ورکوي. خو د شیرزي مسئله بیا داده چي هم د پاکستان سره خپلي اړيکي ساتي او هم د متحده ایالاتو سره.

د کندهار والي پدي خبر و چي د متحده ایالاتو پالیسي د پاکستان د پالیسي سره څونه توپیر لري خو نوموړي په ساده توګه دي پایلي ته رسیدلي و چي په څه ډول دغه زبر ځواك دده د پخواني ملګري پاکستان لخوا محاصره شوي دي. او دي په دي هم پوهیږي چي څنګه د دواړو غوښتنو ته ځواب ووايي .

ټوپکسالاري ترهګري هڅوي ځکه چي یو ټوپکسالار لکه ګل اغا شیرزي پدي کار کي خورا ډیري مادي ګټي لري تر څو ترهګر فعال وساتي او په همدي سره به امریکایان دوي ته اړتیا ولري چي ددي کار لومړني قربانیان ملکي وګړي دي.

کله چي موږ کندهار ته را ورسیدلو ما اپریل د ځان سره بوتله تر څو د ضابط اکرم سره ووینې.خو دي په اصل کي پر خپله موضوع کار کوي چي په حقیقت کي د ګولي په شان وو.

(افغان والي په ټوپکسالار سره پیژندل کیږي) دا یې سرلیك وو.

په لیکنه کي ګل اغا شیرزي د هغو کسانو د لست په سر کي راغلي و چي ولسمشر کرزي او دده اداري یې د لیري کولو کوښښ کوي. اپریل چي کله د کندهار څخه کابل ته ولاړل هلته یې د ځینو یادونو له کبله مرکي کړي وي. په هغو کسانو کي یو د شیرزي راتلونکي ځاي ناستي د ښار او کور جوړوني وزیر هم شامل و. ده ویلي وه د ټولو تجربو او استعدادونو سره سره بیا هم ده ته د ټوپکسالار په سترګه کتل کیږي. اپریل دده هغه خبري ثبت کړي وي چي په خندا یې ویلي وه چي دي سل فیصده د قانون په پلي کولو کي بریالي نه دي چي اکثره وخت دده لخوا هم قانون تر پښو لاندي کیږي.

دغه کس تقریبا یوه لسیزه د شیرزي سره څنګ پر څنګ کار کړي وو. هر یوه دده په اړه خبري کولي خو زه پدي خبره وم چي دغه وزیر به د شیرزي راتلونکي عوض وي. شاید پدي اړه به تصمیم نیول شوي و خو په هر صورت دا ددي وظیفي د تر لاسه کولو لپاره یوه بولۍ هم وو.

زما نوم هم په لیکنه کي راغلي و چي ور سره د اکو کلاچي په اړه یې څه معلومات وړاندي کړي و. پدي کي د احمد ولي کرزي یادونه هم شوي وه چي د والي شیرزي او خلکو تر منځ د فاصلي جوړولو کوښښ کوي. اکرم پکښي د خپلو پولیسو د تنخوا د نه ورکولو شکایت کړي و چي په هغه کي اکرم په ټوکي انداز ګواښښ کړي و چي دي به شیرزي وتړي او په هوایي ډګر کي به یې خپلو امریکایي ملګرو ته ور وسپاري.

اپریل د هر کاره خالد پښتون سره هم لیدلي وه چي هغه منلي و چي د ګمرك عاید چي د میاشتي څو ملیونه ډالره کیږي تر اوسه کابل ته نه دي لیږل شوي.

د کورنیو چارو وزیر جلالي د قیوم کرزي هغه خبري راخیستي وي چي ما امریکایانو ته وویل چي ستاسو لنډ مهاله پوځي هدفونه به د اوږدي مودي سیاسي لومړیتوبونه د لاسه در څخه وباسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړي ځل چي مي هغه ليکنه ولوستل ډيره خوابدي شوم چي ولي اپريل په خپله ليکنه کي د ټوپکسالاري او ترهګري تر منځ هغه موضوع دلته نه ده را اخيستي چي ما ورته په الوتکه کي وويل.

خو وروسته وپوهيدم چي ددي ليکنه د يوي پاليسي په شان وو.

په همدي وخت کي مي فکر کوي ،کوم څه چي ما په الوتکه کي ورته وويل شايد پاتي نورو کسانو هم ورته ويلاي شو. ما د ځان سره وويل ،چي اوس نو واشنګټن ته د يو بل ليك د ليږلو وخت رارسيدلي دي. د کندهار د وضعيت په اړه به ما په هرو څو مياشتو کي واشنګټن ته دا ډول ليکونه استول. زموږ ټولني (ACS) به دا ليکونه زما د شخصي نظر تر نامه لاندي د امريکا کانګريس او په لوړو کړيو کي هغو کسانو ته ليږل چي د افغانستان سره يې دلچسپي لرل.

ما اپريل ته ويلي وه ، چي ترهګري او ټوپکسالاري دواړه د يوه ځنځير کړي دي. ما ددي مسئلي په پراخه توګه يادونه کړي وه چي په هغه کي ما په وار وار امريکايي او افغان چارواکو ، ژورنالستانو او د بشري مرستو کار کوونکو څخه دا اوريدلي و ،چي د ټوپکسالاري لپاره د يوي پراخي پاليسي لرلو ته اړتيا ليدل کيږي.

دغه نظريه په لاني توګه تشريح شوي وو.

ويل کيږي چي موږ دغو ټوپکسالارانو ته په افغانستان کي د ترهګري ضد جګړه کي اړتيا لرو. خو په حقيقت کي واشنګټن ته زما ليك ددي برعکس و. ټوپکساران لکه شيرزي په خپله د بد امنۍ سرچيني ده. د دوي اقتصاد او سياسي ګټنتل تيا په نا قانوني او دداسي کارونو په تر سره کولو نغښتي ده چي په هغه سره امريکايي ځواکونه د دوي ملګرتوب ته اړ باسي.

ټوپکسالارن امريکايانو ته بازي ورکوي او دوي د شورشيانو د ريښو د منځه ايستلو کي هيڅ دلچسپي نه لري. زما ددي خبرو د تايد لپاره يو ډير ښه ټکي دا و ،چي شيرزي د هغو کسانو پر ضد ،چي ريکارډو يې ووژي عمليات وضندول. ما ويلي وه ،چي دا ټوپکسالاران ازمويل شوي کسان دي ،چي د تير ايستلو خورا ښه تجربه لري ، کله د يوه بهرني ملاتړ کوي او کله بيا د بل .

دوي تر اوسه داسي کار نه دي کړي چي سړي دي ورته افرين ووايي ددي ټولو سره سره بيا هم دوي د پوره درنښت خاوندان دي. ما زما لوستونکي مخاطب کړي وه ،چي تاسو فکر وکړي ګل اغا د سخت دريزي په وړاندي خورا ډير شهرت لري خو هغه تر اوسه د سخت دريز د منځه وړلو لپاره څه نه دي کړي.

وروسته پسي هغه مسئله ياده شوي وه ،چي شيرزي د نورو ملا تړ هم کوي. په دغه کي ما د امريکا پر بهرنۍ پاليسي باندي انتقادونه کړي وو.

((څنګه پاکستان متحده ايالات د خپلو ګټو لپاره لوبوي))

ما ليکلي وه ،چي د تيرو ديرشو کلونو په جريان کي پاکستان د افغانستان د اشغالولو لپاره يوه ستراتيژي په لاره اچولي ده ،چي هغه مذهبي توندلاريتوب دي ،چي د همدي لاري د افغانستان کنترول تر لاسه کړي خو که په کنترولولو کي بريالي نه شي نو کم تر کمه هغه نسبي سوبات خو به ګډوډ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دي چي تر ۱۱/۹ وروسته په دغه پالیسي کي یوڅه تغیرات راغلي دي خو دغي ستراتیژي ته باید په کلي توګه تغیر ورکړل شي.

ولي په وار وار د متحده ایالاتو پالیسي د پاکستان د خوښي او اجنډا سره د مځکي وهل کیږي ؟

دا ځکه چي پاکستان پدي لاره کي خورا ښه تجربه لري او متحده ایالات بي پامه دي.

ما په دي اړه یو څو مشخص ټکي ولیکل چي په لاندي ډول دي:

هغه خطرناکه پالیسي چي پاکستان په لاره اچولي ده او د مذهبي توندلاریتوب د لاري د خپلو سیمه ییزو هدفونو د تر سره کولو لپاره یي کاروي ،چي پایلي به یي په خپله د پاکستان لپاره خورا ډیري بدي وي. د پاکستان اجنډا سیمه ییزه او تاکتیکي ده. پاکستاني حکومت د اسامه په شان د نړیوال اسلام د نظریي ملګریتوب نه کوي. له همدي کبله نو پاکستان د القاعدي شبکي د غړو سره کومه دلچسپي نه لري. د پاکستان د القاعدي سره له دي کبله هم نه لګیږي ،چي القاعده خپل ځان ته خپله اجنډا لري. د پاکستان لپاره اومه مواد پخواني طالبان او د حزب اسلامي ډله ده ،چي کار پر وکړي او بیرته یي سره منظم کړي ځکه چي دغه کسان خپله ژوره ایډیالوژي نه لري او مهارول یي هم ډیر اسانه دي. خو ددي برعکس متحده ایالاتونو خپله ټوله توجه د القاعدي شبکي غړو ته اړولي ده.

په عراق کي د ښکیل تیا له کبله هر څه ګډوډ شوي دي. امریکایي پالیسي جوړونکي ددي پر ځاي چي پخوانیو طالبانو ته پاملرنه وکړي ټوله پام یي القاعدي ته اړولي دي. ما ویلي وه ،چي شیرزي د پاکستان سره نژدي اړیکي لري ،دده په دفتر کي د پاکستان د نظامي افسرانو شتون ، اسلام اباد ته یي منظم سفرونه ددي ښکارندویي کوي چي پاکستان ده ته دهغو شورشیانو پر ضد د عملیاتو دنه کولو امر کړي دي چي ریکارډو یي ووژي.که څه هم په دي اړه کره معلومات نشته خو ما په دي هکله ډیر څه ویلي وه او له بله پلوه دي خبري ډیر سر سره خوړي.

زما افغان ملګرو به ویل چي نور د ټوپك د جګړي وخت تیر شوي دي او اوس د قلم د جګړي وخت رارسیدلي دي.

موږ تر اوسه لا په (ACS)کي د انټرنیټ اسانتیا نه لرل. په ښار کي یوه انټرنیټ کیفي پرانیستل شوي وه ،چي غرفي یي په پردو سره جلا شوي وي که دي په کیبورډ کي یوي تني ته لاس وروړي واي نو تر هغه وروسته دي باید خپل لاسونه د دوړو له کبله په صابون پریولي واي.

دغه کیفي د شیرزي د چړګوني خالد پښتون او د پاکستان د استخباراتي شبکي لخوا چلول کیدل. هغو پاکستانیو کارکوونکو چي هلته یي کار کوي د سلوك او وضعیت څخه یي دا له ورایه ښکاریدل چي دوي د پاکستان د استخباراتي شبکي غړي دي.

په دي اړه ما ته د هندوستان قونسل هم معلومات راکړل خو تر څو بریښنالیکونو تر لیږلو وروسته ښه باوري شوم. ما د امریکا په اډه کي د یوه ملګري څخه هیله وکړل که زما دغه لیکنه قیوم ، زما خور چي په بوستن کي ده او په کابل کي د امریکا په سفارت کي زما باوري ډیپلوماټ ته ولیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وويل ولې نه زه به يې ورته ولېږم.

تر دې دوې ورځې وروسته سهار زما لپاره لومړی شي زما په ټليفون زما د بدن ريږديدل وو . دا په اډه کې زما د ملګرې ټليفون وو. ده راته وويل سارا ته بايد اډې ته راسې ما غوښتل چې پوه شم چې د څه لپاره خو ده راته ونه ويل.

زه هم زما په تور لنډکروزر موټر کې سپره شوم او د اډې پر خوا روانه شوم. ده زما لپاره په دويم نمبر دروازه کې انتظار کوي. موږ دا ځل دده دفتر ته نه تللو په اډه کې دننه چې د رفتار اندازه پکښې لس ده شا وخوا په موټر کې ګرځيدلو ځکه چې ده ما ته په شخصي توګه څه ويل غوښتل. ده په ريږيدلي اواز راته وويل ،چې ستا ليك چې ما ته دي د ليږلو لپاره راکړي و د ليږلو مخه يې ونيول شول. ده زياته کړل چې يو برښنايي د څار سيستم د تورو پر اساس عيار شوي دي که چيرې د انټرنيټ د لارې يو کس ليك ليږي ، د پلټني د سيستم تر نظر تيريږي خو که په هغه کې داسي توروي نو هغه سيستم يې د ليږلو مخه نيسي. تر دې وروسته يوه افسر پر ما ټوکې کولې ده ويل ستا هغه ليك چې واشنګټن ته دې ليږي په يوه ليکه کې يې ۹ داسي توري لرل چې سيستم راګرځولي وو.

خو اوس هر څه پر بل مخ اوښتي وو.

ما ټوله شيان د متحده ايالاتو د پاليسي جوړونکو لپاره د يوې هيلې په توګه ليکلي و تر څو هغوی دغه د زړه په غوږونو واوري. ما فکر کوي ،چې دغې موضوع ته د دوی د پام را اړولو دغه تر ټولو ښه لار ده. خو زما ملګري لا تر اوسه د هغه مشکل څخه نه و خلاص شوي .

ده وويل چې استخباراتي کسانو ستا د ليك يوه کاپي سپيشل فورس ته ورولیږل هغه افسر چې دغه ليك ور استول شوي و د والي شيرزي د ورور رازق شيرزي سره د اړيکو د ټينګولو مسول وو. سپيشل فورس غوښتل دغه ليك رازق شيرزي ته ورښکاره کړي او پدې اړه خبري ور سره وکړي چې دا ليك چا ليکلي دي.

زما ملګري زياته کړل ،چې ما ورته وويل که مو دا کار وکړي په دغه حوزه کې خو به هغه په مرګ محکومه شي. خداي دې زما ملګري ته اجرونه ورکړي ،چې زما لپاره يې په اور کې ځان واچوی.

ده هغه افسر ته ويلي وه ، چې ته بايد داسي ونکړي !

ته بايد هلته ددغه ليك سره ورنه شي. ځکه چې دا يوه امريکايي ده که ته دغه ليك شيرزي ته ورښکاره کړي دابه ووژل شي. شخړه په همدې شان روانه وه خو مسئله ډيره جدي شوي وه ځکه چې دا هر څه د کندهار په هوايي اډه کې تر لوړ پوړو کسانو پور ور ورسيدل. زما ملګري شيرزي ته ددي ليك د ورکولو مخ ونيوی. ده وويل ،چې سپيشل فورس د ماښام ډوډې د رازق شيرزي سره خوري زه هم هلته ددې کبله ور سره ځم چې دالکولو تر څښلو وروسته هغوی د نشې په حالت کې د هغه ليك په اړه څه ونه وايي او يا په همدغه حالت کې ستا هغه ليك ور ښکاره نه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ډېره حيرانه وم ددي كبله نه چي ماته جدي خطر متوجه و بلكي د متحده ايالاتو د اردو د لوړ پوړو كسانو احمق توب ته تعجب وړي وم.

زما پدي هيڅ باور نه راتلي چي دوي دي د يوي امريكايي تبعه د امنيت او ژوند سره داسي لوبي وكړي. يوه داسي امريكايي ،چي په كندهار كي ژوند كوي او په ټولو خصوصياتو لكه كلتور ، قوم او كريكټر سره دوسته پيژندل شوي وي.

زه پدي پوهيدم چي دا زما خبري د هرچا د طبعي سره برابري نه دي خو كه برابري نه وي نو بيا ولي داسي ورسره كيدل ؟

زما ملګري ما ته وويل كه ته يو ځل د هغه كس سره وګوري چي ګواښښ يي كړي و چي زه به دا ليك رازق شيرزي ته ورښكاره كوم.

په دا سبا مي خپل ځان د رازق شيرزي د مركز او د دويم نمبر دروازي تر منځ د ترافيكو په تم ځاي كي تر يوي اوني لاندي وموند. چي زموږ لپاره د وسپنيزو سترګو او ريګي وريښتان لرونكي د سپيشل فورس غړي انتظار كوي.

ما د خبريالي پر مهال دا زده كړي وه چي ته خبري مه كوه پريږده چي هغه كس خپله هغه موضوع راپورته كړي. د بله پلوه هر څه چي به دغه سرتيري ويل هغه زما لپاره د يوي خپسكي په مانا وه ځكه چي د امريكا اردو هر شي ته د شيرزي له نظره كتل.

دغه افسر راته وويل زموږ اردو د شيرزي څخه ډېر خوشاله دي. زه شخصا پدي نظر يم چي نوموړي په ټوله افغانستان كي تر ټولو همكار او مرسته كوونكي والي دي. زموږ تر منځ خورا ښې اړيكي دي او موږ چي د هر شي غوښتنه ورڅخه وكړو هغه راته برابروي. ده زياته كړل چي زموږ او دده تر منځ د ښې دوستي يو څرګند ټكي دادي چي رازق شيرزي هميشه موږ د ماخستن د ډوډي لپاره ميلمانه كوي.

(دا افغانستان دي لته يوازي الكولو منع شوي نه دي بلكي سخت ناروا دي)

خو احمد ولي كرزي بيا د دوي سره په توپير ډېر خوږ ژبي خو خورا قانوني سړي دي چي د افسر ښه نه ورڅخه راتلل.

ده زياته كړل موږ هر څه په دغه ولايت كي د والي د لاري تر سره كو دا ځكه چي موږ په بل چا باور نه لرو. زه ډېره حيرانه وم . ما به په ډېري خواري سره خپل ځان ته قناعت وركوي چي دا خو يوازي د سپيشل فورس د يو افسر نظر و چي د امريكا د اردو يو ځانګړي جزو تام دي.

ما شا وخوا وكتل چي د شيرزي يوه سرتيري موږ څارلو خو موږ ته نژدي نه شو راتلاي. عبدالله د موټر د مخ په سيټ كي ناست و ده هم ددي هر څه ننداره كول دا يو عجيبه تركيب و چي دا بل اړخ ته مي وكتل د ملګرو ملتونو د اداري موټران د ترافكيو په تم ځاي كي ولاړ وو.

په موټر كي د ننه د جنوب غرب حوزي د يوناما مشر تلت بيګ مزديكوف ناست و. نوموړي د (KGB) پخواني جاسوس ، په پښتو ادبياتو كي (PHD) لري او د برلين د ديوال تر ړنګيدلو وروسته يي د طالبانو د رهبري سره په پاكستان كي په منظمه توګه ملاقاتونه كول چي ده هم موږ څارلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه يې بند وباره د امريکايي سپيشل فورس ښځي او نارينه افسر زموږ سره په داسي ځاي کي خبري کولي چي موږ ته نژدي څوك نه شو راتلاي.

ما او دغه افسر د سپيشل فورس د هغو دو سرتيرو پر وژلو خبري پيل کړي چي په دا وروستيو ورځو کي په هلمند کي وژل شوي وو. ما ورته وويل چي د (اي. سي. ار. سي) د کار کوونکي وژل کيدل ددي ځرګندويي کوي چي په جنوبي افغانستان کي د ورانکارو فعاليتونو شمير مخ پر ډيريدو دي.

د سپيشل فورس افسر راته وويل زه او زما ملګري پدي باور يو چي ددغي حملي تر شا د هلمند د والي لاس وو.

موږ د خپلو مقاماتو څخه غوښتي دي چي د والي د نيولو اجازه راکړي خو تر اوسه لا هغوي پدي اړه مثبت ځواب نه دي راکړي. افسر په ډاډ راته وويل هر څه چي په کندهار کي پيښيږي هغه ټوله د هلمند څخه سرچينه اخلي.

زه ډيره حيرانه شوم. ما وويل دا د هلمند څخه پيښيږي ؟ د پاکستان په اړه مو نظر څه دي ؟

دا چي د هلمند والي شير محمد اخندزاده دي امريکايي سرتيري وژلي وي هسي افوهات دي. نرم شير محمد چي د طالبانو غوندي پګړي تړي ، د ملا زوي دي او په جنوبي افغانستان کي د اپيمو تر ټولو لوي سوداګر او کرونکي دي چي پدي کي هيڅ شك نشته. خو ددي ټولو سره سره نوموړي د ولسمشر کرزي خورا نژدي ملګري دي چي د امريکايي سرتيرو خوا ته به په بد نظر لا ونه ګوري. ما د سپيشل فورس ددغه افسر څخه وپوښتل چي ايا دا رښتيا ده ؟

او د بله پلوه تاسو څه پوهيږي چي ده به دا کار کړي وي ؟

ده وويل پدي اړه موږ ځني شواهد لرو ،چي والي ددي کار امر ورکړي و چي دا هر څه موږ دده د ټليفون څخه تر لاسه کړل.

ما ورته وويل په افغانستان کي هيڅ جګپوړي کس خپله ټليفون د ځان سره نه ګرځوي ځکه چي دا ستلايټ ټليفونونه خودونه لوي دي لکه لپ ټپ کمپيوټر.

د بله پلوه که تاسو چيري دده د ټليفون څخه داسي څه تر لاسه کړي وي دا ددي مانا نه لري چي هغه دي په ټليفون کي ددي کار د تر سره کولو امر ورکړي وي.

بل تاسو څه ډول اواز دده د ستلايټ ټليفون څخه تر لاسه کړي ؟

ده وويل چي دوه يا دري کسان په يوه خونه کي ناست وه چي په هغوي کي د يوه اواز ده ته ورته وو.

زما زړه په درېيدو شو خدايه دا خلك په ګومان سره غواړي د هلمند والي ووژني ؟

ما ته هغه خبري راپه زړه شوي چي ما او اکرم يي زما په کور کي د انارو د خوړلو پر خت يادونه کړي وو. په دغه وخت کي امريکايي سپشيل فورس په هلمند کي د سخت دريزه جهادي قوماندان حکمتيار د کسانو سره کار کوي او هغوي سپيشل فورس ته خورا نژدي وو. حکمتيار په خپله پټ شوي و خو دده ملګري ورو ورو د طالبانو سره يو ځاي کيدل او خپلو فعاليتونو ته يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادامه ورکول. د حکمتيار دغو کسانو د شيرزي سره خورا ښې اړيکې لرلې چې په همدې سره يې سپيشل فورس خورا تابع وو.

ما دوي ته وويل زه شرط وهم چې دا کار شيرزي کړي پدي سره دي غواړي چې د هلمند والي د مخه لرې کړي او ځان د ټول جنوب سردار جوړ کړي. شيرزي په خپلو معلوماتو سره امريکايي سپيشل فورس ړانده کړي دي. په جنوب کې د ورانکارو فعاليتونو له کبله د هلمند والي په ملامتولو کې ،دې دوه هدفونه لري.

لومړي خپل بادار پاکستان ژغورل او دويم امريکايي اردو د خپلو حريفانو پر ضد کارول دس.

خو دا ټکه د را پريوتو په حال کې وو.

دغه افسر کرزي ته خورا په غوسه وو. ده وويل که چيري کرزي په راتلونکي ټولټاکنو کې ماته وخوري نو امريکايي اردو به اوښکي پر توي نکړي. زموږ زياتره کسان به هغه وخت خوشاله شي چې شيرزي د کرزي پر ځای ولسمشر شي.

کله چې زه افغانستان ته راورسيدم زما سره يو سوال و . زما ماغزو غوښتل چې دغه سناريو انځور کړي چې دلته زما راتګ به ددې ولايت يا هيواد لپاره به څه معنا ولري ؟

دا به شخصا زما لپاره څه معنا ولري ؟

دې ټولو خبرو کوم اساس نه درلود. شايد دا به يوازې ددغه افسر نظر و. خو که چيري دې د امريکا د اردو په استازيتوب ږغيداي نو بيا ددې دا معنا و چې ټوله افغانستان پر يوه تباهي اوښتي دي. راتلونکي څو ورځې مې خورا په خپګان تيرې کړې. دا و چې د امريکا د سفارت څخه د بيل ټايلر ټليفون راغلي. بيل په افغانستان کې د بسپنه ورکوونکو مسول و خو دده صلاحيت تر دې خورا ډير وو. موږ د سفارت په دويم منزل کې د شپيتمو کلونو د کنفرانس په خونه کې کښيناستلو.

ده وويل څنګه کولای شو ،چې زيات پښتانه په ملي اردو کې جذب کړو ؟

ايا زه بايد د ځينو قول اردوګانو د قوماندانانو په اړه فکر وکړم ؟

ما ورته د يوه قول اردو لپاره اکرم پيشنهاد کړي خو ده وويل تر څو چې شيرزي په کندهار کې وي زه دا وظيفه نه قبلوم.

هغه ټولټاکني چې د ۲۰۰۴م کال د جون په مياشت کې پلان شوي دي بايد وځنډيږي ؟

ايا ټاکني بايد د غرب په شان وي ،چې يو کس يوه رايه لکه په لويه جرګه کې چې وو ؟

بيل خورا لوړ رتبه ډيپلومات و هر وخت چې به ما دې ليدې نو د سفير رابرت فين سره به څنګ په څنګ ولاړ وو. ما پرده باندې زيات باور درلودې چې زما ليك به واشنګټن ته واستوي خو ده زما هغه ليك قيوم ته تر نظر تيرولو او سانسور لپاره ورليږلې وو.

بيل په ټليفون کې راته وويل ما ستا ليك ولوستې ،چې ډير ښه وو. ما په ځواب کې ورته وويل ښه ته خبر يې چې هغه ليك ته څه پيښ شول ؟

بيل خبر نه و خو ما ټوله کيسه ورته وکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سفارت کې يو بل شي هم و هغه دا چې دوي زما سره هر شي په شخصي توګه تر سره کول. دوي زه ددې کبله چې امريکايي يم د خپلې کورنۍ غړي بللم. بيل د سفير د سياسي چارو د لومړي سيکرټر سره د کندهار په اړه کې زما د ليك په اړه خورا جدي مجلس کړي وو. بيل ډير لږ وروسته ما ته بيا ټليفون وکړي .ده وويل ته بايد سفارت ته راشي ځکه چې کندهار ستاسو لپاره ډير خطرناکه دي.

خو ما بايد ده ته يو څه ويلي واي ځکه ،چې په کندهار کې زما لپاره د ويرې کوم خاص شي نه و خو خداي زما د مور او زما د خور ايو په زړونو خبر و ،چې زما په اړه يې څونه تشويش درلود. په کندهار کې ما د احمد ولي کرزي درلود. زه د ده څخه له دې کبله ډيره مننه کوم چې زما د امنيت غم يې خوړي او دده له کبله زه په امن کې وم.

که ما چيرې امنيتي کسانو ته ضرورت درلوداي ما يې هر وخت غوښتنه کولاي شول. ما کولاي شول چې دده په کور د اړتيا په وخت کې بيده شم خو زه لا تر اوسه د کرزيانو د کورنۍ غړي شوي نه وم. زه تر اوسه نه پوهيدم چې احمد ولي به زما په اړه څه فکر کوي چې زه څوك يم ؟

لس کاله ما په پاريس کې د خبريالي په توګه کار کړي خو فرانسويانو زه له دې کبله د ځانه نه يم شړلي چې ته خو امريکايي. داچې ما دونه وخت د خپل پلرني ټاټوبي څخه ليرې تيرې کړي و خو زه فرانسوي نه شوم خو دا بايد هم ووايم چې زه نوره امريکايي هم نه يم.

خو په کندهار کې هرڅه ډير خراب و د جمعې په شپه به د ټولو خيريه ټولنو بهرنيو کار کوونکو ميله جوړول چې پکښې به يې په پيخر شراب څښل خو هيڅ افغان د دوي منځ ته د ورتګ اجازه نه لرل. د دوي زما څخه هم ښه نه راتلل ځکه چې زه افغانانو او د امريکا اردو ته ډيره نژدې وم خو د امريکايي اردو بيا له دوي څخه ښه نه راتلل. د امريکايي اردو بيا زما څخه پدې خاطر ښه نه راتلل چې زه يوه رسمي خبرياله او د بشري مرستو کار کوونکې وم خو افغانه هم نه وم دلته ماته يوازي بشريت را پاته کيدي چې زه هم د هغه بشر يو فرد وم چې دا نړي يې د ژوند کولو لپاره مستخره شوي ده.

په بل عبارت زه يوازې وم چې د خپل ځان او د نړې د راتلونکې لپاره مې مبارزه کول.

زما رئيس قيوم ما تر ټولو نژدې ملګرې بلې خو ده هم پر مخ څپيړه راکړل. نو ويلاي شو چې په کندهار کې ما بيره محسوسول چې په رښتيا دا ډير خطرناکه ځاي هم دي.

قيوم پر خپلو دو رستورانتونو چې په بالتيمور کې دي او پر خپل کوچني ورور چې د نوي افغانستان ولسمشر دي خورا ډير ګرځيدي. قيوم خپله لور په کابل کې ساتل چې تر اوسه يې د کابل څخه کندهار ته ونه ليږل. زما ياديږي چې زه د شپې پر ۹:۳۰ بجې د شپې ګرځ بنديز ته نژدې په کابل کې د قيوم کورته تر پنځلس ساعته سفر وروسته ورورسيدم. قيوم (سي. اين. اين) ټلويزوني چينل د سټلايټ ډيش له لاري کتي.

ده په وراخطايي سره راته وويل ته يوازې راغلي ؟

ما ورته په هو ځواب ورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وویل ته ټوکي خو به نه کوي؟

هغه خطر چي ما پر سر باندي اخیستي و هیڅکله به یي څوك پر سر وانه خلي. دا ټوله له دي کبله چي بیل ما ته په سفارت کي د اوسیدلو بلنه راکړي وو. ما د بیل څخه مننه وکړل خو زما لیك د هغه بریدمن له کبله تر رازق شیرزي پوري ور ونه رسیدي.

ما وویل زه بیله دي هم کابل ته راتلم او زما په اړه هیڅ فکر مه کو. ده وویل سارا ستا خوښه ده چي زه ستاسو لیك د ایتلافي ځواکونو عمومي قوماندان جنرال ډان میکنیل ته ور ورلیږم؟

ده زیاته کړل له دي څخه به موږ ته دا څرګنده شي چي ستاسو لیك ته چي د کندهار په اړه کي څه پیښ شوي و د جنرال نظر څه دي. په واشنګټن کي بیروکراسي حاکمه وه او په افغانستان کي د امریکایي ملکي کار کوونکو او امریکایي اردو تر منځ خورا ډیره فاصله ایجاد شوي ده. په افغانستان کي د امریکا بهرنۍ پالیسي د دفاع وزارت او سټیټ ډیپارټمنټ لخوا اداره کیدل. بیل وویل چي پدي اړه ما څو ځله جنرال میکنیل ته خبر ورکړي دي خو د هغه لخوا څخه تر اوسه پدي اړه ځواب نه دي راغلي.

بیل په افغانستان کي خورا لوړ رتبه کس و دي په سټیټ ډیپارټمنټ کي یواځني کس وچي څو ځله یي د جنرال سره لیدلي وو.

د سټیټ ډیپارټمنټ کار کوونکو به ویل چي دا امکان نه لري چي سړي دي د جنرال میکنیل سره کار وکړي. دوي ویل چي جنرال اوس په افغانستان کي په خپله لوبه مخ ته بیایي چي نور موږ ته کوم اعتبار پاته نه دي.

خو که چیري ما دا لیك په اردو کي کوم کس ته لیږلاي نو مخامخ به مي په دفاع وزارت کي رمسفیلډ ته لیږلي واي. ددي ټولو سره سره بیا هم ما میکنیل ته د لیك د لیږلو سره مخالفت ونکړي. تر دي څو ورځي وروسته بیا بیل ټلیفون راته وکړي ده وویل چي جنرال غواړي ستاسو سره ووینی.

وروسته زه وپوهیدم چي زما لیك ته د جنرال ځواب څه وو.

ده ویلي و ،چي دا څه فکر کوي؟

موږ په شیرزي بارو لرو؟

ایا دا ځنګه ښځه ده دا د کرزي د کورنۍ سره میلاو نه ده؟

ده په نابېره توګه پوښتلي وه چي زه دا چیري لیدلاي شم؟

زه کابل ته ولاړم هلته مو د امریکا په سفارت کي سره ولیدل چي په مجلس کي د ټیم په نامه یو بل کس هم ګډون درلود. جنرال میکنیل د کینډي د هارډورډ په حکومتي پوهنتون کي زده کړي کړي دي. ما په خبرو کي وار د مخه کړ ورته ومي ویل جنرال تر دي وړاندي چي زه نور څه ووایم غواړم تاسو پوه کړم چي زه ستاسو سره یم. ما تصمیم نیولي دي چي نوره به ستاسو په یوه ټیم کي کار کوم. او زه د یونیفورم لرونکو کسانو سره کوم حساسیت نه لرم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ما کومه سخته خبره کړې وي دا ددې معنا لري لکه ما ته چې په خپله کورۍ کې يوه تونده خبرې وشي. زه د هغو خبرو له کبله چې د کندهار په هوايي ډګر کې ،چې د سپيشل فورس افسر د امريکا د اردو په استازيتوب راته وکړې ډېره خواشينې شوم.

جنرال ميکنيل راته وويل زه هميشه د سپيشل فورس د ټيمونو سره په مشکل اخته يم زه به ډېر خوشاله شم که هغوې يو څوك وڅاري. دده د خبرو څخه داسې ښکاريدل لکه چې سپيشل فورس د شيرزي په اړه يوازې خپل نظر څرګند کړې وو.

ما وويل په هلمند کې چې اوس دا اور بل شوې دی د هغه د وژلو لپاره کوم بيړني پلان شته ؟

ما زياته کړل چې والي شير محمد ددغو دو سرتيرو د وژلو امر نه دی ورکړې او نه دا امکان لري چې هغه دې دغسې يو کار ته لاس واچوي.

ده وويل چې ما د سپيشل فورس هغه پلان رد کړې چې له مخې يې والي شير محمد ليري کيدې او دوې ته مې وويل چې په والي کار ونه لرئ. جنرال ميکنيل د ايتلافي ځواکونو عمومي قوماندان و خو د امريکا اردو په خپل منځ کې پر دو برخو ويشل شوې دی.

سپيشل فورس چې د محاربوي جګړې زيات بار يې پر اوږو دی مستقيما د جنرال ميکنيل تر قوماندې نه دې لاندې. دوې په فورت برګ شمالي کرولينا کې خپلو مقاماتو ته راپورنه ورکوي. همدا په افغانستان کې د امريکايي پاليسې د هماهنګۍ په شنډولو کې يو بل فکتور دی.

د ګل اغا موضوع هم زموږ په بحث کې شامله و چې پدې اړه د جنرال نظر هم ډېر څرګند وو. ده وويل موږ دلته د ولسمشرکرزي د ملاتړ لپاره يو او شيرزې د کرزي والي دی. تر څو چې کرزي دې پرغه چوکې ساتلې وي موږ به يې ملاتړ کوو.

ما ده ته وويل چې کندهار خپل رسمي امنيتي ځواکونه لري:

چې پولس او اردو دی. دغه ځواکونه د ۱۹۶۴م کال د اساسي قانونو له مخې تر هغه وخت پورې رسمي بڼه او قانوني بڼه لري تر څو نوې اساسي قانون رامنځ ته کيږي. په کندهار کې ولسمشر کرزي د امنيتي ځواکونو واك د والي څخه واخيست او يو بل کس ته يې وسپاري.

خو شيرزې اوس خپله شخصي مليشه لري چې هغه بيا د هغه قانوني امنيتي ځواکونو سره په مقابله کې ولاړ دي. ددې پر ځاې چې امريکايي اردو د قانوني ځواکونو سره کار وکړي بلکې دوې د قانوني ځواکونو او مرکزي حکومت پر ضد د ناقانونو مليشو سره مرسته کوي. دا مليشې بايد بې وسلې شي.

ما په همدې اړه په کندهار کې د اردو د استخباراتو د افسرانو سره هم خبرې وکړې چې هغوې بيخي را سره موافق وو.

دوی پدې اړه يو کارې پلان هم جوړ کړې تر څو دغه کسان د (DDR) د لارې خالي سلا شي. د جنرال د خبرو څخه داسې ويلاې شم چې پدې اړه تر اوسه هيڅ اقدام نه و شوې. زموږ مجلس ډېر اوږد شو خو په اخير کې جنرال راته وويل چې ته په کندهار کې زما د قوماندان ډګروال جان کمپبيل سره ووينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي ډېر ځوان او لایق افسر دي چي زه خپله پدي فخر کوم چي دغسي کسان زما تر امر لاندي کار کوي. خو ما غلط مه نیسه هغه ډېر باتور ځوان دي ،ددي تر څنګ ډېر چالاك او ښه مجلسي دي.

کله چي زه بیرته کندهار ته راغلم زما او د قوماندان تر منځ مجلس وشو. ما زما د غلجیو مشران هم راسره بوتلل او هلته مو د ملکي چارو د افسر سره ولیدل. په لومړیو کي زما او د قوماندان مجلس ډېره نیولي او بي رقمه و. شاید دادي کبله چي زه دده د قوماندان لخوا څخه ورته معرفي شوي وم.

هغه لیك هم دده د ځاي څخه واشنګټن ته لیږل شوي و او ده هم هغه لیك لوستلي و نو ځکه دي پوهیدي چي زه له کومه ځایه راځم. د قوماندان سوالونه مستقیم و خو د بله پلوه زما ځوابونه ډېر تشریحي او د شیرزي او د دوي تر منځ اړیکي او د قوماندان هدف چي دده هدف په جنوب غرب حوزه کي د څه شي تر لاسه کول دي.

ده زما ټوله ټکي وڅیړل او بیا یي د ملکي چارو افسر ته وویل دا باید څنګه مخ ته بوځو؟

بیا یي ما ته مخ راواړوي چي دري شیان راته وویاه چي زه یي همدا اوس دستي تر سره کړم او هغه د حالاتو په ښه کولو کي مرسته وکړي.

ما ورته سمدستي پنځه شیان وویل.

د کندهار پولیسو ته د ښووني او روزني زمینه برابره کړه. دداسي مرستي لپاره اکرم د څو میاشتو راهیسي په لټه کي دي. ما دده سره زیات وخت تیري کړي دي او ده هغه اداري چارټ جوړ کړي دي او هغه شیان یي پکښي په نښه کړي دي چي د پولیسي تجربو او وړتیا لپاره ډېر اړین دي.

ده به ویل زما کسان جنګیالي دي هغوي نه پوهیږي چي څنګه د یوي جنایي پیښي پلټنه وکړي. ددي تر څنګ باید دوي د وګړو حقوق وپیژني او په همدي اړه تربیه شي. کله چي زه کندهار ته راغلم او د ۲۰۰۲م کال په لومړیو میاشتو ي مي د اکرم سره ولیدل ده ماته وویل زه کوښښ کوم چي امریکایان دي ته راضي کړم تر څو هغوي زما کندهاري ملګري تربیه کړي.

ما دغه ټکي یو مثال ګرځولي و هر ځاي چي به مي ددي یادونه کول. څه به شوي واي که موږ د نیویارك ښار د پولیسو د ډیپارټمنټ څخه پولیس راغوښتي واي او هغوي د کندهار د پولیسو ډیپارټمنټ رغولي واي. څه به شوي واي هغه نیویارك چي په ۹/۱۱کي تندر پکښي راشوه شول او اوس یي د نوي او ډیموکراټیك افغانستان په بیارغولو کي مرسته کړي واي.

تر جګړي وروسته متحده ایالاتو د افغان ملي اردو د جوړولو ټېر ووهي او جرمنیانو د پولیسو خو تر دي مهاله پوره یو کال وتلي و خو پدي اړه هیڅا اقدام نه وکړي. جرمنیانو تر اوسه دلته نه و راغلي نو متحده ایالاتو بیا ولي دوي په دي نه مجبورول چي هلته ولاړ شي.

د کرنل کمپبیل لپاره دویم تکي دا و چي د شیرزي د شخصي ملیشو سره خپلي اړیکي پري کړي. د هغوي پر ځاي د نورو افغان جزوتامونو سره اړیکي ټینګي کړي. ما ده ته وویل ګل اغا چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپله بد امني ته لمن وهي تر څو امريکايان د همدي د مخنيوي لپاره دوي ته ضرورت ولري چي اوس ورته طالبان وايي.

د هغو قومي مشرانو سره بايد په نور ماله توګه غونډي تر سره کړي چي په ټولنه کي د قدر او نفوذ څښتنان دي. تر دي حده چي بيارغونه بايد عامه شي او ټوله ولس ته يي ګټه ورسيږي. کله چي زما خبري خلاصي شوي کرنل راته وويل چي موږ اشتباه ګاني کو خو په وړاندي يي موږ پروسيجر هم لرو تر څو هغوي پيدا او بيرته يي سمي کړو چي داشي به تاسو په خپلو سترګو ووينی.

داسمه خبره ده چي غلطي پيدا شي او بيا يي د منځه وړلو هڅه وشي خو دلته هيڅ يوي ملکي انجيو په دي اړه ارزيابي او څيړنه نه ده کړي او همدا کار اردو هم هميشه نه کاوه. دا څنګه پروسيچر دي چي تر اوسه يي په عراق او افغانستان کي د بنديانو سره د بد سلوك مسئله نه ده حل کړي چي دا ډيره جدي مسئله هم ده.

کرنل چي څه ويل هغونه ورته ژمن هم وو. ده د ملکي چارو تورن ته امر وکړ ، چي د اکرم سره ووينی او د پوليسو لپاره د ښووني او روزني پروګرام جوکړي. تورن هم د اکرم سره وکتل خو تر اوسه لا د هغو مستو څخه څه کوچ نه دي راوتلي. کرنل د استخباراتي معلوماتو د راټولو سره ډيره دلچسپي لرل همدا لامل و چي د دوستي بنياد به يي هم د دغو معلوماتو پر راټولو ولاړ وو.

کرنل زما څخه په حوزه کي د لويو قومونو يو چارټ وغوښت. ډير د حيرانۍ ځاي دي چي تر اوسه په افغانستان ي د امريکا د راتګ څخه يونيم کال تير شوي و خو امريکايي اردو لا تراوسه دغسي معلومات نه لرل. ما اډي ته د قومونو زيات شيمر مشران راوستل کرنل راته وويل چي زه هم کيداي شي دغي غونډي ته در شم نوموړي غونډي ته راهم غي. د ملکي چارو تورن د غونډي لپاره پوره اماده ګي نيولي وه ده د شيرزي د ژباړن پر ځاي د جنوب يو افغان اصله امريکايي ترجمنان د ځان سره راوست.

ټول ټال ۱۵غلجي مشرانو په غونډه کي ګډون درلود چي په هغوي کي زما تر ټولو خوښ توخي هم شامل وو.

ده دساه تنګي ناروغي لرله ، چي له همدي کبله پر مخکه راولويد. کله چي موږ دي راپورته کړي او پر مخکه مو پري ايستي په همدي وخت کي کرنل راروسيد.ده چي دا حال وليد سمدستي يي خپلو دو سرتيرو ته امر وکړ ،چي ډير ژر تذکره راوړي او هغو نورو قومي مشرانو ته وښيي چي دلته موږ خورا تکړه ډاکټران لرو او هغوي ته يي په دي اړه ډاډ هم ورکړ.

تر دي وروسته کرنل په خپله د مجلس مخته بيولو چاري په لاس کي واخيستي. د قومي مشرانو تر خبرو اوريدلو وروسته يي وويل چي تاسو موږ ته څه مشخص ويل لري ؟

ايا امريکايي اردو د يوه قوم سره ډير نژدي دي او هغه نور قومونه پر امريکايانو خپل اعتبار د لاسه ورکوي ؟

کاشکي خو مي مخکي لا داسي غونډي تر سره کړي واي خو اوس هم وخت نه دي تير. کرنل کمپبيل يواځيني قوماندان و چي د کندهار د سيمي مشران ورڅخه راضي شول .دغي پيښي زما سره ددي مرسته وکړه ، چي په داسي هيواد کي لکه افغانستان د اردو رول وپيژنم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر کومه ځاي پورې چې ماته څرګنده ده د امريکا د اردو د شتون په اړه دوه سوالونه د ډيرو غربيانو په ماغزو کې وو. يو يې تيوريکي سوال و چې د امريکا دننه کې به د ډيرو کسانو لخوا مطرح کيده. د امريکا د ملکي وګړو په ذهن کې دا سوال و چې ايا زموږ بهرنۍ پاليسي دې د دفاع وزارت لخوا اداره شي ؟

د يو ملت په صفت دا زموږ لپاره خورا مهم سوال دی چې هميشه په متحده ايالاتو کې بحث پر کيږي. د يوې امريکايي په توګه دا زما لپاره يو سوال دی چې دا څنګه کيداي شي چې پر امريکايي اردو دې سرې د تياتر د دريز پر سر اغيزه ولري ؟

ددا لاندې مثال څخه به تاسو ته په خپله څرګنده شي چې ربښتيا څه روان وو.

په کندهار کې پنځه زره امريکايي سرتيري مستقر و چې په مقابل کې يې يوازې يو تن د سټيټ ډيپارټمنټ استازي شتون درلود. د امريکا سفارت چې تازه په افغانستان کې پرانيستل شوی و او بيل ټايلر کار پکښې کاوه ، دا ورته ډيره ګرانه وه چې پر اردو دې کومه اغيزه ولري. که به په واشنګټن کې د بهرنيو چارو د وزارت لخوا کوم کار تر سره کيده هغوي بايد د امريکا اردو خبر کړې واي. داسې کسان لکه کرنل کمپبيل د جنګي ښووني او روزني ، د دښمن سره د نښتې ، جنګي تاکتيك اود نظامي پلان ګذاري په ډګر کې روزنه ورکړل شوي وه نه په سياست او د ډيپلوماسي په چارو کې.

د هغه وظيفې لپاره چې دوی را استول شوي وه تر اوسه دوی ته ور پيژندل شوي لا نه وو. همدا لامل و چې دوی دداسې کسانو لمن نيولې وه لکه ګل اغا ، خو په اصل کې دغسې کسان په افغانستان کې د امريکا د عملياتو چې هدف يې د افغانستان بيارغونه وه مخالف واقع کيده.

د ډيرو مناظرو سره سره څه چې بايد کرنل تر سره کړې واي تر سره يې نکړه. شپږ مياشتې وروسته يعني د ۲۰۰۳م کال په ډيسمبر کې زه د کرنل کمپبيل د عوضي کرنل ريچارډ پيډرسن سره د هوايي سکول فيلډ بارکونو کې د دده په دفتر کې مخامخ شوم. ما ورته وويل زه نه پوهيږم چې ته به هلته د څه لپاره ليږل کيږې خو يو شی چې څرګند دی هغه دا چې ته به هلته د امريکا بهرنۍ پاليسي مخ ته بيايي. ده وويل ته ربښتيا وايي خو دا زما نه خوښيږي. د پيډرسن جزوتامونه پنځه ويشتمه پياده فرقه کندهار ته ليږل کيده او ما بايد دده افسرانو ته د افغانستان په اړه معلومات ورکړې واي.

ما د سکول فيلډ په بارکونو کې درې ورځې د کرنل سره تيرې کړې تر څو ده ته ور وښويم چې څنګه پر يو کس په خبرو کې اغيزه واچوي. دده د سوالونو د ځوابونو لپاره به مې دده پر ميز نقشه غوړولې وو. ده زما ټولې خبرې د غرمې تر ډوډې وروسته يوې ډلې افسرانو ته د هغې اډې په کلب کې وکړې او زما څخه يې زياته مننه وکړه.

زه يوه سرتيري وم ده خپلو پنځو زرو سرتيرو ته وويل چې تاسو به ټوله په کندهار کې ددې ساتنه کوئ. همدا شان مې زيات وخت د ملکي چارو د ټيم سره تير کړ. هغوي ته مې د ځايي قومونو هغسې يو چارټ جوړ کړ ، لکه څنګه چې مې کرنل کمپبيل ته په کندهار کې جوړ کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يواځيني شي چي زه يي ځورولم هغه دا چي زما د ټولو خواريو سره سره به بيا هم هر څه پر بله خوا روان وو. د بالكان د وخت زما يوه ملګري چي اوس يي د(كينساس ليونپورت) په پوهنتون كي د اردو لوړي زده كړي تر سره كولي ماته د ميلمني ويناوالي په توګه بلنه راكړه. زه لا تر اوسه د هغي وينا د جنجال له نه وم خلاصه شوي ،چي څه وخت وړاندي مي د كنكورډ فرسټ پيريش په كليسا كي د ګڼ شمير نظاميانو په مخ كي كړي وو. د كنكورډ ملكي وګړي زما خپل خلك و خو زه نه پوهيدم چي د اردو جګړنان به زما خبري څنګه و ارزوي.

په دغو كسانو كي يو كس چي د پنځه ويشتمي پياده فرقي غړي و سمدستي په هوايي كي د خپل كنډك د قرارګاه سره په تماس كي شوي وو. ده ورته ويلي وه ،چي تاسو به تر اوسه داسي ژورناليسته نه وي ليدلي خو دا بلكل د يوي بازي په شان ده.

د ۲۰۰۴م كال لپاره د دفاع وزارت ته ۱۷۸ بيليونه ډالره تخصيص شول خو هغه سرتيري لكه د پنځه ويشتمي فرقي چي د خپل ژوند راتلونكي يو كال يي په يو ډير نابلده هيواد كي تيروي ، د هغه هيواد د كلتور ، تاريخ ، ژبي او د فعلي وضعيت په اړه ورته هيڅ روزنه نه وه وركړل شوي. د كندهار په اډه كي چي ما د هر سرتيري سره خبري كړي دي هيچا دي ته ورته روزنه نه وه ليدلي. زما مطلب دانه دي چي زه په هر شي پوهيږم بلكي هغه كسان چي په افغانستان كي اوسيدلي وه د هغوي تجربي ددغو كسانو لپاره خورا ارزښت درلود. لكه څنګه چي پر عصري وسلو پيسي لګيږي همدا شان بايد دغي برخي ته هم پوره پاملرنه وشي. تر هغه وخت پوري چي د امريكا پاليسي د دفاع وزارت لخوا پر مخ وړل كيږي ، تر هغه وخت پوري بايد ټولو افسرانو ته د هغي سيمي په اړه معلومات وركړل شي چي دوي وظيفي پكښي تر سره كوي.

دوي مياشتي وروسته يعني د ۲۰۰۴م كال په پسرلي كي چي كله پنځه ويشتمه فرقه كندهار ته را ورسيده ما د ملكي چارو د يوي ښځينه هيتري نومي ضابطي بريښناليك تر لاسه كړ. دي ته د لوړ پوړ چارواكو لخوا ويل شوي و ،چي د كندهار د قومونو په اړه معلومات راغونډ كړي او په همدي اړه دي زما څخه د مرستي غوښتنه وكړه.

ما هغه چارټ ورولیږي چي شپږ مياشتي وړاندي مي په هوايي كي د كرنل پيډرسن لپاره جو كړي وو. نوموړي هغه چارټ كرنل پيډرسن ته وركړ. ده ورته ويلي وه ،چي داسي هيڅ يو چارټ مي تر اوسه نه دي ليدلي. وروسته وپوهيدم چي كرنل تر دا مهاله پوري خپل ټول وخت د والي سره تيري كړي وو. شيرزي نه يادوم بلكي شيرزي په خپل يوه نژدي ملګري د ښار او كور جوړوني په پخواني وزير يوسف پښتون عوض شوي وو.

ما كرنل ته وړانديز وكړ كه تاسو د احمد ولي او ضابط اكرم تر څنګ د نورو قومونو د مشرانو سره ووينې دا به ډير ښه وي په ځانګړي توګه د اكرم د مشر د سرولښكرو ضد پخواني قوماندان ملا نقيب سره. ملا نقيب يو ځانګړي انسان دي ، هغه ملا نقيب ،چي د سرو لښكرو ضد جهاد پر مهال يي د (سي. اي. اې) سره نژدي اړيكي لرلي. هغه ملانقيب ،چي په امريكايي سټينګر ميزايلو يي دري روسي چورلكي را و غورځولي او هغه نا استعمال شوي ميزايل يي د جګړي تر ختميدو وروسته بيرته متحده ايالاتو ته وسپارل. هغه ملا نقيب چي كندهار يي د طالبانو څخه تسليم كړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طالبانو تر ړنګیدو وروسته د کندهار والي وټاکل شو خو بیرته ډیر ژر برطرفه شو. هغه ملانقیب چي د ارغنداب د ولسوالي څښتن او په سیمه کي د خورا ډیر نقوذ خاوند دي.

خو کرنل پیډرسن دده په اړه تر اوسه هیڅ هم نه وه اوریدلي. دا ځکه چي دده په اړه د امریکایي اردو په ډاټا بیسونو کي هیڅ معلومات نه وو. تر کوم ځاي پوري چي ما امریکایي اردو وپيژند نو هیڅ اساسي حافظه یي نه لرله. زه پدي اړه ډیره حیرانه یم چي د امریکا حکومت د دونه امکاناتو او وسایلو سره سره بیا هم په دغسي یو حالت کي قرار لري؟

د افغانانو هیڅ په دغسي یو حالت باور نه راتي. په دغسي یو حالت باندي یوازي اکرم خبر وو. ما یوه ورځ د اکرم څخه وپوښتل چي د طالبانو د نسکوریدو پر مهال طالبانو د کندهار واك په سوله ییزه توګه ملا نقیب ته پریښود، خو ده بیا واك شیرزي ته پریښود. اکرم زه په خپل دي ځواب سره ډیره حیرانه کړم. ده وویل چي په هغه وخت کي موږ ډیر خوشاله و ځکه چي موږ فکر کاوه ،چي امریکایان د یو پلان سره راروان دي او د شیرزي څخه ملاتړ یي هم ددغه پلان یوه برخه ده. موږ فکر کاوه، چي دوي به د یو داسي حکومت بنسټ کښیږدي چي د ټولو قومونو لپاره د منلو وړ وي.

اکرم زیاته کړه په لومړیو کي چي کله طالبان د منځه ولاړه خلك ډیر په بیره کي وه او هرڅه چي به امریکایانو ویل هغه به یي ورسره منل. خو د وضعیت تر څیړلو وروسته افغانانو کرار کرار خپل ځانونه راپورته کړه. په کراره کراره خلك وپوهیدل چي هیڅ شي هم نشته او همدا لامل دي چي هغوي د وران کارو لار ونیول. دوي وپوهیدل چي امریکایان نه د کندهار د اداري ، نه د شیرزي او حتي نه د ټول افغانستان لپاره کوم اساسي پلان لري. دوي ته دا هم څرګنده شوه چي ولسمشر هم په دي اړه نه کوم پلان او نه کومه نظریه لري.

د اکرم په وینا چي اوس د افغانستان حکومت یوازي په نامه حکومت دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خطا نښه

(۲۰۰۳ پسرلی)

د ۲۰۰۳م کال په اپرېل کې مې هوډ وکړ چې په کابل کې د ايتلافي ځواکونو له قوماندان ډان مکنل سره ووينم.

د ټوپکسالارۍ په اړه چې زما کومه نظريه وه غوښتل مې چې هغې ته نوره پراختيا ورکړم.

تر همدې مهاله زما او قيوم کرزي پر پلان چې په هغه کې مو د ټوپکسالارانو د له واکه لرې کولو لارې چارې ولسمشر کرزي ته په ګوته کړې وې دوه مياشتې اوښتې وې. کابل ته زما د سفر اصلي موخه دا وه چې همدا مسئله له جنرال سره مطرح کړم او په دې اړه دده نظر ځان ته معلوم کړم. بله خبره داوه چې داهم ځان ته معلومه کړم ، کوم پلان چې موږ په لاره اچولی دی ايا جنرا ل له هغه سره کومه ليوالتيا لری اوکه نه ؟

هغه پلان اصلا د کرزي او امريکايي نظامي افسرانو تر منځ په همدې اړه د خبرو ور پرانيست ، چې کېدای شي د امريکا د اردو د افسرانو مشورې په همدې لاره کې ګټورې تمامې شي. زه په دې ډاډه وم چې که چېرې ولسمشر کرزی د ټوپکسالارانو په وړاندې جامع پلان رامنځ ته کړي نو متحده ايالتونه به خامخا له کرزي سره مرسته وکړي.

خو په حقيقت خدای خبر و. له جنرال ډان مکنل سره زما شخصي ليدنې دا هر څه راته په ډاګه کړل.

په دې لاره کې د هيڅ پر مختګ هيله نه کېده ، افغان چارواکو امريکايي چارواکو ته او امريکايانو بيا افغانانو ته دوکه ورکوله.

زه هم دې پايلې ته ورسېدم چې زما هڅې به کومه نتيجه ورنکړي او نه به په ډيپلوماټيکو کړيو کې د کومې انګيزې سبب شي. ما جنرال ته وويل ، فرض کړه چې ولسمشر کرزی غواړي يو ټوپکسالار له واکه لرې کړي.

د بېلګې په توګه والي شېرزی.

ولسمشر په همدې اړه له تاسو څخه دمرستې غوښتنه وکړي او دی ستاسو تکتيکي مرستې ته اړتيا لري. د بېلګې په توګه درته ووايي ، چې د کندهار په هوايي اډه کې د لومړۍ او دويمې دروازې تر منځ چې د ګل اغا شېرزي د ورور رازق شېرزي مرکز دی او دا ځای بې له حکومت څخه د هيڅا ملکيت نه دی هلته د رازق د ځارلو لپاره دوه ټانکونه ودروي او يا درته ووايي د سپين بولدک پر پوله ګزمې وکړئ چې دا کار تاسو مخکې هم کاوو په همدې اړه به ستاسو ځواب هغه ته څه وي ؟

تاسو دې کار ته چمتو ياست ؟

تاسو فکر کوئ چې په دې اړه به د جنرال مکنل ځواب مثبت وي ، نه بالکل نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال وويل ، په افغانستان کې زموږ د ميشن هدف د القاعدې شبکې د غړو نيول او د افغانستان بيارغونې ته د امنيت زمينه برابرول دي. دا هغه څه و چې زه يې له ډېر وخت راهيسې په تمه وم. زه پوهېدم که سړی له امريکايانو څخه په سمه توګه په دې اړه پوښتنه وکړي نو ښايي هغوی به ورته سم ځواب ووايي. ما په همدې اړه ټول شيان د کرزي د دفتر مسئول ته واضح کړل. زه په دې اړه ډېره غره وم او فکر مې کاو چې نور نو د کاميابۍ په درشل کې يم. نور بايد ما دا هيواد پرې ايښی وای ، ځکه چې هر څه ته نوی باب پرانيستل کېده.

د اپريل ويټ ليکنې په ټولو کړيو کې يو شورماشور رامنځ ته کړی و.

بالاخره د جنرال ځواب داسې و لکه زما غلجيو ملګرو ته چې په کابل او د کندهار هوايې اډه کې د اډې د قوماندان لخوا ورکړل شو.

په هر صورت ماته د ژړې ناروغۍ راپېښه شوې وه او د کوچنيانو په هغه ورکشاپ کې مې بايد ګډون کړی وای چې (ACS) افغانان د مدني ټولنې لپاره ټولنه يې کوربنه وه.

کله چې زه دوبۍ ته ورسېدم ، مور ته مې د خپلې ناروغۍ په اړه په ټيلفون خبر ورکړ. هغې راته وويل چې داسې ده نو ته بايد دوه اوونۍ استراحت وکړې خو ما بايد درې ورځې وروسته په بوسټن کې د کېنېډي د هارډور په حکومتي پوهنتون کې وينا کړې وای. خو تر وينا وړاندې مې دوې ورځې په بستره کې تېرې کړې. ما په هغه ښوونځي کې وينا وکړه چې وروسته يې د چارواکو لخوا مننليك هم راکړل شو.

تر دې وروسته مې له خبري رسنيو سره غونډه لرله چې په هغو کې بوسټن ګلوب ، دکريسشن سائينس مونيټور ، نيويارك ټايمز ، واشنګټن پوسټ ، د بشري حقوقو داعيان ، راډيوګانې او درې څلور ټلويزيوني چېنلونو سره مرکې شاملې وې.

تر دې وروسته مې په لينکولين او کنکورډ کې زموږ د حاميانو لخوا سيرعلمي درلود تر څو هغه کوچنيان ووينو چې زموږ د سيسټر ښوونځي له پروګرامونو سره علاقه لري او په هغوی کې يې ځينو خو لا وختي پينسل ، بکسونه او کتابچې ټولې کړې وې او په پنټاګون کې يې د کانګريس له غړو سره غونډه لرله.

دا هرڅه د څه لپاره وو؟ هدف يې څه وو؟ د افغانستان لپاره؟ د (ACS) افغانان د مدني ټولنې لپاره لپاره؟

په دغې غونډه کې ګډون ډېر اړين و نو ځکه دا د يوې مسئولې نجلۍ لپاره ډېره ګرانه وه چې دا هر څه له لاسه ورکړي . له بله پلوه دلته اصلي ټکی د افغانستان موضوع وه.

موږ په څو غټو ورځپاڼو کې ليکنې خپرې کړې.

موږ هوايي ډګر ته ناوخته راورسېدلو ، چې الوتکې زموږ تر رارسېدو درې دقيقې مخکې الوتنه کړې وه. امېر او ايس کولای شوای چې په راتلونکې پرواز کې ولاړ شي. خو ما بايد په نيشنل پريس کلب نيوز ميکرز سريزې کې تر غرمې وروسته پر دوو بجو باندې وينا کړې وای.

واشنګټن ته چې ما د ترهګرۍ ، ټوپکسالارۍ او د پاکستان د رول په اړه کوم ليك لېږلی و اوس پرې يوه مباشت اوښتې وه. دا هرڅه پر واقعيت بناو خو زه ډېره نهيلې شوې وم او فکر مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاو چې هيڅوك ددې اورېدلو ته چمتو نه دي. زه د ټوپکسالارۍ په هغه جګړه اخته وم چې افغانستان يې بې ثباته کاو.ټوپکسالاري او ترهګري له يوه ځای څخه سرچينه اخيستله ، ګل اغا شېرزی دوه ځايه لوبېده ، هم له پاکستان او هم له متحدو ايالتونو سره ، خو پاکستان په افغانستان کې دوه مخې پاليسي مخ ته بېوله.

زه د امريکا ږغ راډېو د هيئت لخوا چې ددغې غونډې په مخ کې ناست و ډېره وهڅول شوم. دغه شپه ناوخته وپوهېدم چې امريکا ږغ راډېو زما له وينا څخه اته نيمې دقيقې راپور جوړ کړی او خپور کړی يې دی. البته دغه راپور په پښتو او دري خپرونو کې هم خپور شوی و ، چې په افغانستان کې يې هم خلك اوري. زه يوه خبرياله يم ، د اته نيم دقيقه ييز راپور ارزښت راته معلوم دی چې دا دومره اوږد دی لکه د جوراسيك عمر. له کندهار څخه په همدې ورځو کې يو چا ټيلفون را وکړ ويل يې شېرزی کرزي ته ستا په اړه د شکايت لپاره ورغلی و خو ما فکر کاو چې دغه کس به ټوکې کوي.

اوس داسې اوازې وې چې ځينې ټوپکسالاروالیان به له واکه لرې شي ، خو کله چې ما د قيوم کرزي سره په ټيلفون خبرې کولې ده له شېرزي څخه خپله پاملرنه د دفاع وزير ته را اړولې وه خو هغه بيا تر شېرزي لا يو غټ چرګونی و. قيوم زياته کړه چې د شېرزي کار سوی دی. دده خبره زما يوه پخواني ملګري رای ګواتم هم تائيد کړه. کله چې ما په بوسنيا او سربيا کې د خوشحالۍ شپې او ورځې سبا کولې رای په هغه وخت کې د نيوزويك اونيزې خبريال و. ده زياته کړه ، کله چې زه د کابل څخه راتلم په الوتکه کې مې د متحده ايالتونو له يوه ځانګړي استازي سره وليدل ، هغه راته وويل چې د شېرزي عوض مخکې لا ټاکل شوی دی.

هر څه پر سم لوري روان و ، مانه غوښتل چې ددغې لوبې له ليدلو څخه بې برخې شم. مابه هره ورځ د کرزي د دفتر مسئول ته ټيلفون کاو چې زما د الوتکې ټکټ تغيير کړي تر څو ددغې لوبې ليدلو ته ځان راورسوم. يوه ورځ نابېره د کرزي د دفتر مسئول په نيولي ږغ په ټيلفون کې راته وويل ، سارا زه فکر نه کوم چې هغه څه دې تر سره شي چې موږ يې تمه لرو.

ده وويل چې امريکايان بيرته له خپلې پرېکړې څخه پر شا شول. ما وويل دا هيڅ شونې نه ده ، ځکه چې جنرال مکنل له ما سره په همدې اړه وعده وکړه ، نو بيا هغه څنګه له خپلې وعدې څخه پر شا کېږي؟ ده وويل چې د عراق تر اشغال وروسته د خلکو په ذهنيت کې خورا ډېر بدلون راغلی دی. امريکا نه غواړي خپل سرتېري په خطر کې واچوي او خپل ټول سرتېري په افغانستان کې مصروف وساتي ، اوس امريکا عراق ته لومړيتوب ورکوي.

ما په همدې اړه جنرال مکنل ته يو برېښناليك واستاو چې زه هم افغانستان ته بېرته پر لارې يم او نه غواړم چې دغه لوبه راڅخه تېره شي.

ده په ځواب کې راته ليکلي و ، چې په هارډور کې د پسرلي له ګلانو څخه خوند واخله. وروسته وپوهېدم ، چې دا زما لپاره يو سيګنال و او زه هم په بوسټن کې پاتې شوم. زه هغه وخت ډېره خوشاله شوم چې کرزي دولس ټوپکسالار واليان کابل ته راوغوښتل. کرزي په ستره محکمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خورا جدي وينا وکړه ، ده وويل که دغه کسان په خپل چال چلند کې بدلون رانه ولي نواستعفا به وکړم او لويه جرګه به راوبولم.

د ۲۰۰۳م کال د مۍ پر شلمه کرزي يو فرمان صادر کړ چې په هغه کې راغلي و ، سرله اوسه به د ګمرك ټول عايدات کابل ته لېږدول کېږي.دوی به نور د کرزي امرته غاړه ږدي او يو د بل له مخالفت څخه به لاس اخلي.په هغه غونډه کې شېرزي وار د مخه کړ او ويې ويل چې زه د کندهار په ګمرك کې د ورځې تر يو ميليون ډالره زيات عايد لرم ، چې سر له ننه به دا ټول ولسمشر کرزي ته را استوم.

په همدې سره شېرزي د کرزي زړه ته لار وموندله.

د کرزي د د فتر مسئول غوښتل چې دې ته سم رنګ ورکړي. ده د واشنګټن پسټ خبريالې اپريل ويټ ته وويل ، کله چې کرزي هغوی ته د ضروورياتو ليست وړاندې کړ دوی وويل چې بې له کومې بهانې به دغو ټولو شيانو ته مثبت ځواب ووايي.

البته دوی بايد همداسې ويلي وای ځکه چې دا هر څه د افغانستان ملکيت وو نه د دوی.

نور څېړونکي بيا له دې کار څخه اغيزمن شوي وو. د نيوېارك ټايمز خبرېالې کارلوتاګال د کرزي دغه نوی ټينګوالی تشريح کړی و ، خو په کابل کې بيا زما ډېرو ملګرو دغه کار وستايه. خو اپريل بيا په خپله ليکنه کې ډېره محتاطه وه. هغې پردې باندې ټينګار کړی و چې دا ډېر ګټور اقدام و ، خو ددغو وعدو د تر سره کولو لپاره هيڅ ضمانت نشته. په افغانستان کې ټولې ولايتي ادارې خپلواکې دي او هرڅه د مرکزي حکومت له پرېکړې پرته تر سره کوي.

تر کومه ځايه چې زه له وضعې سره بلده وم دا ډېر يو خطرناك کار و چې تر سره شو.

زه بيرته کابل ته راغلم ، په کابل کې زما د معلوماتو د لاس ته راوړلو سرچينې د امريکا سفارت ، د کرزي د دفتر مسئول او د کورنيو چارو وزير علي احمد جلالي وو. جلالي ټوله پړه پر امريکايانو واچوله. ده وويل هغوی موږ ته په غټو ټکو وويل چې دا کار مه کوئ.

د کرزي د دفتر مسئول وويل چې له واشنګټن څخه د امريکا يو نظامي او ملکي هيئت راغلی ، هغوی موږ ته په څرګندو ټکو کې وويل چې ايا تاسو زموږ په اړه فکر کړی دی؟ زموږ ټول سرتېري په عراق کې بند پاتې دي او اوس ددې وخت نه دی چې تاسو يې فکر کوئ. د دفتر د مسئول له دغو خبرو څخه داسې راته څرګنده شوه چې نور نو د افغانستان د پرمختګ لپاره هيڅ لاره پاتې نه ده.

خو د امريکا په سفارت کې بيا راته بل ډول انځور راکړل شو .

هغوی ويل ، زلمی خليلزاد چې په افغانستان کې د امريکا ځانګړی استازی دی او بيا وروسته د امريکا سفير شو په څو ځله له ولسمشر کرزي څخه وغوښتل چې په همدې اړه يو تشريحي پلان ورکړي. امريکايان داسې فکر کوي ، که چېرې ټوپکسالاران له واکه لرې شي کېدای شي بدې پايلې به ولري. موږ له افغان چارواکو څخه وپوښتل ، تاسو بايد په همدې اړه فکر وکړئ که چېرې داسې وشي....؟ نو پايله يې دا راوځي يا داسې ونه شول...؟ پايله به يې څه وي او داسې نور خو ددې ټولو لپاره د افغان چارواکو ځواب مبهم وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرزي د دفتر له مسئول سره مې د هغه نيمګړي پلان په اړه خبرې وکړې چې د امريکا د سفارت چارواکو يې يادونه وکړه.

ده وويل چې ولسمشر کرزی دغسې يو تشريحي پلان نه لري ، هغه يوازې پوهېږي چې څه وخت بايد دغه کار تر سره شي او څه وخت ددې کار د تر سره کولو امکان شته.

ما دا فکر کاوچې ايا کرزی به زموږ هغه اته پاينيز پلان لوستی وي که نه ؟ او يا دې ته ورته بل څه ؟

د امريکايانو په اړه بايد ووايم که چېرې دوی په رېښتيا د ولسمشر کرزي ملاتړ کولای نو بيايې ولې له کرزي سره ددغسې يو پلان د جوړونې په پروسه کې مرسته نه کوله ؟

ولې امريکايانو خپلې تجربې له ده سره نه شريکولې ؟

د افغاني پلان له مخې بايد نيم درجن ټوپکسالاران له واکه لرې شوي وای ، چې په هغه کې ګل اغا ، اسماعيل خان ، د مجاهدينو له وخت راهيسې بد نام ازبك قوماندان رشيد دوستم چې اوس د يو بل ټوپکسالار لخوا له ښايسته مزارشريف څخه شړل شوی و او داسې نور.

ما په سفارت کې وپوښتل چې يوازې شېرزی څنګه کېږي ؟ دوی وويل چې يوازې د شېرزي له واکه لرې کېدل د واشنګټن لپاره د منلو وړ دي او د هغه له واکه لرې کېدل هم ډېراسانه دي.

زه بيرته زما ملګري جلالي ته ورغلم ، هغه هم ددې تائيد وکړ چې يوازې د شېرزي په اړه تصميم نيول شوی دی خو پاکستان به ددې کار سخت مخالفت وکړي .

ما وويل څه شی ؟ پاکستان ؟ پاکستان بيا څوك دی ؟ د پاکستان يې بيا په دې کارونو څه ؟

وروسته وپوهېدم چې پاکستان د افغانستان په مسايلو کې خورا کليدي رول لري. پوه شوم چې افغان حکومت له خپل جنوبي ګاونډي سره څومره مشکلات لري.

جلالي راته وويل چې زه يوازې د شېرزي له واکه د لرې کولو ډېر مخالف يم ځکه چې هغه د واليانو په غونډه کې ولاړ شو او د مرکزي حکومت ملاتړ يې وکړ او ويې ويل چې تر دې وروسته به د ګمرك ټولې پيسې پلازمېنې کابل ته راليږي. زه وپوهېدم چې د شېرزي هغې جادو پر جلالي هم تاثير کړی دی.

د امريکا په سفارت کې يوه چارواکي راته وويل ، کرزی له شېرزي سره ښې اړيکې لري او هغه نه غواړي شېرزی له واکه لرې کړي ځکه چې کرزی به له شېرزي پرته ځان تنها محسوسوي.

هغه اوږده لاره چې موږ د ۲۰۰۱م کال له ډسمبر څخه وهلې وه بې منزله ښکارېده. امريکايانو چې شېرزی د والي په توګه وټاکه نوکرزي يې هم پر پله پل کېښېښود او هغه يې په کندهار کې پر واك وساته.

جلالي وويل چې زه غواړم ستا انډيوال خاکريزوال له خپلې دندې څخه لرې کړم.

ما ورته وويل: څه شی ؟ ټوکې خو به نه کوې ؟ نو ولې ؟

په ټول افغانستان کې همدا يواځينی حکومتي چارواکی دی چې له فساد څخه پاك او خپلې دندې ته رېښتينی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما جلالي نه وغوښتل چې داسې ونکړي. ما جلالي ته وویل: زه تاسو ته په باور سره ویلای شم چې دی په کندهار کې د کرزي تر ټولو وفادار ملګری دی ،که چېرې تاسو داسې وکړئ نو ګل اغا به په کندهار کې په واك کې پاتې شي او نور به پسې غښتلي شي او له بل پلوه به دا د نوموړي لپاره یوه تحفه هم وي. تاسو باید داسې ونکړئ چې ضابط اکرم له واکه لرې کړئ او ښېرزی په واك کې پرېږدئ . او که چېرې تاسو داسې وکړئ ، الکوزي به خوابدي شي چې په دې سره به تاسو د الکوزو د ټولې قبیلې ملاتړ له لاسه ورکړئ.

زما خبرو پر جلالي اغېزه وکړه. ده وویل: زه په دا یو څو ورځو کې کندهار ته ځم غواړم هر څه په خپلو سترګو ووینم. د حالاتو تر څېړنې وروسته به پرېکړه وکړم.

جلالي د خپل ټوپك نښه پر خپلې پښې برابره کړې وه ، خو ماهغه د خپلې پښې له ویشتلو څخه بچ کړ.

اوس هغه وخت رارسېدلی و چې زه باید خپل کور کندهار ته ستنه شوې وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريمه مرحله
(۲۰۰۳ دوبی)

ما بايد د والي شيرزي سره مخاخ کتلي واي . وروستي خبر چي ما تر لاسه کړي شيرزي ډير راته په غوسه وو.نوموړي ولسمشر کرزي ته زما په اړه شکايت کړي وو.

د ولسمشر کزي ورور په ارگ کي د همدي پيښي عيني شاهد و وروسته نوموړي زموږ دفتر ته راغلي و او زموږ د دفتر کار کوونکي يي د پيښي څخه خبر کړي وو.

شيرزي گواښښ کړي و ويلي يي و که غواړي چي زه په کندهار کي پاته شمه نو دا بايدنوره چپ شي.

د کورنيو چارو وزير علي احمد جلالي چي هم په همدي صحنه کي حاضر و وروسته ماته داسي وويل چي شيرزي په لوړ اواز کرزي ته وويل تر څو چي دا زما په ولايت کي وي زه کار نه شم کولاي! زه استعفا ورکوم.ما فکر وکړ ښه نو چي داسي ده نو بيا ولي ولسمشر کرزي هغه ته نه ويل چي استعفا وکه چي په همدي کار سره به ډير مشکلات حل شوي واي.داسي ښکاريدل چي په دي سره به ولسمشر کرزي نه وي حيران شوي ځکه چي هر څوك پوهيدي چي زه د کرزي د کورنۍ سره تړاو لرم.

دا د ټولو هغو مرکو او ويناو پايلي وي چي ما په متحده ايالاتو کي تر سره کړي وي.

شايد خلك فکر وکړي چي ددي کبله ما پر گل اغا انتقادونه کول چي زه د کرزي د کورنۍ سره تړلي وم او دا هر څه چي ما ويل هغه د کرزي پيغام شيرزي ته په غير مستقيم ډول رسول وو.

والي کور نه و نو ځکه زه د احمد ولي کرزي احترام ته ورغلم.

هغه پر خپل بايسکل تمرين کوي. په کندهار کي لوړ پوړي چارواکي يا مخور کسان د قدم وهلو لپاره د باندي نه سي وتلاي په ځانگړي توگه چي بيا د ولسمشر ورور وي.

احمد ولي وويل سارا والي ته مه ورځه هغه ډير په غوسه شوي دي ده ولسمشر ته ويلي وه چي زه خلکو ته پيسي ورکم او دده د اداري په وړاندي يي راپورته کوم.خو گل اغا به هم د تور لنډکروزر څخه د پيسو ډك لاس را ايستلي و او خلکو ته به يي ورکولي.

يو کس چي زموږ د کور شاته يي د ملا عمر غوا روزل تيره اوونۍ د هغه لپاهر ډيره بختوره وه ځکه چي گل اغا ورغلي و هغه ته يي د سلو ډالرو په اندازه پيسي ورکړي وي.

ما احمد ولي خپل تمرين ته پريښودي زه د والي د کور پر لور روانه شوم. په امريکايي يونيفورم کي د گيټ د شا څخه ساتونکي راښکاره شول.

د والي کاروان هم د راوتلو په حال کي و.

په همدي حال کي د کور څخه يو تور موټر راووت ما ورته د درولو لپاره اشاره وکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ګورم شيرزي په ډيره غوسه د هغه موټر څخه راکښته شو او ماته يي وويل ته څه فکر کوي ؟

دي لا د جملي په منځ کي و چي مځکه يي وټکلو ويي ويل ستا وظيفه سياست دي که ټولنيز خدمتونه ؟

ما دده خبري ور پري کړي ومي ويل موږ بايد خبري سره وکړو خو دلته نه. د نوموړي سره په موټر کي د ماليي د وزارت يو هيئت ملګري و ما نه غوښتل چي د هغوي ومخ ته دده سره مناقشه وکړم.

سبا نهه بجي مو د ليدني لپاره سره وټاکلي.

زما سره انجينر عبدالله د ژباړي لپاره راسره وو. په مخامخ کونج کي شيرزي او هر کاره بدنيتي خالد پښتون ناست وو.

دوي دواړه ډير په غوسه ښکاريدل.

پښتون چي تش په نامه د والي استازي و څو ځله د خپل مشر په خوله کي ور ولويدي. که چيري زه د شيرزي پر ځاي واي هغه به مي سمدستي د خوني څخه شړلي واي.زه پوهيدم چي ولي شيرزي دي د ځان سره ساتلي دي.خو بيا هم والي شيرزي دده هري خبري ته غوږ نه نيوي.يو وخت شيرزي په خپله د مجلس د اداره کولو واك په لاس کي واخيسي او پښتون يي د مخه ليري کړي چي هغه زما لپاره تر ټولو په زړه پوري صحنه وه چي دي مي په دغسي يو ټيټ حالت کي ليدي.

والي زما لپاره د پوښتونو يو ليست تيار کړي و خو پدي سره يي پيل کړي چي دلته ستا وظيفه څه شي ده ؟ ايا تاسو دلته ټولنيز کارونه مخته وړي که سياسي ؟

داسوال يي ماته تر ټولو په زړه پوري و او همدا سوال به ما هره ورځ د خپل ځان څخه هم پوښتي ؟ ده وويل چي ايا ما تاته تر اوسه کوم تاوان رسولي دي ؟ که مي تاوان نه وي درسولي نو بيا ته زما څخه د کوم شي غچ اخلي ؟

ما ده ته وويل چي دلته د غچ اخيستلو کومه خبره نشته خو زه دلته يوازي ددغه خراب حکومتي سيستم مخالفه يم.زه د يو نارينه په څير ستا مخالفه نه يم دا يوازي ستاسو بد طالع دي چي زه په کندهار کي يم.که چيري زه په هرات کي اوسيدلاي ما به همدا شيان د اسماعيل خان په وړاندي هم ويلي واي.

هر څه چي ما په متحده ايالاتو کي ويلي وه هغه خالد پښتون يادداښت کړي او غور چاڼ کړي وو. خالد پښتون به يو يو سوال د لاسي بم په شان ميدان ته راغور ځوي. ده وويل چي تا په متحده ايالاتو کي وويل چي شيرزي د پاکستان او متحده ايالاتو دواړو سره لاس لري. د همدغسي يو ټکي د رابر سيره کولو وروسته به يي انتظار ايستي چي پر مجلس څونه بده اغيزه کوي.

والي ډير ارام شو : ده وويل زه يواځيني سړي يم چي د پاکستان په وړاندي مي سخته مبارزه کړي ده حتي زما د پلار د وخت راهيسي!

امريکايانو زما پلار ته د زمري لقب ورکړي: خو اوس پاکستان غواړي ما ووژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وويل ښه نو چي داسي ده نو بيا ولي په ټوله ښار کي يوه د انټرنيټ کيفي شته او هغه هم د اي ايس اي لخوا چلول کيږي او ستا د همدغه نژدي دوست پښتون لخوا پرانيستل شول.

اول خو والي د هغه څخه بي خبري وښودل کله چي ما مجبور کړي ويي ويل چي دا دونه مهمه خبره نه ده. شيرزي يو متل ووايه چي که د چا لاس نه سي ورکتولاي نو نو لاس يي ورمچ که.

دا د افغانانو کلتور دي چي د ملامتي په وخت کي خپل ځان بي ګناه ثابت کړي.

خو زه د څو مياشتو راهيسي په دي خبره وم چي شيرزي د پاکستان لپاره کار کوي.

ما شيرزي ته وويل څونه د شرم خبره ده چي يو کس دي دونه شهرت ولري او د ټوله افغانستان د زمري زوي دي وي او بيا دي د يو چا لاسونه ورمچوي. د ولسمشر او شيرزي تر منځ په غونډه کي چي ما څه اوريدلي وه شيرزي ويلي و چي زه دا د کندهار څخه شړم خو کرزي ورته ويلي وه چي پدي کار مه لره.

شيرزي ماته د اختار په ډول وويل که ته دداسي خبرو څخه لاس وانه خلي نو ځيني کسان به ډيرخواشيني شي او کيداي شي تا ته کوم تاوان در ورسوي چي هغوي بلکل د واکه وتلي خلك دي.

ما هغه ته وويل چي زه د امريکا لپاره کار نه کوم خو که چيري زما څخه جنرال ميکنيل او ډګروال کمپبيل د کندهار د وضعي په اړه معلومات وپوښتي نو زه خو هغوي ته دروغ نه شم ويلاي.

زه بايد هغوي ته ريښتيا او هغه څه ووايم چي ما په خپلو سترګو ليدلي دي.

همدي شي پر شيرزي باندي د جادو په څير تاثير وکړي. ده وويل ته ولي داسي شيان ليکي چي هغه بيا ماته د پزي پيزوان وي.

ګل اغا په ريښتيا سره ډير وار خطا و. ما ده ته ډاډ ورکړي چي په هغه کي ډير شيان مانه وه ليکلي هغه د واشنګټن پوسټ د ورځپاڼي پر ليکنه يوازي څو اقتباس شوي شيان و خو زه د مضمون ليکواله نه وم.

په دي سره ګل اغا خوشاله شو او ويي ويل ګوره ته د ډير وخت راهيسي دلته اوسي. ته نوره بهرني نه يي ته اوس زموږ د کورنۍ يوه غړي يي.

که ته زماپر کارونو چي زه يي کوم کوم اعتراض لري ماته راشه او په هغه اړه خبري راسره وکه.

زه پدي خوانه بدوم که ته نوري ليکني هم وکړي خو د هغه تر خپراوي وړاندي يو ځل زما سره وينه.

شيرزي يو بل متل هم راته تير کړي چي ويل يي مړ مي که خو لمر ته مي مه غورځوه. سړي کولاي شي چي ډير څه د ژبي په اړولو سره پټ کړي خو زما لپاره حقيقت ډير ارزښت درلود.

والي وويل زموږ دروازه د تل لپاره ستا پر مخ د شپي او ورځي پرانيستي ده.

که حتي زه بيده هم يم په دا... مي په چپلاخه ووهه او راويښ مي که.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما د نوموړي څخه ډيره مننه وکړل.

تر دي دري اووني وروسته د ډيموکراسي لپاره د ملي بخښني (NED) ټولني يو هيئت د واشنګټن څخه کندهار ته راغلي.

ما او قيوم بايد پر يوه پروژه باندي خبري کړي واي چي پخوايي موږ خوبونه ليدل. دا پروژه د ولايتونو په سطحه د قومي مشرانو د يوي شورا رامنځ ته کول وو. هيئت په کندهار کي د ځينو پروژو څخه د ليدني په غرض راغلي و خو موږ پايد هغوي ددغي نوي پروژي تمويل کولو ته هڅولي واي.

ما شيرزي ته ټليفون وکړي ورته ومي ويل دا ته زما څنګه انډيوال يي دا دري ورځي کيږي چي زه سخته زکام يم خو ته مي پوښتني ته رانه غلي.

ما ده ته يوڅه شيان د تحفي په شکل هم راوړل.

شيرزي ددغه نابيره هيئت لپاره اماده ګي نيول چي د امريکا څخه راغلي وو.

ده موږ د سهار ناري ته وروبللو.

موږ پر يوه ميز کښيناستلو چي پر هغه باندي د ناري د خوراکي شيانو تر څنګ کباب هم ايښودل شوي وو.

د ميز پر هغه بله خوا د ښار مخور او لوړ رتبه چارواکي ناست و چي په هغوي کي د قاضيانو مشر ، څارنوال ، امنيه قوماندان خاکريزوال او داسي نور وو.

زه او اکرم څنګ پر څنګ پټه خوله ناست و او مجلس مو څاري.

شيرزي د (NED) غړوته وويل چي دلته مي په پوره توګه ډيموکراسي پلي کړي ده.زما په ولايت کي چي هر څوک هر څه و غواړي ويلاي يي شي.

ما په لوړ اواز وخندل ورته ومي ويل ډير ښه.

ما وويل چي ما يوه بله ليکنه کړي ده چي ډير ژر به يي اوازي خپري شي خو شيرزي څه ونه ويل. دا د (NED) غونډه وه چي موږ يوازي د هغوي سره مرسته کول.

ما بالاخره فيصله وکړل چي په والي شيرزي به نور کار نه لرم خو زما راتلونکي ليکنه په نيويارک ټايمز کي د ټوپکسالاري په اړه وو.

ما فيصله وکړل چي نور ددي ضرورت نه ليدل کيږي چي ددي واري دي په ليکنه کي ګل اغا په نامه ياد شي.

همدي کار پر هغه څه اغيزه نه کول چي مابايد ويلي واي.

د هغه څه په وړاندي چي ما کول خپل ضمير او وجدان مي قاضي کړي.

دا ليکنه د جولاي پر لومړي نيټه (د افغانستان راتلونکي د ګډوډيو ښکار شو) تر سر ليک لاندي خپره شول.

ما په هغه کي ليکلي و د امريکا پاليسي به په افغانستان کي تر هغه وخت پوري کاميابه نه شي تر څو يي دغه د ځان ژغورني پاليسي بدله کړي نه وي.

ما ويلي و چي هر والي يو محلي ټوپکسالار دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي امريکايان د ولسمشر کرزي او د خپلو دښمنو ټوپکسالارانو سره مرسته کوي؟ کندهاريان وايي چي امريکايان بايد نور خپل هغه زاړه تصميمونه بدل کړي چي ټوپکسالاران يي د واليانو په توګه ټاکلي وو.

په دغه مضمون کي شيرزي په نامه سره نه و ياد شوي خو دي پوهيدي چي هدف يي څوك دي. تر دي وروسته د امريکا د سفارت څخه ډير ژر د کورت امېند ټليفون راغلي.

ده راته وويل چي ته بايد ډير ژر کابل ته راسي ځکه چي هلته ستا ژوند ته خورا جدي خطر متوجه دي.

امېند ددي خبري د ثبوت لپاره زه په نامه ياده کړم زما د موټر او وروستيو کارونو په اړه يي پوره معلومات راکړل. زه سمدستي پوه شوم چي تر کاسي لاندي نيم کاسه شته او امېند ته مي وويل چي زه بيا وروسته ټليفون درته کوم. ما د کندهار په هوايي اډه کي زما يو ملګري ته ټليفون وکړي چي د اردو په استخباراتو کي يي کار کوي او دغه مسئله مي ورسره شريکه کړل هغه وويل زه به په همدي اړه معلومات وکړم او بيا به وروسته تاسو ته ټليفون در وکړم.

تر نيم ساعت وروسته يي ماته ټليفون وکړي ده وويل چي په کندهار کي د هيڅ مشخص ګروپ يا کس په وړاندي کوم تحديد يا خطر نشته.

زه ډيره ژر پوه شوم چي شيرزي او خالد پښتون په کابل کي وه د هغوي څخه يو يي د سي اي اې مرکز ته ورغلي و او له همدي کبله دغه معلومات تر سفارت پوري هم رسيدلي وو.

دا خطر هم د هغه پخواني خطر په شان و چي داسي شيانو پر ما کومه اغيزه نه لرل او نه يي زه د خپلي لاري څخه بيلولاي شواي.

ما په منظه توګه د اعتدال خوښونکو ملايانو سره مجلسونه تر سره کول.

دغه دوه راپورنه ډير سره ورته وو.

ما امېند ته ټليفون وکړ ورته ومي ويل چي زما په اړه کوم تشويش ونکړي زه دلته په امن کي يم. ما فکر وکړي چي پدي شان ژوند نه تيريږي نو د همدي کبله مي په استخباراتو زما ملګري افسر ته ټليفون وکړي هغه ته مي وويل که دي داخل د والي سره ملاقات کوي هغه ته ووايه چي که چيري دي ته کوم زيان ورسيږي نو امريکايي اردو به ډير په خواشيني شي. ما ده ته وويل که دي چيري دا کار وکړي نو زه به ډير خوند تيري واخلم.

ما د امريکا په سفارت کي د بيل ټايلر څخه وپوښتل چي ته هم همداسي شيرزي ته ووايه.

ما نه غوښتل چي د شيرزي د مشر جلالي څخه پدي اړه مرسته وغواړم.

کله چي وزير جلالي اود هغه برطانوي هم ځنګ کندهار ته راغلي و د غرمي تر ډوډي وروسته وزير جلالي چي يوه ديوال ته يي تکيه کړي وه او د شيرزي سره په شخصي خبرو مصروف و ما ته را ږغ کړل.

زه چي ورغلم جلالي زما څخه وپوښتل چي امنيت ځنګه دي؟

ما ده ته وويل چي د افغانانو لپاره امنيت يو ډول دي او د بهرنيانو لپاره بل ډول دي خو دلته اصلي امنيتي مشکلات...جلالي زما خبري پري کړي ويي ويل زه ستا شخصي امنيت يادوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوح... ډېره ښه ما ورته وويل چي ما اوس د ځان د امنيت لپار څو ساتونکي استخدام کړي دي. جلالي وويل که هر څه مشکل لري زه ستا په خدمت کي يم.

جلالي شيرزي ته ګوت څنډنه وکړل که تاته هر ډول مشکل پېښ شو نو مسول به يې شيرزي وي.

تر دي وروسته ماته هيڅ ګواښ نه دي متوجه شوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېره
(۲۰۰۳ دوبی)

د همدې دوبي پيليدلو له ځان سره ځينې خطرونه لرل ، چې زه يې ډيره وارخطا کولم. د ريکارډو منګويا مړينې خو بيا هر څه پر بل مخ واړول. دده مړينه د هغو ملايانو په مړينې پسې وه ، چې د کندهار ښار د باندې يې خپل ژوند د نوي رژيم د ملاتړ له کبله له لاسه ورکړ.

د ښار په زړه کې زما تر ټولو خوښ د احمد شاه دراني د وخت لرغونی مسجد کې چې ښايسته منارونه يې د اسمان پر لور ختلي دي ، هم يوه چاودنه وشوه ، چې مرمرين فرش يې د لمونځ کوونکو په وينو ککړ شوی و ، خو خوشبختانه څوک پکې سخت ژوبل نه شول.

هغه وخت بيا تر ټولو بد و ، چې يوه شپه ما او اکرم چای څښنه او اکرم د مړو شمير پر ګوتو کاوه. ده په منځنۍ توګه هره ورځ يو سرتيری د پوليسو پر پوستو د بريدونو له کبله له لاسه ورکړی و. دا جنګيالي ټول د اکرم په واک کې و ، خو دده لپاره بله هيڅ چاره نه وه ، بې له دې چې د هغوی مړينه په خپلو سترګو وګوري.

موږ زما په کور کې وو. اکرم د پوليسو يونيفورم کښلی و او کندهاری محلي جامې يې په تن وې. کميس ،پرتوګ او واسکټ يې اغوستي و او خړه زرينه لونګۍ يې تړلې وه. له ما سره زما کمره وه ده ته مې وويل چې د عکس اخيستلو لپاره ځان سم کړي ، خو ده ويل نه نه دا پريږده خبرو ته ادامه ورکړه.

ما ده ته په تيز نظر وکتل او هيله مې ترې وکړه ، چې په پايله کې و توانيدم په داسې حالت کې عکس ځنې واخلم چې يو لاس يې پر ځنګانه ايښی و او په بل لاس کې يې د چای ګيلاس و او پر شونډو يې خوږه مسکا خوره وه.

کله چې اوس دغه عکس ته ګورم ، نو ډير ارمان راته دريږي چې څنګه مې دوه کاله وړاندې ددغه ستر انسان مرګ په خپلو سترګو وليده. هغه لا تر اوسه د ځوانی له بهاره نه و وتلی ، خو په کومه شپه چې ما او ده باندېار سره کاوه ، د بدشګوني باران اوريده.

د اکرم خبرې خلاصې شوې او له هغه سره نور د خبرو لپاره څه نه و. د نوموړي کسانو نور نه غوښتل چې په ولسواليو کې دندې ترسره کړي او دی هم نه پوهيده چې څنګه له هغوی څخه د همکاري هيله وکړي. بې چاره قوماندان صيب!!

زما عبدالله ياديږي چې له ځان سره يې وويل: زموږ زړونه نور مات شوي دي ، نړۍ ورځ تر بلې پر موږ راتنګيږي. موږ خپل ځانونه يوازې محسوسوو او يوه کونج ته راټول شوي او له شا وخوا څخه احاطه شوي يو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ترینکوټ پر سړك په یوه کمین کې د ارزګان د والي نیم درجن کسان ووژل شول. په هلمند کې د ولسوالۍ پر مرکز برید کې د میرسي کورپ خیریه ټولنې یو موټر چلوونکی او دوه نور کسان ووژل شول.

په هر صورت حالت مخ پر خرابیدو و ، چې د نوې ادارې او افغانانو تر منځ پر اړیکو یې ډیرې بدې اغیزې ښندلې.

ددغه دوبي پیښو د بیارغونې او پرمختیایي چارو ته هم لوی ګواښ متوجه کړی و. د داسې پیښو په بیا بیا تکرار جنګیالیو ته د بیا منظم کېدو او ځواکمنیدو واك ورکاوه. دا هغه څه و چې اکرم زما مخي ته کېښودل او په ریښتیا هم دغه حالت زه تر بل هر چا و ویرولم.

عادي کندهاریان هم زما په شان د ویرې په جال کې راګیر وو. دغه تاوتریخوالي یو مخلوط شکل درلود په دې مانا چې دا هرڅه د والي د داړمارانو لخوا پیښیدل او امریکایانو پر دا هرڅه سترګې پټولې او د هغوی د مخنیوي لپاره یې هیڅ اقدام نه کاوه. دغه کار کندهاریان سخت اندېښمن کړي وو.

د کندهار خلکو ویره لرله چې دوی تر اوسه د طالبانو د مهال ترخې نه دي هیرې کړې ، خو د بل رژیم د راتګ نښې نښانې بیا تر سترګو کېږي. دوی فکر کاوه ، چې طالبان به بیا خامخا راځي.

دې دوبي له ځان سره خورا ډیرې ناوړه پیښې لرلې. خلکو ویل که چېرې حالات په همدې شان دوام ولري نو دوی به د امریکایانو په وړاندې داسې راپاڅیږي لکه د روسانو په وړاندې چې راپاڅیدلي وو.

د روسانو په وړاندې ډاکټر ، انجنیر او نور ټول افغانان و جنګېدل او په جهاد کې یې برخه واخیسته.

زه په دې ډیره حیرانه وم چې غربیان ولې د ځان او روسانو تر منځ فرق نه شي کولای او واشنګټن ولې له دې هرڅه څخه ویره نه لري. په لومړي ځل مې له یوه افغان څخه واوریدل چې ویل یې د امریکایانو او روسانو تر منځ هېڅ توپیر نشته.

په لومړي ځل یوې ښځې په ډېر تاسف سره راته وویل چې نور زموږ کورونوته مه راځه.

دې زیاته کړه: خلك د هغو کسانو په وړاندې غبرګون ښیي ، چې له محافظه کاري څخه د لرې کېدو هڅه کوي. د نورو ښځو سره په توپیر ما کوښښ کاوه ، چې بورقه وانه غوندم .ما څو ډوله جامې پر ځان او عبدالله وکتلې خو د زړو ښځو د یو ډول جامو په اغوستلو چې تر سر او پښو رسیدلې زه د ټولو مسخره شوم. زه ریښتیا هم خندوونکې ښکاریدم.

نارینه و هم زما په شان ویره لرله. د احمد ولي کرزي یوه ساتونکي موټر اخیسته ، نوموړي ویل: هغسي خو موږ ټول ډیر ژر مرو دا څو ورځې چې ژوندي یو باید یو څه په استراحت خو یې تیرې کړو.

هر څوك چې ما پیژندل ډیر وارخطا وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به ويل دا ځلې به چېرې تښتو ؟ ايران او پاکستان خو مو نه پرېږدي. يو ماښام عبدالله په ډېره پريشاني سره راته وويل: موږ ټول به يو په بل پسې ووژل شو. د اکرم ويره هغه وخت لا زياته شوه چې يوه کس د پاکستان د استخباراتي شبکې آی اس آی د يوه ډګروال چې د جنرال پرويز مشرف ټولګيوال و يو پيغام ورته راوړ.

دغه پيغام د جنګ د اعلان ښه لرله.

په پيغام کې راغلي و ، چې دا ځل به چېرې مهاجر کيږئ يا تښتئ ؟

پر کومه ځمکه چې ته اوس واکمن يې ډېر ژر به د پاکستان برخه شي او په پيغام کې دې ته ورته نور شيان هم راغلي وو.

اکرم د آی اس آی جنرال ته د ځواب په ور استولو کې زړه نا زړه و ، خو تر څنګ يې بيا د جواب نه ورکولو سرې هم نه و.

اکرم نوموړي ډګروال ته وليکل:

زه د تاريخ د يوه زده کوونکي په توګه دومره پوهيږم ، چې افغانستان څو زره کلن تاريخ لري او پاکستان يوازې ۵۵ کاله وړاندې زيږيدلی دی.

زه فکر کوم چې موږ به ډېر ژر ستاسو درې وړې کېدل په خپلو سترګو ووينو.

دوهم سوال ته د اکرم ځواب داسې و:

زما راتلونکی پټن ځای يا پناځای به هديره وي. دا ځل به زه هديرې ته کډه کوم.

زه ډېره حيرانه وم ، چې څو مياشتې وړاندې د کندهار ولايت په مقام کې د پاکستان د اردو دوو افسرانو شيرزي ته ويلي و ، اکرم ته مشکلات جوړ کړه. اکرم ووژنه او اوس بيا دا.

تيره اوونۍ يو توپان راغلی و.

د ډېرو دوړو او غبار له کبله سرې فکر کاوه لکه اسمان چې مځکې ته راکښته شوی وي. هوا ډېره تيزه چليدله. هواته پورته شوي توکي ، چې به پر هر چا ولګيدل ډېر به يې خوړاوه. زموږ د کور د توتانو ونې نږدې وې ، چې پر موږ راچپه شوی وای. په ښار کې د ناجو ونې چې د اسمان پر لور به دنګې ختلې وې ، اوس د ډېر توپان له کبله پر ملا کوپې شوې وې. د توپان تر ختميدو وروسته زموږ په کور کې د ديوال اړخ ته د درمند په شان خاورې او خزلې خره وې.

ښځو به ويل: کله چې داود خان شهيد کېده ، همدغسې توپان راغلی و. شايد دا به ۱۹۷۴ز کال و. د ښځو په وينا چې دا د انقلاب د راتګ په معنا و.

د اکرم د دندې پر سر لا زما او جلالي تر منځ شخړه پای ته نه وه رسېدلې. ما نه غوښتل چې اکرم ته ددغې زياتيدونکې جګړې په اړه څه ووايم ، خو هره شيبه کېدای شوای د اکرم پر سر دغه تبر لګېدلی وای. زه يې مخنيوي ته ژمنه وم او د همدې لپاره مې ډېرې شخړې وکړې. ما له جلالي څخه دده د هغې ادعا په اړه ثبوت وغوښته چې ده ويل اکرم په فساد ککړ دی.

وزير جلالي ما ته يو ليك راښکاره کړ چې هغه طالب جنګيالو د اکرم د کسانو په اړه ليکلی و.

يو نا څرګند ليك ؟ داسې چې هر څوك يې ليکلای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما جلالي ته وويل چې ته هر شي ته دقيق نه متوجه کېږي هر څه چې ستا مخ ته راځي په همغه عمل کوې. زه پوهيږم چې د پردې تر شا څه روان دي. زه په کندهار کې اوسيږم ، داسې کوم شی به وي چې جلالي به پرې خبر وي او زه نه ؟

زه په هر څه ډېره ښه خبره وم ، ځکه چې دا هر څه زما تر څنګ روان وو. که موږ داسې ونکړو نو دا هر څه به په بل مخ واوړي. که افغان حکومت او زه له دغه خطر سره ونه لوبيږو ، نو ټولې هڅې به مو په اوبو لاهو شي.

هغه وخت نوره هم په غوسه شوم چې د امريکايانو اډې ته د ((پولاد)) لخوا وروغوښتل شوم. دغې ځانګې د ايتلافي ځواکونو د قوماندان لپاره د سياسي مشاوريت چارې تر سره کولې. دا په اردو کې ملکي ځانګه ده ، خو کله چې به جنرالانو کوم احمقانه کار تر سره کړ ، نو بيا به دوی د هغه په ترسره کولو او يا د هغه په صفا کولو مجبور و.

د هغې غونډې په اړه مې ډېر څه نه دي په ياد خو څه چې مې يادېږي هغه د پوځ له يوه لوړ پوړي ځيرك افسر سره زما کتنه وه. همدې افسر د بګرام له هوايي اډې څخه د پولاد ځنې نور غړي هم له ځان سره راوستي وو. تر هغه وخته پورې چې موږ کيناستلو ، دغه ډګروال ماته ونه ويل چې له کابل څخه کندهار ته يې د راتګ اصلي لامل څه و ؟

په دغې غونډه کې نوموړي افسر له ما څخه د يو څه وخت لپاره د کندهار د پرېښودو هيله وکړه. د نوموړي دا هيله ډېره ښه خو ډېره سخته وه. ده زياته کړه: زه تا نه پيژنم خو که ته چېرې ووژل شې نو دا به زما لپاره ډېره بده وي. دا به زموږ د تير يوه کال لاسته راوړنې او ټولې هڅې په اوبو لاهو کړي.

زه ددغې خبرې په اهميت پوهيدم ، داسې چې که د ريکارډو تر مړينې وروسته يو بل بهرنی په سوېل لوېديز حوزه کې ووژل شي نو د ملګرو ملتونو په شمول به ټولې خيريه موسسې خپل کارونه ودروي.

ملګرو ملتونو به پر هغو ټولو پروژو له سره کتنه کړې وای چې د سوېل لوېديزې حوزې لپاره پلان شوې وې. په درجنونو افغانانو به خپلې دندې له لاسه ورکړې وای ، چې دا په خپله يوه لويه ضايعه وه ، چې تر شا به يې ډېرې بدې پايلې پريښې وای.

نوموړي افسر زياته کړه: زه دانه وايم چې ته سمدلاسه کندهار پرېږده. هدف مې دادی ، چې زما او ستا تر منځ بايد د اړيکو ټينګولو زمينه برابره شي که چېرې وروسته داسې کومه پيښه رامنځ ته کېږي نو زه او ته بايد اړيکي سره ولرو.

زما دده ټولې خبرې خوښې شوې ، خو وړاندې تر دې ، چې زه له نوموړي سره موافقه وکړم ما ورته وويل: زه بايد ډاډه شم چې تاسو دا کار يوازې زما په خاطر کوئ ، نه داچې تاسو دې دغه کار ته داسې يو چا هڅولي ياست چې په دغې سيمه کې زما شتون نه شي زغملای. هدف مې شيرزی دی ، ته پوهيږې چې هغه څنګه امريکايان تير باسي ، هر هغه څوك چې دده پدې سيمه کې نه خوښيږي د ترهګرۍ په پلمه يې له مخې لرې کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما افسر په غوږ وواهه ، چې آيا سي . آی. اې داسې کوم خبر تر لاسه کړی دی ، چې په سيمه کې کومه ځانګړې ترهګره ډله شته چې هغوی زما د وژلو پلان جوړ کړی دی ؟

ده زما د ډاډ په اړه وويل هيڅا ته به دا اجازه ورنکړي چې ما استعمال کړي. له ده سره په خبرو کې زه وپوهيدم چې نوموړی يو زړه ور او ربښتيني شخصيت دی. ده زياته کړه: د عراق جګړې په افغانستان کې د پوځ پر وړتيا ډيره بده اغيزه شيندلې ده. افسر وويل: موږ نور اضافي سرتيري نه لرو چې په افغانستان کې دنده تر سره کړي.

په ۲۰۰۱ز کال کې د جګړې پر مهال د بي (B) ټيم افغانستان ته وليږل شو تر څو هلته ميشته سرتيري هوسا کړي ، خو اوس د بي (B) او سي (C) ټيمونه په عراق کې مصروف دي ، زموږ لپاره يوازې يوه لاره پاتې ده هغه دا چې د ډي(D) ټيمونه افغانستان ته وليږو.

زموږ د استخباراتي معلوماتو له مخې افغانستان اوس هم د پخوا په شان د امريکا د امنيت لپاره ډير مهم دی.

د نوموړي لهجې ده د ريښتينولي شاهدي ورکوله. نوموړي افسر پر يوه پاڼه د سرتيرو وضعيت راته انځور کړ.

دا هغه څه و ، چې ما په بالکان کې زده کړي و.

داسې چې حکومت غواړي د سر تيرو دکموالي له کبله دريمه درجه پوځونه پر تياتر ولوبوي. په جګړه کې ټول سايکلونه په کار لويدلي دي ، داسې چې د لومړي سايکل سرتيري به په جګړه ،د دويم سايکل به په تعليم او تربيه او د دريم سايکل سرتيري به په رخصتي کې وي ، خو اوس د ډير فشار له کبله د دويم سايکل له سرتيرو څخه هم کار اخيستل کېږي. د ډګروال په وينا په افغانستان کې سرتيري په غلطه سوق او اداره کېږي.

سختو جګړو ، د شپې لخوا راکټي بريدونو او هوانونو ټول سرتيري له تير پسرلي راهيسې د پاکستان له پولې سره نژدې په سوېلي افغانستان کې په خپلو اډو کې دننه مشغول ساتلي دي. په کندهار کې هره ورځ جګړې کولای شي زموږ ټولې خواري په اوبو لاهو کړي. هيڅوك نه غواړي چې په افغانستان کې له دغې وحشي پولې سره نژدې و اوسي. په دغو سيمو کې امريکايي سرتيري د هيڅ افغان ساتنه نه کوي.

د جنګيالو ستر بريدونه په زابل ولايت کې کېږي او د ګرديز حالت تر زابله ښه دی. د کندهار په سيمه کې د خرپ او ترپ له جګړو پرته بل څه نه تر سترګو کېږي. په همدې پسرلي کې د امريکايي ځواکونو ټوله پاملرنه هم همدې سيمې ته را اوښتې ده.

ده وويل: په ګرديز او نورو ولايتونو کې جګړه يوه تباهي ده ، خو د جګړې اصلي ډګر کندهار دی.

ما ته ده په دغو خبرو سره د ويتنام خاطرې راپه زړه شوې.

ما نوموړي ته وويل: هلته به ډيره بده وي چې موږ په اډې کې د کار کولو لپاره يو کارګر نه شو پيدا کولای او د ترکاري د رانيولو لپاره بازار ته نه شو تللای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما وويل: زه فکر نه کوم چې د سپتمبر د يوولسمې ترهګريزې حملې دې يوازې ددې لپاره پلان شوې وي چې يوازې دې د ۳۰۰۰ زرو امريکايانو ژوند پکې واخلي ، بلکې تر څنګ يې نور هدفونه هم و ، داسې چې د تمدونونو تر منځ ټکر رامنځته کړي. دغه بريدونه به لويديزوال او مسلمانان يو د بل په وينو تويولو خوښ وساتي او يو د بل په وړاندې به راوپاڅيږي.

زه په دې باور يم چې د القاعدې ستراتيژيستان په دې پوهيدل چې د ۱۱\۹ بريدونه به واشنګټن په افغانستان کې ښکېل کړي. شايد دوی فکر کړی وي ، که يو ځل امريکايان ددغه افسانوي هيواد په جال کې ونښلي ، نو له دوی څخه به هم د انګريزانو او روسانو په شان تېروتنې وشي چې په دې کار سره به امريکايان په يوې اوږدې جګړې کې راښکېل شي.

ددغه هوښيار افسر او زما د ملګري خبرو زما په مغزو کې لاندې انديښنې راوپارولې.

د يوه بيچاره کليوال لپاره به څه توپير ولري که يې يو مستبد ټوپکسالار کور ته د نشه يي توکو او وسلو د پيدا کولو په پلمه د لوټ او تالان لپاره ورځي ، په داسې حال کې چې پر دغه ټوپکسالار د امريکا د مهربانۍ وزر هم غوړيدلی وي دغه بيچاره کليوال ته به ددغه ټوپکسالار او هغه طالب ترمنځ چې له دوی څخه ډوډۍ او کور په زور اخلي او زامن يې د جګړې لپاره په زور ورسره بيا يي او تر څنګ يې په کورونو کې کمينونه نيسي توپير څه وي ؟

دغه بيچاره کليوال به له هغو کسانو سره چې د توپك په ژبه خبرې کوي څه وکولای شي ؟

د ښه والي له کبله يو تر بل ښه نه دي ، که چېرې طالب جنګيالي د کليوالو او عامه خلکو په کورونو کې پټيږي ، نو د امريکايانو لپاره به کومه لاره پاتې وي ؟

ايادوی به پر دغه سيمه بمباري کوي ؟ تر دې وروسته به څه کېږي ؟

ايا افغانان به دغه نوې تجربه وزغملای شي ؟

ايا ټول افغانان به ددغه کار په وړاندې بلوا ونکړي ؟

زما د ملګري په وينا چې انجينران او ډاکټران به هم لکه د شوروي اتحاد په وړاندې چې راپاڅيدلي وو همدا شان د امريکايانو وړاندې راپورته شي.

له دغه مجلس څخه له ډيرې ويرې سره راووتلم.

په جولای کې مې کابل ته سفر وکړ. زه په کابل کې د قيوم په کور کې چې په وزير اکبر خان مينه کې دی اوسيدم. ما ته قيوم هغې ميلمستيا ته د ورتلو بلنه راکړه ، چې ده ته د وزير جلالي لخوا تياره شوې وه.

زه او جلالي له ډير پخوا څخه دوستي لرو. نوموړی د امريکا ږغ د لنډو څپو راډيو د پښتو او دري څانګې مشر و ، چې د امريکا د حکومت لخوا تمويل کېدله. وړاندې تر دې هغه د پوځ د افسر په توګه کار کاوه.

جلالي افغانی الاصله امريکايي دی ، خو قيوم په دې راضي کړی و ، چې د افغانستان په کابينه کې يوه څوکۍ ومني. زه جلالي ته ډېر درناوی لرم ، نوموړی د ښه طبيعت او ښه درانه شخصيت څښتن دی. ده په خپل يوه بريښناليك کې ماته يوه ټوکه ليکلې وه ، خو ما هم ځواب ور وليږه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جلالي د خپل وزارت د مسلکي کولو کوښښ کاوه ، خو په وړاندې يې ډير خنډونه پراته وو. نوموړی ډير وخت له افغانستان څخه لرې پاته شوی و او له همدې کبله به يې اکثرو پريکړو افغان ولس ته د ځوکالی پر ځای ستونزې پيدا کولې. جلالي هوډ درلود ، چې اکرم له دندې گوښه کړي ، خو په دغې شپه ما له ده څخه ددغه تصميم په وړاندې د حوصلې کولو غوښتنه وکړه.

کورته په ورننوتو ډيره حيرانه شوم. زه له کندهار څخه راغلې وم ، خو دلته هر څه په بل ډول وو.

په دغې شپه داسې ډوډۍ تياره شوې وه ، چې ما تر اوسه په افغانستان کې نه ليدلې او نه خوړلې وه. په لومړي ځل مې په دغه ميلمسيتا کې د خوراکي توکو پر پيژندلو ډير وخت تير کړ.

موږ ټول ټال ۷ کسان وو ، جلالي او ميرمن يې ، يوه امريکايي ښځه چې دايې افغانستان ته د طالبانو د حکومت تر نسکوريدو وروسته لومړی سفر و ، د جلالي ملگری او د دفاع وزير مرستيال ، زه ، قيوم او کسيدرا.

زه په دغه شپه بيخي احساساتي شوې وم. ما له دوی سره د ټوپکسالاري ، پاکستان او راتلونکو خطرونو په اړه خبرې وکړې. ما جلالي او قيوم ته وويل: زه نه پوهيږم تاسو د څه شي په اړه خبرې کوئ. زما هغه خبره پر قيوم ښه ونه لگيده ، چې جلالي ته مې وويل ته يو نيم کال کيږي چې افغانستان ته راغلی يې خو فکر کوې چې تر موږ ټولو ته د افغانستان په اړه ښه پوهيږې.

کندهار د اور په لمبو کې سوځي خو تاسو په ډير ښايسته باغ کې ناست او خپلې خوندورې ډوډۍ خورئ.

څومره چې دوی غوښتل ما له دغې موضوع څخه واړوي ، هغومره به زه نوره جدي کيدم.

زه اصلا جلالي ته د يوه کار لپاره ورغلې وم هغه دا چې د اکرم پوليسو ته د څو مياشتو راهيسې معاشونه نه و ورکړل شوي.

دا يادونه ما وزير جلالي ته زما او دده تر منځ په تيره غونډه کې هم کړې وه ، هغه وخت هم زه کابل ته راغلې وم. وروسته پوه شوم چې ستونزه په بل ځای کې ده ، مرکزي حکومت ټولې پيسې والي شيرزي ته ور استولې ، خو شيرزي اکرم ته د ورکولو پر ځای ټولې پيسې له ځان سره ساتلې.

د واليانو په يوه لويه غونډه کې ويل شوي و ، چې والي شيرزی د گمرك پيسې غلا کوي ، خو ددې تر څنگ بيا هم مرکزي حکومت يوه اندازه پيسې کندهار ته ليږلې. شيرزي خپلې شخصي مليشي ته د گمرك بغير هم ښه تنخوا ورکولای شوای.

دا يوازې اکرم و چې د خپلو پوليسو لپاره يې د سگريټو پيسې نه لرلې ، که به وې هغه به يې هم د الکوزو د سوداگرو له ټولنې څخه د مرستې په توگه تر لاسه کولې. اکرم او پوليسو يې د نورو په بسپنه ژوند تيراوه.

ما په دغه شپه دا ټولې خبرې د يادو شويو کسانو په مخ کې جلالي ته وکړې. زه پدې ډيره حيرانه وم ، چې ولې جلالي دا ټولې پيسې شتمن شيرزي ته ور استوي او هغه هم دا پيسې له افغان دولت او خلکو څخه غلا کوي او هيڅ کله يې پوليسو ته نه دي ورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې موږ د قیوم کور ته بېرته راغلو ، قیوم پر ما په غوسه شو. قیوم وویل: جلالي پر ما مشر او هغه یو وزیر دی ، د خدای لپاره دا تا څه ورته وویل! هغه څه چې تا ددغو خلکو په مخ کې ورته وویل ، زما لپاره هیڅ د زغملو وړ نه دي او بله خبره داده چې نوموړي تاته مخکې لا وویل چې د دفاع د وزیر د مرستیال په وړاندې د پاکستان په اړه هیڅ مه وایه ، خو تا وویل چې ستاسو د حکومت لوړ رتبه چارواکي د پاکستان لپاره کار کوي.

قیوم ډیر خپه و.

راتلونکې ورځ مې جلالي ته ټیلفون وکړ او ښننه مې ترې وغوښته چې ده هم ومنله. جلالي زیاته کړه: زما ستا دا انداز ډیر خوښ شو ، همدې کارونو ته ادامه ورکړه. په همدې ورځ ماسپښین جلالي ما ته ټیلفون وکړ ویې ویل چې تا ریښتیا ویلې ، ما د کندهار د پولیسو د تنخوا ریکارډ چك کړ او هغوی ریښتیا هم معاشونه نه دي اخیستي ، زه به په دې اړه ډیر ژر اقدام وکړم.

زه په هغه ورځ په کندهار کې وم چې د کندهار پولیسو ته معاشونه راورسیدل.

اکرم راته وویل چې هغې بلې ودانۍ ته له پلاني سره ورشه د معاشونود ورکړې پروسه به ووینې.

کله چې یادې شوې ودانۍ ته ورسیدم ومې لیدل چې هغه سړي د پیسو د رارسیدلو کریډیټ ځان ته ورکاوه.

زه نه پوهیدم چې دا به د اکرم لپاره بس و که نه ؟

خو په هر صورت دا نور کومه لویه خبره نه وه. زه د هغې جګړې د بایللو په درشل کې وم ، چې د اکرم د راتلونکې پر سر مې له جلالي سره روانه کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امربالمعروف او نهي عن المنکر
(اګست ۲۰۰۳)

د اګست دیارلسمه ، غرمې ته نژدې اکرم ته له وزارت څخه ټیلفون وشو. کابل ته یې ور وغوښت. په همدې ورځ د اکرم ټیلفون راغی ، ویل یې چې وزارت کابل ته ورغوښتی یم ، که د کوم پرواز تابیا راته وکړې.

د امریکا اردو تر اوسه لا هم د کندهار هوایي ډګر اشغال کړی و ، خو ده هغه وخت پرواز کولای شوای ، که چېرې ما دده لپاره یوسیټ پیدا کړی وای. ماورته وویل: قوماندان صاحب زه به د معلوماتو له ترلاسه کولو وروسته تاسو ته سمدستي ټیلفون وکړم. ده مننه وکړه او ټیلفون یې کېښود ، ما څېل ساعت ته وکتل ، وپوهېدم چې پرته د ملګرو ملتونو او بشري ادارو له پروازونو څخه بله هیڅ چاره نشته. که چېرې اکرم د ځمکې له لارې کابل ته تلای ، نو ده باید ټوله شپه مزل کړی وای ، چې دا زما لپاره ډېر بد و.

ما دوه درې ټیلفونونه نورو ځایونو ته وکړل او څلورم ځل مې ده ته وکړ ، ځنې ومې پوښتل ، کابل ته یې څه وخت غوښتی یې ؟ ده وویل ، یو ګړۍ وروسته به زه معلومات درکړم.

وروسته یې وویل ، سبا لس بجې.

پدغه ورځ ټول پروازونه ختم شوي و ، په دا سبا به د ملګرو ملتونو الوتکې تر څېل وخت ډېر ناوخت کابل ته رسولی وای. بې له دې چې پر سړك ولاړ شي ، بله هیڅ چاره نه وه ، خو دلته یوه بله بې عدالتي هم شوې وه ، هغه دا چې والي شېرزی هم کابل ته غوښتل شوی و ، هغه د نن په پرواز کې تللی و ، خو جلالي باید دواړو ته په یوه سترګه کتلي وای.

زما په وس بل څه پوره نه و ، بې له دې چې ورته ومې ویل کله چې ځې ، نو بیا ما ته ټیلفون وکړه. د مازدیګر پر پینځو بجو یې له کندهار ښار څخه بهر پر څېل سټلایټ ټیلفون زنګ راته وواهه ، اواز یې هم سم نه اورېدل کېده ، خو فکر مې نه کاو چې تر سپېدومځکې دې کابل ته ورسېږي. په دا سبا چې زه راکېښناستم سمدستي مې ورته زنګ وهل پیل کړل ، خو ټیلفون ته یې زنګ نه ورته.

څو واره مې پرله پسې زنګ ورته وواهه ، خو څه مې تر لاسه نه کړل ، بیا مې فکر وکړ چې ممکن دی به له ولسمشر کرزي سره په غونډه کې وي ، نو له همدې کبله به یې ټیلفون بند کړی وي. پر همدې مې بسنه و نه کړه ، په فکر کې مې ډېر شیان راتلل ، بالاخره تر غرمې پورې و توانېدم چې څه پېښ شوي دي.

دومره بده نه وه لکه زما په فکر کې چې راګرځېدل ، خو بیا هم لویه پېښه رامنځته شوې وه. پر داسې کنډ او کپر سړك تګ همېشه داسې خطرونه لرې. دده سرتېري د موټرونو د باډیو پر لګېدلو سیټونو ناست وو چې د موټر د چپه کېدو له کبله یوه سرتېري ژوند له لاسه ورکړی و او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه زامه ماته شوې وه. ډېر نور د موټر د اوښتلو له امله سربېرن ژوبل شوي او مړوړل شوي وو چې د هغوی په اړه مې ډېر څه وانه ورېدل. اکرم ټوله شپه په زخمیانو مصروف او د پیښې له ځای څخه یې ټیلفونونه کول چې موټرونه راولېږئ، چې زخمیان د کندهار روغتون او په کابل کې د قیوم د کور سره نږدې بېړني روغتون ته ولېږدوي.

دی پلازمېنې کابل ته راورسېد، خو په راډیو او ټلویزیون کې یې له دندې څخه د لرې کېدو د اعلان له امله اعصاب له لاسه ورکړي وو.

دی او والي شېرزی دواړه له دندو څخه لرې شوي وو. شېرزي د ښار او کور جوړونې وزارت ته ترفیع وکړه. دده د ډېر وخت باوري کس یوسف پښتون یې ځای ناستی شو، خو اکرم لا همداسې بې برخلیکه پاتې و.

ما ولې د بل چا په چارو کې مداخله کوله؟

شېرزی د ترفیع تر څنګ اوس په خپل یو قومي او ده ته په یوه لسیزه وفاداره کس بدل شو، خو پښتون هغه وخت د شېرزي څنګ پرېښود کله چې کرزي دی د وزیر په توګه وټاکه. د اکرم په تللو سره کندهار اوس یوازې د شېرزي د مافیا لخوا اشغال شوی و اونوی والي هم د ای_ایس_ای یو ګوډاګی و.

زما بدن زما د رئیس په ټیلفون ورېږدېد، چې له دوبۍ څخه یې هغه وخت راوکړ چې متحده ایالتونو ته پر لاره وو. زه وپوهېدم چې دغه تبدیلي دده او جلالي په ابتکار رامنځ ته شوي دي. قیوم غوښتل چې په حالاتو پوه شي، ویل یې هلته څه روان دي؟ دغه لوی کسان چې زه یې اوس تاسو ته در پېژنم، قیوم د ولسمشر کرزي مشر ورور او ملګری یې د کورنیو چارو وزیر علي احمد جلالي و، دوی ددغه ټوپکسالار د منفك کېدود اعلان په وخت کې الوتکې ته د ختلو په حال کې و. دوی له الوتکې څخه له دې امله پاته شول چې که کومه بده پېښه رامنځ ته کېږي نو دوی به ورته لاس رسی ولري.

زه په کندهار کې د جنګ پر لومړۍ کرښه کې وم، خو دوی له حالاتو څخه د ځان خبرولو راپور غوښت. ما قیوم ته وویل چې حالت نورمال دی. دغه تصمیم په ډېره بېغورۍ سره نیول شوی چې دوی په دې اړه له امریکایانو څخه د هیڅ ډول تخنیکي ملاتړ غوښتنه نه وه کړې او حتی هغوی یې خبر کړي لا هم نه وو.

په هر صورت، د امریکا عملیات په هغه مرحله کې و، له کوم ځای څخه چې پیل شوي وو. د امریکا سفیر فین له دندې څخه ګوښه کړل شو، خو پر ځای یې لا تر اوسه بل سفیر نه و راغلی چې ورسره ټول ټیم یې چې زما نږدې ملګري وو، لکه بېل ټایلر، کورت امېند او دوه نور هم په واشنګټن کې وو.

کرنل کمپبېل په پینټاګون کې پرنوې دنده مقرر شوی و، خو د جزوتامونو دوره یې په افغانستان کې اوږده شوه. دغه خواشیني او پردېس سرتېري له درې مېاشتني موقت قوماندان سره په یوه لوی سر خوږي اخته وو، نوموړي به ټول وخت د سیمو د نومونو پر تلفظ یادولو تېر او. ټول سرتېري ډېر حیران و، نور نو دا ځای د دوی لپاره د متحدو ایالتونو فورټریس نه و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسمشر کرزي دغه تصميم په شپه کې ونيو چې هيڅ خطر رامنځ ته نه شو. د راتلونکو يوې او يا دوو ورځو لپاره زه ډېره وارخطا وم ، خو کومه د پام وړ پېښه رامنځ ته نه شوه.

په حقيقت کې شېرزی په پوره توګه له واکه لرې نه شو ، دده ورور د کندهار په هوايي اډه کې پاتې شو چې د اډې د شاوخوا امنيتي کمربند ساتنه ور ترغاړې وه. د پاکستان پر پولې ټولې پوستې چې د کوچنيو وحشي قومانداناتو په واک کې وې ، د امنيه قوماندان لخوا چې د شېرزي او پاکستان چرګونی و اداره کېدلې.

هرکاره خالد پښتون خپله وفاداري نوي والي ته انتقال کړه.

زما يو ناوړه اڅکزی ملګری و ، خو کله کله به په ښه هم راته ، پر پوله باندې ټول له خپلو دندو څخه ګوښه شوي وو. په ولايتي اداره کې پاکستاني ګوډاګيان تر پخوا لا قوي شوي وو ، خو په افغانستان کې تر ټولو تکړه چارواکی چې زما په مخ کې ووژل شو ، بې دندې پاته و.

هر څه چې په مطبوعاتو کې راتلل او يا په کابل کې د نړيوالې ټولنې استازيتوب ويل ، حالات دهغه برعکس وو.

ټوپکسالار شېرزی په يو مسلکې او تيکنوکرات کس بدل شوی و.

ما پوره دوه اوونۍ پر دې فکر وکړ چې زما ملګري کرزيان ولې دومره احمقان دي؟ ولې د افغانستان دغه مشران نه پوهيږي چې دوی څه تر سره کوي؟

دلته هر څه د پاکستان په واک کې دي او ټول جنوب په فساد کې تر غوړو ډوب دی. په ورځو ورځو چې ما د حالاتو د ښه کولو لپاره اوښکې تويې کړې وې ، د هغې پايله دا شوه چې هر څه تر پخوا لاوران شول. بيا مې فکر وکړ چې ممکن دوی به احمقان نه وي ، دا کار يې کېدای شي د يوې موخې د موندلو لپاره کړی وي. همدا يوازينی شی و چې سر يې سره خوړ.

يو بل شی را په زړه شو ، پر هغو ځواکونو چې ما حساب کړی و ، ممکن تر دې به ډېر زيات وي ، پر هغو خلکو چې زه شکمنه وم ، تر پايه پرې ونه پوهېدم. په هر صورت د غلجيو د قبيلې مشر ، ګل اغا شېرزي ته د مخه ښې لپاره يوه غرمنۍ تياره کړې وه. موږ هم همدې مېلمستيا ته ورغوښتل شوي و ، چې هغه زموږ مخې ته د هوټل دروازې ته راووت .

برنډه له وسلوالو کسانو او موټرچلوونکو څخه ډکه وه ، ما او عبدالله يو او بل ته سره وکتل ، بيا مو تر يوې پرانستې کړکۍ څخه هال ته وکتل ، چېرې چې بلل شوي کسان کېښناستل. موږ هم هال ته ورننوتلو ، په هال کې ګل اغا شېرزی پر يوه کوچ د خپل سيال ملانقيب تر څنګ ناست و. ما له احمدولي کرزي او نوي والي يوسف پښتون سره روغبړ وکړ. ما ته مخامخ ضابط اکرم کېښناست ، نوموړی چوپه خوله و. په ډېر دقت يې مجلس څاره او خپلې شنې ډبرينې تسبېح يې په ګوتو کې سره اړولې.

اکرم د غلجيو د قبيلې مشر ته وويل: زه ځم ، ده زياته کړه که زه دلته يم ، نو شېرزی به دلته پاتې نه شي. ګل اغا ويلي و ، که چېرې دی دلته وي ، نو زه نه درځم. خو هغه پرېښښودچې ولاړ شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر دوډۍ وروسته چې مېلمانه ټول د تګ په حال کې و ، شېرزي په لوړ اواز ما ته را ناره کړه ، داسې چې ټول يې واوري.

ده وويل: سارا ما نوره ټوپکسالاري پرېښوده ، نور زه کابل ته د وزير په صفت ځم.

ما ځواب ورکړ: ډېر ښه ، چې تا ټوپکسالاري پرېښوده ، اوس نو زما وار دی ، زه به ټوپکسالاري پيل کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار شريف

(سپتمبر ۲۰۰۳- سپتمبر ۲۰۰۴)

تر دي اعلان وروسته چي اکرم د امنيه قوماندانۍ له دندي ليري شوي دي دده ټوله قهرجن قوميان ورته راغونډ شول.د اکرم په اطاق کي ناست کسان ډېر احساساتي و دوي ويل زموږ سره خو دا سپکاوي وشو نو اوس بايد څه وکړو ؟

اکرم ساه واخيستل وروسته يې دوي ته لاس وښوروي چي چوپ شي.

ده وويل ما د افغانستان د مرکزي حکومت لپاره کار کوي او دا د مرکزي حکومت پريکړه ده . دوي چي کوم امر صادر کړي موږ ټوله يي بايد درناوي وکړو. ده خپلو ټولو کسانو ته وويل تاسو بايد بيرته خپلو بارکونو او چيك پوستونو ته ولاړ شي او د نوي امنيه قوماندان امر ته غاړه کښيږدي.

زه د نوموړي ددي خبرو څخه ډيره متاثره شوم که چيري زه دده پر ځاي واي شايد مابه داسي نه واي کړي.

په دغه مني کي زه هم څو ځله کابل ته ولاړم او راغلم. قيوم هم د امريکا څخه راستون شوي و او زموږ تر منځ زموږ د ټولني (ACS افغانان د مدني ټولني پر لور) پر سر شخړه روانه وو.

څه وخت وړاندي قيوم ماته ويلي و د اکرم مزار شريف ته په استولو سره څه نظر لري ؟

په دغه وخت کي چي موږ دده په برنډه کي ناست و او په انګوري تاقانو ګي چي کوم انګور ځړيدل تازه پاخه شوي وو.

مزار په رښتيا سره يو ډېر ښکلي ښار دي ،چي د همدي ښار او کندهار تر منځ د هندوکش د غرونولړلې غزيدلي ده. داسيمه د مرکزي اسيا زړه او ډېر تمدونونه يي په غيږه کي زيږولي دي. مزار په دغه ښار کي د يو سپيڅلي پيروزه يي مسجد نوم دي.

د طالبانو د جنګونو په وخت کي چي په نوييمو کلونو کي تر سره شول دغه ښار د خورا خونړيو پيښنو شاهد پاته شو. خو د ۱۹۹۷-۱۹۹۸م کلونو جګړي يي خورا زړه بوږنونکي وي.

ازبکان د عبدالرشيد دوستم په مشري د طالبانو سره وجنګيدل چي په پايله کي يي تر شپږ زره زيات دغه مذهبي شاګردان ووژل شول ، ژوبل شول ونيول شول او په سلګونو لوي مشران يي د پاکستاني مشاويرينو په ګډون دست ګير شول. خو تر دي يو کال وروسته طالبانو خپل غچ واخيست. کله چي طالبانو مزار شريف ونيوي نو دوي ورځي داسي په مستي وژني رواني وي چي يو خداي ښه پوهيدي.

بنديان به په کانټينرونو کي اچول کيدل او بيا به يي د دښتونو پر لور وړل خو اوس بيا هغسي يو حالت د ځايي پښتنو پر وړاندي حاکم وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما وویل مزار؟ نه خدایه نه. هلته خو هر څوك په مرګ محکومیږي. ماغوښتل چې قیوم ددغي پریکړي څخه تیر کړم. په همدي ډول زما او قیوم تر منځ مجلس روان و. ښه فراه څنګه ده نه ،نه فراه خو ډیره کوچنۍ سیمه ده.

ښه د هرات په اړه څه فکر کوي؟

ښه به داوي چې موږ یو ځل هلته سیاسي اوضاع وڅیړو.

په اخیر کې مي قیوم ته وویل چې اکرم د کابل لپاره تر ټولو ښه او مناسب کس دي ما دا خبره د اکرم مشر دکورنیو چارو وزیر جلالي ته هم وکړل خو جلالي راباندي وخندل.

ما وویل څنګه چې موږ ګورو اکرم کوم تبعیض نه لري دي د ټولو کسانو سره د خپلي کورنۍ د غړو په شان سلوك کوي .خو مزار شریف د ډیرو مشکلاتو درلودلو له کبله د لیست په سر کې ځاي درلود.

اکرم تر دي وړاندي چې دا وظیفه ومني شاید پرته د ولسمشر کرزي زما او خپلو نورو نژدو ملګرو سره ووینې.

خو کله چې ولسمشر کرزي اکرم ارګ ته وروغوښت اکرم ورته وویل چې زه ستاسو عسکر یم او تاسو زما قوماندان هر ځاي ته چې تاسو ما لیږي زه اماده یم.

یو ځل زه نوموړي د ماښام د ډوډي لپاره دعوت کړم. دا میلمستیا په اصل کې زما څخه د منني په معنا وو. خو زه دده څخه ډیره وشرمیدم ځکه چې زه پوهیدم چې دي خورا مفلیس دي. په افغانستان کې د میلمستیا لپاره یوازي یو کس ته بلنه نه ورکول کیږي بلکې ددغه کس ملګري او ده ته نور نژدي کسانو ته هم بلنه ور سره ورکول کیږي. دا به هیڅکله پیښنه نه شي چې یوازي دي د یوه کس لپاره میلمستیا جوړه شي. اکرم زموږ د ټولو ملګرو لپاره میلمستیا جوړه کړي وه. زموږ د ټولني (ACS افغانان د مدني ټولني لپاره) لوړ رتبه مامور هم په کابل کې د قیوم سره وو.

زموږ یو بل کار کوونکي ایران اصله امریکایي امیر هم د بوستن څخه تازه رارسیدلي وو. موږ دغه میلمستیا ته څلور کسان ورغلو خو اکرم په ډیره اریاني راته وکتل او بیا یې وویل هغه نور ملګري مو چیر دي؟

دا میلمستیا په ښار کې په یوه ایراني رستورانت کې جوه شوي وه. دا یو دایره شکله رستورانت و چې دننه د خیمي غوندي ښکاریدي. موږ په یوه ځانګړي خونه کې کښیناستو چې په خونه کې اته فوټه اوږد میز ټوله په خوراکي توکو پوښل شوي وو. په لومړي سر کې مي فکر کوي چې دا به هسي ځان ښودنه وي خو وروسته وپوهیدم چې دا د اکرم په فکر د منني کولو لپاره تر ټولو غوره وړاندیز وو.

د هغې شپې په اړه مي ډیر څه نه دي په یاد خو څه چې مي په یاد دي هغه دا دي چې تر ډوډي خوړلو وروسته موږ پر خپلو ځایونو غزیدلو او یو د بل په خبرو کې به ورلویدلو. خو اکرم او امیر چې د مهاجرت ترخي تجربې یې لیدلي وي ډیر نژدي ملګري و. امیر په ایراني پاړسي لهجه خبري کولي او د اکرم پاړسي لهجه هم پښتو ته ورته وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه مني کي ما او اکرم وخت درلود چي پر ځينو شيانو وږغيږو. په اکتوبر کي يوه ورځ موږ د قيوم په برنډه کي ناست و ما د اکرم څخه وپوښتل چي د ترهګري ضد جګړه يوه رښتوني جګړه ده که څنګه ؟

اکرم وويل د کمونيزم تر نسکوريدلو وروسته مختلفي ايدیالوجي منځ ته راغلي. اسلامي توندلاريتوب د همهغه وخت پديده ده چي اوس د غرب لپاره تر ټولو لويه ننګونه ده. ددوي په وړاندي جګړه ډيره ګټوره او هم رښتوني ده. خو داسي ښکاري لکه چي غرب ددغي جګړي پوره ګټلو او د سخت دريزي د ريښو د ايستلو لپاره پوره دلچسپي نه ښيي. او ډيموکراسي هم هغه وخت کار ورکولاي شي چي تطبيق کوونکي يي پاك او رښتوني کسان وي. خو اوس ډيمورکراسي هغه کسان تطبيق کوي چي وايي يو څه او کوي بل څه. کليوالو ته بايد پدي اړه پوره ډاډ ورکولاي شي چي دوي هم په سياسي تصميمونو کي پوره واك او ګډون کولاي شي. هغوي ته بايد د بيان د ازادي په اړه پوره ډاډ ورکول شي تر څو هغه څه چي د ټوپکسالارانو په اړه د دوي په زړونو کي دي هغه بايد په خوله هم وويلاي شي. ددي موضوع د روښانتيا لپاره اکرم داسي مثال راوړي.

که تاسو چيري يو مرغه شل کاله په قفس کي وساتي او وروسته د قفس دروازه پرانيزي او وواياست چي هغه خوشي دي خو دا به سمه وي چي هغه نور په قفس کي نه دي خو هغه به د الوتو جرائت نه شي کولاي.تر اوسه داسي څوك پيدا نه شو چي افغانانو ته دي داسي جرائت ورکړي.

وخت ډير تير شوي و تر اوسه لا د ارګ څخه د اکرم د سرنويشت په اړه د څه پيغام نه و راغلي. ما د اکرم څخه وپوښتل چي ستا او کرزي تر منځ دي وروستي ليدني څه پايلي لرلي ؟

اکرم د هميش په ډول د څواب ورکولو مخکي يو ګړي ساه ونيول. اکرم ددي خبرو په کولو سره چي زما او ولسمشر تر منځ تر اوسه هيڅ ليدنه نه ده شوي چوپتيا ماته کړل. ده وويل چي هغه زما سره د ليدلو ليوالتيا نه لري.

اکرم سر راپورته کړي ما ته يي وکتل چي ددي خبري په اوريدلو سره په رښتيا سره زه ډيره وارخطا شوم. ده وويل ته يواځني څوك يي چي ما په دي اړه رښتيا ورته ويلي دي. زه زما ټولو قوميانو ته درواغ وايم چي ماته د کندهار څخه ټليفون راوکړي. خو په حقيقت کي دا ډير د شرم ځاي دي. تر دي وروسته مي پدي اړه ځيرنه پيل کړل چي رښتيا څه روان دي او په دي اړه زما دريځ پولادي و خو دده په اړه لا د وړاندي تصميم نيول شوي و داسي چي نوموړي به مزار شريف ته استول کيږي.

ښه نو چي داسي ده نو بيا ولي نوموړي ددي څخه نه خبرول کيږي. د کندهار په اداره کي د تغيراتو د نه راتګ له امله زه په اروايي تکليف اخته شوي وم.قيوم د افغانستان په سياست کي ښه رول لوبوي او له بله پلوه زما د نوموړي د سګريټو څکولو ستايل او د عينکو ايښودلو ترز زما ډير خوښيدي.

د نوموړي وروستي نظر چي ماته يي ووايه داسي و چي ده غوښتل په واشنګټن کي يو دفتر پرانيزي تر څو د امنيت او د مختلفو نژادونو څخه د اردو د جوړيدو په اړه معلومات راغونډ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه نږدې وم چې استعفا وکړم خو یو شي چې زه یې بیرته پاته کولو ته اړیستلم هغه د (د ډیموکراسي لپاره ملي مسبالتیا) تر نامه لاندې زموږ یوه پروژه وه.

ددې پروژې په پلان کې د کندهار په ولایت کې د قومي مشرانو لپاره یوه شورا جوړېږي او د پارلماني ولسواکې لپاره یو تربیوي مرکز جوړول هم راتلل.

د شورا لپاره ما او قیوم پلان داسي ترتیب کړې و چې د ټولو ټولنو او ولسوالیو څخه باید هغه کسان برخه پکښې واخلي چې د کلیو د مشرانو لخوا ټاکل شوي وي.

دا شورا به د امنیت ، بیا رغونې او حکومت څارنې دري کمیټې لرې. دا شورا به د شیرزي د استبدادي اداري په وړاندې یوه ننګونه وي. کله چې موږ ددې پروژې د تصمیم نیولو پروسې ته نږدې کیدلو حالت په بل مخ واوښت . شیرزي واري د مخه کړې دي ته ورته یې یوه شورا یې رامنځ ته کړل چې مشري یې د احمد ولي کرزي په غاړه وه. خو اوس شیرزي تبدیل شوي و او پر ځای یې یوسف پښتون راغلي و چې د شیرزي په پرتله یې ښه روانه انګلیسي ویل او د بیروت د امریکایي پوهنتون څخه یې د انجینري په څانګه کې ډیګرې تر لاسه کړې وه.

زه په داسي یو حالت کې په دې نه وم راضي چې زموږ شورا دې کومه پایله ولري . بله مسله دا وه چې ددې کار تر سره کولو لپاره ۸۰۰۰۰زره امریکایي ډالرو ته ضرورت وه.

زما په نظر اکرم ددې کار تر سره کولو لپاره خورا مناسب کس وه.

ما اکرم ته وویل وګوره قوماندان صاحب زه تاسو ته زاري کوم خو دوي بیا ستاسو سره څه کوي. ده زیاته کړل چې دوي د سړي زړه ورماتوي. زما تر اوسه هم دده هغه اټکل په یاد دي چې اوس په حقیقت بدل شوي دي. ده ماته ویل چې تاسو ولي دي کار ته شله شوي یاست؟

همداسي یې پرېږده. ما وویل نه نه تاسو به زما شورا مخ ته بیا یاست. خو ددې مسئلې په اړه د فکر کولو لپاره به چوپ پاته شو.په پایله کې د نومبر په وروستیو کې اکرم د مزار شریف د امنیه قوماندان په توګه وټاکل شو چې وروسته زه د ولسمشر کرزي په تاکتیك وپوهیدم.

مزار شریف چې د ورپیښو مشکلاتو له کبله یې زموږ د لست په سر کې ځای درلود د څو میاشتو په جریان کې په جنت بدله شوه.اکرم خپله کورنۍ د ملانقیب د کور سره نږدې پرېښودل او خپله د مزار پر لور روان شو.

د تحدیدونو او د قیوم سره د اختلاف له کبله د۲۰۰۴م کال د جنوري په اخیره کې مې د ACS (افغانان دمدني ټولنې لپاره) څخه استعفا وکړل او هغه کور مې پرېښودې.

زه د نوي کور د پیدا کولو په لټه کې شوم داسي کور چې باید د ژوند تیرولو ټولې اړتیاوې یې پوره وي خو په پایله کې یې په پیدا کولو بریالي شوم. په کندهار کې ګل اغا بیله اکرم څخه زما لپاره ګواښ وه.

ما هغه ټولې اندیښنې یوې خواته پرېښودلې ځکه چې زه خلکو ته ډېره نږدې وم او په نوي کور کې مې ژوند تیرول پیل کړ. د اکرم سره به مې په دوو اونیو کې په ټلیفون کې خبرې کولې. نوموړي په مطلق ډول د جلا وضعیت ، کریکټرونو او کسانو سره مخامخ وو. کله چې نوموړي په لومړي ځل کندهار ته راغلي زه یې په ډېره بې صبرې سره د لیدلو لپاره د ملګرې باغ ته ورغلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مي ځني وپوښتل مزار څنګه دي او هلته څه روان دي. ده سر وښوروي ويې ويل سارا هر څه ددي ځاي په شان زر چنده خراب دي. دلته مشکل قوم ګلوي او پاکستان دي. خو هلته يوازي د پښتون قوم مسئله نه ده بلکي هلته پښتانه ، ازبك ، تاجك ،هزاره او حتي ترکمن دي .هوري د پاکستان پر ځاي روسيه ، ايران او چين دي چي دا ټوله هلته لاسوهنه کوي.

دده د خبرو څخه داسي ښکاريدل لکه دي چي د ډيرو ننګونو سره لاس او ګريوان وي. خو په هغه وخت کي روغ او ژوندي وو.

يوه ورځ زه د کابل څخه کندهار ته په ټکسي موټر کي راتلم دا د نورو بهرنيانو په مقايسه زما يو بي مثاله عادت وو. د کابل او کندهار تر منځ لويه لار جوړه شوي وه چي پر ټوله سفر شپږ ساعته وخت تيريدي چي دي ډير سړي نه په تکليف کوي. د ټکسي کرايه پنځه لس ډالره وه خو د ملګرو ملتونو په پرواز کي سل ډالره لګيدل.

که زه چيري په ټکسي کي تلاي نو ما بايد ځني کارونه تر سره کړي واي. يوه ډرايور بايد زه د موټرو تر اډي پوري رسولي واي ، د يو داسي ډرايور سره يي استولي واي چي هغه پيژندلاي ، ددغه موټر نمبر يي ليکلاي واي او مابه هم کوښښ کوي چي په داسي موټر کي ولاړه شم چي په هغه موټر کي بايد نوري ښځي هم سپري وي.

په کوم موټر کي چي زه سپره شوم په هغه کي دوي ښځي يو نارينه او کوچنيان هم سپاره وو. زه د موټر د مخ په سيټ کي کښيناستلم چي تر څو ساعتونو تک وروسته دغه نارينه سپاري او ډراريور په خبروپيل وکړي چي ددوي په خبرو کي مي د مزار او اکرم نوم واوريدي.

زه دوي ته ښه متوجه شوم او د بله پلوه په همدي وخت کي زما پښتو دونه شوي وه چي زه خپل مشکل په حل کړم.دغه نارينه سپاري زياته کړل چي مزار ته د نوي امنيه قوماندان په راتګ سره هر څه تغير کړي دي.

امنيت ډير ښه شوي دي چي په دي برخه کي موږ اوس هيڅ مشکل نه لرو. ما ور څخه پوښتل چي خاکريزوال ستاسو څه کيږي ؟ په پښتو کي داسي سوال کول کومه بي ادبي نه ده لکه څنګه چي په انګليسي کي ښکاري.

دا ډير ښه کار دي چي په همدي سره دوه کسان د خپلي قبيلي او دويني ريشته سره پيدا کوي. دغه سپاري خواب راکړ هغه زموږ هيڅ نه کيږي موږ د مزار شريف اوسيدونکي يو زما د خور کور په کندهار کي دي او اوس موږ د هغوي د ليدلو لپاره روان يو.

تر دي څو اوونۍ وروسته ما د اکرم سره د ټليفون پر ليکه خبري کولي خو د ټليفون د خرابي ليکي له کبله د هغه اواز سم نه راتلي خو کيسه داسي وه چي نوموړي د وسله والو کسانو له خوا د امنيه قوماندانۍ په ودانۍ کي محاصره شوي وو.

نوموړي د يو مشهور ټوپکسالار لخوا محاصره شوي و چي پر هغه يي د اوبو او ډوډي ور ورلو ټولي لاري بندي کړي وي. زه ډيره وارخطا شوم قيوم ته مي ټليفون وکړي ما ورته وويل د خداي لپاره يو څه وکه. په رښتيا سره زه ډيره خواشيني وم.مزار شريف زما څخه يوه نړي لري و خو کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مې دده سره د ټلیفون پر لیکه خبرې کولې د اواز څخه یې هیڅ داسې نښې نښانې نه ښکاریدې چې دی بې چې ده ته دې کوم خطر متوجه وي خو په هر صورت ما دې نه لیدې.

ما مزار شریف نه و لیدلی او د هغه ځای په اړه مې هیڅ تصور هم نه شوای کولای او نه په دې پوهیدم چې هلته څه روان دي ؟

یو کال وروسته د نوموړي یوه باډیګارډ راته وویل چې څلویښت ساعته موږ تر کړکیو بهر کتل چې د دوی ځواکونو به خپلې نښې زموږ پر خوا سمې کړې وې او دا زموږ زړه ته تیره وه چې کیدای شي هر لحظه ټوله ووژل شو.

ما سمدستي په نیویارک ټایمز کې زما یو ملګري ته ټلیفون وکړې او د واشنګټن پوسټ د یوه خبریال ټلیفون نمبر مې ځنې واخیست او د همدې پیښې په اړه مې لیکنه وکړل. زه ډیره حیرانه وم چې د افغانستان په مرکزي حکومت څه شوي دي ؟

دا خو په مزار کې د مرکزي حکومت نمائینده دې خو اوس د یو ځواکمن ټوپکسالار له خوا محاصره شوي دې نه ولسمشر کرزي ، نه د کورنیو چارو وزیر او نه په کابل کې کوم بل چارواکي په دې اړه څه اقدام کوي. دنیویارک ټایمز مضمون دوي ورځې وروسته خپور شو.

مابه هره ورځ اکرم ته ټلیفون کوي او ځنې پوښتل به مې چې تاسو لا تر اوسه ډوډې نه لرې ؟

ده وویل نه موږ اوس ډوډې لرو او هر څه سم دې خو ستاسو څخه ډیره مننه او اوس موږ یوې موافقې ته هم سره رسیدلي یو. کله چې حالت د ښه کیدو پر لور روان شو ما د ارامې ساه واخیستل.

خو تر دې یوه اوونۍ وروسته چې مې معلومات تر لاسه کړل ده ته لا د هغه ټوپکسالار له خوا جدي خطر متوجه وو.زه په خپل سور رنګه موټر کې کښیناستلم او د جنګي قوماندان ملا نقیب کور ته ورغلم. سهار وختي و هغه لا د سهار چای نه وي څښلي.

ما ملا نقیب ته وویل درځه پنځه سوه الکوزي راټول که چې مزار ته ولاړ شو د همدي کار لپاره زه ۵۰ فیصده رښتوني وم.ما زیاته کړل په دې اړه خو حکومت هیڅ نه کوي راځې چې موږ او تاسو لاس په کار شو او موږ نه شو کولای چې اکرم هلته همداسې یوازې پریږدو.

ملا نقیب په ډیره سړه سینه راته وویل کورنۍ جګړه ښه نه ده او موږ باید نور جنګ ونکړو. ما وویل چې زما په ټلیفون داکرم سره خبرې وکه او هغه به خوشاله کړو ورته وبه وایو چې پر مزار یرغل وکه.

ده اکرم ته په ټلیفون کې څو ځله دا خبره تکرار کړل چې دا وایي زه به دوه سوه امریکایي سرتیري راولم او ته دوه سوه الکوزي مزار ته به ولاړ شو.چې په پایله کې به د مزار شریف خلك منځګړیتوب وکړي او دامریکایي او اروپایي عسکرو له کبله به دغه محاصره پای ته ورسیږي.

بهرنیانو او مرکزي حکومت ته داکرم د هیئتونو تر لیږلو وروسته د مزار شریف خلکو د اکرم څخه پوره ملاتړ وښودي. دوي ویل موږ د افغانستان پر حکومت او پر خپل امنیه قوماندان باور لرو. دا دهمدي امنیه قوماندان هڅې دي چې دغه ښار یې سره یو کړ او امنیت یې پکښې تامین کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اکرم په خپل دغه کار سره خلکو ته يو کرامت ښکاره کړي.

ددغو دو لوي ښارونو تر منځ يې خپل ځان د يو پله په شان جوړ کړي او ددوي تر منځ چې کومه فاصله ايجاد شوي وه بيرته يې سره نژدي کړل.دغه دوه ښارونه چې يو د بل ويني ځښتو ته تږي پراته و او سرسختي دښمنان و اوس بيرته سره نژدي شوي وو.

اکرم چې د کوم کار لپاره مزار ته استول شو و هغه يې تر سره کړي .

ده پر سړکونو او جادو کزمي کولي تر څو خلکو ته د تگ راتگ په وخت کي امنيت برابر کړي.د پوليسو ډيپارټمنت يې ايجاد کړي ،رشوت يې وانه خيستي او نه يې د چا مځکه غسب کړل .

د هغه پارسي هم ورځ تر بلي ښه کيدل نوموړي د ټولني د ټولو جلا شو غړو سره وليدل. د مزار شريف خلك يې خپل بارډيګارډان مقرر کړل او هغوي ته يې دننه د پوليسو په ډيپارټمنټ کي ځايونه جوړل کړل. د اکرم مزار شريف خوښه وه او د مزاري اکرم خوش و. ددوي دو تر منځ د ميني يو ښه مثال دا و چې اکرم پښتون او د کندهار و نو بالاخره هغوي په دي پوهيدلي و چې ټوله کندهاريان بد نه دي.

په اصل کي دا ددغه ټوټه شوي افغانستان د بيا يو ځاي کيدلو لپاره يو ښه گام وو.

کله چې دا هر څه پاي ته ورسيدل ولسمشر کرزي هغه لوي ټوپکسالار چې اکرم يې محاصره کړي و د بلخ والي وټاکي.ما اکرم ته ټليفون وکړي او د پيغور په ډول مي ورته وويل چې څنگه دي ستا دا نوي والي ؟

ده غالمغال جوړ کړي.

ما وويل زه اوس يو کتاب ليکم ته پوهيږي چې نوم به يې څه وي؟ نوم به يې امر باالمعروف او نهي عن المنکر وي. دا د طالبانو مذهبي پوليس وه چې هغو خلکو ته چې ږيري به يې لنډي کړي وي او هغو ښځو ته چې بيله نارينه به بهرته راوتلي وي سزا ورکول. ددي لپاره طالبانو يو وزارت درلود چې امر باالمعرو او نهي عن المنکر نوميدي.

اکرم په ټوکي انداز وخندل ويې ويل هوکي بيخي ښه نوم دي.

د ۲۰۰۴م کال په نيمايي کي زما ټوله کارونه خلاص شوي و او پلان مي درلودي چې افغانستان د يو څه وخت لپاره پريږدم. په افغانستان کي مي تقريبا دري کاله تير شوي و خو کيداي شواي چې د څه وخت وروسته بيرته راغلي واي.

ما اکر ته په ټليفون کي وويل چې زه د يو څه وخت لپاره بهر ته ځم. ده وويل د څونه وخت لپاره ؟

کله چې به زه نور کله امريکا ته تللم ده ته به زما د سفر موده ورمعلومه وو. ما وويل نه پوهيږم خو شايد شپږ مياشتي.

شپږ مياشتي ؟

زه تردي وړاندي دونه وخت د خاکريزوال څخه لري نه وم تللي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لومړي ځل لپاره زه اکرم او ميرمن يې دده د کور په يو ځانګړي ځاي کې سره کښيناستلو.

اکرم چې ځونه فزيکي غټ و هغومره هوښيار ، چالاق او د خپلې ميرمنې د ژوند يو رښتوني ملګري وو.اکرم ماته وکتل او ويې ويل چې ستا په ياد دي چې څه وخت وړاندې ما تاته وويل چې زه نور حکومت پريږدم. ځکه چې دا هغسې حکومت نه دی لکه څنګه چې موږ فکر کوی.

ما بايد ستا خبرې منلاي واي.

بيايې وويل نه زه فکر کوم چې هر څه به سم شي.

تر ټولټاکنو وروسته به هر څه سم او کرزي به قانوني ولسمشر شي چې دا به د کرزي په کارونو کې سمون راولي. په همدې منې کې د افغانستان په تاريخ کې د ولسمشرۍ لومړنۍ لوی ټولټاکنې پلان شوې وې.

اکرم راتلونکي ته ډير خوشبين وو.د نوموړي پر دغه سرټنبه ګي ما وخندل دده ته مې وويل ته ټوکې کوې.

کله چې به زه او دې يوازې و مابه د کرزي په اړه وويل چې کرزی بيربړی ، کمزوری دی ، دوست او ښمن ته په يوه سترګه ګوري خو په دې سره به دې هم راسره موافق شو.

هغه خلك چې ده پر کومو دندو ګمارلي دي وړ کسان نه دي او نه خپلې دندې پيژني. خو اکرم د کرزي يو خورا ډير وفادار سپاهي وو.

تر لومړنۍ لوی جرګې وروسته چې موږ دده څخه کومې هيلې لرلې يوه يې هم تر سره نه کړل او بيا دويمه لويه جرګه خو اوس د ولسمشرۍ ټولټاکنې.

ما وويل ته څه دليل لرې چې تر ټولټاکنو وروسته به تغيرات رامنځ ته شي ؟

ده وويل نه داسې نه ته به يې ووينې چې تر ټولټاکنو وروسته به ډير تغيرات راشي.

ښه نو که داسې وي نو بيا راسه د همدې لپاره شرط نه وهي.

ما ورته وويل ته پوهيږې هغه ستا سپين وړين پټونه دي ؟

نوموړي به دغه پټو په ژمي کې د يخنۍ له کبله پر خپلو اوږو اچوې.

پښتانه خپلې پښې تر بنډيو پورې په پاې جامه پټوي او نارينه چې يې کښيني پر ځان پټو غوړوي. په کومه ورځ چې ما د افغانتسان د پريښودلو اماده ګي نيول ما اکرم ته يو سپين روښانه د وړيو پټو واخيست.

ده وويل راځې چې يو ګډ عکس سره واخلو.

ما وويل ولې نه خو زما وريښتان لوڅ وو.

ما فکر وکړې چې شايد دې به دغه عکس نورو خلکو ته ورښکاره کړي ما د ټوکې په ډول دده پټو ته لاس ور اوږد کړ. ده پټو ماته راکړ او ما هم د عکس اخيستلو لپاره پر ځان راتاو کړي . فکر مې کوي چې نوموړي به دغه عکس ماته راکړې خو رايې نکړي.

ما ورته وويل ته پوهيږې که چيرې کرزي تر ټاکنو وروسته اصلاحات نه راوستل نو ته به دغه ستا سپين وړين پټو ماته راکوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که چيري کرزي تر ټاکنو وروسته اصلاحات راوستل نو زه تاسو ته يوه (SIG Saver) توپانچه درکوم.

موږ دده ميرمن شاهده ونيول.

زه چي اوس دغه څپرکي ليکم هغه پټو مي پر پښو اوار دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل

(مي ۲۰۰۵)

له پاریس څخه په کندهار کې زما له یوه پخواني کار کوونکي سره د ټیلفون پر لیکه ږغېدم.

اوه سارا داسې یوڅه چې ته یې د اوریدو تمه لرې.

څه شی ؟ خاکرېزوال کابل ته ولاړ. کابل ته ؟ د امنیه قوماندان په توګه ؟ بلې همداسې ده.

ما اکرم ته ټیلفون وکړ ، هغه ته مې وویل ښه ته اوس په کابل کې یې ؟

د ټیلفون د خرابې کرښې له امله یې اواز سم نه اورېدل کېده او پرې پرې کېده. ما ورته و ویل ، قوماندان صاحب زه به دا څو اوونیو کې درځم خو کله چې در ورسېدم ټیلفون درته کوم.

ما جلالي ته یو برېښنالیك ولیکه ، دا په ټول کال کې نوموړي ته زما لومړی برېښنالیك و. په برېښنالیك کې مې د مبارکۍ تر څنګ ورته ولیکل چې اخر دې سترګې خلاصې شوې. ده بیرته ځواب راولېږه او زما هغه برېښنالیك به یې هر چاته ورښکاره کاو.

ما پر هغه څه فکر کول پیل کړل چې اکرم ته باید یوه تومانچه واخلم. شپږ میاشتې چې مې له افغانستان څخه رخصتي را اخیستې وه ، هغه هم مخ پر ختمېدو وه. ما د همدې کتاب زیاته برخه په پاریس کې زما په خپل کور کې ولیکله. زه به زما پر کوچ ناسته وم چې د ډېر کار کولو وروسته به مې پښې نه شوای غځولای. په بوسټن کې زما د مور په کو رکې به مې ددې د کتابتون ټولې تاخچې سره وشنلې او ورانه ورانې به مې جوړه کړه.

افغانستان ته د بیرته تګ لپاره به مې په زړه کې ډول ډول فکرونه راګرځېدل خو وروسته مې د بیرته تګ تصمیم ونیو.زما ډېرو ملګرو به ویل چې افغانستان نور ستا لپاره بس دی ، افغانستان نور تا خلاص کړی دی. خو افغانستان نه د هوټل بار او نه هم پاسپورټ و چې د ټاپې لګولو وروسته یې کار خلاص شي.

افغانستان او په افغانستان کې روان جریان زما لپاره خورا ارزښت درلود. زه به همېشه له دې څخه زورېدلم چې د بشري مرستو کارکوونکو ، ډیپلوماتانو او نظامي کارکوونکو به په دغه ارزښتناکه وخت کې په وار وار تېروتنې کولې او تر شپږ میاشتو وخت تېرولو وروسته به تبدیلېدل او هغه ټول شیان به یې هغسې ویجاړ پرېښودل.

زما په نظر افغانستان ډېر ارزښت لري که نور په ښه ډول خپله وظیفه نه تر سره کوي نو زه خو یې باید تر سره کړم. زما تګ افغانستان ته دا پلا نه د مدني ټولنې لپاره او نه هم د بلې سیاسي موخې لپاره و ، ما غوښتل په افغانستان کې خپل شخصي کار پیل کړم هغه کار چې مایې د څو کلونو راهیسې په اړه فکر کاو ، داسې چې په کندهار کې د مېوو ، صابون او په ځانګړې توګه د پوستکي د تیلو د جوړولو لپاره د یو کوچني کار ځای برابرول و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امير سلطان چې زموږ امريکايي کارډيناټور و پر مابه يې مسخرې کولې. ده يو برېښناليك ماته راليږلې و چې سرليك يې و صابون د افغانستان پاکولو لپاره. ده زياته کړې وه چې تر اوسه دې لا د هغه ځای د پاکولو مفکوره نه ده پرېښې؟ خو زه لا تر اوسه پر خپله اقتصادي پروژې مشغوله وم. هغه مضمون چې زما د کالج په دوره کې به زما بد ترې راتلل خو اوس په افغانستان کې له درې کاله ژوند تېرولو وروسته زما نظر بدل شوی و، اوس زه په دې عقيده وم چې مشخص صنعت د اقتصادي بيارغونې کيلي ده، خو اوس نژدې و چې سارا چېس د صابون جوړولو فابريکه خلاصه کړي.

په همدې وختونو کې پاريس خورا ښه خوند کاو ټولې، نا ارامۍ ختمې شوې وې. مېاشتې مېاشتې مې په پاريس او بوسټن کې پيتاوی وکړ. په لومړۍ اوونۍ کې به مي په خپل کور کي په ټپ کې د ليمبو غوړي د اوبو سره ګډ کړل او صابون به مې پر لاسونو وواهه. له ګاونډيانو او ملګرو سره به مې هم پيتاوی کاوه. نور مې نو د جادو له پيتاوي څخه لاس اخيستی و او هغه ژبه چې ما يې پر زده کولو خورا سختې خوارۍ ګاللې وې نور مې نو خبرې پرې کولای شوای.

کله چې به زه له ليکلو څخه ستړې شوم، نو د لنډې تفريح لپاره به پر خپل بايسکل سپره شوم او دښايسته ښار ننداره به مې وکړه، خو اوس بيا زه د همدې ښار د پرېښودلو په درشل کې وم او له خواريو سره د لاس او ګرېوان هيواد په لور مې د تګ هوډ وکړ، خو کله چې په الوتکه کې پر خپل سيټ کښېناستم، هغه ټوله وېره مې په ناڅاپي توګه ختمه شوه. د ارګ يوه موټروان زه د کابل په هوايي ډګر کې په يوه ځانګړې دروازه کې په موټر کې کښېنولم او په وزير اکبر خان مېنه کې يې د قيوم تر کور پورې ورسولم.

له اکرم سره ليدنې دوه ورځې وخت ونيو. کله چې زه او دی سره مخامخ شوو په خپل لوړ اواز يې وويل: السلام عليکم، څه وخت دلته راغلې؟ چې راتلې نو بيا دې زه ولې نه خبرولم؟ ما به په خپله له هوايي ډګر څخه راوستلې وې. ما وويل: د افغانانو د کلتور له مخې دا له ما سره مناسب نه و، ځکه چې ته اوس د امنيې قوماندان يې.

ده وويل: ښه سمه ده. دا راته ووايه چې اوس چېرې اوسېږې؟ زه هلته درځم.

ما وويل: نه قوماندان صاحب داسې مه کوه يو بل څوك راولېږه.

که ګورم د پوليسو سپين او شين موټر چې له عسکرو ډك و زما د دروازې مخې ته ودرېده. اکرم د ښار په يوه لرې برخه کې چې د شاهي باغ هغه بل اړخ ته يې موقعيت درلود اوسېده. موږ چې کله سره ولېدل دروازه مو وتړله او يو بل مو د روغبړ لپاره په غېږ کې سره ونيول.

موږ دده په خونه کې وو چې نيمی خونه د لويو بسترونه ډکه وه. يونيفورمونه پر ونو باندې ځوړند شوي وو او د سرای په غولي کې يې د باډيګارډانو لپاره کټونه پراته و. ده وويل دا ځای مؤقتي دی او يو سرای مې په ښارکې په کرايه نيولی دی، چې اوس تر رغونې لاندې دی، غواړم چې کورنۍ مې هم له کندهار څخه دلته راولم.

ده وويل: زه ماښام يوې مېلمستيا ته خبر يم. ما هم يو ځای کاردرلود. ده وويل زه بيا په تاپسې موټر درلېږم. کله چې زه راورسېدم، د ماخوستن ډوډۍ خوړل شوې وه، دا د واده د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مراسمو دوه سوه کسيزه غونډه وه او اکرم هم د نيم درجن حکومتي چارواکو په منځ کې ورسره ناست و.ده موږ کوربه ته ور معرفي کړو ، اکرم وويل: دغه سړی وينې ، که زه هر وخت په کابل کې نه وم ده ته ورځه. هغه سړي په ډېره بې خوندۍ سره ماته وکتل. تر ډوډۍ وروسته چې زه اکرم کورته رسولم سر يې وښوراو او په زوره زوره يې وخندل.اوه څومره بد سړی ، په رښتيا بد. دا سړی د شمالي ټلوالې تر ټولو بد کس و. ماورته وويل ، تا خو بايد ماته مخکې لا راپيژندلی وای.

يو وخت زه جلالي ته د کورنيو چارو وزارت ته ورغلې وم. ما اکرم ته ټيلفون وکړ ، ما ورته وويل: زه له تا څخه يو څو سړکه هاخوايم ، خو فکر کوم چې تاسو به مصروف ياست. ده وويل: نه نه زه مصروف نه يم.کله چې زه امنيه قوماندانۍ ته ورغلم ، لهما سره تر روغبړ وروسته څوکسه ولاړل او دفتر يې پرېښود.

يوه ورځ ده له ما څخه وپوښتل: ته په کابل کې موټر چلولای شې ؟

خو اوس ما موټر ته اړتيا نه درلوده ، ځکه چې ما بايد يوه نوې پروژه مخ ته بېولې وای. ستونزه داوه ، چې په دغه ښار کې ټول ډونران سره پاشل شوي وو. اکرم ما ته د موټر راکولو لپاره يو کس راسره ولېږه ، د نوموړي رئيس ارکان ما ته د يو نصواري ټويوټا کورولا موټر کيلي راکړه. دا هم د هغه ايراني رسټورانټ د مېلمستيا په شان و ، په دې سره اکرم غوښتل زما کور ودانی وواېي. نوموړی د نورو افغانانو په توپير چې واک تر لاسه کړي بيا نو نور هېروي هغسې نه و. ده شايد زما وفاداري او په سخت حالت کې له ده سره مرسته نه وه هېره کړې ، خو اوس وخت توپير درلود ، اوس بيا ده قدرت درلود او دده وار و چې له ما سره يې مرسته کړې وای. تر دې وروسته وپوهېدم چې اکرم ولې له کرزي څخه نه جلا کېږي ځکه چې د هغه تر احسان لاندې و. کله چې اکرم په کويټه کې يو بې کسه مهاجر و کرزي ، له ده سره ډېرې مرستې کړې وې خو اوس د اکرم لپاره ددې هيڅ امکان نه و چې هغه يې هېرې کړې وای. انډيوالان يې هم همداسې درواخله.

زه د قوماندان صاحب انډيواله وم ، ما دده عزت کاو او ده زما. د نوموړي انډيوالان زما په خدمت ډېر خوشاله کېدل. يوه شپه زه ناوخته د اکرم له کور څخه خپل کور ته پر لاره وم چې سړکونه تر يوه راکټي بريد وروسته تړل شوي و.په قوماندانۍ کې افسرانو زموږ تود هرکلی وکړ او يو موټر يې زموږ د ساتنې لپاره راسره ولېږه. موږ په دغو غليو سړکونو کې د وزير اکبر خان پر لوري روان وو ، زما کوچنی نصواري سنډويچ موټر ددغو دوو سپينو او شنو موټرونو په منځ کې روان وو. د سړك په پای کې موږ ته د پر شا تګ وويل شول ، ځکه چې دلته د قيوم او امريکايي غټې انجنيري کمپنۍ لوويس برګر دفتر و. کله چې پوليس له موټرونو څخه راکښته شول د پوستې ساتونکو ماته وويل: څه خبره ده او بيرته شاته وګرځئ.

ما وخندل او ورته مې وويل ، هيڅ خبره نشته دا زما ملګري دي.

کابل يو لوی مسئوليت و خو نوموړي دغه درانه بار ته اوږه ورکړې وه. ده د ناټو او ايساف له قوماندانۍ سره غونډې کولې تر څو ټول کارونه سره همغاړي کړي او د ټولو ارګانونو تر منځ د همږغۍ ښه فضا رامنځته کړي. د خپلې فرقې د مسلکي کولو د هڅو تر څنګ د يوه پلان پر جوړونې مصروف و تر څو په ښار کې دننه او دباندې د جنايتکارانو پټن ځايونه له منځه يوسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا شان د مختلفو سفارتي چارو پر زده کولو هم بوخت و. يوه شپه يې په ټيلفون کې له يو کس سره خبرې کولې ، هغه ته يې وويل چې سبا سهار د شپږو بجو پر شا و خوا زما سره زما په دفتر کې ووينئ. په عادي توګه پردغه وخت په دفترونو کې څوك نه وي. همدا شان د شپې تر نهو او لسو بجو به يې پر تشو سړکونو ګرځې کولې.

دده باډيګارډانو او خواړه ملګري شفيع الله به لږ استراحت کاو. اکرم هم د وينې د لوړ فشار له امله په تکليف و. يو وخت مې له اکرم څخه وپوښتل چې کولای شم د شپې له مخې له تاسو سره په ګزمه ولاړه شم ؟

زه لا د ماښام د ډوډۍ خوړلو په جامو کې وم چې غږ شو ، ويل يې په ګزمه ځو ما يو نازك پټو پر سر کړ چې د ښار په يوه څنده کې د پوليسو د يوې حوزې پر لوري روان شوو. پوليسوسره مشوره کوله چې پرکومه لاره هلته لاړ شي ، خو چې موږ هلته نابېره ورغلو د حوزې ټول پوليس هك پك شول.نيم درجن نوکريوال افسران ډېر ژر زموږ خواته راغلل. ټول وارخطا ښکارېدل ډېر ژر يې موږ خپلې حوزې ته بدرګه کړو. ددوی لپاره دا لومړی ځل و چې له حوزې څخه يې د امنيې قوماندان ليدنه کوي. څه چې اکرم وليدل له کبله يې ډېر خواشينی شو.

شفيع الله ولاړ مخابره يې چيك کړه. د افسرانو ، د شپې د نوکريوالو افسرانو ، د نورو ماموريتونو نمبرونه او موقعيتونه يې ثبت کړل. په همدې وخت کې اکرم د هغو شيانو په اړه پوښتنې وکړې چې ددوی لپاره يې ستونزې ايجادولای شوای. تاسو خوندي ياست؟ ددېواله پر هغه بل طرف څوك و؟ پر دغه سړك د ترافيکو ازدحام څومره وي؟ دغه باري موټرونه له کوم لوري راځي ؟

دا د هزاره ګانو سيمه وه چې په دغه خونه کې پردېواله يوه لويه نقشه ځوړنده شوې وه.

دلته خوبه کومه ستونزه نه وي ، ايا تاسو تودې اوبه لرئ؟ ډوډۍ مو څنګه ده ؟

د اکرم سترګې پر يو شي ولګېدې ويل يې دا څه شی دي؟ خوسا غوښې ؟

تاسو ته خوسا غوښې راوړي ، که يې بل ځل تاسو ته خوسا غوښې راواستولې سمدستي يې تر ما پورې راولېږئ چې زه يې‌په په دې هکله د لوژستيك له ډلګۍ سره خبرې وکړم. دا هغه څه وه چې اکرم سمدستي حل کولای شوای. اکرم دې ته ورته زياتې پوښتنې وکړې چې حل کولو ته يې ډېر جدي وو.

دويم شی چې کابل ته يې زما پر تګ سوری اچاو هغه د کرزي د اصلاحاتو راوستلو په پروسه کې ځنډ و.

افغانستان ته د تومانچې په راسره وړلو کې مې ډېره اندېښنه لرله ، کله چې کرزي د ۲۰۰۴ز کال په اکتوبر کې د ولسمشرۍ ټولټاکنې وګټلې ، په دا سې حال کې چې خلك به د رايو اچولو لپاره په خورا يخنۍ کې په اوږدو ليکو کې ولاړ وود راتلونکې په اړه مې خپل قضاوت ونکړ.

ملګري د (کورت امېنډ) په شمول چې د امريکا د سفارت د سياسي چارو افسر و او اوس د ملي امنيت په جرګه کې کا رکوي د راتلونکې کابينې په اړه ډېر لېوال وو. ما يو څو نومونه ياداشت کړل ، چې زما لپاره د اندېښنې وړ نه و خو بيا هم زه زړه نا زړه وم. ما کورت ته وويل: ددوی په اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

به چې زه كله كابل ته ورسېږم تاسو ته خپل نظر ووايم. څه چې ما د هغو كسانو په اړه فكر كاو هغوی تر هغه ډېر خطرناك و. يوه شپه مې د وزارت له يوه كار كوونكي سره د شپې تر ناوخته پورې خبرې كولې څه چې دغه كس ما ته وويل زه يې ډېره حيرانه كړم.

ده وويل: دغه كسان د وزارت په ودانۍ كې دننه خلك وهي ، كار كوونكي په تشناب كې بنديانوي او (ايس ، يو ، وي) موټر يې له نغدو پيسو ډك وي. همدا لامل دی چې اهل او وړ كسان د غلوله لاسه له كابينې څخه لرې پاته شوي دي.

زه به په ډېر مبهم حالت كې راګېروم ، فكر مې كاو چې ددغو غلو لپاره هيڅ چاره نشته خو چاره وه ځكه چې دا ځل دحكومتي چوكيو لپاره ډېر ښه او وړ كسان كانديدان شوي وو ، چې پخوا له دې څخه لرې پاتې وو.

ګل اغا شېرزی كندهار ته د دوهم ځل لپاره د والي په توګه واستول شو.

نومورې په كابل كې تر شاډېرې ورانۍ پرېښودې چې يوه يې په لاندې ډول ده:

يوه نفر وويل: ګل اغا په كابل كې د يوې پروژې لپاره له نړيوال بانك څخه ۵۰۰۰۰ امريكايي ډالره اخيستي وو. شېرزي هغه پيسې كندهار ته د خپل پلارد قبر جوړولو لپاره واستولې خو اوس له يو څو رسيدونو سره راځي تر څو نړيوال بانك راضي كړي.

د مۍ په نيمايي كې د امريكا ضد ډېرې خطرناكې مظاهرې تر سره شوې.

دغه مظاهرې د نيوزويك مجلې د يوې ليكنې تر خپراوي وروسته تر سره شوې چې په هغه كې راغلي وو چې د ګوانتانامو په زندان كې د يو مشكوك ترهګر له كبله يوه امريكايي سرتېري د مبارك قران يوه نسخه تشناب ته غورځولې وه. زه په دې باور نه لرم چې دا مظاهرې دې له همدې كبله تر سره شوې وي ځكه چې دا مظاهرې د پوهنتون د محصلينو لخوا تر سره شوې وې. په شرقي افغانستان كې ټول پوهنتونونه له پاكستاني محصلينو څخه ډك دي. د پاكستان هغه خراب ترين ښوونځي د كندهار تر كالج ښه دي.

دلته محصلين د اناتومي له چارټ ، مايكروسكوپ او كتابتونو پرته ډاكټران كېږي. نو دا بيا كوم سالم عقل منلای شي چې پاكستاني شاګردان دې بې له كومه هدفه دلته د زده كړې د تر لاسه كولو لپاره راشي. زه همېشه په دې باور يم چې ددغو محصلينو په منځ كې ډېر پاكستاني جاسوسان موجود دي. مابه ويل چې دادی دې محصلينو د پاكستان لپاره يو بل خدمت هم تر سره كړ.

زه په دې باور يم چې دوی د پاكستان د حكومت لخوا په ډېره معقوله لار په افغانستان كې ځای پر ځای شوي دي ، چې كېدای شي پاكستان ورڅخه په حساسو حالاتو كې كار واخلي. ددې مظاهرو لوی لامل شايد داو چې ولسمشر كرزي اعلان وكړ چې افغانستان د متحده ايالاتو سره د يوې اوږدې مودې ستراتيژيكې همكارۍ لومړي پړاو ته ورننوځي. په بل عبارت متحده ايالاتو غوښتل چې په افغانستان كې د اوږدې مودې لپاره پاته شي چې دا د پاكستان لپاره د زغملو وړ نه و. زه يو څو ورځې په كندهاركې وم او بيا بيرته كابل ته لاړم او خپل نظرمې اكرم ته ووايه. ده وويل: بالكل په رښتيا هم همداسې ده. زموږ ټول ګاونډيان له افغانستان څخه د متحده ايالاتو وتل

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي او زموږ ټول زاړه دښمنان د همدې لپاره اوس په يو ايتلاف کې سره راغونډ شوي دي لکه پاکستان ، ايران ، روسيه او چين.

په کابل کې مظاهرې ايران پر لاره اچولې او ما غوښتل چې ددغو مظاهرو په تنظيم پوه شم.

ده زياته کړه: زه خبر وم چې محصلين غواړي مظاهرې تر سره کړي خو يوه شپه د مخه مې د محصلينو مشران خپل کور ته د ماخوستن د ډوډۍ لپاره را دعوت کړل. په هغوی کې مې پښتانه محصلين غوره کړل. ما ورته وويل: ښه تاسو څه غواړئ؟ داسې ښکاري لکه سبا چې تاسو له ځان سره بيرغونه ليږدوئ او د مرکزي حکومت پر ضد شعارونه ورکوئ.

دوی وويل: بلې همداسې ده.

ما ورځخه وپوښتل چې مرکزي حکومت څوک دي؟ دوی د يوې ګړۍ لپاره چوپ پاته شول.

ما ورته وويل: ولسمشر کرزی مرکزي حکومت دی خو هغه پښتون دي ، د کورنيو چارو وزير زما په ګډون پښتانه دي. موږ مرکزي حکومت يو او موږ ټول پښتانه يو ، تاسو په مظاهرو کولو سره له چاسره مرسته کوئ؟

محصلين په همدې اړه په فکر کولو کې ډوب وو. ما ورته وويل که تاسو ددغه کار له کبله ډېر غمجن ياست ، نو ولې يې همدا اوس زما و مخ ته نه پيل کوئ ځکه چې زه د مرکزي حکومت يو غړی يم.

هغه چې سبا زما توهين کوئ همدا اوس يې زما مخ ته وکړئ. هر څه چې په زړه کې د ويلو لپاره لرې همدا اوس يې ماته ووایاست.

دوی وويل چې ته له موږ څخه څه غواړې؟

ما ورته وويل: ورشئ خپلو ټولو ملګرو ته ووایاست هر ډول مظاهرې چې کوئ ويې کړئ خو په ډېر مهارت سره يې تر سره کړئ. که ستاسو مظاهره د هرې موخې لپاره وي ، وي به خو ودانيو او خلکو ته تاوان مه رسوئ.

بالاخره اکرم دغه محصلين وپوهول. په دغه مېلمستيا هغوی ډېر خوشحاله شول. ده غوښتل چې هغوی ته دا الهام ورکړي چې د ورانۍ او خرابۍ څخه لاس په سر شي. له همدې کبله په کابل کې مظاهرې تر ټولو کوچنۍ او سوله ييزې وې.

يوه پښتون محصل راته وويل چې اکرم داسې څوک و چې کولای يې شول په هيواد کې د ورونو قومونو تر منځ يووالی راولي. هغه ته د ټولو قومونو او نژادونو ډيناميك خويونه او عادتونه معلوم وو. اکرم موږ ته داسې سوغات راکړ ، چې هغه د هيواد يووالی و چې د خورا ډېر ارزښت وړ ده.

اکرم وويل: په راتلونکې شپه ما د محصلينو مشران په خپلو شخصي پيسو د ماخوستن د ډوډۍ لپاره يوه رستورانت ته بوتلل.

تاسو شايد فکر وکړئ چې وزير او يا کرزي به له ده څخه د تشدد د مخنيوي په اړه کور ودانی ويلی وي ، نه بلکل نه! داسې ښکاريدل چې کرزی او جلالي لا تر اوسه هم د اکرم په اهميت نه وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهيدلي. دوی لا تر اوسه له هغې ستونزې سره لاس او ګرېوان وو چې دوست او دښمن يې نه شوای سره بېلولای.

دريمه د اندېښنې وړ خبره د کندهار خراب امنيتي حالت و.

هر کندهاری چې به ما په کابل کې وليد راته ويل به يې: سارا کندهار اوس د پخوا په شان نه دی. ته اوس نه شې کولای چې په کندهار کې په موټر کې يوازې وګرځې اوکله چې ما کندهار ته ټيلفون وکړ هغوی هم همدا سې راته وويل.

په وضعيت کې ډېر بدلون راغلی و ، هر څه پر بل مخ اوښتي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کندهار

(مي ۲۰۰۵)

په کندهار کې هيڅا فکر نه کوی ، چي زه دي به بير ته راشم ، زه خپله هم په همدې اند وم. خبره دا نه وه چي ما پر کومه پروژه کار کوئ او يا مې د هغوی په اړه څېړنه او پلټني کولې.

زما د بېرته راتګ يواځنی لوی او مهم هدف دا و چي دغه په ستونزو او خواريو کې ښکېل ولس چي زما هيواد کومي ژمني ورسره کړي دي ، يوازي پرېښږدم او د کندهار يانو سره په دوړو او خاورو کې ژوند تيرولو ته دوام ورکړم. کله چي زه راورسېدم ، د احمدولي کرزي کسان ولاړ شول او زما سره د روغبړ لپاره په ليکو کي ودرېدل.

هوا!دا دونه وخت چيري وي ؟ مور ، خور ، دوستا او کوچنيان ټوله ښه وه ؟

يو وخت په بازار کي زما د موټر مخ د ترافيکو يوي ګڼي ګوڼي بند کړي ، يو چا زما د سور رنګه موټر هوډ په زوره زوره په سوکه ووهي ما چي ورته وکتل ده راته وېي ويل چيري وي د ظالم لوري دا دونه وخت ؟

دا اکرم و ما په خوب کي ورته وويل چي ما او کندهار خپله ژمنه يو ځل بيا سره نوې کړل. تر دي وروسته زه د ځای پر ځای کېدو په فکر کې شوم ، په پايله کي مي يو سرای د شپږو مياشتو لپاره په کرايه ونيوی ، چي نوی رنګ شوی ، خو دوه برابره ګران وو. د خونو د ښايست لپاره مي هلمندۍ پنبه رانيول ، تر څو بخملي کوربچې ترې جوړي کړم.

زه بازار ته د پيتلي پيالو ، غابونو او د شولومبو پلاستيکي قاچوغو او داسي نورو شيانو په رانيولو پسي ولاړم خو په کندهار زما تر ټولو خوښ شي شلومبې وې.

ما وفاداره کريم جان چي زما تر تګ وروسته يې د امريکايانو سر کار پيل کړي وو. د امريکايانو د کار څخه را وايست او زما هغه شپږ نور کار کوونکي چي کله زه په تېر مني کي تللې وم ،تر شا پرېښي و بير ته مي د ځان سره په کار وګمارل. هغه نورو به نيمه ورځ يعني تر درو بجو پوري دامريکايانو سره په اډه کي کار کوي او تر هغه وروسته بيا راتلل.

د اختر ورځ مو رخصتي وټاکل.

ببر سري د بس ډرايور حيات الله په ارغنداب کي د مېوو باغ درلو دی ، ارغنداب د کندهار دومره په زړه پوري سيمه ده ، چي په خوله يې تعريف نه کېږي. په دغه ښايسته سېمه کې د ارغنداب رود هم غزېدلی دی ،چي همدي رود شنې رواني اوبه يې د لېري لا ځلا کوي.

کله چي موږ د حيات الله باغ ته د ميلي او ميوو خوړلو لپاره تللو نو د زردالو هغه ټاپ موسم وو. هغو کسانو چي د امريکايانو سره يې په اډه کي کار کوی ، موږ ته وويل چي ، موږ ناروغان يو موږ ټوله په موټر کي سپاره شوو او د ارغنداب د ښکلي سيمي پر لور روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر حیات الله چلوی ، د کندهار ښخه د ارغنداب پر لور سړك د ویالې پر غاړه غزېدلی دی ، دلته یوه هدیره ده چي زما پخوانی کور همدلته و. د ملانقیب اخند کور د ولې پر هغه بله غاړې دی ، دلته هغه روښانه شین مسجد هم موقعیت لري چي کندهاریانو په کښې د طالبانو د حکومت د نسکورېدو د خوښی جشن نمانځي. زه هم ددغو ښایستو منظرو په لیدلو سره د خیالونو په دنیا کي ډوبه شوم ،خپل ټول خواږه خیالونه مي را یاد کړل چي ناڅاپه مي پر یوه شنه لنډکروزر موټر سترګي ولګېدې ، چي د ولې پر هغه بله غاړه روان و او تر شاه یې دوه نور موټرونه ورپسې وو.

ما هغه شین موټر وپېژندی.

ما خپل ټلیفون را واخیست د اکرم نمبر مي دایر کړي ، خو ټلیفون یو سرتېري پور ته کړ ، په لومړي سر کې د هغه اواز سم نه راتلي. خو په اخیر کي مي د اکرم بېچاره اواز واورېدی. بېچاره اکرم کوښښ کوی چي د یوې میاشتي لپاره کندهار ته په رخصتی ولاړ شي. کله چي زه په کابل کي وم ، اکرم راته وویل: که تکلیف نه وي چي یو ځل دي د کورنیو چارو وزیر جلالي ته ویلي واي او د هغه ښخه دي زما لپاره د یوې میاشتي رخصتي را اخیستي واي.

په کندهار کي دده نوی سرای تکمیل شوی و اوغوښتل یې چي ورته را کډه شي.

د جلالي سره د خپلو کارونو تر خلاصولو وروسته مي ورته وویل: یو وروستی شی لا پاته دی ، خاکریزوال یادوم.

بیا ددغه سړي په هکله څه وایې ؟

ما وویل: هغه غواړي چي کندهار ته ولاړ شي ، که تاسو یو څو ورځي رخصتي ورکړی ، ښه به وي.

ده وویل سمه ده ، خو یو څو ورځي وروسته ځکه چي زه ده ته اوس خورا ډېره اړتیا لرم.

ما وویل: څو ورځي به رخصتي ورکړې ، او دی کولای شي چي سبا نه بل سبا ولاړ شي ؟

ده راته وویل: سارا تا خو هیڅ تغیر نه دی کړی ، دی درې ورځي وروسته کولای شي چي د پنځو ورځو لپاره ولاړ شي.

واعده ده ؟ بلې واعده ده. خو د درو ورځو پر ځای دوې اوونۍ تیري شوې ، ما په ټلیفون کې عسکر ته وویل زه اوس په ارغنداب کې په مېله کي یم ، خو څو ساعته وروسته زه بیا ټلیفون درته کوم. خو یو ګړی وروسته اکرم هغه وخت ټلیفون راته وکړ چي زه د زردالو ووني ته ختلې وم ، او جیب مي د زردالوو ښخه ډك كړي وو.

اکرم په ټلیفون کي سلام را واچوی. دی هم د ښار په یوه ښنډه کي د خپل ملګري باغ ته په مېله وتلی و. ما ورته وویل: زه هم باید د توتو خوړلو لپاره درشم ، زه په نیم ساعت کي حمام کوم او تر هغه وروسته سمدستي در روانیږم.

کله چي زه ور ورسېدم ، اکرم په چمن کي پر یوه پلاستکي مېز ناست و. د زردالوو او خوندورو توتانو ښخه ډك غابونه یې مخې ته پراته وو.دغه ټوله خوندور شیان اکرم په کوربه باندي زما لپاره تیار کړي وه ، چي په رښتیا سره دغه ټول زما ډېر خوښ وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنگه چي زه کښېناستم ، نو سمدستي يې يو د تازه مېوو قاب مخ ته راته کښېښودي او د اوبو گډوه يې د گوتو پرېولو لپاره را ته راوړل.

د مېز پر شاوخوا د الکوزو د قوم مشران ناست وو. زه نه پوهېدم چي په دې ورځو کي به د چا سره شخړه کوم ، خو يو شی چي بايد ما کړی وای ، هغه نور د خپلي خولې په واك کې راوستل و ، خو زه هيڅکله پر دې کار بريالی نه شوم.

زما يو شناوی سړی په ياد دی چي زما پر پښتو او پر سياسي وضعي او سپينو خبرو کولو باندي خندل. د ماښام د لمانځه اذان وشو ، دوی ټوله د لمانځه د ادا کولو لپاره په جمع ودرېدل ، د لمانځه تر ادا کولو وروسته قومي مشران د باغ په يوه څنډه کې چي شين چمن و کښېناستل. يوازي اکرم او دده نژدې ملگری شفيع الله بيرته زما سره د کښېناستلو لپاره راغلل. ما د اکرم د اکا د زوی په وړاندي څه و نکړل چي ما ته يې په هديره کي دده د کور د پرېښولو لپاره رالېږلی و ، البته ما يې ممانعت وکړ ، خو بالاخره هغه لاري ته راغلی. يو شی چي زه او دي يې سره نژدې کولو ،هغه د اکرم سره زما او دده مينه وو.

په کابل کي ما شفيع الله ته وويل چي اکرم تمرين کولو ته وهڅوه. اکرم و پوښتل: ښه سارا په کندهار کې څه روان دي ؟

ما وويل: قوماندان صاحب ما تاته نه دي ويلي چي ما نور سياست پرې ايښي دی. اکرم وخندل.

موږ د هغه وژل شوي ملا پر وژنه خبري پيل کړې چي دوې ورځي وړاندي وژل شوی وو ، په حقيقت کي داخورا لويه پېښه وه.

نوموړی ملا د کندهار د ملايانو د ولايتي شورا مشر او د دا نوي حکومت ملاتړی وو ، دغه نامتو مزهبي عالم د هغو طالبانو پر ضد و چي د اوسني حکومت پر وړاندي جنگېدل ،او قراني اياتونه يې د خپلي نظريې سره سم ترجمه کول.

نوموړي ملا د کندهار ښار په منځ د ولايت مقام او د حضرت محمد ص د مبارکې خرقې شريفي تر منځ په خورا محفوظه سيمه کې ووژل شو.

په رڼا ورځ پر موټر سايکل سپاره دوه کسان راغلل ، نوموړی يې ووژی او وروسته وتښتېدل. شفيع الله وويل تر ټولو مهمه او د انديښني وړ خبره خو دا ده چي دا ځنگه امکان لري چي دغه کس دي په دغسي يوه محفوظه سيمه کي ووژل شي.

دغه جاده اصلا د امنيتي تدابيرو له کبله بنده کړل شوي ده. ددغي جادي په دروازه کي وسلوال کسان ولاړ دي او د همدي ملا د دفتر څخه شل متره اخوا د ولايت د مقام دروازه ده چي په همدي دروازه کي هم پنځلس کسان د امنيت لپاره گمارل شوي دي.

ما وويل دا کار به طالبانو کړي وي. شفيع الله وويل کوم طالبان ؟ طالبان به هيڅکله ددي جرائت ونکړي. ما وويل دلته هيڅ د ويري او د جرائت خبره نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې ښار کې هيڅ امنيتي تدابير نشته ، نه کومي د تلاښۍ پوستي شته او نه بل کوم داسي نور امنيتي کسان چي سړي دي ودروي اويا دي ځني وويرېږي ، هر څوك کولای شي چې د وسلو سره په ښار کې وګرځي ، خو هيڅوك به يې و نه دروي.

د اغا بړغ مي تر غوږو شو ، که ګورم چي د اکرم لور اسما را ښکاره شول. دغه کوچنۍ انجلۍ چي وربښتان يې پر سترګو رايله او والي يې په غوږونو و ډېره ښکلي ښکارېدل.

دا راغله د اکرم پر زنګنو کښېناستل او بير ته ژر ولاړه شول ، د مېز څخه يې په ډېر احتياط غابونه په دواړو لاسونو واخيستل او کراره ـ کراره روانه شول.

د نوموړي ملا د کورنيو غړو ويل ، که دی طالبانو وژلی وي ، نو بيا يې په ارغنداب او يا محله نجات کي ولي نه واژه ، ځکه چي طالبانو تر ښار په صحراوو کې زيات ځواکمن دي. نوموړی به هره ورځ له ښاره وتی ، نو بيا ولي دوی د ښار په منځ کي وواژی.

شفيع الله وويل اصلي خبره دا ده ، چې همدا دوی غواړي ددې څخه لويه کيسه جوړه کړي ، ځکه نو دوی په رڼا ورځ د ښار په منځ کي ووژی.

يو وخت ما شفيع الله وليدی چي غوښتل يې هلته ورشي ، خو دغه جاده تړوله کلابنده شوې وه ، په دروازه کې سرتيري ولاړ و ، پنځلس سرتيري د ولايت د دروازي په پوسته دنده تر سره کوي. هغه ودانۍ چي دغه ملا ژوند پکښې کوی ، د ولايت د مقام تر څنګ ده.

ده وويل که چيري دلته وسله وال کس وليدل شي ، نو بايد پوليس د هغه په تعقيبولو پسي ورشي ، خو دلته ډزي وشوې او سړی ووژل شو ، خو پوليسو غوږ هم پري ونه ګروی.

څه چي شفيع الله وويل ، زه ورسره موافقه وم ، ځکه چي د طالبانو غورځنګ د منځه تللی و. طالبان پاکستاني حکومت ايجاد کړي و ، خو د کندهار اداره هم د پاکستان تر واك لاندي اداره وه ، نو بيا ولي دوی د خپلي بلي ادارې کسان د منځه وړي.

اکرم وويل دا د پاکستان ستراتيژي ده چي خپل مخالفين په دې مجبوره کړي چي يو ګام مخ ته واخلي ، لس بايد شاته شي. ددې خبري دثبوت لپاره هر څه زموږ و مخ ته پراته وو. دا ملا کوم عادي ملا نه و ، بلکي نوموړی د کندهار د علماو د ولايتي شورا مشر و ، او د ښار په منځ کي د غرمې پر يوه بجه ووژل شو. د اوس مهال پيښي تر ۲۰۰۳ مېلادي کال تر پيښو ډېري بوږنوونکي وې. ده ته ورته ملايان په ولسواليو کي هم ووژل شول.

دوه کاله وړاندي د يوه کمين په نتېجه کي د ای-سي-ار-سي د يوه انجينر تر مړيني وړاندي چي اکرم د وضعي په اړه کوم اټکل کړی و ، هغه حالت اوس حاکم و ، داسي چي د کندهار ښار محاصرې په حال کي و ، خو اوس هر څه د ښار په زړه کي پېښېدل.

اکرم وويل چي موږ بايد دا تړوله خبرونه تر لوړو مقاماتو پوري ورسوو. ما وويل قوماندان صاحب ، ته ببخي ښه وايي ، ما وويل قوماندان صاحب ستاسو په ياد دي ، هغه دوه کاله وړاندي چي تاسو يو مرکز د منځه يووړ ، دوی په هغه کمپ کې شورشيانو ته د ترور او د ملکي هدفونو په نښه کولو تربيه ورکول؟ خو اوس هر څه دوباره پيل شوي دي. اکرم ساه واخيستل او ويې ويل بلې ، همداسي ده ، موږ په باغ کي مجلس سره کوی ، خو د ماخستن د لمانځه ازان زموږ د مجلس

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمن سره را ټوله کړل. اکرم ولاړ شو ، زموږ کوربه وويل ، د ماخستن ډوډی دلې وخوری ، خو اکرم وويل نه نه تشکر موږ کور ته ځو.

اکرم خپلو سرتيرو ته د کوچنيانو موټر ته ور پورته کولو لپاره ور ږغ کړل. دده دا ږغ کوچنيانو ته د ورځې د پای په مانا وو.

ده غوښتل چې زه کور ته ور سره ولاړ شم ، له همدې کبله به زه دده د ظريف طبيعت له امله د ستونزو سره مخامخ کېدلم.

ما همېشه غوښتل چې زموږ تر منځ په سره سينه موافقه وشي. ما فکر کوی چې ممکن ده فکر کړی وي چې دا بهٔ وروسته کور ته راپسي راشي. نوموړي د دا تېر يو نيم کال راهيسي خپله کورنۍ نه وه ليدلې ، ما نه غوښتل چې دی د خپل کور څخه لري وساتم.

موږ لاسونه د خدای په امانۍ لپاره سره ورکړل ، ما ورته وويل زه بيا ټليفون درته کوم. زه تر ګېټ پوري دده په کاروان پسې وم ،د دروازې تر وتلو وروسته دی راسته طرف ته وګرځېدی او زه چپه طرف ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلټنه
(جون ۲۰۰۵)

په خپل کور کې د کریم سره په صابون جوړولو بوخته وم ، راډیو مي را واخیسته ، غوښتل مي چي بي بي سي په ونیسم ، خو پیدا مي نه کړه ، ما راډیو کریم ته ورکړه چي که یې پر یو ځای ستن ور برابره کړي او یا هغه ناولې موسیقي په ونیسي ، په کندهار کي چي د کوم شي څخه زما کرکه کېدله ، هغه موسیقي وه.

کریم د ستن ګرځولو پر وخت پر محلي خبرونو ور برابر شو ، خبریال چاودنه یاده کړه او بیا یې ور سره د محمد اکرم خاکرېزوال نوم یاد کړ ، ما یوازي همدا واورېدل ، کریم ډېر حیران شو او بیا د تبصرې کولو لپاره زما خوا ته رانژدې شو ، ده وویل د ښار په منځ کي یو ځانمرګی برید تر سره شوی ، خو د اکرم د مرګ یا ژوبلي په اړه هیڅ معلومات نشته خو کم تر کمه نولس کسان په پېښه کي وژل شوي دي.

کریم ته مي وویل که دلته یو نو د حقیقت په معلوموولو کي به ډېر وخت رابانديي تېر شي ، نو سمه به دا وي چي زه او ته په خپله د پیښي د وضعیت د معلوموولو لپاره له کور څخه ور پسي ووځو ، په موټر کي سپاره شوو ، مخ د بازار پر خوا روان شوو ، په کنډ او کپر سړکونو تر څه مزل وروسته مو د روغتون دروازې ته ځان ور ساوه ، په دروازه کي د امریکایي سرتیرو څلور (هوموی) ګاډي ولاړ وو ، عسکر روغتون ته د ننوتلو اجازه راکړه ، ما هم خپل موټر د هغي ګټي ګوښي ځای ته ور وست ، ما یوه امریکایي افسر ته ور منډه کړه ترې ومي پوښتل قوماندان صاحب چیري دی ؟

هغه په ډېره بې پروایي په نه ځواب راکړ ، زه له یوې بلي ګټي ګوښي تېره شوم او یوې ودانۍ ته مي ځان ورساوه ، په ودانۍ کي ولاړ ډاکټر راڅخه وپوښتل په چا پسي ګورې ؟ ما ځواب ورکړ ، چي په قوماندان صاحب پسي ګورم ، ډاکټر ماته تر کتلو وروسته وویل هغه دلته نشته ، هغه په کور کي دی ، د ډاکټر ځواب هر څه را ته څرګند کړل ، زه پوه شوم چي روغتون ته مي راتګ بې ګټې و ، خو ما باید خپله دنده مخ ته وړې وای ، ما د ډاکټر سترګو ته په خواشینوونکي ډول په ځیر ــ ځیر وکتل خو هغه مخ را څخه واړاوه او په خپل کار پسي روان شو.

ډاکټر زما سره نوره هیڅ مرسته نه شوه کولای ، د اکرم یوه ملګری چي خامکي ښایسته جامې یې په تن وې ، په ژړ مخ او الوتي بڼه له ودانۍ څخه بهر ولاړ و ، دی روغتون ته د اکرم کور ته د یوې تذکرې د وړلو لپاره راغلی و ، د تذکرې تر پیدا کولو وروسته زه او هغه باید یو ځای د اکرم کور ته تللي وای.

پر تذکرو د مړو شوو کسانو جسدونه ایښودل شوي وو ، کریم ما ته یو لغت وواېه چي ما تر اوسه نه و اورېدلی ، خو زه د هغه په خبرو پسي و نه ګرځېدم او د هغه بل نفر موټر مي تعقیب کړ چي د روغتون د یخچال په لور روان و ، کریم راته وویل چي ټول مړي همدلته راوړل کېږي ، زه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره بې صبرۍ يخچال ته ورننوتلم ، يو نفر مي وليدی چي تذکره يې په لاس کي وه ، د مړو د بدنونو غوښي پر مځکه شا و خوا تر سترګو کېدې ، خو ويني مي و نه ليدې.

په ياد مي دي چي دوې پښې د اور د لرګيو په شان دېوال ته درول شوي وې ، زه تر هغه ډېره لړ وېرېدم چي مايې فکر کړی و ، نور نو دلته زما لپاره څه نه و پاته ، زه بايد په بېړه د اکرم کور ته تللې وای ، ما د اکرم ملګری هم هلته پرېښود او له روغتون څخه را ووتم ، له ښار څخه تېره ، له کانال څخه واوښتم او د اکرم کور ته مي ځان ورساوه .

راډيو درواغ وويل ، هر څه معلوم وو ، اکرم زموږ مخ ته په توس کي پېچلی پروت و ، د اکرم ورور په سلګيو راته وويل دغه دی ستا ملګری .

د اکرم جسد يې په يوه تور موټر کي يوازي کېښېښود ، که ګورو چي ملا نقيب را ورسېد ، ما له يوه نفر څخه و پوښتل ، هغه چيري و ؟ هغه په نه ځواب راکړ ، خو مخکي چي ما له کومو خلکو څخه د ده په اړه وپوښتل ، هغوی وويل چي په ارغنداب کي دی.

کله چي ملا نقيب د ښوونځي د انګړ په لور لوی لوی ګامونه اخيستل ، مايې د روغبړ لپاره لاس په لاس کي ټينګ ونيو او سترې مه شې مي ورته وويل ، په داسي حال کي چي تر سترګو يې اوښکي رواني وې ، په ماته خوا يې ځواب راکړ. خو دا څنګه ممکنه وه چي اکرم دې دلې و او زه دې نه يم په خبر ، په هر صورت زه په ده پسې شوم او په برنده کي چي خلك د دايرې په شکل پر کوربچو ناست وو ، زه هم ور سره يو ځای شوم.

که چيري زه خبره وای چي دی دلې دی ، نو زه به هم هغه مسجد ته ورسره تللې وای ، په دغه مسجد کي د هغه ملا د فاتحې مراسم تر سره کېدل چي څو ورځې وړاندې يې ما او اکرم پر وژنه رغېدلو.

دا ملا ډېر مهم سړی و چي يوازې يې دوې ورځې د حضرت محمد (ص) د مبارکې خرقې شريفې په مسجد جامع کي فاتحه اخيستل کېده او دريېمه ورځ د ښار په منځ کي ، په خاورين او زما تر ټولو خوښ مسجد جامع کي چي د همدغه ملا خپل مسجد جامع و ، اخيستل کېده .

ملانقيب وويل ، چي ده ويل (تېره ورځ يې زه فاتحې ته ور نه غلم ، خو نن ورځم ، هغه و چي هغه او ساتونکي يې همدا نن فاتحې ته ور غلل.

د اکرم موټروان راته وويل ، موږ چي راورسېدو ، تا حرکت وکړ او په خپل سپين لنډ کروزر کي ولاړې .

ما وويل نو بيا موږ يو له بله سره تېر شوي يو ، ما هيڅ ستاسو موټر و نه پېژنده ، زه سيده ارغنداب ته ولاړم ، که چيري زه داسي پوهېدای چي قوماندان صاحب په ښار کي دی ، نو بيا زه نه تلم ، زه ستاسو سره هغه مسجد ته د فاتحې لپاره تلم.

ملانقيب زموږ څخه په پټه خوله تېر شو ، د هغه مخ ته د شلو کسانوجسدونه پراته وو ، نه پوهېږم چي دې حالت به د هغه لپاره څه معنا لرل.

ملانقيب وويل ، غواړم تاسو ته يو شي ووايم ، زه چي کله مسجد ته ننوتلم ، د يوه شي په ليدلو ډېر حيران شوم ، په خدای قسم ما هغو ټولو حاضرو کسانو ته په لوړ آواز وويل چي دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد یې ولي نه دی جارو کړی چي بیا یې غالۍ پر اواري کړي دي ، تر غالیو لاندي ټوله فرش له خاورو ډک و.

ټول په دې موافق وو چي دا ځانمرګی برید نه و ، دا چي په دې اړه بیا د عرب خبره کېږي ، دا خو بیا ښځي له امکانه لېري ده.

ما د مړو ټوټې په یخچال کي ولیدلې چي ټوله ټوټه ټوټه او لولپه شوې وې ، دا نو بیا څنګه امکان لري چي په دغسي یو حالت کي دې د یو چا د ملیت پېژندنه وشي ؟

خو له پېښي یو ساعت وروسته ګل اغا شېرزي وویل ، دا یو ځانمرګی برید و چي د یوه عرب له خوا تر سره شو او د تثبیت لپاره یې اسناد هم تر لاسه شوي دي.

ما په لوړ ږغ وویل ، ګوری خلکو! والي به ددې جرم په اړه هیڅکله هم پلټنه ونه کړي ، دغه راز د امنیه قوماندان له مرستیال څخه هم چي تاسو یې ټول پېژنی چي د (آی ایس آی) مزدور دی ، په دې اړه د پلټني تمه نه شي کېدای ، زه تاسو ته په ډاډ ویلای شم چي دا هر څه به همداسي پاته شي.

ما وویل چي موږ په خپله هم پولیس یو ، موږ باید په خپله ددغي پېښي پلټنه وکړو ، زه پدې ډېره حیرانه وم چي څنګه کولای شم دوی په دې اړه را وخوځوم ، خو دوی ټول ډېر بې علاقې ښکارېدل.

زما لپاره ښېله دې چي دا موضوع د سیاست او دوه مخیتوب پر خوا بوځم ، بله لاره نه وه ، همدا یوا ځنۍ لاره وه چي د اکرم لپاره مي یو څه کولای شوه.

څو شېبې وروسته موږ ولاړ شوو ، د اکرم په زرغون لنډ کروزر کي سپاره شوو ، موټر ته د ختلو پر مهال سرتېرو ته هغه شېبې ور په زړه کېدې چي دوی به اکرم د یوې وظیفې لپاره لېږل ، زموږ تر شا په یوه بل موټر کي د اکرم ملګری او د کابل د جنایي جرمونو د پلټني افسر او د اکرم یو بل ملګری چي ویل یې زه (ماسټر ډګري) لرم هم وو ، ددغه افسر د دوستۍ په اړه زه یو څه شکمنه وم.

ما مسجد ته پر لاري له ملګرو څخه و پوښتل ، ایا دغه کس په رښتیا زموږ دوست دی؟ شفیع الله خواب راکړ ، سارا! دلته هیڅ دوستي نشته ، ته به یې په خپله ووینې ، دلته دوستي ټوله تر قدرت پوري ده چي قدرت و نه لري هیڅ څوك به دي دوست نه شي.

نور مي څه نه دي په یاد چي موږ مسجد ته څه ډول را ورسېدلو ، خو څه چي مي په یاد دي ، هغه دا چي کله موږ مسجد ته راغلو ، په مسجد کي هیڅ شی نه و پاته ، دا مي هم نه دي یاد چي مسجد ته د تلو پر مهال مي په مغزو کي کوم طوفان روان و.

د پېښي له ځای څخه د جنایي پېښو رسۍ نه وې تاو شوي ، د همدې ځای لپاره ساتونکي نه وو ګمارل شوي ، هیڅ پلټونکي د پېښې له ځای څخه د پېښي د څرنګوالي په خاطر عکسونه او نور ضروري توکي نه وو اخیستي ، نه د ماتو شیانو ټوټې پاته وې او نه هم چا ویني ولیدلې ، آن هیڅ شي هم پاته نه و ، یوازې د انګړ شاته د وژل شوي ملا طالبانو د زېرخانو له سرونو څخه چي زموږ له قد سره برابري وې ، د ماتو ښیښو ټوټې جارو کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه کار سړي ته دا ور په زړه کوي چي تر کاسې لاندي ضرور نيم کاسه شته.

موږ لا مسجد ته نه و داخل شوي ، پنځلس متره ليري په يوه انګړ کي و ، زموږ تر څنګ يو کوچنی غولی و چي وني پکښي ولاړي وې او ښځي پکښي پرتې وې چي يوه لاره د همدې ځای څخه مسجد ته تللې وه ، ما په لوړ اواز وپوښتل چي بم چيري وچاودېد ، د مسجد يوه بدرنګه خدمتګار وويل ، هلته د هغو ښځو و بغل ته چي د مسجد د محراب څخه په بشپړه توګه دباندي و ، د درو فوټو په اندازه دغه ځای خيرن و. ما د مسجد د هغه کار کوونکي څخه وپوښتل چي دغه ځای هم د نور انګړ په شان مخکي کنګرېټ(سمېټ) و که نه ؟

هغه په څواب کي را ته وويل چي هو ، خو بيا يې کرار راته وويل ، نه دلته د رغوني کار روان و او غټو موټرانو دغه سمېټ مات کړ ، ما شفيع الله ته وويل که دي هر څه د دېوال په شا وخوا غولي کي پيدا کړل ، په کڅوړه کي يې واچوه ، يوه شېبه وروسته دی ما ته راغی ، يو شی يې د ډايمتر په اندازه راښکاره کړ ، په همدې ډول ډېر شيان شاوخوا تر سترګو کېدل ، ما هغه راواخيستل او د يوه دېوال په چاکونو کي مي کېښېښودل ، پلټونکی افسر هم راغی ، زما سره يو ځای شو ، ما ته يې وويل ، ته پوهېږې چي دا به څومره لويه چاودنه وه ؟ دا خامخا ځانمرګی بريد دی ، ما هغه دايره شکله شی راواخيستی او د اوږې په بيك کي مي کېښېښود ، ما ويل درځئ چي ځو ، موږ بايد پر څلور بجې خاکرېز ته روان شوي وای ، خو دلته يو بل شی هم د شك وړ و ، هغه دا چي راډيو په بار بار ويل ، يو نفر چي نظامي يونيفورم يې په تن و ، اکرم ته ور ټيټ شو او بيا يې خپل ځان و چاو د ، زه هيڅ پدې باور نه وم چي دا دي د يوه داسي کس له خوا تر سره شوې وي او له بله پلوه کله چي ما اکرم وليد مخ يې ثابت او پاك و ، د هغه پر مخ هيڅ شی نه و او نه يې پر مخ څه لګېدلي وو ، زه نه پوهېدم چي په دغه سهار څه پېښ شول ، خو په يوه شي چي پوهېدم هغه دا و چي والي درواغ وويل.

تر چاودني يو ساعت وروسته ، هغه د مېډيا په وړاندي راښکاره شو او د پېښي په اړه يې پوره معلومات وړاندي کړل ، په داسي حال کي چي هيڅ چارواکی د پېښي ځای ته د پلټني لپاره نه و ورغلی.

په اصل کي د هغو چارواکو لپاره چي د مېډيا په وړاندي بايد راښکاره شوي وای ، يوه کيسه په لاس ور کړل شوې وه ، ددې څخه ښکارېدل چي د پر دې تر شا څه روان دي ، کله چي موږ د اکرم تر دفن کولو دوې ورځي وروسته بيرته ښار ته راوګرځيدو ، شفيع الله چي پوره شواهد ورسره وو ، يوازي او نااميده پاته شو.

يوه شپه هغه د دوو نفرو ساتونکو سره راغی چي په هغو کي يې يو د (لنډو) په نوم راوپېژانده ، دا د ګردي مخ او ګڼو برېتونو خاوند ، د اکرم ساتونکی و ، دوه کاله وړاندي ، کله چي اکرم د شپې له خوا کابل ته سفر کاوه ، موټر يې چپه شو ، لنډو هم په هغه پېښه کي ټپي شوی و.

د هغه خبره بېخي مکسيکويي ته ورته وه ، ما ور څخه و پوښتل ته په پښتو پوهېږې ؟

نوموړي په هو ځواب راکړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی هم په دې پېښه کې ژوبل شوی و ، ده خپلې پايځې پورته کړې او پښې يې را ښکاره کړې چې تر سوجې (کوناتې) کښته پانسمان شوی و ، ده وويل ما چاودنه په خپلو سترګو وليده چې هغه ښځې د مځکې پر سر رامنځته شوه.

ما ځنې و پوښتل چې ته چيرې ولاړ وې ؟ دغه مهال ما خپله کتابچه را وايسته او خپله نقشه مې ځنې را وکښله ، دا کار مې په تيرو شو اوونيو کې د لا ښه پوهېدو لپاره لسګونه واره تر سره کړی و .

هغه ته مې وويل دا دېوال دی او دا هم انګړ ته د ورننوتلو دروازه ، دا هغه قبر دی او دا هم هغه د خښتو کتار ، اوس ووايه چې ته چيرې ولاړ وې ؟

لنډو ونګړای شول چې ما ته د نقشې له مخې معلومات راکړي ، بيا مې هغه ودراوه ، ښه فرض کړه چې د غالی دغه څنډه د هغه خښتو کتار دی ، ته قوماندان صاحب يې او زه ميرويس يم ، د ميرويس مخ کومې خوا ته و ؟

ميرويس يو تن بل ساتونکی و چې په دغه پېښه کې ووژل شو.

لنډو وويل ، بم هغه وخت وچاودېد ، چې کله اکرم په مسجد کې د فاتحې مراسم تر سره کړل او د مسجد له ودانۍ څخه په پوره توګه بهر راووت ، انګړ د خښتو په هغه کتار سره پيل کېده ، خو پر ځينو خښتو غالۍ اواري شوي وې ، او له پاسه پرې خېمه هم راځوړنده شوې وه.

اکرم خپل بوټونه د خښتو سره پرې ايښي وو ، کله چې له مسجد څخه را ووت ، لڅې پښې پر غاليو د خښتو پر خوا روان شو او خپلو ساتونکو ته يې اشاره وکړه چې دوه کسان دې زما شا خوندي کړي ، کله چې له مسجد څخه را وته ، لنډو اکرم ته مخامخ د خښتو له کتار سره ولاړ و او ده ته يې کتل ، ده وويل ، ما ميرويس وليد چې اکرم ته يې بوټونه راوړل او د هغه مخې ته يې کېښودل ، دا هغه څه وو چې خلکو ويل ، يوه کس د پوليسو په جامه کې خپل ځان وچوه.

ده وويل ، ما اکرم وليد چې خپل راسته بوټ يې په پښو کړ او چپه پښه يې په هغه بل بوټ کې اچول چې راسته لاس يې د بوټ د سمولو لپاره ور ټيټ کړ په همدې وخت کې چاودنه را منځته شوه.

لنډو وويل ، چاودنه د اکرم تر شا رامنځته شوه او دا هغه څه وو چې ما پخپلو سترګو وليدل.

له چاودنې څخه وروسته هوا ټوله دود او دوړو پر سر اخيستې وه ، زه په غوړو دپ وم او پر سرګُل پروت وم.

ما ترې و پوښتل قوماندان صاحب ته بل څوک نيژدې و؟ ده وويل ، هيڅوک ، يوازې يې ساتونکې او دکورنۍ غړي.

دا هغه څه وو چې سر يې سره خوړی ، خو بيا هم د پوره ډاډ لپاره موږ په دا سبا هغه مسجد ته ولاړو ، لنډو ويل ، قوماندان صاحب دلته ولاړ و.

ما وپوښتل ، ميرويس چيرې ولاړ و ؟

ده وويل ، دلته د قوماندان صاحب راسته اړخ ته چې مخ يې شا ته ګرځولی و.

د ميرويس مخ په چاودنه کې په پوره توګه له منځه تللی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما وويل ، د اکرم وراره چيري ولاړ و؟ په خاکريز کي يوه جنازه د ياد شوي هلك هم وه چي په دې پېښه کي وژل شوی و.

زما اوس يادېږي چي په خاکريز کي پر هغه جغلينه غونډۍ يې ددغه هلك لپاره د دوو قبرونو په منځ کي قبر وکيندی ، د هغه هلك په غاړه کي يوه رښکۍ تاو شوې وه چي په وينو ککله وه.

يو بل کس چي د اکرم اشپز(پخوونکی) و ، زه يې د دېوال خوا ته کش کړم ، همدا لومړی تن و چي د اکرم جسد ته ور رسېدلی و ، دغه کس د دېوال سره په خوا کي د اکرم څخه د لسو فوټو په اندازه ليري ولاړ و.

اشپز ويل چي اکرم د شا پر تخته پروت و او ما په ډېري بې وسۍ سره يوې او بلي خوا ته د قوماندان صاحب د بدن په غړو پسي منډي وهلې ، تر څو نور غړي يې پيدا کړم.

ما د قوماندان صاحب په لاس پسي شا و خوا وکتل ، خو پيدا مي نه کړ ، د اکرم چپه لاس او د چپه ورانه د شا خوا يې ښخي ورك شول ، اشپز هغه ځای ماته راوښود ، خو اوس هلته يوازي د پوستکو غوړځکی پاته و.

د دې هر څه په ليدلو سره سړی دې ته نه حيران کېدی ، چي د اکرم جسد ولي دومره کوچنی ښکارېدی؟

بم د اکرم چپه طرف ته ايښودل شوی و ، همدا لامل و چي د اکرم چپه طرف ډېر ژوبل شوی و او هغه ساتونکی چي ده ته يې بوټونه راوړل ، د هغه راسته طرف ته ولاړ و او هغه خوا يې ځارل.

د اکرم د پښې چپه خوا او د وراره مخ يې چي هغه يې تر دروازې پوري بدرگه کاوه ، له منځه تللي وو.

شايد چاودنه د اکرم تر شا او ددغه هلك مخ ته تر سره شوې وي.

ايا دا امکان لري چي ځانمرګی دي د اکرم او وراره تر منځ ځان ځای کړي؟

ځيني نور شيان هم وو چي بايد ما د هغه په اړه معلومات تر لاسه کړي وای.

يوه امريکايي چارواکي راته وويل: کومه پښه چي ما په روغتون کي وليده ، هغه د يوه ګاونډي په باغچه کي پيدا شوې وه ، ده ويل دا خامخا ځانمرګی برید دی ، داسي اوازې هم وې چي يو سر پر يوه بام هم پيدا شوی و.

زه بير ته روغتون ته ولاړم ، د روغتون ديخچال هغه سپين ړيری ساتونکي مي پيداکړ ، نوموړي ما ته د يخچال دروازه خلاصه کړه ، که ګورم هغه پښې لا تر اوسه هلته پرتې وې چي تر زنګانه لاندي غوځي شوي وې ، د پښو له غوڅو شوو ځايونو سره پلې او رګونه هم د تېرو سيمانو په شان راوتلي وو ، خو پښو پر بل هيڅ ځای زخم نه درلود ، داسي هيڅ نښې نښانې نه تر سترګو کېدلې چي هغوی دي په هوا شوي وي او بيا دي په يوه باغچه کي را شوه شوي وي ، ده زياته کړه ، هغه ورځ دومره بده وه چي بشپړه ورځ د يوه لمانځه ادا کولو ته هم خلاص نه شوم ، خو داسي هيڅ سر مي پيدا نکړ چي دتنې څخه دي بېل شوی وي او ما ته دي يې راوړی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په راتلونکو ورځو کې مې د درو نورو عيني شاهدانو څخه د پېښې په اړه پوښتني وکړې ، خو د هغوی ټولو نظرونه سره ورته وو.

د ارغنداب اوسېدونکي ، يوه سپين ږيري سړي راته وويل ، ما په خپلو سترګو وليدل چي چاودنه تر غالۍ لاندي رامنځته شوه ، هغه زياته کړه ، ما اکرم وليد چي يو بوټ يې په پښو کړی و او هغه بل يې په پښو کاوه چي تر شا يې تر غالۍ لاندي يوه لويه لمبه پورته شوه .

يو بل ځوان ساتونکی چي تر اوسه لا د چاودني له کبله نکوښېدی او کوڼ شوی هم و ، خپل پټو يې پر مخکه هوار کړ ، تر څو موږ ته وښيي چي غالۍ څنګه پورته شوه او څه ډول چاودنه رامنځته شوه.

دغه هلك او لنډو دواړه څنګ تر څنګ له خښتو سره ولاړ وو چي چاودنه رامنځته شوه او دوی دواړه هم ژوبل شول.

ميرويس اکرم ته د بوټونو تر اېښودلو وروسته د اکرم تر څنګ و او دوو نورو ساتونکو د اکرم د شا لوری ساته ، چي دوی درې سره ووژل شول.

ساتونکو په ډېره ښه توګه خپله دنده تر سره کړل ، د اکرم چاپېره يې ښه امنيتي قمربند تاو کړی و چي هيڅ نابلده کس هغه ته نه شوای ورنيژدې کېدلای ، خو دا ځانمرګی برید نه و ، يوازي زه او شفيع الله د معلوماتو په راټولولو بوخت و بل هيڅا دا کار نه کاوه.

د افغان پلازمېني امنيه قوماندان ووژل شو ، نه ځايي پوليسو ، نه د کورنيو چارو د وزارت له خوا څخه را لېږل شوي پلاوي ، نه کوم امريکايي چارواکي ، نه کوم ژورناليست ، نه د کومي سيمه ييزي راډيو خبريال ، نه کوم بهرني ژورناليست او نه هم په خپله قيوم کرزي ښېله کارلوتاګال څخه د عيني شاهدانو سره مرکې وکړې ، کارلوتاګال چي د نيويارك ټايمز خبرياله ده ، هغې د اکرم په اړه يو راپور چمتو کړی و چي په هغه کي يې د رسمي چارواکو نظر هم را اخيستی و.

د چاودني ځای بيا د څو ساعتونو په جريان کې پاك شوی و چي نور د پلټني لپاره هيڅ ګټه نه شوای ترې اخيستل کېدای او هغه دوې پېښې لا تر اوسه په روغتون کې پاته وې.

يو بل شی چي زه يې ډېره ځورولم ، هغه دا چي کله د اکرم ورور په هغه شپه د خاکرېز څخه راغی ، نو والي ګل اغا شېرزی او له کابل څخه راغلی د پلټني پلاوی يې ليدلو ته راغلل.

شېرزي د شپې تر نيمايي پوري د اکرم له ورور سره پاته شو.

شېرزي د اکرم ورور ته ويل چي ته بايد ددغه ځانمرګي برید په اړه ډېري پوښتني ونکړې ، هر څنګه چي وي زه به هغوی در پيدا کړم او تاسو ته به يې در سپارم ، دا زما ستا سره وعده ده ، نوموړي زياته کړه ، زه معلومات لرم چي دغه پلان څلورو طالبانو طرحه کړی دی او هغوی اوس په هلمند کي دي چي ډېر ژر به هغوی تاسو ته لاس تړلي په لاس در کړم ، مګر دا مه وايه چي دا ځانمرګی برید نه و.

د اکرم ورور وويل: هغه لومړی ويل چي دا يو عرب و ، اوس بيا وايي چي دا کار په هلمند کي څلورو طالبانو تر سره کړی دی ،ده پر ما باندي د کوچني خيال کړی دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ته د (آی سي آر سي)د کار کوونکي (ريکارډو) مړينه رایاده شوه ، چي د اروزګان پر سړك ووژل شو ، شېرزي په هغه پېښه کي زموږ په سترګو کي خاوري واچولې ، همدا دی و چي طالبان يې د پاکستان تر سرحد دې خوا ته راپرېښودل.

د شېرزي رول په کندهار کي دا و چي (آی ايس آی) ته په ياده شوې سيمه کي د کار زمينه برابره کړې او څه چي هغوی تر سره کړي دي بايد پر هغه لمن وغوړوي.

دا چي دلته شېرزي د هرڅه د پټولو هڅه کوله ، ددې څخه روښانه ښکاري چي دا کار د پاکستان له خوا تر سره شوی دی ، البته دا يو تريخ حقيقت هم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر اېستل

(جون ۲۰۰۵)

په کابل کې د ضابط اکرم يادګاري مراسم د قيوم کرزي له کور سره په يو لوی مسجد کې تر سره کېدل.

د الکوزو نيمه قبيله کابل ته رسېدلې وه. ما هم هوډ وکړ چې له دوی سره يو ځای شم. ددې تر څنګ په کابل کې ځينې خلك هم وو چې ما بايد د پېښې له حقيقت څخه خبر کړي وای ، چې په هغوی کې د امريکا د سفارت چارواکي ، د کورنيو چارو وزير علي احمد جلالي او ولسمشر کرزی شامل وو.

((قوماندان صاحب ما سياست پرېښود))

ما دا هلې ځلې ددې لپاره نه کولې چې اکرم زما دوست و ، بلکې هدف مې دا وچې دغې رواني پاليسۍ ته صحيح لوری وټاکم. که چېرې اکرم په ځانمرګي بريد کې خپل ژوند له لاسه ورکړی وي ، نو دا خو بيا د اسامه د ترهګرو د جنګي تاکتيك يو نوی ډول و چې دغو ترهګرو تر همدې ګړۍ وسله واله مبارزه کوله او د همدې خطر د له منځه وړلو لپاره له نظامي ځواك څخه د ګټې اخيستلو اجازه ورکړل شوه.

خو که چېرې بيا دا يو ريموټ کنټرول بم وي چې په دغه محفوظ مسجد کې ځای پر ځای شوی و ، نو دا بيا بېله خبره ده چې بايد وويل شي چې ددې تر شا ځايي کسانو هم لاس درلود.

هغه څوك چې امريکايانو او ولسمشر کرزي دلته په واك کې ساتلي وو هغه ددې پېښې مسئول و. دا دهغې پاليسۍ پايله وه چې ما او اکرم يې له تېرو دريو کلونو راهيسې په وړاندې مقابله کوله. که چېرې ما ويلي وای چې دا د پاکستان کار دی نو د امريکا نيت به د پاکستان په وړاندې چې زموږ يو نژدې متحد دی بدلون موندلی وای ځکه چې پاکستان په افغانستان کې د هر هغه شي په وړاندې مقاومت کاو چې موږ به يې د سمولو کوښښ کاو ، خوفکر مې وکړچې همداسې يې پرېږده چې بېله هغه به هم د پاکستان د دښمنۍ کټو ډېر ژر زموږ په لمن کې ماته شي او که چېرې دا د پاکستان کار وي نو ولسمشر کرزی بايد دا د پاکستان جاسوس ډېر ژر د ولايت له چوکۍ څخه لرې کړي.

وضعه ډېره خرابه وه ، دا ډېره اړينه وه چې دغه حالت پر سم لوري ور ټېل وهل شوی وای.

د کورنيو چارو وزير جلالي موافقه وکړه چې همدا اوس دستي در سره وينم. جلالي ډېر خواشينی و ، نوموړی تر همدې پېښې وروسته لس کاله زوړ ښکارېده. دا يوازې جلالي و چې ددغې سترې ضايعې په اهميت پوهېده ، خو اوس اوبه د ورخه تيرې وې او نوموړی د پاڼ او پړانګ تر منځ و. جلالي له دې امله هم پښېماني کوله چې ولې مخکې نه پوهېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما وويل: بس سمه ده او هغه دوسيه مې ور وسپارله چې زما او شفيع الله په زيار ترتيب شوې وه. ما زياته کړه چې دا ځانمرګی بريد نه و ، خو جلالي زما خبرې پرې کړې ويې ويل نه ، نه ، نه دا ځانمرګی بريد وو. د پوليسو پلاوی چې ما هلته ليږلی و هغه او د (ايف . بي . آی) په شمول ټول په دې باور دي چې دا يو ځانمرګی بريد و. په ډېرو دليل ويلو سره مې ايله د هغه غوږونه يو څه خلاص کړل. په نوموړي مې د دوسيې لوستل ومنل.

زما راتلونکی تم ځای د امريکا سفارت و ، خو د ډېر وخت لريوالي له امله مې هلته هيڅوك نه پېژندل. زه هلته د سياسي چارو له يو افسر سره په ليدلو وتوانېدم خو هغه له ځان سره د (ايف بي آی) دوه ايجنټان هم راوستل. ما د دوی مخ ته نقشه و غوړوله او څه چې مې په زړه کې و ورته مې وويل ، خو دوی په ډېره نرمه توګه د دغې قضيې سره چلن کاو. په هغوی کې مشر ايجنټ وويل: زموږ رول په افغانستان کې حمايوي دی. موږ په کندهار کې يو ټيم لرو ، هغوی له افغاني څېړونکو سره د مرستې لپاره چمتووالی ښودلی و خو زه چې څه ويل غواړم هغه دا چې په دغه پېښه کې کوم امريکايی نه و وژل شوی نو له همدې کبله نه شو کولای چې له ځانه کوم نوښت وښيو نو هيله ده چې پوه شوې به يې.

ما وويل: زه هم د همدې پوهاوي لپاره دلته راغلې يم ، خو که په دې پېښه کې کوم امريکايی وژل شوی وي نو بيا ؟

په دغه پېښه کې يوه امريکايي طبعه هم خپل ژوند له لاسه ورکړی و. د اکرم يو اخښی چې له الباني نيويارك څخه راغلی و ، د اکرم د وراره تر څنګ ولاړ و چې پېښه رامنځ ته شوه ، هغه يو افغاني الاصله امريکايی و چې په دغه پېښه کې له منځه ولاړ. ما د نوموړي زوی د کندهار په هوايي اډه کې د (ايف بي آی) ايجنټانو ته ورمعرفي کړ ، خو امريکايي چارواکو پر دغه خبرې غوږ هم ونه ګراو. د کندهار په هوايي اډه کې د (ايف بي آی) ايجنټانو هم له ځانه کوم خوځښت ونه ښود. ددوی راشه درشه خورا ښه وه خو وروسته و پوهېدم چې دوی هم دا پېښه يو ځانمرګی بريد ګڼي. دوی ويل: تاسو پوهيږئ چې اوس موږ کوم جسد ته لاسرسی نه لرو اود جسد له ارزيابۍ څخه پرته دې ته يوه ريښتونې پلټنه نه شو ويلای. جسد مو پيدا نکړای شوای ، پېښه مو ونه ليدله ، تر چاودنې دوه ورځې وروسته موږ د پيښې ځای ته لاړو ، د چاودنې ځای مو وکينده خو اوس کار تر کار تېر و.

زه ، افسراو ايجنټان پر يوه مېز ناست وو چې له پاسه يې د ګرمۍ د مخنيوي لپاره د تختو چت درلود او له بله پلوه دا ځای دشخصي مجلس لپاره تر ټولو خوندي ځای و. موږ نه شوای کولای په دې اړه له بل چا سره خبرې وکړو تر څو ښار ته تللي نه يو. په مجلس کې مو په بنډلونو هغه تصويرونه ولېدل چې تر چاودنې وروسته اخيستل شوي وو. په تصويرونو کې د دوی تر نظر ډېرې داسې نښې نښانې راتلې چې له ځانمرګي بريد سره يې سر خوږ. د بېلګې په توګه ټولې پښې پر سوجي (کوناټو) غوځې شوې وې که چېرې دا ځانمرګی بريد وای او بريد کوونکي پر ملا يا سينه کمربند تړلی وای نو ټول اندامونه به پر بندونو غوځ شوي وای ځکه چې بندونه د پرېکېدو لپاره تر ټولو نازك ځايونه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوجي ، ما سمدستي مداخله وکړه او د هغه ایجنټ خبرې مې غوڅې کړې ، نه داسې نه ده! دا صحیح پښې نه دي. ما وویل: معذرت غواړم ما تېره اوونۍ هغوی په روغتون کې وکتلې هغوی ټولې تر زنګنو کښته غوڅې شوې وې. زه خپل زنګانه ته ورټیټه شوم او بیا مې هغه عکس وروښود کوم چې موږ ته پر سوجي پرې شوی ښکارېده خو په حقیقت کې هغه تر زنګنو کښته و. ما وویل: تاسو یې اوس زما له زنګانه سره مقایسه کړئ ، هغه څه چې موږ ته تر زنګنو لوړ ښکاري په حقیقت کې تر زنګنو کښته دي. ما کولای شوای چې په روغتون کې د هغوی عکسونه هم واخلم.

یو بل ایجنټ وویل: ایا هغه پښې پاکې وې که داغ شوې وې او یا یې غوښې د ساتول په شان پرې شوې وې ؟

ما هغوی ته تشریح کړه چې ټول رګونه او پلې د پښې د پای په حصه کې د وښتانو اویا تیرو نښونو په شان راوتلي وو. یوه ایجنټ وویل ، داسې ښکاري لکه داچې کلیمورماین وي (Claymore mine) خو کله چې ما د نورو هیوادونو له امنیتي چارواکو څخه د کلیمور تعریف و پوښته هغوی راته وویل چې کلیمور هغه ماین ته وایي چې په مځکه کې ښخ شي او د چاودلو په وخت کې جمپ ووهي او وروسته وچوي.

ددغو باتجربه افسرانو خبرې زما د هغې ادعا لپاره چې دا ځانمرګی برید نه و یو ښه ثبوت و. په دوی کې یوه افسر زیاته کړه چې زما یو استرالیایي ملګری یو ډول ماینونه جوړوي چې د جمپینګ جیني (Jumping Jennie) په نامه یادېږي. کله چې هغه ته فشار ورکړل شي نو هغه تر سینې یا نامه پورې جمپ وهي او بیا چوي. زه دانه وایم چې دابه همدا ماین وي خو د (لنډو) د پښې ټپونو ته په کتلو سره ، ناشونې هم نه بریښي.

د فرانسې د ځانګړو ځواکونو یوه افسرد ماښام پر ډوډۍ هغه وخت چې د امریکا د ملکي چارو ټیم له کندهار څخه د امریکا پر لور ته راته وویل چې ماینونه ارتجاعي خاصیت لري ، سړی کولای شي چې هغه په ډېره اسانۍ سره له ریموټ کنټرول سره عیار کړي.

تر پیښې څوواونۍ وروسته مې یو ماښام د (ایف بي آی) د اجنټانو لپاره د اکرم بادېګارډ ، د ارغنداب څخه یو کس او (لنډو) د مرکې لپاره راوستل. اجنټانو خورا زیار وکیښ ، له هر شاهد سره یې جلا جلا ولېدل ، پوره معلومات یې ځینې تر لاسه کړل. تر څېړنو وروسته ما په دوی کې له یوه ځیرك افسر څخه وپوښتل چې ددې پیښې په اړه څه فکر کوي ؟

نوموړي یوه ژوره سا وایستله او ویې ویل: تاسو پوهیږئ دلته ستونزه ذهنیت دی او دا داسې ستونزه ده چې تل موږ ورسره مخ یو. دلته د (ایف بي آی) ایجنټان په افغانستان کې نه اوسي ، بلکې په یوه امریکایي ټولنه کې چې هغه په افغانستان کې د امریکا د متحدو ایالتونو اډې دي اوسیږي. په دې ټولنه کې جنګي ذهنیت حاکم دی ، نه د جنايي جرمونو د پلټنو ذهنیت. دلته اکثره وخت مشکل دا وي چې سړی نه پوهیږي چې دا کار به چا کړی وي او هغوی باید د عدالت منګولو ته وسپارل شي. اوس دلته داسې یو ذهنیت حاکم و چې دا کار دښمن وکړ او موږ یې باید ووژنو. هر کله چې داسې یو ذهنیت حاکم وي نو زه هم نه پوهېږم چې حقیقت به څه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما وويل: خو يو شی بايد له ياده ونه باسو چې دلته يو ذهنيت داسې هم حاکم دی چې دلته پاکستان په ډېره بې شرمانه توګه لاسوهنه کوي.

داسې چې له يوې خوا پاکستان په زرګونو طالبان منظموي ، تربيه کوي ، مجهزوي او بيا يې افغانستان ته د ورانکارو عملياتو لپاره را استوي او له بلې خوا د القاعدې غړي نيسي او امريکا ته يې په لاس ورکوي. د پاکستان دا ذهنيت چې افغانستان به د اور په لمبو کې وسوځوي ډېر غلط دی ، بلکې په دې اور کې به د افغانستان تر څنګ پاکستان هم وسوځي.

په دې پېښه کې ولايتي رشوت خورو چارواکو هم لاس درلود. دا والي و چې د ځانمرګي بريد اوازه يې خپره کړه. ما وويل: زما لپاره دا مهمه نه ده چې څوك په دغه پېښه کې ووژل شو خو دا ثبوت بايد وړاندې شي چې دا ځانمرګی بريد و او که نه ؟

د جون په مياشت کې موږ د ملکي چارو په دفتر کې غونډه لرله ، د سټيټ ډيپارټمنټ يوه باتجربه استازې چې اوس تازه افغانستان ته راغلی و راته وويل چې له دغې پيښې سره ځانمرګی هيڅ تړاو نه لري خو که چېرې دا ريښتيا ځانمرګی بريد وي ، نو دا خو بيا ډېره د تشويش وړ خبره ده. زه په دغه غونډه کې پټه خوله ناسته وم. نوموړې خپله چوکۍ شاته کړه او ويې ويل: تاسو وګورئ چې په چيچنيا کې ځانمرګي بريدونه ډېرعام دي ، زموږ د معلوماتو له مخې چې چېچنيايان هم د ائتلافي ځواکونو پر ضد د ګرديز په شاوخوا کې عمليات تر سره کوي. جنوب ته د دوی راتګ به د دوی د تاکتيك د تغير لومړۍ نمونه وي. که ريښتيا هم دوی دلته راغلي وي ، نو دا بيا زما لپاره ډېره د اندېښنې وړ خبره ده.

خو که په کندهار کې هر څومره حقايق راغونډ کړې بيا به هم حالت ته بدلون ورنکړای شي. سربېره پر دې به د ولسمشر کرزي او متحده ايالتونو د هغه غلط تصميم په وړاندې څه وکړي چې دا تېر درې کاله يې تعقيب کړی دی. زما لپاره خو نور څه پاتې نه دي.

زما دريمه لويه کتنه له ولسمشرکرزي سره وه ، له نوموړي څخه مې وپوښتل چې که مو خوښه وي چې يوازې مجلس سره وکړو. ددې خبرې په اورېدلو سره د ولسمشرد دفتردوه تنه مامورين ولاړ شول او دفتر يې خوشې کړ. کله چې هغو کسانو دفتر پرېښود ، کرزي وويل: زه ستا ليدلو ته سترګې په لار وم. د ولسمشر اواز له ډېرې حيرانۍ څخه رېږدېده. ده زياته کړه: ما ستا ليکنه په نيويارك ټايمزکې ولوستله ډېره مې خوښه شوه. ما ځواب ورکړ: دا زما لپاره ډېرد خوښۍ ځای دی چې تاسو زما ليکنې خوښوئ.

زما هغه ليکنه په افغانستان کې د امريکا ضد مظاهرو په اړه وه.

ما په هغه ليکنه کې ليکلي وو چې دغه مظاهرې له دې کبله نه وې چې امريکايانو د سپيڅلي قران سپکاوی کړی دی ، بلکې دا د افغانستان د ګاونډيانو کار دی چې نه غواړي د کابل او واشنګټن ترمنځ دې ستراتيژيکه همکاري ټينګه شي.

کرزي وويل: زه د مظاهرو په وخت کې په واشنګټن کې وم ، همدا ستا خبرې مې ټولې ولسمشر بوش ته وکړې چې په دا سبا مې ستا ليکنه په نيويارك ټايمز کې ولېدله. هغه ډېره ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکنه وه ، زه هم په دې اړه ستا تائید کوم او په ریښتیا زموږ لپاره یې ډیرې ګټې لرلې. کرزي زیاته کړه: کوم څه چې تا د ضابط اکرم په اړه لیکلي وو هغه مې هم ولوستل.

دا یو شخصي برېښنا لیك و چې ما خپلو نژدې ملګرو ته لیږلی و. له کله نه چې زه د ((این پي آر)) لخوا افغانستان ته راغلم ، ما به داسې برېښنالیکونه په هرو څو میاشتو کې د نویو شیانو په اړه خپلو نژدې ملګرو ته لیکل ، دا برېښنالیك مې هم هغه وخت ولیکه چې زه د خاکرېزوال له هدیرې څخه راستنه شوم. زه په دې ډېره حیرانه وم چې دا برېښنالیك تر کرزي پورې چا ور رسولی و.

ما ولسمشر ته وویل چې تاسو یو ډېر ښه ملګری له لاسه ورکړ. ده زیاته کړه: زه پوهېږم ، موږ له ډېروخت راهیسې خواږه ملګري وو. ما وویل: زما مطلب دانه و چې هغه ستاسو یو شخصي دوست و ، بلکې دا ستاسو ، ستاسو د ادارې او هیواد لپاره لویه ضایعه او ضربه وه. ولسمشر وویل :ډېر داسې شیان شته چې تراوسه یې زه نه یم قانع کړی او غواړم چې پرې پوه شم. ما وویل: ددغې چاودنې په اړه تر اوسه هیڅ څېړنې نه دي تر سره شوي. ما ځینې معلومات راغونډ کړي دي او اوس غواړم له تاسو سره یې شریک کړم. کرزي وویل: په اورېدلو به یې ډېر خوښ شم. ما د کرزي مخې ته خپله نقشه وغوړله او ومې ویل: دا سړك چارسو ته ځي او دا بل خامه سړك د مسجد تر څنګ دی. کرزی د کندهاردی دا ټول ځایونه ورته معلوم وو. وروسته مې خپلو راغونډو شویو معلوماتو ته رجوع وکړه. ما یوه پاڼه د ولسمشر مخ ته کېښوده او بیا مې د تشریح لپاره دده اوړو ته اشاره وکړه. ما وویل: تاسو وینئ کله چې بم چودلی ، دا کسان چېرې ولاړ دي. زه په دې ډاډه یم چې داد پاکستان کارو. کرزي وویل بالکل همداسې ده.

ولسمشر وویل: موږ ټول کندهاریان یو ، زموږ ترمنځ ډېره ښه دوستي شته خوزه فکر نه کوم چې دا کاردې ګل اغا شېرزي کړی وي ، زه هغه ډېر ښه پېژنم. شېرزی ددې کارو نه دی او نه هغه دومره چالاکه دی. ما وویل: سمه ده شېرزي به خپله نه وي کړی ، بلکې دده تر سیوري لاندې کسانو دا کار تر سره کړی دی. دده تر سیوري لاندې پاکستان په کندهارکې عملیات کوي. همدا د ده رول او دنده ده.

کرزي: وویل په دې زه هم درسره موافق یم.

ما وویل چې داسې ده نو بیا ددغو خلکو مخه ونیسئ. دا تاسو یاست چې دغو کسانو ته مو دداډول کارونو د ترسره کولو لپاره وخت ورکړی دی. تاسو فکر کوئ چې دښمن به رانیسئ خو دوستان مو له لاسه ورکړل ، تاسو به هیڅکله په دې بریالي نه شئ چې دښمن خپل کړئ. که تاسو دوی ته هر څومره وخت ورکړئ هغوی به بدل نه شي خو له بله پلوه تاسو خپل ملګري له لاسه ورکوئ. اوس تاسو هغې وروستۍ مرحلې ته رسېدلی یاست چې که په دې اړه څه ونکړئ نو خلك به ستاسو په مقابل کې راپورته شي ، خو لطفا نور په دغوغلو لوبې کول بس کړئ.

ولسمشر وویل: ته صحي یې او ژمنه یې وکړه چې ددغو کارونو مخه به نیسي. ما نوموړي ته په کندهارکې د پنځو تنو نومونه ورکړل ، نوموړي په یادو شو کسانوکې یې له یوه څخه د نورو د لرې کولو وعده هم وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع په بل لوري لاړه ، هغه دا چې کرزي غوښتل پوه شي چې ايا اسمعيل خان د کورنيو چارو د وزارت لپاره وړ دی که نه ؟ ځکه چې جلالي هوډ کړی و ، وزارت پرېږدي. ما وويل: اسمعيل خان! دا ټوپکسالار ؟

ما ساه ونيوله. کرزي وويل ، ته فکر کوې چې ما تراوسه په دې اړه فکر نه دی کړی ؟

ما وويل ، ستا دغه خبره ماته يو الهام راکوي او هغه دا چې د اکرم مړينې ته څومره لوی حساب شوی و. د اکرم وژنه يوازې انتقام نه و ، بلکې دا د پاکستان يو ډېرماهرانه پلان و چې تر سره يې کړ. اکرم د افغانستان د کورنيو چارو د وزارت لپاره يو ډېر ښه کانديد و خو آی ايس آی هغه وواژه.

ما ته هغه صحنه را په زړه شوه چې د اکرم پر هديره د مزارشريف ازبکو په سلګيو ژړل او په هديره کې يې په پارسي ژبه اوږده وينا واوروله.

اکرم يواځنی کس و چې هيواد به يې سره متحد کړی وای. اکرم د ملي وحدت په تامين کې حتی تر کرزي لا وړاندې و ، ځکه چې کرزي ونکړاي شوای ، پښتانه له نورو قومونو سره يو ځای کړي خو اکرم داسې ډېر کارونه تر سره کړل. نوموړي يوازې په خبرو د خلکو زړونه نه وو خپل کړي ، بلکې هغه په ريښتيا سره خلکو ته خدمت کاو. نوموړي ددې کار لپاره د ښه اغېزمنتوب تر څنګ ښه تحليل او همدردي هم لرله.

په دې کې هيڅ شك نه و ، چې نوموړی دې د افغانستان راتلونکی ولسمشر شوی وای. که چېرې ده د ولسمشرۍ د ټولټاکنو لپاره ځان کانديد کړي وای نو د مزار شريف او کندهار ټولو خلکو به ده ته رايې ورکړي وای ،خوکه چېرې په کابل کې تر يوه کاله پورې پاته شوی وای ، نو د کابل ټولې رايې به هم دده په حق کې وای.

ټولټاکنې رانژدې وې خو نوموړی يوازې ۴۶ کلن و. په پاکستان کې ځانمرګي زموږ انتظار کوي او په موږ پسې به راځي. خو دغې چاودنې په ډېر حساس وخت کې د افغانستان د بنسټ يوه ډېره له منځه يوړه.

په هر حال ، زه له دغې غونډې څخه په دې هيله راووتم چې اوس به نو کرزی يو څه پوه شوی وي. د اکرم مړينه به ورته يوه لويه ضايعه ښکاره شوې وي او پرهغې پاليسۍ به له سره کتنه وکړي چې دده له خوا د څو کلونو راهيسې پر مخ وړل کېږي او د حل يوه لاره به ورته پيدا کړي.

کله چې زه د شاهي باغ تر څنګ د اکرم له قرارګاه سره تېرېدم نو څو شيان مې نور راپه زړه شول چې بايد ولسمشر ته مې ويلي وای.

ما ولسمشر ته يو ليك ولېکه خو دا په دا تېر يوه کال کې نوموړي ته زما لومړی ليك و.

د ليك متن په لاندې ډول و.

ښاغلی ولسمشر:

له ما سره د اکرم د وژنې په اړه پرلپسې تصويرونه دي...

چې په هغوکې شپږ يې خورا دقيق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما له کرزي څخه و غوښتل چې له دغې موضوع څخه باید د یوې موقع په توګه استفاده وشي.

دا ستاسو لپاره د اکرم وروستۍ تحفه ده.

تاسو له دغې موقع څخه ګټه پورته کړئ او خپله هغه پالیسي چې له ډېر وخت راهیسې له خنډ سره مخامخ وه اوس پر مخ بوځئ او له دغې پیښې څخه د وسلې په توګه استفاده وکړئ.

لکه څنګه چې تر یوولسم سپټمبر وروسته کرزي په متحده ایالتونو کې له ځانه لوی نوښتونه ښودلي وو ، نو د اکرم په مړینې کې یې هم باید همدا سې کړي وای. ددغې مړینې د ارزښت کچه یې په ډاګه کړې وای او په دې اړه یې ځانګړي کارونه تر سره کړي وای.

ما کرزي ته ولیکل چې نور په دغو جنایتکارانو پر ولس په رسمي توګه لوبې مه کوئ او تر څنګ یې د بهرنیو هیوادونو ایجنټانو ته په افغانستان کې پناځایونه مه جوړوئ.

ما ورته ولیکل: د اکرم په وژنه کې د پاکستان تورنول ښه کار دی ، خو کومه اغېزه به ونه لري.

ښاغلی ولسمشر! تاسو باید خپل ځان پخپله ملامت کړئ ، ځکه چې دا تاسو یاست چې د پاکستان ایجنټ مو په کندهار کې په واك کې ساتلی دی ، په همدې سره مو د پاکستان ټول کارونه اسانه کړي دي.

په لیك کې بله مسئله د متحده ایالتونو وه:

ما له ولسمشر څخه هیله وکړه چې له متحدو ایالتونو سره مرسته وکړي تر څو هغوی د پاکستان په وړاندې یوه نوې پالیسي رامنځته کړي.

امریکایي چارواکي فکر کوي چې هره بله تګلاره به کومه اغېزه ونه لري. دوی فکر کوي چې د تورو پګړیو خلک همېشه ټوپک په لاس او پر ماشه یې ګوته ایښې وي او واشنګټن ددغې چارې د حل په لاره کې بېخي نا توانه ښکاري. زه فکر کوم چې ستاسو مشورې به د پاکستان په وړاندې د امریکا په پالیسي کې یولوی بدلون راولي او یو سم لوری به ورته وټاکي.

ما نوموړي ته ور په زړه کړل: کومه د پالیسۍ مسوده چې تاسو تیاره کړې وه چې په هغې کې خطرونه او د هغوی د حل لارې په ګوته شوې دي ، ډېره ښه او په زړه پورې ده. خو که تاسو په دې اړه زما مرستې ته اړتیا لرئ ، زه هر وخت تیاره یم چې له تاسو سره مرسته وکړم.

ما دوه ورځې وروسته دا لیك د کرزي رئیس ارکان ته وسپاره. همدا وخت کرزی ناروغ و ، هغه له ما سره نه شوای کتلای ، خو دده رئیس ارکان په ډېر ټینګار سره وویل چې زه به دا لیك د ولسمشر پر مېز کېښېږدم او نوموړي ته به یې کندهار ته تر تګ وړاندې لوستل ور په زړه کړم ، خو تر اوسه لا له هغو مستو څخه کوم کوچ نه دي راوتلي.

په کابل کې سرتنبه چارواکو ددې باوجود چې ما او شفیع الله ددوی مغزونه ددغې چاودنې په اړه ور پریمینځل بیا به هم دوی ویل چې دا یو ځانمرګی برید و. وروسته و پوهېدم چې حقیقت کوم ارزښت نه لري ، که هر څه شواهد راغونډ شي بیا به هم د دوی په قانع کولو ونه توانېږم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګل اغا د دويم ځل لپاره له کندهار څخه لرې شو ، خو دا ځل ننګرهار ته واستول شو. دغه ولايت هم د کندهار په شان د پاکستان پر پوله پروت دی او يوه لويه ترانزيټي لاره ځنې تيرېږي. ددې ولايت مرکز جلال اباد نوميږي ، چې تر اوسه خورا ډېر ستراتيژيك اهميت لري.

يوه ورځ ما او ولسمشر کرزي د سهار د ناري پر وخت مجلس درلود ، کرزي راته وويل: زه به ډېر ژر ددې ستراتيژۍ په اړه اقدام وکړم. دا ډېره د شرم خبره ده چې ما به خلکو ته ويل چې کرزی او شېرزی سره مخالفان دي ، زما ددې خبرو باوجود بيا هم دا درې نيم کاله تير شول خو کرزي د شېرزي په اړه هيڅ هم ونکړل.

په دغه سهار چې زموږ مخ ته د سهار د ناري لپاره مربا ، ډوډۍ او د نارنجو جوس پروت و ، کرزي ته مې د هغو کسانو ليست ورکړ چې نوموړي په کندهار کې په ډېره اسانۍ سره له واکه لرې کولای شوای. همداسې يو ليست مې دوه کاله وړاندې د کورنيو چارو وزير جلالي ته هم ور ليږلی و. درې اوونۍ وروسته چې ما او کرزي سره وليدل نوموړي راسره دا ژمنه وکړه چې د هغو خلکو پر ضد به خامخا اقدام کوي ، چا چې ضابط اکرم وژلی او يايې د نوموړي وژنې ته زمينه برابره کړې ده.

ما ولسمشر ته وويل چې تاسو خو زما سره وعده وکړه او ومو ويل چې بې له يوه کس څخه نور ټول کسان به په کندهار کې له واکه لرې کوم ، خو دوی لا تراوسه د واك پر ګدۍ ناست دي. کرزي د پخوا په شان زما د ليست په مقابل کې غبرګون وښود ، خو دا پلا زما له سخت متقابل ځواب سره مخامخ شو.

ښاغلی ولسمشر! ته پوهېږې چې ډېر کندهاريان فکر کوي چې تاسو د افغانستان پر ضد له پاکستان سره ملګري ياست.

ايا تاسو په دې اړه څه اوريدلي دي که نه؟

تر دې وروسته نو موږ ولاړ سو ، خپل رئيس ارکان ته يې څه وويل او بېرته راغی.

کرزي وويل: ښه خلك له ما څخه څه غواړي چې ويې کړم؟

خلك له تا څخه عمل غواړي ، ددغو خلکو په وړاندې جدي ګامونه پورته کړه ، يوازې په خبرو څه نه کېږي ، اوس د عمل وخت رارسېدلی دی.

ولسمشر سمدستي موضوع بدله کړه ، د پاکستان پر وړاندې يې د امريکا د پاليسۍ خبره رامنځته کړه.

کرزي ما ته د مصنوعي سپوږمۍ له لارې اخيستل شوي عکسونه راښکاره کړل او غوښتل يې چې له همدې لارې امريکا ته وښيي چې پاکستان پر کومه خوا روان دی او تر څنګ يې د مېډيا کمپاين پر لاره واچوي.

مشکل بل ځای و ، د کرزي نه و. تر دې وروسته نوموړی ولاړ سو د خدای په اماني لپاره يې لاس را اوږد کړ.

تاسو څه فکر کوئ چې ايا ولسمشر کرزي به زما خبرې اوريدلي وي که نه؟

د ده تر تګ وروسته زه د رئيس ارکان په دفتر کې شله غوندې پاتې شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې کرزی تلو ، حلق يې وچ و ، ویل يې تاسو ډيرې توندي خبرې کوئ.

دوه ورځې تيرې شوې ، زما هدف کرزي ته ددغو معلوماتو له ورکولو څخه دا و چې په همدې اړه د کرزي غوږونه خلاص کړم.

زما په مغزو کې یو انقلاب راغلی و او ویل مې چې زما د هغو دریو کلونو ټولې خواری په اوبو لاهو شوې. له کرزي سره د غونډې پرمهال ، زما په مغزو کې راوګرځېده چې اکرم خپل مرګ خپل ولس ته د یوه سوغات په توګه پرېښود ، چې باید ګټه ترې واخیستل شي. ما فکر کاو چې د حقیقت رابرسېره کول به کومه نتیجه ورکړي خو زه پرغلطه وم. همدا ځو اوونۍ پر ما په خورا منډو ترړو تیرې شوې. د اکرم وراره شفیع الله د کندهار د امنیې قوماندانۍ د مرستیال په توګه ټاکل شوی و. په اکرم کې چې ما د راتلونکي افغانستان کومې هیلې لیدلې وې هغه هم له منځه ولاړې.

ما چې هر څه فکر وکړ ښېله دې چې دا وطن پرېږدم ، بله چاره مې پیدا نکړای شوه. دلته زما په وړاندې ډېر درانه کارونه وو ، چې باید تر سره کړې مې وای خو له بله پلوه دا هغه ځای و چې ما بې کچې زیاته مینه ورسره لرله.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library